

Uradni list Republike Slovenije

Internet: <http://www.uradni-list.si>

e-mail: info@uradni-list.si

Št. 30 Ljubljana, sredo 28. 4. 1999

Cena 1120 SIT

ISSN 1318-0576

Leto IX

VLADA

1463. Uredba o začasni uporabi sprememb in dopolnitev Protokola B k Sporazumu o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo

Na podlagi četrtega odstavka 60. člena zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 1/91-I) in prvega odstavka 26. člena zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 4/93, 71/94, 23/96 in 47/97) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO

o začasni uporabi sprememb in dopolnitev Protokola B k Sporazumu o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo

1. člen

Protokol B o definiciji pojma "izdelki s poreklom" in načinih upravnega sodelovanja, ki je sestavni del Sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo, se spremeni in dopolni v naslednjem:

1. Točka i) 1. člena se nadomesti z:

"(i) 'dodana vrednost' pomeni ceno izdelka franko tovarna, zmanjšano za carinsko vrednost vsakega od vključenih materialov s poreklom iz drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu, ali, če carinska vrednost ni znana ali se ne da ugotoviti, prva cena, ki se za izdelke dokazljivo plačuje v Sloveniji ali Latviji."

2., 3. in 4. člen se nadomesti z:

"3. člen

Kumulacija v Sloveniji

1. Ne glede na določbe prvega odstavka 2. člena izdelki veljajo za izdelke s poreklom iz Slovenije, če so bili tam pridobljeni in vključujejo materiale s poreklom iz Slovenije, Latvije, Evropske skupnosti, Bolgarije, Poljske, Madžarske, Češke republike, Slovaške republike, Romunije, Litve, Estonije, Islandije, Norveške, Švice (vključno z Liechtensteinom)* ali Turčije**, v skladu z določbami Protokola o pravilih o poreklu, priloženega k sporazumu med Slovenijo in vsako od teh držav, pod pogojem, da obdelava ali predelava, opravljena v Sloveniji presega tisto, omenjeno v 7. členu tega Protokola. Ni treba, da bi bili taki materiali zadosti obdelani ali predelani.

2. Če obdelava ali predelava, ki se opravlja v Sloveniji, ne presega postopkov, omenjenih v 7. členu, se šteje, da

ima pridobljeni izdelek poreklo iz Slovenije samo, kadar je tam dodana vrednost višja od vrednosti uporabljenih materialov s poreklom iz katerekoli od držav, omenjenih v prvem odstavku. Če to ni tako, se pridobljeni izdelek šteje za izdelek s poreklom iz države, ki je prispevala največjo vrednost uporabljenih materialov s poreklom pri proizvodnji v Sloveniji.

3. Izdelki s poreklom iz ene od držav, omenjenih v prvem odstavku, ki niso obdelani ali predelani v Sloveniji, ohranijo svoje poreklo, če se izvozijo v eno od teh držav.

4. V tem členu predvidena kumulacija se lahko uporablja samo za materiale in izdelke, ki so pridobili status blaga s poreklom z uporabo pravil o poreklu, ki so enaka kot pravila v tem Protokolu.

4. člen

Kumulacija v Latviji

1. Ne glede na določbe drugega odstavka 2. člena izdelki veljajo za izdelke s poreklom iz Latvije, če so bili tam pridobljeni in vključujejo materiale s poreklom iz Latvije, Slovenije, Evropske skupnosti, Bolgarije, Poljske, Madžarske, Češke republike, Slovaške republike, Romunije, Litve, Estonije, Islandije, Norveške, Švice (vključno z Liechtensteinom)* ali Turčije**, v skladu z določbami Protokola o pravilih o poreklu, priloženega k sporazumu med Latvijo in vsako od teh držav, pod pogojem, da obdelava ali predelava, opravljena v Latviji presega tisto, omenjeno v 7. členu tega Protokola. Ni treba, da bi bili taki materiali zadosti obdelani ali predelani.

2. Če obdelava ali predelava, ki se opravlja v Latviji, ne presega postopkov, omenjenih v 7. členu, se šteje, da ima pridobljeni izdelek poreklo iz Latvije samo, kadar je tam dodana vrednost višja od vrednosti uporabljenih materialov s poreklom iz katerekoli od držav, omenjenih v prvem odstavku. Če to ni tako, se pridobljeni izdelek šteje za izdelek s poreklom iz države, ki je prispevala največjo vrednost uporabljenih materialov s poreklom pri proizvodnji v Latviji.

3. Izdelki s poreklom iz ene od držav, omenjenih v prvem odstavku, ki niso obdelani ali predelani v Latviji, ohranijo svoje poreklo, če se izvozijo v eno od teh držav.

4. V tem členu predvidena kumulacija se lahko uporablja samo za materiale in izdelke, ki so pridobili status blaga s poreklom z uporabo pravil o poreklu, ki so enaka kot pravila v tem Protokolu.

* Kneževina Liechtenstein ima carinsko unijo s Švico in je pogodbenica Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru.

** V tem členu predvidena kumulacija se ne uporablja za materiale s poreklom iz Turčije, omenjene v seznamu v prilogi V tega protokola."

3. 12. člen se nadomesti z naslednjim:

“1. Razen v primerih iz 3. in 4. člena in tretjega odstavka tega člena, morajo biti pogoji za pridobitev statusa blaga s poreklom, določeni v II. oddelku, v Sloveniji ali Latviji izpolnjeni neprekinjeno.

2. Razen v primerih iz 3. in 4. člena, se blago s poreklom, izvoženo iz Slovenije ali Latvije v drugo državo, ko se vrne, šteje za blago brez porekla, razen če se carinskim organom lahko zadovoljivo dokaže:

(a) da je blago, ki se vrača, isto blago, kot je bilo izvoženo, in

(b) da na njem, medtem ko je bilo v tisti državi ali med izvozom, niso bili opravljeni nikakršni postopki, razen tistih, ki so potrebni, da se ohrani v dobrem stanju.

3. Na pridobitev statusa blaga s poreklom v skladu s pogoji, določenimi v II. oddelku, ne bo vplivala obdelava ali predelava, opravljena izven Slovenije ali Latvije na materialih, izvoženih iz Slovenije ali Latvije in ponovno tam uvoženih pod pogojem, da:

(a) so omenjeni materiali v celoti pridobljeni v Sloveniji ali Latviji ali so pred njihovim izvozom bili obdelani ali predelani bolj, kot so nezadostni postopki, navedeni v 7. členu; in

(b) se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da:

i) je bilo ponovno uvoženo blago pridobljeno z obdelavo ali predelavo izvoženih materialov; in

ii) skupna dodana vrednost, pridobljena izven Slovenije ali Latvije ob uporabi določb tega člena ne presega 10 odstotkov cene franko tovarna končnega izdelka, za katerega se ugotavlja status blaga s poreklom.

4. Za namene tretjega odstavka se pogoji za pridobitev statusa blaga s poreklom, določeni v II. oddelku, ne uporabljajo za obdelavo ali predelavo, opravljeno izven Slovenije ali Latvije. Vendar, kjer se v seznamu v Prilogi II za določitev statusa blaga s poreklom za končni izdelek uporablja pravilo, ki določa najvišjo vrednost vseh vključenih materialov brez porekla, skupna vrednost materialov brez porekla, vklju-

čenih na ozemlju določene pogodbenice, upoštevana skupaj s skupno dodano vrednostjo, pridobljeno izven Slovenije ali Latvije z uporabo določb tega člena, ne sme presežati navedenega odstotka.

5. Za namene uporabe določb tretjega in četrtega odstavka se šteje, da “skupna dodana vrednost” pomeni vse stroške, nastale izven Slovenije ali Latvije, vključno vrednosti tam vključenih materialov.

6. Določbe tretjega in četrtega odstavka se ne uporabljajo za izdelke, ki ne izpolnjujejo pogojev, določenih v seznamu Priloge II in ki se lahko štejejo za zadosti obdelane ali predelane samo ob uporabi splošne tolerance, določene v drugem odstavku 6. člena.

7. Določbe tretjega in četrtega odstavka ne veljajo za izdelke, ki se uvrščajo v 50. do 63. poglavje Harmoniziranega sistema.

8. Vsaka obdelava ali predelava, ki je zajeta z določbami tega člena, opravljena izven Slovenije ali Latvije, se opravi v skladu s postopki o začasnem izvozu na oplemenitenje ali podobnimi postopki.”

4. V 13., 14., 15., 17., 21., 27., 30. in 32. členu se besedilo “omenjeno v 4. členu” nadomesti z “omenjeno v 3. in 4. členu”.

5. V zadnjem pododstavku šestega odstavka 15. člena se datum “31. december 1998” nadomesti z “31. december 2000”.

6. V 26. členu se sklicevanje na “C2/CP3” nadomesti z novo navedbo “CN22/CN23”.

7. V Prilogi I, opomba 5.2:

(a) se med navedbami:

– “umetni filamenti” in

– “sintetična rezana vlakna iz polipropilena”,

vstavi naslednje:

– “prevodni filamenti”.

(b) peti primer (“Taftana preproga,.....pogoj glede teže.”) se črta.

8. Priloga II se spremeni in dopolni kot sledi.

(a) med zapise za tarifni številki 2202 in 2208 HS se vstavi naslednje:

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom
(1)	(2)	(3) ali (4)
2207	Nedenaturirani etanol z vsebnostjo alkohola 80 vol. % ali več; etanol in druga žganja, denaturirana, s katerokoli vsebnostjo alkohola.	Izdelava iz: – materialov, ki niso uvrščeni v tar. št. 2207 ali 2208.

(b) V Prilogi II se pravilo za 57. poglavje nadomesti z:

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom
(1)	(2)	(3) ali (4)
57. pgl.	Preproge in druga tekstilna talna prekrivala: – Iz iglane klobučevine	Izdelava iz ¹ : – naravnih vlaken, ali – kemičnih materialov ali tekstilne kaše Lahko se uporabljajo: – preja iz polipropilenskega filamenta iz tar. št. 5402,

Tar. št. HS (1)	Poimenovanje blaga (2)	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom (3) ali (4)
		– polipropilenska vlakna iz tar. št. 5503 ali 5506, ali – filamentni traki iz polipropilena iz tar. št. 5501, pri katerih je v vseh primerih vsebina vsakega filameta ali vlakna manjša od 9 decitekstov, pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 40% cene izdelka franko tovarna Tkanina iz jute se lahko uporablja kot podloga.
	– Iz druge klobučevine	Izdelava iz¹: – naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, ali – kemičnih materialov ali tekstilne kaše.
	– Drugo	Izdelava iz¹: – preje iz kokosovega vlakna ali jute*) – preje iz sintetičnih ali umetnih filamentov, – naravnih vlaken, ali – sintetičnih ali umetnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje Tkanina iz jute se lahko uporablja kot podloga.

*) Uporaba preje iz jute je dovoljena od 1. 7. 2000.

(c) V Prilogi II se pravilo za tarifno številko 7006 HS nadomesti z:

Tar. št. HS (1)	Poimenovanje blaga (2)	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom (3) ali (4)
7006	Steklo iz tar. št. 7003, 7004 ali 7005, upognjeno, z obdelanimi robovi, gravirano, luknjano, emajlirano ali drugače obdelano, toda neokvirjeno in nespojeno z drugimi materiali: – Podlaga iz steklene plošče, prevlečena s tenko izolacijsko prevleko polprevodniške vrste v skladu s standardi SEMII³ – Drugo	Izdelava iz materialov (podlage) iz tar. št. 7006. Proizvodnja iz materialov iz tar. št. 7001.

³ SEMII – Registrirani inštitut za polprevodniško opremo in materiale.

(d) V Prilogi II se pravilo za tarifno številko 7601 HS nadomesti z:

“

Tar. št. HS (1)	Poimenovanje blaga (2)	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom (3) ali (4)
7601	Aluminij, surovi	Izdelava, pri kateri: – se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. kot je tar št. izdelka; in – vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna ali Izdelava s toplotno ali elektrolitsko obdelavo iz nelegiranega aluminija ali iz aluminijevih odpadkov in ostankov.

“

9. V Prilogi IV se besedilo slovenske inačice izjave na računu nadomesti z besedilom, ki se glasi:

“Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št.⁽¹⁾) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno....⁽²⁾ poreklo.“

2. člen

Ta uredba začne veljati 1. maja 1999.

Št. 333-08/98

Ljubljana, dne 22. aprila 1999.

Vlada Republike Slovenije

Marjan Podobnik l. r.
Podpredsednik

1464. Odlok o preferencialnih pravilih o poreklu blaga, ki se v letu 1999 uporabljajo za izvajanje uredbe o začasnem uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo

Na podlagi 9. člena urebe o začasnem uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo (Uradni list RS, št. 87/98) in tretjega odstavka 21. člena zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 4/93, 71/94, 23/96 in 47/97) izdaja Vlada Republike Slovenije

O D L O K

o preferencialnih pravilih o poreklu blaga, ki se v letu 1999 uporabljajo za izvajanje uredbe o začasnem uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo

**I. ODDELEK
SPLOŠNE DOLOČBE**

1. člen

Definicije

Za namene tega odloka:

- a) "izdelava" pomeni katerokoli vrsto obdelave ali predelave vključno s sestavljanjem ali posebnimi postopki;
- b) "material" pomeni vsako sestavino, surovino, sestavni del ali del itd., ki se uporablja pri izdelavi izdelka;
- c) "izdelek" pomeni izdelek, ki se izdeluje, čeprav je namenjen kasnejši uporabi pri drugem postopku izdelave;
- d) "blago" pomeni materiale in izdelke;
- e) "carinska vrednost" pomeni vrednost, določeno v skladu s Sporazumom iz leta 1994 o izvajanju VII člena Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (Sporazum WTO o carinski vrednosti);
- f) "cena franko tovarna" pomeni ceno, ki se plača za izdelek franko tovarna proizvajalcu v Sloveniji ali v Latviji, v podjetju katerega se opravi zadnja obdelava ali predelava pod pogojem, da cena vključuje vrednost vseh uporabljenih materialov, zmanjšano za vse notranje datjave, ki se ali se lahko povrnejo pri izvozu pridobljenega izdelka;
- g) "vrednost materialov" pomeni carinsko vrednost pri uvozu uporabljenih materialov brez porekla ali, če ta ni znana in se ne da ugotoviti, prvo preverljivo ceno, plačano za materiale v Sloveniji ali v Latviji;
- h) "vrednost materialov s poreklom" pomeni vrednost takih materialov, kot so opredeljeni v pododstavku g) in se uporabljata mutatis mutandis;
- i) "dodana vrednost" pomeni ceno izdelka franko tovarna, zmanjšano za carinsko vrednost vsakega od vključenih materialov s poreklom iz drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka, ali, če carinska vrednost ni znana ali se ne da ugotoviti, prva ceno, ki se za izdelke dokazljivo plačuje v Sloveniji ali Latviji;
- j) "poglavja" in "tarifne številke" pomenijo poglavja in tarifne številke (štirištevilčne kode), uporabljene v nomenklaturi, ki predstavlja "Harmonizirani sistem poimenovanja in šifrskih oznak blaga", ki se v tem odloku navaja kot "Harmonizirani sistem" ali "HS";
- k) "uvrščen" se nanaša na uvrstitev izdelka ali materiala v določeno tarifno številko;
- l) "pošiljka" pomeni izdelke, ki jih izvoznik pošilja enemu prejemniku bodisi hkrati ali so zajeti v enem transportnem dokumentu, s katerim dobavlja izvoznik te izdelke prejemniku, ali če ni takega dokumenta, izdelke, ki so zajeti na enem računu;
- m) "ozemlje" vključuje teritorialne vode.

**II. ODDELEK
DEFINICIJA POJMA "IZDELKI S POREKLOM"**

2. člen

Splošne zahteve

1. Za namene izvajanja uredbe o začasnem uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo (v nadaljevanju: sporazuma) se naslednji izdelki štejejo za izdelke s poreklom iz Slovenije:

a) izdelki, v celoti pridobljeni v Slovenije v smislu 5. člena tega odloka;

b) izdelki, pridobljeni v Slovenije, ki vsebujejo materiale, ki niso bili v celoti pridobljeni na njenem ozemlju, pod pogojem, da so bili taki materiali zadosti obdelani ali predelani v Slovenije v smislu 6. člena tega odloka.

2. Za namene izvajanja sporazuma se naslednji izdelki štejejo za izdelke s poreklom iz Latvije:

a) izdelki, v celoti pridobljeni v Latviji v smislu 5. člena tega odloka;

b) izdelki, pridobljeni v Latviji, ki vsebujejo materiale, ki niso bili v celoti pridobljeni na njenem ozemlju, pod pogojem, da so bili taki materiali zadosti obdelani ali predelani v Latviji v smislu 6. člena tega odloka.

3. člen

Kumulacija v Sloveniji

1. Ne glede na določbe prvega odstavka 2. člena tega odloka izdelki veljajo za izdelke s poreklom iz Slovenije, če so bili tam pridobljeni in vključujejo materiale s poreklom iz Slovenije, Latvije, Evropske skupnosti, Bolgarije, Poljske, Madžarske, Češke republike, Slovaške republike, Romunije, Litve, Estonije, Islandije, Norveške, Švice (vključno z Liechtensteinom)¹ ali Turčije, v skladu z določbami Protokola o pravilih o poreklu, priloženega k sporazumom med Slovenijo in vsako od teh držav, pod pogojem, da obdelava ali predelava, opravljena v Sloveniji presega tisto, omenjeno v 7. členu tega odloka. Ni treba, da bi bili taki materiali zadosti obdelani ali predelani.

2. Če obdelava ali predelava, ki se opravlja v Sloveniji, ne presega postopkov, omenjenih v 7. členu tega odloka, se šteje, da ima pridobljeni izdelek poreklo iz Slovenije samo, kadar je tam dodana vrednost višja od vrednosti uporabljenih materialov s poreklom iz katerekoli od držav, omenjenih v prvem odstavku. Če to ni tako, se pridobljeni izdelek šteje za izdelek s poreklom iz države, ki je prispevala največjo vrednost uporabljenih materialov s poreklom pri proizvodnji v Sloveniji.

3. Izdelki s poreklom iz ene od držav, omenjenih v prvem odstavku, ki niso obdelani ali predelani v Sloveniji, ohranijo svoje poreklo, če se izvozijo v eno od teh držav.

4. V tem členu predvidena kumulacija se lahko uporablja samo za materiale in izdelke, ki so pridobili status blaga s poreklom z uporabo pravil o poreklu, ki so enaka kot pravila v tem odloku.

4. člen

Kumulacija v Latviji

1. Ne glede na določbe drugega odstavka 2. člena tega odloka izdelki veljajo za izdelke s poreklom iz Latvije, če so bili tam pridobljeni in vključujejo materiale s poreklom iz Latvije, Slovenije, Evropske skupnosti, Bolgarije, Poljske, Madžarske, Češke republike, Slovaške republike, Romunije, Litve, Estonije, Islandije, Norveške, Švice (vključno z Liechtensteinom)¹ ali Turčije, v skladu z določbami Protokola

¹ Kneževina Liechtenstein ima carinsko unijo s Švico in je pogodbenica Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru.

la o pravilih o poreklu, priloženega k sporazumom med Latvijo in vsako od teh držav, pod pogojem, da obdelava ali predelava, opravljena v Latviji presega tisto, omenjeno v 7. členu tega odloka. Ni treba, da bi bili taki materiali zadosti obdelani ali predelani.

2. Če obdelava ali predelava, ki se opravlja v Latviji, ne presega postopkov, omenjenih v 7. členu tega odloka, se šteje, da ima pridobljeni izdelek poreklo iz Latvije samo, kadar je tam dodana vrednost višja od vrednosti uporabljenih materialov s poreklom iz katerekoli od držav, omenjenih v prvem odstavku. Če to ni tako, se pridobljeni izdelek šteje za izdelek s poreklom iz države, ki je prispevala največjo vrednost uporabljenih materialov s poreklom pri proizvodnji v Latviji.

3. Izdelki s poreklom iz ene od držav, omenjenih v prvem odstavku, ki niso obdelani ali predelani v Latviji, ohranijo svoje poreklo, če se izvozijo v eno od teh držav.

4. V tem členu predvidena kumulacija se lahko uporablja samo za materiale in izdelke, ki so pridobili status blaga s poreklom z uporabo pravil o poreklu, ki so enaka kot pravila v tem odloku.

5. člen

V celoti pridobljeni izdelki

1. Šteje se, da so v celoti pridobljeni v Sloveniji ali v Latviji:

- a) mineralni izdelki, tam pridobljeni iz zemlje ali morskega dna;
- b) tam pridelani rastlinski izdelki;
- c) tam povržene in vzrejene žive živali;
- d) izdelki, pridobljeni iz živih tam vzrejenih živali;
- e) izdelki, tam pridobljeni z lovom ali ribolovom;
- f) izdelki morskega ribolova in drugi izdelki iz morja, pridobljeni z njihovimi ladjami zunaj teritorialnih voda Slovenije ali Latvije;
- g) izdelki, izdelani na njihovih predelovalnih ladjah izključno iz izdelkov, omenjenih v pododstavku f) tega odstavka;
- h) tam zbrani rabljeni predmeti, primerni le za reciklažo surovin, vključno z rabljenimi gumami, primernimi le za protektiranje ali uporabo kot odpadki;
- i) odpadki in ostanki pri proizvodnih postopkih, ki tam potekajo;
- j) izdelki, pridobljeni iz morskega dna ali slojev pod njim zunaj njihovih teritorialnih voda pod pogojem, da imata izključno pravico do obdelave morskega dna ali sloja pod njim;
- k) blago, tam izdelano izključno iz izdelkov, omenjenih v pododstavkih a) do j) tega odstavka.

2. Izraza "njihova plovila" in "njihove predelovalne ladje" v pododstavkih 1 f) in g) prvega odstavka tega člena se uporabljata samo za plovila in predelovalne ladje:

- a) ki so registrirani ali se vodijo v Sloveniji ali v Latviji;
- b) ki plujejo pod zastavo Slovenije ali Latvije;
- c) ki so najmanj 50 odstotkov v lasti državljanov Slovenije ali Latvije ali družbe s sedežem v eni od teh držav in v kateri so direktor ali direktorji, predsednik upravnega odbora ali nadzornega odbora ter večina članov takih odborov državljani Slovenije ali Latvije in, še dodatno, če v primeru osebnih ali kapitalskih družb vsaj polovica kapitala pripada tem državam ali javnim organom ali državljanom omenjenih držav;
- d) katerih kapitan in častniki so državljani Slovenije ali Latvije; in

e) katerih najmanj 75 odstotkov članov posadke so državljani Slovenije ali Latvije.

6. člen

Zadosti obdelani ali predelani izdelki

1. Za namene 2. člena tega odloka se šteje, da so izdelki, ki niso v celoti pridobljeni, zadosti obdelani ali predelani, če so izpolnjeni pogoji, navedeni v seznamu Priloge II k temu odloku.

Zgoraj navedeni pogoji navajajo za vse izdelke, za katere velja sporazum, postopke obdelave ali predelave, ki morajo biti opravljeni na materialih brez porekla, uporabljenih pri izdelavi teh izdelkov in se nanašajo samo na take materiale. To pomeni, če se izdelek, ki je pridobil poreklo z izpolnitvijo pogojev iz seznama, uporablja pri izdelavi drugega izdelka, se pogoji, ki se uporabljajo za izdelek, v katerega je ta vključen, ne uporabljajo zanj in se ne upoštevajo materiali brez porekla, ki so se morda uporabili pri njegovi izdelavi.

2. Ne glede na prvi odstavek se materiali brez porekla, ki se v skladu z v seznamu danimi pogoji za ta izdelek ne bi smeli uporabiti pri izdelavi tega izdelka, vseeno lahko uporabijo pod pogojem:

- a) da njihova skupna vrednost ne presega 10 odstotkov cene izdelka franko tovarna,
- b) da katerikoli od odstotkov, ki je naveden v seznamu kot zgornja vrednost materialov brez porekla, ni presežen na podlagi uporabe tega odstavka.

Ta odstavek se ne uporablja za izdelke, ki se uvrščajo v 50. do 63. poglavje Harmoniziranega sistema.

3. Prvi in drugi odstavek se ne uporablja v primerih, ki jih določa 7. člen tega odloka.

7. člen

Nezadostni postopki obdelave ali predelave

1. Ne glede na določbe drugega odstavka se šteje, da so naslednji postopki obdelave ali predelave nezadostni, da bi izdelek pridobil status izdelka s poreklom, ne glede na to, ali je zadoščeno zahtevam iz 6. člena tega odloka:

- a) postopki za ohranitev blaga v dobrem stanju med prevozom in skladiščenjem (prezračevanje, razprostiranje, sušenje, hlajenje, soljenje, dajanje v žveplov dioksid ali druge vodne raztopine, odstranjevanje poškodovanih delov in podobni postopki);
- b) preprosti postopki, kot so odstranjevanje prahu, sejanje ali prebiranje, razvrščanje, usklajevanje (vključno s sestavljanjem garnitur izdelkov), pranje, barvanje, rezanje;
- c) i) spremembe v embalaži ter razstavljanje in sestavljanje pošiljk;
- ii) preprosto pakiranje v steklenice, čutare, vrečke, zaboje, škatle, pritrjevanje na kartone ali plošče itd. in vsi drugi preprosti postopki pakiranja;
- d) pritrjevanje oznak, nalepk in drugih podobnih znakov za razlikovanje na izdelke ali njihovo embalažo;
- e) preprosto mešanje izdelkov ne glede na to, ali so različnih vrst ali ne, če ena ali več sestavin mešanice ne ustreza pogojem, določenim v tem odloku, da bi jih lahko šteli za izdelke s poreklom iz Slovenije ali iz Latvije;
- f) enostavno sestavljanje delov izdelkov v popoln izdelek;
- g) kombinacija dveh ali več postopkov, opisanih v pododstavkih a) do f) tega odstavka;
- h) zakol živali.

2. Pri ugotavljanju, ali se predelave ali obdelave, opravljene na posameznem izdelku štejejo za nezadostne v smislu prvega odstavka, se skupno upoštevajo vsi postopki, opravljeni na tem izdelku bodisi v Sloveniji ali v Latviji.

8. člen

Enota kvalifikacije

1. Enota kvalifikacije za uporabo določb tega odloka je določen izdelek, ki se šteje za osnovno enoto, kadar se določa uvrstitev blaga ob uporabi nomenklature Harmoniziranega sistema.

Iz tega sledi:

a) kadar se izdelek, ki ga sestavlja skupina predmetov ali je sestavljen iz izdelkov, uvršča po pogojih Harmoniziranega sistema v eno tarifno številko, potem celota pomeni enoto kvalifikacije,

b) kadar je pošiljka sestavljena iz določenega števila enakih izdelkov, ki se uvrščajo v enako tarifno številko Harmoniziranega sistema, je treba pri uporabi določb tega odloka vsak izdelek obravnavati posebej.

2. Če je v skladu s splošnim pravilom št. 5 Harmoniziranega sistema embalaža vključena v izdelek zaradi uvrščanja, mora biti vključena tudi pri določanju porekla.

9. člen

Dodatki, nadomestni deli in orodje

Dodatki, nadomestni deli in orodje, poslani skupaj z delom opreme, stroja, naprave ali vozila, ki so del običajne opreme in so vključeni v njeno ceno ali pa niso posebej zaračunani, se štejejo za del te opreme, stroja, naprave ali vozila.

10. člen

Garniture

Garniture se v skladu s splošnim pravilom št. 3 Harmoniziranega sistema štejejo za garniture s poreklom, kadar imajo poreklo vsi njihovi sestavni deli. Kljub temu pa takrat, kadar je garnitura sestavljena iz sestavnih delov, ki imajo poreklo in takih brez, velja, da ima garnitura kot celota poreklo pod pogojem, da vrednost izdelkov brez porekla ne presega 15 odstotkov cene garniture franko tovarna.

11. člen

Neutralni elementi

Da bi določili, ali je izdelek s poreklom, ni treba ugotavljati porekla za naslednje, kar bi lahko bilo uporabljeno pri njegovi izdelavi:

- a) energija in gorivo;
- b) naprave in oprema;
- c) stroji in orodje;

d) blago, ki ni vključeno ali ni namenjeno za vključitev v končno sestavo izdelka.

III. ODDELEK ZAHTEVE GLEDE OZEMLJA

12. člen

Načelo teritorialnosti

1. Razen v primerih iz 3. in 4. člena tega odloka in tretjega odstavka tega člena, morajo biti pogoji za pridobitev statusa blaga s poreklom, določeni v II. oddelku tega odloka, v Sloveniji ali Latviji izpolnjeni neprekinjeno.

2. Razen v primerih iz 3. in 4. člena tega odloka, se blago s poreklom, izvoženo iz Slovenije ali Latvije v drugo državo, ko se vrne, šteje za blago brez porekla, razen če se carinskim organom lahko zadovoljivo dokaže:

(a) da je blago, ki se vrača, isto blago, kot je bilo izvoženo, in

(b) da na njem, medtem ko je bilo v tisti državi ali med izvozom, niso bili opravljeni nikakršni postopki, razen tistih, ki so potrebni, da se ohrani v dobrem stanju.

3. Na pridobitev statusa blaga s poreklom v skladu s pogoji, določenimi v II. oddelku tega odloka, ne bo vplivala obdelava ali predelava, opravljena izven Slovenije ali Latvije na materialih, izvoženih iz Slovenije ali Latvije in ponovno tam uvoženih pod pogojem, da:

(a) so omenjeni materiali v celoti pridobljeni v Sloveniji ali Latviji ali so pred njihovim izvozom bili obdelani ali predelani bolj, kot so nezadostni postopki, navedeni v 7. členu tega odloka; in

(b) se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da:

i) je bilo ponovno uvoženo blago pridobljeno z obdelavo ali predelavo izvoženih materialov; in

ii) skupna dodana vrednost, pridobljena izven Slovenije ali Latvije ob uporabi določb tega člena ne presega 10 odstotkov cene franko tovarna končnega izdelka, za katerega se ugotavlja status blaga s poreklom.

4. Za namene tretjega odstavka se pogoji za pridobitev statusa blaga s poreklom, določeni v II. oddelku tega odloka, ne uporabljajo za obdelavo ali predelavo, opravljeno izven Slovenije ali Latvije. Vendar, kjer se v seznamu v Prilogi II k temu odloku za določitev statusa blaga s poreklom za končni izdelek uporablja pravilo, ki določa najvišjo vrednost vseh vključenih materialov brez porekla, skupna vrednost materialov brez porekla, vključenih na ozemlju določene pogodbenice, upoštevana skupaj s skupno dodano vrednostjo, pridobljeno izven Slovenije ali Latvije z uporabo določb tega člena, ne sme presegati navedenega odstotka.

5. Za namene uporabe določb tretjega in četrtega odstavka se šteje, da "skupna dodana vrednost" pomeni vse stroške, nastale izven Slovenije ali Latvije, vključno vrednosti tam vključenih materialov.

6. Določbe tretjega in četrtega odstavka se ne uporabljajo za izdelke, ki ne izpolnjujejo pogojev, določenih v seznamu Priloge II k temu odloku in ki se lahko štejejo za zadosti obdelane ali predelane samo ob uporabi splošne tolerance, določene v drugem odstavku 6. člena tega odloka.

7. Določbe tretjega in četrtega odstavka ne veljajo za izdelke, ki se uvrščajo v 50. do 63. poglavje Harmoniziranega sistema.

8. Vsaka obdelava ali predelava, ki je zajeta z določbami tega člena, opravljena izven Slovenije ali Latvije, se opravi v skladu s postopki o začasnem izvozu na oplemenitenje ali podobnimi postopki.

13. člen

Neposredni prevoz

1. Preferencialno obravnavanje, predvideno s sporazumom, se uporablja samo za izdelke, ki izpolnjujejo zahteve tega odloka in se prevažajo neposredno med Slovenijo in Latvijo ali čez ozemlja drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka. Vendar se izdelki, ki sestavljajo eno samo nedeljeno pošiljko, lahko prevažajo čez druga ozemlja, če do tega pride, s pretovarjanjem ali začasnimi skladiščenjem na teh ozemljih pod pogojem, da je blago v državi tranzita ali skladiščenja ostalo pod nadzorom carinskih organov in da na njem niso bili opravljeni drugi postopki razen raztovarjanja, ponovnega natovarjanja ali kakršnikoli postopki za ohranitev blaga v dobrem stanju.

Izdelki s poreklom se lahko pošiljajo po cevovodih čez ozemlja, ki niso ozemlja Slovenije ali Latvije.

2. Kot dokazilo, da so izpolnjeni pogoji, določeni v prvem odstavku, je treba predložiti carinskim organom države uvoznice:

a) en sam prevozni dokument, ki pokriva prevoz iz države izvoznice čez državo tranzita; ali

b) potrdilo, ki ga izdajo carinski organi države tranzita, ki:

- (i) vsebuje natančen opis izdelkov,
- (ii) navaja datume raztovarjanja in ponovnega natovarjanja izdelkov in če ustreza, imena ladij ali drugih uporabljenih prevoznih sredstev, in
- (iii) potrjuje pogoje, pod katerimi so bili izdelki zadržani v državi tranzita, ali
- c) če teh ni, katerekoli dokumente, ki to dokazujejo.

14. člen Razstave

1. Za izdelke s poreklom, ki se pošiljajo na razstavo v drugo državo razen tistih, ki so omenjene v 3. in 4. členu tega odloka in so po razstavi prodani z namenom uvoza v Slovenijo ali v Latvijo, veljajo pri uvozu ugodnosti po določbah sporazuma pod pogojem, da se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da:

- a) je izvoznik te izdelke poslal iz Slovenije ali iz Latvije v državo, v kateri je razstava in jih tam razstavil;
- b) je ta izvoznik izdelke prodal ali drugače odstopil osebi v Sloveniji ali v Latviji;
- c) so bili izdelki med razstavo ali takoj zatem poslani v enakem stanju, kot so bili poslani na razstavo; in
- d) izdelki od tedaj, ko so bili poslani na razstavo, niso bili uporabljeni v noben drug namen kot za predstavitev na razstavi.

2. Dokazilo o poreklu mora biti izdano ali izdelano v skladu z določbami V. oddelka tega odloka in predloženo carinskim organom države uvoznice na običajen način. V njem morata biti navedena naziv in naslov razstave. Po potrebi se lahko zahteva dodatno dokumentarno dokazilo o pogojih, pod katerimi so bili razstavljeni.

3. Prvi odstavek se uporablja za vse trgovinske, industrijske, kmetijske ali obrtne razstave, sejme ali podobne javne prireditve ali prikaze, ki niso organizirani v zasebne namene v trgovinah ali poslovnih prostorih zaradi prodaje tujih izdelkov, in v času katerih izdelki ostanejo pod carinskim nadzorom.

IV. ODDELEK POVRAČILO CARINE ALI OPROSTITEV PLAČILA CARINE

15. člen

Prepoved povračila carine ali oprostitve plačila carine

1. Za materiale brez porekla, ki se uporabijo pri izdelavi izdelkov s poreklom iz Slovenije ali iz Latvije ali iz ene od drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka, za katere se izda ali izdelka dokazilo o poreklu v skladu z določbami V. oddelka tega odloka, se v Sloveniji ali v Latviji ne morejo uveljavljati kakršnakoli povračila carine ali oprostitve plačila carine.

2. Prepoved iz prvega odstavka se nanaša na kakršnokoli povračilo, odpustitev ali neplačilo, delno ali v celoti, carinskih dajatev ali dajatev, ki imajo enakovredni učinek, ki se lahko uporablja v Sloveniji ali v Latviji, izrecno ali z učinkom za materiale, uporabljene pri izdelavi, takrat ko se izdelki, pridobljeni iz omenjenih materialov, izvozijo in ne, če tam ostanejo za domačo porabo.

3. Izvoznik izdelkov, na katere se nanaša dokazilo o poreklu, bo na zahtevo carinskih organov pripravljen kadar koli predložiti katerekoli ustrezne dokumente, ki dokazujejo, da za materiale brez porekla, uporabljene pri izdelavi zadevnih izdelkov, ni bilo prejeto povračilo carine in da so bile vse carinske dajatve ali dajatve z enakovrednim učinkom, ki se uporabljajo za take materiale, dejansko plačane.

4. Določbe prvega do tretjega odstavka se prav tako uporabljajo za embalažo v smislu drugega odstavka 8. člena tega odloka, za dodatke, nadomestne dele in orodje v smislu 9. člena tega odloka in za izdelke v garniturah v smislu 10. člena tega odloka, če so taki predmeti brez porekla.

5. Določbe prvega do četrtega odstavka se uporabljajo samo za materiale, za katere velja sporazum. Nadalje ne preprečujejo uporabe sistema cenovnih nadomestil, ki se uporabljajo pri izvozu kmetijskih izdelkov v skladu z določbami sporazuma.

6. Ne glede na prvi odstavek lahko Slovenija ali Latvija uporabljata sistem povračila carine ali oprostitve plačila carinskih dajatev ali dajatev z enakovrednim učinkom, ki se uporabljajo za materiale, uporabljene pri proizvodnji izdelkov s poreklom, ob upoštevanju naslednjih določb:

a) za izdelke, ki sodijo v 25. do 49. poglavje ter 64. do 97. poglavje Harmoniziranega sistema se lahko zadrži 5-odstotna carinska dajatev ali tista nižja stopnja, ki je v veljavi v Sloveniji ali v Latviji;

b) za izdelke, ki sodijo v 50. do 63. poglavje Harmoniziranega sistema se lahko zadrži 10-odstotna carinska dajatev ali tista nižja stopnja, ki je v veljavi v Sloveniji ali v Latviji.

Določbe tega odstavka se uporabljajo do 31. decembra 2000 in se lahko ob soglasju ponovno pregledajo.

V. ODDELEK DOKAZILO O POREKLU

16. člen

Splošne zahteve

1. Za izdelke s poreklom iz Slovenije pri uvozu v Latvijo ter za izdelke s poreklom iz Latvije pri uvozu v Slovenijo veljajo ugodnosti sporazuma ob predložitvi bodisi:

a) potrdila o prometu blaga EUR.1, katerega vzorec je v Prilogi III k temu odloku; ali

b) v primerih, določenih v prvem odstavku 21. člena tega odloka, izjave izvoznika, katere besedilo je v Prilogi IV k temu odloku, na računu, obvestilu o odpremi ali drugem trgovinskem dokumentu, ki dovolj natančno opisuje zadevne izdelke, da jih je mogoče identificirati (v nadaljevanju: "izjava na računu").

2. Ne glede na prvi odstavek za izdelke s poreklom v smislu tega odloka v primerih, kot jih določa 26. člen tega odloka, veljajo ugodnosti sporazuma, ne da bi bilo treba predložiti kateregakoli od zgoraj navedenih dokumentov.

17. člen

Postopek izdaje potrdila o prometu blaga EUR.1

1. Potrdilo o prometu blaga EUR.1 izdajo carinski organi države izvoznice na podlagi pisne zahteve izvoznika ali njegovega pooblaščenega zastopnika na izvoznikovo odgovornost.

2. V ta namen izpolni izvoznik ali njegov pooblaščen zastopnik potrdilo o prometu blaga EUR.1 in zahtevo za potrdilo o prometu, katerih vzorca sta v Prilogi III k temu odloku. Obrazci se izpolnijo v enem od jezikov, v katerih je sestavljen sporazum in v skladu z določbami domačega prava države izvoznice. Če so pisani z roko, morajo biti izpolnjeni s črnilom in s tiskanimi črkami. Izdelki morajo biti opisani v za to predvideni rubriki brez praznih vmesnih vrstic. Če rubrika ni v celoti zapolnjena, je treba pod zadnjo vrstico opisa potegniti vodoravno črto in prečrtati prazen prostor pod njo.

3. Izvoznik, ki vloga zahtevo za izdajo potrdila o prometu blaga EUR.1, mora biti pripravljen, da na zahtevo carinskih organov države izvoznice, kjer se izdaja potrdilo o pro-

metu blaga EUR.1, kadarkoli predloži vse ustrezne dokumente, ki dokazujejo status izdelkov s poreklom kot tudi izpolnitev drugih zahtev tega odloka.

4. Potrdilo o prometu blaga EUR.1 izdajo carinski organi Slovenije ali Latvije, če se izdelki lahko štejejo za izdelke s poreklom iz Slovenije, Latvije ali iz ene od drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka ter izpolnjujejo druge zahteve tega odloka.

5. Carinski organi, ki izdajo potrdila EUR.1, ukrepejo vse potrebno za preverjanje porekla blaga in izpolnjevanje drugih zahtev tega odloka. V ta namen imajo pravico zahtevati katerokoli dokazilo in opraviti kakršenkoli pregled izvoznikovih poslovnih knjig ali kakršenkoli drug pregled, ki se jim zdi potreben. Carinski organi, ki izdajo potrdila EUR.1, tudi zagotovijo, da so obrazci, navedeni v drugem odstavku, pravilno izpolnjeni. Zlasti morajo preveriti ali je prostor, namenjen opisu izdelkov, izpolnjen tako, da izključuje vse možnosti goljufije.

6. Datum izdaje potrdila o prometu blaga EUR.1 mora biti naveden v rubriki 11 potrdila.

7. Potrdilo o prometu blaga EUR.1 izdajo carinski organi in ga dajo izvozniku na razpolago takoj, ko je dejanski izvoz opravljen ali zagotovljen.

18. člen

Naknadno izdana potrdila o prometu blaga EUR.1

1. Ne glede na sedmi odstavek 17. člena tega odloka se potrdilo o prometu blaga EUR.1 izjemoma lahko izda tudi po opravljenem izvozu izdelkov, na katere se nanaša:

(a) če ni bilo izdano ob izvozu zaradi napak ali nenamernih opustitev ali posebnih okoliščin; ali

(b) če se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da je bilo potrdilo o prometu blaga EUR.1 izdano, vendar ob uvozu iz tehničnih razlogov ni bilo sprejeto.

2. Za izvajanje prvega odstavka mora izvoznik v zahtevi navesti kraj in datum izvoza izdelkov, na katere se nanaša potrdilo o prometu blaga EUR.1, in navesti razloge za svojo zahtevo.

3. Carinski organi lahko izdajo potrdilo o prometu blaga EUR.1 naknadno samo po opravljenem preverjanju, če se podatki v izvoznikovi zahtevi ujemajo s podatki v ustreznem spisu.

4. Potrdila o prometu blaga EUR.1, ki so izdana naknadno, morajo imeti eno od naslednjih navedb:

5. Zaznamek iz četrtega odstavka mora biti vpisan v rubriko "Opombe" potrdila o prometu blaga EUR.1.

19. člen

Izdaja dvojnika potrdila o prometu blaga EUR.1

1. V primeru tatvine, izgube ali uničenja potrdila o prometu blaga EUR.1 lahko izvoznik carinske organe, ki so ga izdali, zaprosi za izdajo dvojnika na podlagi izvoznih dokumentov, ki jih imajo.

2. Na ta način izdani dvojniki mora biti označen z eno od naslednjih besed:

3. Zaznamek iz drugega odstavka mora biti vpisan v rubriko "Opombe" dvojnika potrdila o prometu blaga EUR.1.

4. Dvojniki, na katerem mora biti datum izdaje prvotnega potrdila o prometu blaga EUR.1, začne veljati s tem datumom.

20. člen

Izdaja potrdila o prometu blaga EUR.1 na podlagi predhodnoizdanega ali izdelanega dokazila o poreklu

Če so izdelki s poreklom dani pod nadzor carinskih organov v Sloveniji ali v Latviji je mogoče zamenjati prvotno

dokazilo o poreklu z enim ali več potrdili o poreklu blaga EUR.1 z namenom pošiljanja vseh ali nekaterih izdelkov drugam znotraj Slovenije ali Latvije. Nadomestno potrdilo(a) o prometu blaga EUR.1 izdajo carinski organi, pod nadzorom katerih so bili dani izdelki.

21. člen

Pogoji za izjavo na računu

1. Izjavo na računu, omenjeno v pododstavku (b) prvega odstavka 16. člena tega odloka, lahko da:

(a) pooblaščen izvoznik v smislu 22. člena tega odloka ali

(b) katerikoli izvoznik za vsako pošiljko, ki jo sestavlja eden ali več paketov, ki vsebujejo izdelke s poreklom, katerih skupna vrednost ne presega 6000 ekujev.

2. Izjavo na računu je možno dati, če se izdelki, na katere se nanaša, lahko štejejo za izdelke s poreklom iz Slovenije ali Latvije ali iz ene od drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka in ki izpolnjujejo druge zahteve tega odloka.

3. Izvoznik, ki daje izjavo na računu, mora biti kadarkoli pripravljen, da na zahtevo carinskih organov države izvoznice predloži vse primerne dokumente, ki dokazujejo status porekla blaga kot tudi izpolnitev drugih zahtev tega odloka.

4. Izjavo, katere besedilo je v Prilogi IV k temu odloku, mora izvoznik natipkati ali odtisniti na račun, obvestilo o odpremi ali drug trgovinski dokument v eni od jezikovnih različic, ki so navedene v tej Prilogi, v skladu z določbami domačega prava države izvoznice. Če je pisana z roko, mora biti napisana s črnilom in s tiskanimi črkami.

5. Izjave na računu morajo imeti originalni lastnoročni podpis izvoznika. Vendar se od pooblaščenega izvoznika v smislu 22. člena tega odloka ne zahteva, da podpisuje take izjave pod pogojem, da carinskim organom države izvoznice da svoje jamstvo, da sprejema polno odgovornost za vsako izjavo na računu, po kateri ga je možno identificirati, kot da jo je lastnoročno podpisal.

6. Izjavo na računu lahko da izvoznik ob izvozu izdelkov, na katere se nanaša, ali naknadno pod pogojem, da je predložena carinskim organom v državi izvoznici najkasneje v dveh letih po uvozu izdelkov, na katere se nanaša.

22. člen

Pooblaščen izvoznik

1. Carinski organi države izvoznice lahko pooblastijo kateregakoli izvoznika, ki pogosto odpremlja pošiljke izdelkov po sporazumu, da daje izjave na računu ne glede na vrednost izdelkov, na katere se nanaša. Izvoznik, ki prosi za tako pooblastilo, mora zadovoljivo ponuditi carinskim organom vsa jamstva, potrebna za preverjanje statusa porekla teh izdelkov kot tudi izpolnitev drugih zahtev tega odloka.

2. Carinski organi lahkoodobrijo status pooblaščenega izvoznika glede na kakršnekoli pogoje, za katere menijo, da so primerni.

3. Carinski organi dodelijo pooblaščenemu izvozniku številko carinskega pooblastila, ki mora biti na izjavi na računu.

4. Carinski organi spremljajo kako pooblaščen izvozniki uporabljajo pooblastila.

5. Carinski organi lahko kadarkoli umaknejo pooblastilo. To morajo storiti, kadar pooblaščen izvoznik ne daje več jamstev, navedenih v prvem odstavku, ne izpolnjuje pogojev, navedenih v drugem odstavku, ali drugače nepravilno uporablja pooblastilo.

23. člen

Veljavnost dokazila o poreklu

1. Dokazilo o poreklu velja štiri mesece od datuma izdaje v državi izvoznici in v tem roku mora biti predloženo carinskemu organom države uvoznice.

2. Dokazila o poreklu, ki so carinskim organom države uvoznice predložena po izteku roka za predložitev, določenega v prvem odstavku, se lahko sprejmejo zaradi uporabe preferencialne obravnave, če jih zaradi izjemnih okoliščin ni bilo možno predložiti do postavljenega končnega datuma.

3. V drugih primerih zakasnele predložitve lahko carinski organi države uvoznice sprejmejo dokazila o poreklu, če so jim bili izdelki predloženi pred tem končnim datumom.

24. člen

Predložitev dokazila o poreklu

Dokazila o poreklu se predložijo carinskemu organom države uvoznice v skladu s postopki, ki se uporabljajo v tej državi. Omenjeni organi lahko zahtevajo prevod dokazila o poreklu ter lahko zahtevajo tudi, da uvozno deklaracijo spremlja izjava, s katero uvoznik potrjuje, da izdelki izpolnjujejo potrebne pogoje za izvajanje sporazuma.

25. člen

Uvoz po delih

Kadar se na zahtevo uvoznika in po pogojih, ki jih predpišejo carinski organi države uvoznice, razstavljeni ali nesestavljeni izdelki v smislu pododstavka (a) drugega odstavka splošnega pravila Harmoniziranega sistema, ki sodijo v XVI. in XVII. oddelek ali v tarifni številki 7308 in 9406 Harmoniziranega sistema uvažajo po delih, se za take izdelke pri prvem delnem uvozu carinskemu organom predloži eno samo dokazilo o poreklu.

26. člen

Izjeme pri dokazilu o poreklu

1. Izdelki, ki jih kot majhne pakete posamezniki pošiljajo drugim posameznikom ali so del osebne prtljage potnikov, se priznavajo za izdelke s poreklom, ne da bi bilo treba predložiti dokazilo o poreklu, pod pogojem, da se ti izdelki ne uvažajo v trgovinske namene in je bila dana izjava, da ustrezajo zahtevam tega odloka, in ni dvoma o resničnosti take izjave. Če se izdelki pošiljajo po pošti, se izjava lahko napiše na carinsko deklaracijo CN22/CN23 ali na list papirja, ki se priloži tistemu dokumentu.

2. Občasni uvozi, pri katerih gre za le za izdelke za osebno uporabo prejemnikov ali potnikov ali njihovih družin, se ne štejejo za uvoze v trgovinske namene, če je iz narave in količine izdelkov razvidno, da niso namenjeni za trgovanje.

3. Nadalje, skupna vrednost teh izdelkov ne sme presegati 500 ekujev, če gre za majhne pakete, ali 1200 ekujev, če gre za izdelke, ki so del osebne prtljage potnikov.

27. člen

Spremljajoči dokumenti

Dokumenti, omenjeni v tretjem odstavku 17. člena tega odloka in tretjem odstavku 21. člena tega odloka, ki se uporabljajo z namenom dokazovanja, da se izdelki, zajeti s potrdilom o prometu blaga EUR. 1 ali izjavo na računu, lahko štejejo za izdelke s poreklom iz Slovenije ali iz Latvije ali iz ene od drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka, in izpolnjujejo druge zahteve tega odloka, so med drugim lahko naslednji:

(a) neposredno dokazilo o postopkih, ki jih je opravil izvoznik ali dobavitelj z namenom pridobitve zadevnega bla-

ga, kot je vsebovano na primer v njegovih poslovnih knjigah ali internem knjigovodstvu;

(b) dokumenti, ki dokazujejo status porekla uporabljenih materialov, izdani ali izdelani v Sloveniji ali Latviji, kjer se uporabljajo v skladu z domačim pravom;

(c) dokumenti, ki dokazujejo postopek obdelave ali predelave materialov v Sloveniji ali v Latviji, izdani ali izdelani v Sloveniji ali v Latviji, kjer se uporabljajo v skladu z domačim pravom;

(d) potrdila o prometu blaga EUR. 1 ali izjave na računih, ki dokazujejo status porekla uporabljenih materialov, izdana ali izdelana v Sloveniji ali v Latviji v skladu s tem odlokom ali v eni od drugih držav, omenjenih v 3. in 4. členu tega odloka, v skladu s pravili o poreklu, ki so enaka kot pravila v tem odloku.

28. člen

Hramba dokazil o poreklu in spremljajočih dokumentov

1. Izvoznik, ki vlaga zahtevo za izdajo potrdila o prometu blaga EUR. 1, mora vsaj tri leta hraniti dokumente, omenjene v tretjem odstavku 17. člena tega odloka.

2. Izvoznik, ki daje izjavo na računu, mora vsaj tri leta hraniti kopijo te izjave kot tudi dokumente, omenjene v tretjem odstavku 21. člena tega odloka.

3. Carinski organi države izvoznice, ki izdajajo potrdilo o prometu blaga EUR. 1 morajo vsaj tri leta hraniti zahteve, omenjene v drugem odstavku 17. člena tega odloka.

4. Carinski organi države uvoznice morajo vsaj tri leta hraniti potrdila o prometu blaga EUR. 1 in izjave na računih, ki so jim bili predloženi.

29. člen

Razlike in formalne napake

1. Če so ugotovljene manjše razlike med navedbami na dokazilu o poreklu in tistimi na dokumentih, ki so bili predloženi carinskemu organu zaradi izpolnjevanja uvoznih formalnosti za izdelke, to ne pomeni ipso facto ničnosti omenjenega dokazila, če se pravilno ugotovi, da ta dokument ustreza predloženim izdelkom.

2. Očitne formalne napake, kot so npr. tipkarske, na dokazilu o poreklu ne morejo biti razlog za zavrnitev, če te napake ne ustvarjajo dvomov o pravilnosti navedb v tem dokumentu.

30. člen

Zneski izraženi v ekujih

1. Zneske v valuti države izvoznice, ki ustrezajo zneskom, izraženim v ekujih, določi država izvoznica in jih sporoči državi uvoznici.

2. Kadar so zneski višji od ustreznih zneskov, ki jih je določila država uvoznica, jih mora slednja sprejeti, če so izdelki zaračunani v valuti države izvoznice. Kadar so izdelki zaračunani v valuti druge države, omenjene v 3. in 4. členu tega odloka, mora država uvoznica priznati zneske, ki jih je ta država notificirala.

3. Zneski, ki jih je treba uporabljati v valuti katerekoli države, so protivrednosti zneskov v valuti te države, izraženi v ekujih na prvi delovni dan v oktobru 1995.

4. Skupni odbor na zahtevo Slovenije ali Latvije pregleda v ekujih izražene zneske in njihovo protivrednost v domačih valutah Slovenije in Latvije. Skupni odbor ob tem pregledu zagotovi, da se zneski, ki jih je treba uporabljati, ne bodo znižali v nobeni domači valuti in bo nadalje upošteval zaželeno ohranjanje realnih učinkov zadevnih vrednostnih omejitev. V ta namen se lahko odloči za spremembo zneskov izraženih v ekujih.

VI. ODDELEK DOGOVORI O UPRAVNEM SODELOVANJU

31. člen

Medsebojno sodelovanje

1. Carinski organi Slovenije in Latvije si medsebojno izmenjajo vzorčne odtise žigov, ki jih uporabljajo njihovi carinski organi pri izdajanju potrdil o prometu blaga EUR.1, in naslove carinskih organov, odgovornih za izdajo potrdil o prometu blaga EUR.1 in za preverjanja teh potrdil in izjav na računih.

2. Da bi zagotovili pravilno uporabo tega odloka, si Slovenija in Latvija preko pristojnih carinskih uprav medsebojno pomagata pri preverjanju verodostojnosti potrdil o prometu blaga EUR.1 ali izjav na računih ter točnosti informacij, ki so tam navedene.

32. člen

Preverjanje dokazil o poreklu

1. Dokazila o poreklu se naknadno preverjajo naključno ali kadar carinski organi države uvoznice upravičeno dvomijo o pristnosti teh dokumentov, statusu porekla zadevnih izdelkov ali izpolnitvi drugih zahtev tega odloka.

2. Zaradi izvajanja določb prvega odstavka morajo carinski organi države uvoznice vrniti potrdilo o prometu blaga EUR.1 in račun, če je bil predložen, izjavo na računu ali kopijo teh dokumentov carinskim organom države izvoznice in, če tako ustreza, navesti razloge za poizvedbo. V podporo zahtevi za preverjanje se pošlje vsak pridobljen dokument ali informacija, ki kaže, da so podatki na dokazilu o poreklu napačni.

3. Preverjanje opravljajo carinski organi države izvoznice. V ta namen imajo pravico zahtevati katerokoli dokazilo in opraviti kakršenkoli pregled izvoznikovih poslovnih knjig ali katerikoli drug pregled, za katerega menijo, da je potreben.

4. Če se carinski organi države uvoznice odločijo, da bodo začasno prenehali podeljevati preferencialno obravnavo zadevnim izdelkom, medtem ko čakajo na izide preverjanja, morajo uvozniku ponuditi sprostitev blaga, pogojeno z varnostnimi ukrepi, ki se jim zdijo potrebni.

5. Carinski organi, ki so zahtevali preverjanje, morajo biti o izidih preverjanja obveščeni takoj, ko je mogoče. Izidi morajo jasno pokazati, ali so dokumenti pristni in če se izdelki, na katere se nanašajo, lahko štejejo za izdelke s poreklom iz Slovenije, Latvije ali iz ene od drugih držav, ki so omenjene v 3. in 4. členu tega odloka ter izpolnjujejo druge zahteve tega odloka.

6. Če v primerih upravičenega dvoma ni odgovora v desetih mesecih od datuma zahteve za preverjanje ali če odgovor ne vsebuje zadostne informacije za določitev verodostojnosti zadevnih dokumentov ali pravega porekla izdelkov, carinski organi, ki so zahtevali preverjanje, razen v izjemnih okoliščinah, zavrnejo upravičenost za preferencialno obravnavo.

33. člen

Reševanje sporov

Če pride do sporov glede postopkov preverjanja v smislu 32. člena tega odloka, ki jih ni mogoče rešiti med carinskimi organi, ki zahtevajo preverjanje, in carinskimi organi, odgovornimi za izvedbo tega preverjanja ali če se pojavi vprašanje glede razlage tega odloka, jih je potrebno predložiti skupnemu odboru.

V vseh primerih se spori med uvoznikom in carinskimi organi države uvoznice rešujejo v skladu z zakonodajo te države.

34. člen

Kazni

Kaznovan bo vsakdo, ki sestavi ali povzroči, da se sestavi dokument, ki vsebuje nepravilne podatke, da bi pridobil preferencialno obravnavo za izdelke.

35. člen

Proste cone

1. Slovenija in Latvija ukreneta vse potrebno, da zagotovita, da se izdelki, ki jih kot predmet trgovanja zajema dokazilo o poreklu in med prevozom uporabljajo prosto cono na njunem ozemlju, ne zamenjajo z drugimi izdelki ter da na njih ne bodo opravljeni drugi postopki razen običajnih, ki so potrebni za preprečevanje njihovega poslabšanja.

2. Če se z uporabo izjeme od določb prvega odstavka izdelki s poreklom iz Slovenije ali Latvije uvozijo v prosto cono s priloženim dokazilom o poreklu in se na njih opravijo predelave ali obdelave, bodo zadevne oblasti na izvoznikovo zahtevo izdale novo potrdilo o prometu blaga EUR.1, če je opravljena obdelava ali predelava v skladu z določbami tega odloka.

VII. ODDELEK KONČNE DOLOČBE

36. člen

Nepreferencialna obravnavo

Za namene izvajanja 2. člena tega odloka se vsak izdelek s poreklom iz pogodbenice sporazuma ob izvozu v drugo pogodbenico sporazuma, šteje za nepreferencialni izdelek v času ali v obdobjih, v katerih zadnja omenjena pogodbenica sporazuma uporablja carinske stopnje, veljavne za tretje države ali katerekoli ustrezne zaščitne ukrepe za take izdelke v skladu s sporazumom.

37. člen

Priloge

Priloge I do IV so sestavni del tega odloka.

38. člen

Prenehanje veljavnosti

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati odlok o preferencialnih pravilih o poreklu blaga, ki se v letu 1999 uporabljajo za izvajanje uredbe o začasni uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo (Uradni list RS, št. 92/98).

39. člen

Začetek veljavnosti

Ta odlok začne veljati 1. maja 1999.

Št. 333-08/98-4

Ljubljana, dne 22. aprila 1999.

Vlada Republike Slovenije

Marjan Podobnik l. r.
Podpredsednik

PRILOGA I

Uvodne opombe k seznamu v Prilogi II

Opomba 1:

Seznam določa pogoje, ki se zahtevajo za vse izdelke, da bi se lahko šteli za zadosti obdelane ali predelane v smislu 6. člena tega odloka.

Opomba 2:

2.1 Prva dva stolpca v seznamu opisujeta pridobljeni izdelek. Prvi stolpec seznama je tarifna številka ali številka poglavja, ki se uporablja v Harmoniziranem sistemu, drugi stolpec pa vsebuje opis blaga, ki se v tem sistemu uporablja za to tarifno številko ali poglavje. Za vsak vpis v prvih dveh stolpcih je določeno pravilo v 3. ali 4. stolpcu. Kjer je, v nekaterih primerih, pred vpisom v prvem stolpcu "ex", se pravila v 3. ali 4. stolpcu uporabljajo samo za del tarifne številke, opisane v 2. stolpcu.

2.2 Če je v 1. stolpcu združenih več tarifnih števil ali pa je navedena številka poglavja in je zato opis izdelkov v 2. stolpcu splošen, se zraven navedena pravila v 3. ali 4. stolpcu uporabljajo za vse izdelke, ki se po Harmoniziranem sistemu uvrščajo v tarifne številke tega poglavja ali v katerekoli tarifne številke, združene v 1. stolpcu.

2.3 Če seznam vsebuje različna pravila, ki se uporabljajo za različne izdelke v okviru ene tarifne številke, je v vsakem novem odstavku opis tega dela tarifne številke, za katerega se uporabljajo zraven navedena pravila v 3. ali 4. stolpcu.

2.4 Če je za vpis v prvih dveh stolpcih pravilo določeno tako v 3. in 4. stolpcu ima izvoznik možnost izbire, da uporabi bodisi pravilo, določeno v 3. stolpcu ali tisto iz 4. stolpca. Če v 4. stolpcu ni pravila, je treba uporabiti pravilo, določeno v 3. stolpcu.

Opomba 3:

3.1 Določbe 6. člena tega odloka v zvezi z izdelki, ki so pridobili status blaga s poreklom in so uporabljeni pri izdelavi drugih izdelkov, se uporabljajo ne glede na to, ali je bil ta status pridobljen znotraj tovarne, v kateri se izdelki uporabljajo, ali v drugi tovarni v Sloveniji ali v Latviji.

Na primer:

Motor iz tarifne številke 8407, za katerega pravilo določa, da vrednost materialov brez porekla, ki se lahko vgradijo, ne sme presegati 40% cene franko tovarna, je izdelan iz "drugih legiranih jekel, grobo oblikovanih s kovanjem" iz tarifne številke ex 7224.

Če je bilo to kovanje opravljeno v Sloveniji ali v Latviji iz ingota brez porekla, potem je že pridobil poreklo na podlagi pravila za tarifno številko ex 7224 na seznamu.

Zato se pri izračunu vrednosti motorja šteje, da ima poreklo, ne glede na to, ali je bil izdelan v isti tovarni ali v drugi tovarni v Sloveniji ali v Latviji. Zato se vrednost ingota brez porekla ne upošteva, ko se seštevava vrednost uporabljenih materialov brez porekla.

3.2 Pravilo v seznamu pomeni najmanjši del obdelave ali predelave in več predelave ali obdelave prav tako dodeli status porekla, nasprotno pa manj predelave ali obdelave ne more dodeliti statusa porekla. Torej če pravilo določa, da je možno na določeni stopnji izdelave uporabiti material brez porekla, je uporaba tega materiala na zgodnejši stopnji obdelave dovoljena, uporaba takega materiala na kasnejši stopnji pa ni.

3.3 Ne glede na opombo 3.2, če pravilo določa, da se lahko uporabijo "materiali iz katerekoli tarifne številke", se lahko uporabijo materiali iz iste tarifne številke kot izdelek, ki pa morajo upoštevati kakršnekoli posebne omejitve, ki jih pravilo tudi lahko vsebuje. Seveda pa izraz "izdelava iz materialov iz katerekoli tarifne številke, všteti druge materiale iz tarifne številke..." pomeni, da se lahko uporabijo samo materiali, uvrščeni v isto tarifno številko kot izdelek z drugačnim opisom, kot je opis izdelka v 2. stolpcu seznama.

3.4 Kadar pravilo na seznamu določa, da se izdelek lahko izdela iz več kot enega materiala, to pomeni, da se lahko uporabi katerikoli material ali več materialov. Ne zahteva pa, da je treba uporabiti vse.

Na primer:

Pravilo za tkanine iz HS 5208 do 5212 določa, da se lahko uporabijo naravna vlakna, prav tako pa se lahko med drugimi materiali uporabijo tudi kemični materiali. To pa ne pomeni, da je treba uporabiti oboje, uporabi se lahko eno ali drugo ali pa oboje.

3.5 Kadar pravilo v seznamu določa, da mora biti izdelek izdelan iz določenega materiala, ta pogoj očitno ne preprečuje uporabe drugih materialov, ki zaradi svoje narave ne morejo zadostiti pravilu (glej tudi opombo 6.2 spodaj v zvezi s tekstilom).

Na primer:

Pravilo za pripravljeno hrano iz tarifne številke 1904, ki posebej izključuje uporabo žitaric in njihovih izdelkov, ne preprečuje uporabe mineralnih soli, kemikalij in drugih dodatkov, ki niso izdelki iz žitaric.

Vendar to ne velja za izdelke, ki so, čeprav ne morejo biti izdelani iz posameznega materiala, določenega v seznamu, lahko izdelani iz materialov enake narave na zgodnejši stopnji izdelave.

Na primer:

Če gre za oblačila iz dela 62. poglavja, izdelanega iz netkanih materialov, če je za to vrsto izdelkov dovoljena samo uporaba preje brez porekla, ni možno začeti pri netkanem blagu – čeprav netkano blago običajno ne more biti izdelano iz preje. V takih primerih je začetni material običajno na stopnji pred prejo – to je na stopnji vlaken.

3.6 Če pravilo v seznamu navaja za največjo vrednost materialov brez porekla, ki se lahko uporabijo, dve odstotni postavki, potem se ta odstotka ne smeta seštevati. Z drugimi besedami, največja vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla nikoli ne sme preseči najvišje od navedenih odstotnih postavk. Poleg tega posamezne odstotne postavke, ki se nanašajo na določene materiale, ne smejo biti presežene.

Opomba 4:

4.1 Izraz "naravna vlakna" se v seznamu uporablja za vlakna, ki niso umetna ali sintetična. Omejen je na stopnje pred predenjem, vključno z odpadki, in, razen če ni drugače določeno, zajema vlakna, ki so bila mikana, česana ali drugače obdelana, vendar ne spredena.

4.2 Izraz "naravna vlakna" vključuje konjsko žimo iz tarifne številke 0503, svilo iz tarifnih števil 5002 in 5003, kakor tudi volnena vlakna, fino ali grobo živalsko dlako iz tarifnih števil 5101 do 5105, bombažna vlakna iz tarifnih števil 5201 do 5203 in druga rastlinska vlakna iz tarifnih števil 5301 do 5305.

4.3 Izrazi "tekstilna kaša", "kemični materiali" in "materiali za izdelavo papirja" so v seznamu uporabljeni za opis materialov, ki se ne uvrščajo v 50. do 63. poglavje in se lahko uporabijo za izdelavo umetnih, sintetičnih ali papirnih vlaken ali prej.

4.4 Izraz "umetna ali sintetična rezana vlakna" se v seznamu uporablja za sintetične ali umetne filamente, rezana vlakna ali odpadke iz tarifnih števil 5501 do 5507.

Opomba 5:

5.1 Če se za izdelek v seznamu navaja ta opomba, se za katerekoli osnovne tekstilne materiale, uporabljene pri njihovi izdelavi in ki, če se upoštevajo skupaj, ne presegajo 10% skupne teže vseh uporabljenih osnovnih tekstilnih materialov, ne uporabljajo pogoji, določeni v 3. stolpcu seznama (glej tudi opombi 5.3 in 5.4 spodaj).

5.2 Vendar pa se odstopanje iz opombe 5.1 lahko uporabi le za mešane izdelke, ki so narejeni iz dveh ali več osnovnih tekstilnih materialov.

Osnovni tekstilni materiali so:

- svila
- volna
- groba živalska dlaka
- fina živalska dlaka
- konjska žima
- bombaž
- materiali za izdelavo papirja in papir
- lan
- konoplja
- juta in druga tekstilna vlakna iz ličja
- sisal in druga tekstilna vlakna iz rodu agav
- kokosova vlakna, abaka, ramija in druga rastlinska tekstilna vlakna
- sintetični filamenti
- umetni filamenti
- prevodni filamenti
- sintetična rezana vlakna iz polipropilena
- sintetična rezana vlakna iz poliestra
- sintetična rezana vlakna iz poliamida
- sintetična rezana vlakna iz poliakrilonitrila
- sintetična rezana vlakna iz poliimida
- sintetična rezana vlakna iz politetrafluoretilena
- sintetična rezana vlakna iz polifenilensulfida
- sintetična rezana vlakna iz polivinilklorida,
- druga sintetična rezana vlakna
- umetna rezana vlakna iz viskoze
- druga umetna rezana vlakna
- preja iz poliuretana, laminirana s fleksibilnimi segmenti polietra, povezana ali ne
- preja iz poliuretana, laminirana s fleksibilnimi segmenti poliestra, povezana ali ne
- izdelki iz tarifne številke 5605 (metalizirana preja), ki vključujejo trak z jedrom iz aluminijaste folije ali z jedrom iz plastičnega sloja, prevlečenega ali ne z aluminijastim prahom, širine, ki ne presega 5 mm, kjer so plasti zlepljene s prozornim ali obarvanim lepilom med dvema plastičnima slojema
- drugi izdelki iz tarifne številke 5605.

Na primer:

Preja iz tarifne številke 5205, izdelana iz bombažnih vlaken iz tarifne številke 5203 in sintetičnih rezanih vlaken iz tarifne številke 5506, je mešana preja. Zato se lahko sintetična rezana vlakna brez porekla, ki ne zadovoljujejo pravil o poreklu (ki zahtevajo izdelavo iz kemičnih materialov ali tekstilne kaše) uporabijo do 10% teže preje.

Na primer:

Volnena tkanina iz tarifne številke 5112, izdelana iz volnene preje iz tarifne številke 5107 in sintetične preje iz sintetičnih rezanih vlaken iz tarifne številke 5509, je mešana tkanina. Zato se lahko sintetična preja, ki ne zadovoljuje pravil o poreklu (ki zahtevajo izdelavo iz kemičnih materialov ali tekstilne kaše) ali volnena preja, ki ne zadovoljuje pravil o poreklu (ki zahtevajo izdelavo iz naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje), ali kombinacija obeh prej uporabi pod pogojem, da njihova skupna teža ne presega 10% teže tkanine.

Na primer:

Taftana tekstilna tkanina iz tarifne številke 5802, izdelana iz bombažne preje iz tarifne številke 5205 in iz bombažne tkanine iz tarifne številke 5210, je mešan izdelek le, če je bombažna tkanina sama mešana tkanina, izdelana iz prej, uvrščenih v dve različni tarifni številki ali če so uporabljene bombažne preje same mešanice.

Na primer:

Če bi bila ta taftana tekstilna tkanina izdelana iz bombažne preje iz tarifne številke 5205 in iz sintetične tkanine iz tarifne številke 5407, bi očitno bila uporabljena preja iz dveh različnih osnovnih tekstilnih materialov in je v skladu s tem taftana tekstilna tkanina mešan izdelek.

5.3 Za izdelke, ki vsebujejo "prejo iz poliuretana, laminirano s fleksibilnimi segmenti polietra, povezano ali ne", je to odstopanje pri preji 20%.

5.4 Za izdelke, ki vsebujejo "trak z jedrom iz aluminijaste folije ali z jedrom iz plastičnega sloja, prevlečenega ali ne z aluminijastim prahom, širine, ki ne presega 5 mm, kjer so plasti zlepljene z lepilom med dvema plastičnima slojema", je to odstopanje pri traku 30%.

Opomba 6:

6.1 Tekstilni izdelki, ki so v seznamu označeni z opombo pod črto, ki se nanaša na to opombo, in tekstilni materiali, z izjemo podlog in medvlog, ki ne ustrezajo pravilu za izdelan izdelek, določenem v seznamu v 3. stolpcu, se lahko uporabijo pod pogojem, da se uvrščajo v tarifno številko, ki je drugačna od tarifne številke izdelka ter da njihova vrednost ne presega 8% cene izdelka franko tovarna.

6.2 Brez vpliva na opombo 6.3 se materiali, ki se ne uvrščajo v 50. do 63. poglavje, lahko prosto uporabljajo pri izdelavi tekstilnih izdelkov, ne glede na to, ali vsebujejo tekstil ali ne.

Na primer:

Če pravilo iz seznama določa, da mora biti za določen tekstilni izdelek, kot so na primer hlače, uporabljena preja, to ne preprečuje uporabe kovinskih predmetov, kot so gumbi, ker gumbi niso uvrščeni v 50. do 63. poglavje. Iz istega razloga to ne preprečuje uporabe zadrž, četudi zadrž običajno vsebujejo tekstil.

6.3 Če se uporablja odstotno pravilo je treba pri izračunu vrednosti vključenih materialov brez porekla upoštevati tudi vrednost materialov, ki niso uvrščeni v 50. do 63. poglavje.

Opomba 7:

7.1 Za namene tarifnih števil ex 2707, 2713 do 2715, ex 2901, ex 2902 in ex 3403 so "specifični procesi" naslednji:

- a) vakuumaska destilacija;
- b) ponovna destilacija z zelo natančnim procesom frakcioniranja¹;
- c) razbijanje (kreking);
- d) preoblikovanje (reforming);
- e) ekstrakcija s pomočjo izbranih topil;
- f) proces, ki vsebuje vse naslednje postopke: obdelavo s koncentrirano žveplovo kislino, oleumom ali žveplovim anhidridom; nevtralizacijo z alkalnimi sredstvi, razbarvanje in očiščevanje z naravno aktivno prstjo, aktivirano prstjo, aktiviranim ogljem ali boksitom;
- g) polimerizacija;
- h) alkilizacija;
- i) izomerizacija.

7.2 Za namene tarifnih števil 2710, 2711 in 2712 so "specifični procesi" naslednji:

- a) vakuumaska destilacija;
- b) ponovna destilacija z zelo natančnim procesom frakcioniranja¹;
- c) razbijanje (kreking);
- d) preoblikovanje (reforming);
- e) ekstrakcija s pomočjo izbranih topil;
- f) proces, ki vsebuje vse naslednje postopke: obdelavo s koncentrirano žveplovo kislino, oleumom ali žveplovim anhidridom; nevtralizacijo z alkalnimi sredstvi, razbarvanje in očiščevanje z naravno aktivno prstjo, aktivirano prstjo, aktiviranim ogljem ali boksitom;
- g) polimerizacija;
- h) alkilizacija;
- ij) izomerizacija;
- k) samo za težka olja, ki se uvrščajo v tarifno številko ex 2710, razžveplanje z vodikom, ki povzroči redukcijo vsaj 85% vsebine žvepla pri obdelanih izdelkih (metoda ASTM D 1266-59 T);
- l) samo za izdelke, ki se uvrščajo v tarifno številko 2710, deparafinizacija s postopkom, ki ni filtriranje;
- m) samo za težka olja, ki se uvrščajo v tarifno številko ex 2710, obdelava z vodikom pri pritisku nad 20 barov in temperaturi nad 250°C, z uporabo katalizatorja, razen obdelave za razžveplanje, kadar vodik predstavlja aktivni element v kemični reakciji. Vendar se nadaljnja obdelava olj za mazanje iz tarifne številke ex 2710 (npr. končna obdelava z vodikom ali razbarvanje), še posebno takrat, kadar se želi izboljšati barva ali obstojnost, ne obravnava kot specifični proces;
- n) samo za goriva, ki se uvrščajo v tarifno številko ex 2710, atmosferska destilacija pod pogojem, da manj kot 30 vol.% izdelkov, vključno z izgubami, destilira pri 300°C metodi ASTM D 86;
- o) samo za težka olja razen plinskih olj in kurilnih olj, ki se uvrščajo v tarifno številko ex 2710, obdelava s pomočjo visokofrekvenčnih razelektritev skozi krtačke.

7.3 Za namene tarifnih števil ex 2707, 2713 do 2715, ex 2901, ex 2902 in ex 3403, porekla ne podelijo enostavne operacije, kot so: čiščenje, dekantiranje, razsoljevanje, vodna separacija, filtriranje, barvanje, označevanje, ohranjanje vsebine žvepla kot rezultat mešanja izdelkov z različno vsebino žvepla, katerakoli kombinacija teh operacij ali podobne operacije.

¹ Glej dodatno pojasnjevalno opombo 4 (b) k 27. poglavju kombinirane nomenklature.

PRILOGA II

**Seznam obdelav ali predelav, ki jih je treba opraviti na materialih brez porekla,
da bi lahko izdelani izdelki dobili status blaga s poreklom**

Izdelki v seznamu niso v celoti zajeti s Sporazumom. Zato je treba upoštevati tudi druge dele Sporazuma.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
1. pgl.	Žive živali	Vse živali iz 1. poglavja morajo biti v celoti pridobljene.	
2. pgl.	Meso in užitni mesni klavnični izdelki	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 1. in 2. poglavja v celoti pridobljeni.	
3. pgl.	Ribe in raki, mehkužci in drugi vodni nevretenčarji	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 3. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 4. pgl.	Mlečni izdelki; ptičja jajca; naravni med; užitni izdelki živalskega izvora, ki niso navedeni in ne zajeti na drugem mestu	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 4. poglavja v celoti pridobljeni.	
0403	Pinjenec, kislo mleko in smetana, jogurt, kefir in drugo fermentirano ali skisano mleko in smetana, koncentrirano ali ne, z dodanim sladkorjem ali drugimi sladili, aromatizirano ali z dodanim sadjem, lešniki, orehi, mandlji (lupinasto sadje) ali kakavom	Izdelava, pri kateri: - morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 4. poglavja v celoti pridobljeni; - mora biti vsak uporabljeni sadni sok (razen ananasovega, citroninega ali soka grenivke) iz tar. št. 2009 s poreklom ; - vrednost vseh uporabljenih materialov iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
ex 5. pgl.	Izdelki živalskega izvora, ki niso navedeni in ne zajeti na drugem mestu; razen za:	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 5. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 0502	Pripravljene ščetine in dlaka domačih ali divjih prašičev	Čiščenje, dezinfekcija, razvrščanje in izravnavanje ščetin in dlak.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
6. pgl.	Živo drevje in druge rastline; čebulice, korenine in podobno; rezano cvetje in okrasno listje	Izdelava, pri kateri: - morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 6. poglavja v celoti pridobljeni; - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
7. pgl.	Užitne vrtnine in nekateri koreni in gomolji	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 7. poglavja v celoti pridobljeni.	
8. pgl.	Užitno sadje in oreščki; lupine agrumov ali dinj in lubenic	Izdelava, pri kateri: - mora biti vse uporabljeno sadje in oreščki v celoti pridobljeno; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% vrednosti cene izdelka franko tovarna.	
ex 9. pgl.	Kava, čaj, mate čaj in začimbe; razen za:	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 9. poglavja v celoti pridobljeni.	
0901	Kava, pražena ali nepražena ali brez kofeina; lupine in kože kave; kavni nadomestki, ki vsebujejo kakršenkoli odstotek kave	Izdelava iz materialov iz katerekoli tarifne številke.	
0902	Pravi čaj, aromatiziran ali ne	Izdelava iz materialov iz katerekoli tarifne številke.	
ex 0910	Mešanice začimb	Izdelava iz materialov iz katerekoli tarifne številke.	
10. pgl.	Žita	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 10. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 11. pgl.	Izdelki mlinске industrije; slad; škrob; inulin; pšenično lepilo; razen:	Izdelava, pri kateri morajo biti vsa uporabljena žita, užitne vrtnine, korenine in gomolji iz tar. št. 0714 ali sadje v celoti pridobljena.	
ex 1106	Moka, zdrob in prah iz sušenih stročnic iz tar. št. 0713	Sušenje in mletje sušenih stročnic iz tar. št. 0708.	
12. pgl.	Oljna semena in plodovi; razno zrnje, semena in plodovi; industrijske ali zdravilne rastline; slama in krma	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 12. poglavja v celoti pridobljeni.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
1301	Šelak; naravne gume, smole, gumi-jeve smole in oljne smole (na primer balzami)	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz tar. št. 1301 ne sme presegati 50% cene izdelka franko tovarna.	
1302	Rastlinski sokovi in ekstrakti; pektinske snovi; pektinati in pektati; agar-agar in druge sluzi ter sredstva za zgoščevanje, dobljeni iz rastlinskih proizvodov, modificirani ali nemodificirani: - Sluzi in sredstva za zgoščevanje, dobljena iz rastlinskih proizvodov, modificirani - Drugi	Izdelava iz nemodificiranih sluzi in sredstev za zgoščevanje. Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
14. pgl.	Rastlinski materiali za pletarstvo; rastlinski izdelki, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 14. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 15. pgl.	Masti in olja živalskega ali rastlinskega izvora in izdelki njihovega razkrajanja; predelane užitne masti; voski živalskega ali rastlinskega izvora, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
1501	Prašičja in piščančja mast, razen tiste iz tar. št. 0209 ali 1503 - Maščobe iz kosti ali odpadkov - Drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. razen iz tar. št. 0203, 0206 ali 0207 ali kosti iz tar. št. 0506. Izdelava iz prašičjega mesa ali užitnih klavničnih proizvodov iz tar. št. 0203 ali 0206 ali iz piščančjega mesa in užitnih klavničnih proizvodov iz tar. št. 0207.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
1502	Maščobe govedi, ovac ali koz, razen tistih iz tar. št. 1503: - Maščobe iz kosti ali odpadkov - Drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. razen tistih iz tar. št. 0201, 0202, 0204 ali 0206 ali kosti iz tar. št. 0506. Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 2. poglavja v celoti pridobljeni.	
1504	Masti in olja rib ali morskih sesalcev ter njihove frakcije, prečiščene ali neprečiščene, toda kemično nemodificirani: - Trdne frakcije - Drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., všteti druge materiale iz tar. št. 1504. Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 2. in 3. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 1505	Prečiščen lanolin	Izdelava iz surove maščobe iz volne iz tar. št. 1505.	
1506	Druge masti in olja živalskega izvora in njihove frakcije, prečiščene ali neprečiščene, toda kemično nemodificirane: - Trdne frakcije - Drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., všteti druge materiale iz tar. št. 1506. Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 2. poglavja v celoti pridobljeni.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
1507 do 1515	Olja rastlinskega izvora in njihove frakcije: - Sojino olje, olje iz kikirikija, palmovo, kopre, palmovega jedra, babassu, tungovo in oiticica olje, mirtin vosek in japonski vosek, frakcije jojoba olja in olja za tehnične ali industrijske namene, razen za proizvodnjo hrane za človeško prehrano - Trdne frakcije, razen iz jojoba olja - Drugo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Izdelava iz drugih materialov iz tar. št. 1507 do 1515. Izdelava, pri kateri morajo biti vsi rastlinski materiali v celoti pridobljeni.	
1516	Živalske ali rastlinske masti in olja in njihove frakcije, deloma ali v celoti hidrogenirani, interesterificirani, reesterificirani ali elaidinizirani, rafinirani ali nerafinirani, toda nadalje nepredelani	Izdelava, pri kateri: - morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 2. poglavja v celoti pridobljeni; - vsi uporabljeni rastlinski materiali morajo biti v celoti pridobljeni. Lahko pa se uporabijo materiali iz tar. št. 1507, 1508, 1511 in 1513.	
1517	Margarina; mešanice ali preparati iz masti ali olj živalskega ali rastlinskega izvora ali frakcij različnih masti ali olj iz tega poglavja, primerni za prehrano, razen jedilnih masti ali olj ali njihovih frakcij iz tar. št. 1516	Izdelava, pri kateri: - morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 2. in 4. poglavja v celoti pridobljeni; - vsi uporabljeni rastlinski materiali morajo biti v celoti pridobljeni. Lahko pa se uporabijo materiali iz tar. št. 1507, 1508, 1511 in 1513.	
16. pgl.	Izdelki iz mesa, rib ali rakov, mehkužcev ali drugih vodnih nevretenčarjev	Izdelava iz živali iz 1. poglavja. Vsi uporabljeni materiali iz 3. poglavja morajo biti v celoti pridobljeni.	
ex 17. pgl	Sladkor in sladkorni izdelki; razen :	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. kot je tar. št. izdelka.	
ex 1701	Sladkor iz sladkornega trsa ali sladkorne pese ter kemično čista saharoza, v trdnem stanju, z dodatkom arom ali barvil	Izdelava, pri kateri vrednost katerekoli materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
1702	Drugi sladkorji, vključno s kemično čisto laktozo, maltozo, glukozo in fruktozo, v trdnem stanju; sladkorni sirupi brez dodatkov za aromatiziranje ali barvil; umetni med in mešanice umetnega ter naravnega medu; karamelni sladkor: - Kemično čista maltoza in fruktoza - Drugi sladkorji v trdnem stanju, z dodatki za aromatiziranje ali barvili - Drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. všteví druge materiale iz tar. št. 1702. Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali že s poreklom.	
ex 1703	Melase, dobljene pri ekstrakciji ali rafiniranju sladkorja, z dodatkom arom in barvil	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
1704	Sladkorni izdelki (všteví belo čokolado) brez kakava	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
18. pgl.	Kakav in kakavovi izdelki	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
1901	Sladni ekstrakt; živila iz moke, zdroba, škroba ali sladnega ekstrakta, brez dodatka kakava ali z dodatkom kakava v količini manj kot 40% ut. računano na osnovo, ki ne vsebuje maščob, ki niso navedena in ne omenjena na drugem mestu; živila iz materiala iz tar. št. 0401 do 0404, brez dodatka kakava ali z dodatkom kakava v količini manj kot 5% ut., računano na osnovo, ki ne vsebuje maščob, ki niso navedena in ne zajeta na drugem mestu: - Ekstrakt slada - Drugo	Izdelava iz žit iz 10. poglavja. Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
1902	Testenine, kuhane ali nekuhane ali polnjene (z mesom ali drugimi sestavinami) ali drugače pripravljene, kot so špageti, makaroni, rezanci, lazanje, njoki, ravioli, kaneloni; kuskus, pripravljen ali nepripravljen: - Ki vsebujejo 20% ut. ali manj mesa, drobovine, rib, školjkarjev ali mehkužcev - Ki vsebujejo več kot 20% ut. mesa, drobovine, rib, školjkarjev ali mehkužcev	Izdelava, pri kateri morajo biti vsa uporabljena žita in žitni derivativi (razen pšenice vrste "durum" in njenih derivativov) v celoti pridobljena. Izdelava, pri kateri: - morajo biti vsa uporabljena žita in žitni derivativi (razen pšenice vrste "durum" in njenih derivativov) v celoti pridobljena; - vsi uporabljeni materiali iz 2. in 3. poglavja morajo biti v celoti pridobljeni.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
1903	Tapioka in njeni nadomestki, pripravljeni iz škroba kot kosmiči, zrnca, perle ali v podobnih oblikah	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., razen iz krompirjevega škroba iz tar. št. 1108.	
1904	Pripravljena živila, dobljena z nabrekanjem ali praženjem žit ali žitnih izdelkov (npr. koruzni kosmiči); žita, razen koruze, v zrnju ali v obliki kosmičev ali druga obdelana zrnja (razen moke in zdroba), predkuhana ali drugače pripravljena, ki niso omenjena in ne zajeta na drugem mestu	Izdelava: - iz materialov, ki niso uvrščeni v tar. št. 1806; - pri kateri morajo biti vsa uporabljena žita in moka (razen pšenice vrste "durum" in njenih derivativov) v celoti pridobljena; - pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
1905	Kruh, peciva, sladice, biskviti in drugi pekovski izdelki z dodatkom kakava ali brez njega: hostije, prazne kapsule za farmacevtske proizvode, oblati in vaflji, rižev papir in podobni izdelki	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., razen tistih iz 11. poglavja.	
ex 20. pgl.	Izdelki iz vrtnin, sadja, lupinastega sadja in drugih delov rastlin, razen:	Izdelava, pri kateri mora biti vse uporabljeno sadje, lupinasto sadje ali vrtnine v celoti pridobljeno.	
ex 2001	Yam, sladek krompir in podobni užitni deli rastlin, ki vsebujejo 5% ut. ali več škroba, pripravljeni ali konzervirani v kisu ali očetni kislini	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 2004 in ex 2005	Krompir v obliki moke, zdroba ali kosmičev, pripravljen ali konzerviran drugače kot v kisu ali očetni kislini	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
2006	Vrtnine, sadje, lupinasto sadje, sadne lupine in drugi deli rastlin, konzervirani v sladkorju (sušeni, glazirani ali kristalizirani)	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
2007	Džemi, sadni želeji, marmelade, sadni pireji in paste iz sadja in lupinastega sadja, dobljeni s kuhanjem, z dodatkom sladkorja ali drugih sladil ali brez njih	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 2008	- Lupinasto sadje, brez dodanega sladkorja ali alkohola - Kikirikijevo maslo; mešanice na osnovi žit; palmova jedra; koruza - Drugi, razen sadja in lupinastega sadja, kuhani drugače kot v sopari ali vodi, brez dodanega sladkorja; zmrznjeni	Izdelava, pri kateri vrednost uporabljenega lupinastega sadja in oljnih semen s poreklom iz tar. št. 0801, 0802 in 1202 do 1207 presega 60% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
2009	Sadni sokovi (tudi grozdni mošt) in zelenjavni sokovi, nefermentirani in brez dodanega alkohola, z dodatkom sladkorja ali drugih sladil ali brez njih	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
ex 21. pgl.	Razna živila, razen za:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
2101	Ekstrakti, esence in koncentracije kave, čaja, mate čaja in pripravki na osnovi teh produktov ali na osnovi kave, čaja ali mate čaja; pražena cikorija in drugi kavni nadomestki in ekstrakti, esence in koncentracije	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vsa uporabljena cikorija mora biti v celoti pridobljena.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
2103	Omake in pripravki za omake; mešane začimbe in mešana začimbna sredstva; gorčična moka in zdrob in pripravljena gorčica:		
	- Omake in pripravki za omake; mešane začimbe in mešana začimbna sredstva	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo gorčična moka ali zdrob ali pripravljena gorčica.	
	- Gorčična moka in zdrob in pripravljena gorčica	Izdelava iz materialov iz katerekoli tarifne številke.	
ex 2104	Juhe in ragu juhe in pripravki za te juhe	Izdelava iz materialov iz katerekoli tarifne številke, razen pripravljene ali konzervirane vrtnine iz tar. št. 2002 do 2005.	
2106	Živila, ki niso navedena in ne zajeta na drugem mestu	Izdelava, pri kateri:	
		- se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
ex 22. pgl.	Pijače, alkoholi in kis, razen:	Izdelava, pri kateri:	
		- se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. kot je tar. št. izdelka; - vse uporabljeno grozdje ali materiali, dobljeni iz grozdja, morajo biti v celoti pridobljeni	
2202	Vode, vstevši mineralne vode in sodavice, z dodanim sladkorjem ali drugimi sladili ali sredstvi za aromatiziranje ter druge brezalkoholne pijače, razen sadnih in zelenjavnih sokov, ki se uvrščajo v tar. št. 2009	Izdelava, pri kateri:	
		- se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka; - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 17. poglavja ne presega 30% cene izdelka franko tovarna; - mora biti vsak uporabljeni sadni sok (razen ananasovega, citroninega ali soka grenivke) že s poreklom.	
2207	Nedenaturirani etanol z vsebnostjo alkohola 80 vol. % ali več; etanol in druga žganja, denaturirana, s katerokoli vsebnostjo alkohola.	Izdelava iz:	
		- materialov, ki niso uvrščeni v tar. št. 2207 ali 2208.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
2208	Nedenaturiran etanol z vsebnostjo manj kot 80 vol. %; žganja, likerji in druge žgane alkoholne pijače	Izdelava: - iz materialov, ki niso uvrščeni v tar. št. 2207 ali 2208; - pri kateri mora biti vse uporabljeno grozdje ali katerikoli material, dobljen iz grozdja v celoti pridobljen ali, če so vsi drugi uporabljeni materiali že s poreklom, se lahko uporabi arak do višine 5 vol. %.	
ex 23. pgl.	Ostanki in odpadki živilske industrije; pripravljena krma za živali; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 2301	Kitov zdrob; moke, zdrobi in peleti iz mesa rib ali rakov, mehkužcev ali drugih vodnih nevretenčarjev, neustreznih za prehrano ljudi	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 2. in 3. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 2303	Ostanki pri proizvodnji škroba iz koruze (razen zgoščenih tekočin za namakanje), z vsebnostjo proteinov več kot 40 ut. %, računano na suh proizvod	Izdelava, pri kateri mora biti vsa uporabljena kornuza v celoti pridobljena.	
ex 2306	Oljne pogače in drugi trdni ostanki, dobljeni pri ekstrakciji olivnega olja, ki vsebujejo več kot 3 ut. % olivnega olja	Izdelava, pri kateri morajo biti vse uporabljene olive v celoti pridobljene.	
2309	Izdelki, ki se uporabljajo kot hrana za živali	Izdelava, pri kateri: - morajo biti vsa uporabljena žita, sladkor ali melase, meso ali mleko že s poreklom; - morajo biti vsi uporabljeni materiali iz 3. poglavja v celoti pridobljeni.	
ex 24. pgl.	Tobak in tobačni nadomestki; razen:	Izdelava, pri kateri morajo biti vsi materiali iz 24. poglavja v celoti pridobljeni.	
2402	Cigare, cigarilosi in cigarete iz tobaka ali tobačnega nadomestka	Izdelava, pri kateri mora biti najmanj 70 ut. % uporabljenega nepredelanega tobaka ali tobačnega odpada iz tar. št. 2401 že s poreklom.	
ex 2403	Tobak za kajenje	Izdelava, pri kateri mora biti najmanj 70 ut. % uporabljenega nepredelanega tobaka ali tobačnega odpada iz tar. št. 2401 že s poreklom.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 25. pgl.	Sol; žveplo; zemljine in kamen; sadra, apno in cement; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 2504	Naravni kristalni grafit, z obogateno vsebino ogljika, prečiščen in mlet	Bogatenje vsebine ogljika, prečiščevanje in mletje surovega kristalnega grafita.	
ex 2515	Marmor, rezan z žaganjem ali kako drugače razrezan v pravokotne bloke ali plošče (vključno kvadratne) debeline do vključno 25 cm	Rezanje, z žaganjem ali kako drugače, marmorja (tudi če je že razžagan) debeline nad 25 cm.	
ex 2516	Granit, porfir, bazalt, peščenec in drug kamen za spomenike in gradbeništvo, rezan z žaganjem ali kako drugače v pravokotne bloke ali plošče (vključno kvadratne) debeline do vključno 25 cm	Rezanje, z žaganjem ali kako drugače, kamna (tudi če je že razžagan) debeline nad 25 cm.	
ex 2518	Žgan dolomit	Žganje nežganega dolomita.	
ex 2519	Zdrobljen naravni magnezijev karbonat (magnezit), v hermetično zaprtih kontejnerjih, in magnezijev oksid, čisti ali nečisti, razen topljenega magnezijevega oksida ali mrtvo žganega (sintranega) magnezijevega oksida	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporablja naravni magnezijev karbonat (magnezit).	
ex 2520	Sadra, specialno pripravljena za zobozdravstvo	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 2524	Naravna azbestna vlakna	Izdelava iz azbestnega koncentrata.	
ex 2525	Sljuda v prahu	Mletje sljude ali odpadkov sljude.	
ex 2530	Zemeljske barve, žgane ali v prahu	Žganje ali mletje zemeljskih barv.	
26. pgl.	Rude, žlindra in pepel	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 27. pgl.	Mineralna goriva, mineralna olja in izdelki njihove destilacije; bituminozne snovi; mineralni voski; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3) ali	(4)
ex 2707	Olja, pri katerih teža aromatskih sestavin presega težo nearomatskih, ki so podobna mineralnim oljem, dobljenim z destilacijo katrana iz črnega premoga pri visoki temperaturi, katerih se 65% ali več prostornine destilira pri temperaturi do 250 °C (vštevši mešanice naftnih olj in benzena), za uporabo kot pogonska goriva ali kurilna olja	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ¹ . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	
ex 2709	Nafta, dobljena iz bituminoznih mineralov, surova	Destruktivna destilacija bituminoznih mineralov.	
2710	Olja, dobljena iz nafte in olja, dobljena iz bituminoznih materialov, razen surovih; izdelki, ki niso omejeni niti zajeti na drugem mestu, ki vsebujejo po teži 70% ali več olj iz nafte ali olj, dobljenih iz bituminoznih materialov, če so ta olja osnovne sestavine teh proizvodov	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ² . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	
2711	Naftni plini in drugi plinasti ogljikovodiki	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ² . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	

1. Za specifične pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodni opombi 7.1 in 7.3

2. Za specifične pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodno opombo 7.2

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
2712	Vazelin; parafinski vosek, mikrokristalni vosek iz nafte, stiskani vosek, ozokerit, vosek iz lignita, vosek iz šote, drugi mineralni voski in podobni izdelki, dobljeni s sintezo ali drugimi postopki, pobarvani ali nepobarvani	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ¹ . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	
2713	Naftni koks, bitumen in drugi ostanki iz nafte ali olj iz bituminoznih materialov	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ² . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	
2714	Bitumen in asfalt, naravni; bituminozni in oljni skrilavci in katranski pesek; asfaltiti in asfaltne kamnine	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ² . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	
2715	Bitumenske mešanice na osnovi naravnega asfalta, naravnega bitumna, bitumna iz nafte, mineralnega katrana ali mineralne katranske smole	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ² . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	

1. Za specifične pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodno opombo 7.2

2. Za specifične pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodni opombi 7.1 in 7.3

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 28. pgl.	Anorganske kemikalije; organske in anorganske spojine ali plemenite kovine, redkih zemeljskih kovin, radioaktivnih elementov ali izotopov, razen proizvodov iz tar. št.	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 2805	"Mischmetall"	Izdelava z elektrolitsko ali toplotno obdelavo, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 2811	Žveplov trioksid	Izdelava iz žveplovega dioksida.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 2833	Aluminijev sulfat	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 2840	Natrijev perborat	Izdelava iz dinatrijevega tetraborata pentahidrata.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 29. pgl.	Organski kemični izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 2901	Aciklični ogljikovodiki za uporabo kot pogonsko gorivo ali ogrevanje	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ¹ . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna	

1. Za specifične pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodni opombi 7.1 in 7.3

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3) ali	(4)
ex 2902	Ciklani in cikleni (razen azulenov), benzeni, tolueni, ksileni, za uporabo kot pogonsko gorivo ali kurilno olje	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ¹ ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna	
ex 2905	Kovinski alkoholati iz alkoholov iz te tar. št. in iz etanola ali glicerina	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., vštevši druge materiale iz tar. št. 2905. Kovinski alkoholati iz te tar. št. se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
2915	Nasičene aciklične monokarbonsilne kisline in njihovi anhidridi, halogenidi, peroksidi in perkisline; njihovi halogenski sulfo-, nitro- in nitrozo- derivati	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. Vendar vrednost vseh uporabljenih materialov iz tar. št. 2915 in 2916 ne sme presegati 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 2932	- Notranji etri in njihovi halogenski sulfo-, nitro- in nitrozoderivati	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. Vendar vrednost vseh uporabljenih materialov iz tar. št. 2909 ne sme presegati 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
	- Ciklični acetali in notranji hemiacetali in njihovi halogenski, sulfo-, nitro- ali nitrozoderivati	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
2933	Heterociklične spojine samo s heteroatomom ali heteroatomoma dušika;	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. Vrednost vseh uporabljenih materialov iz tar. št. 2932 in 2933 ne sme presegati 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
2934	Nukleinske kisline in njihove soli; druge heterociklične spojine	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št. Vrednost vseh uporabljenih materialov iz tar. št. 2932, 2933 in 2934 ne sme presegati 20% cene izdelka franko tovarna	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.

1. Za specifične pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodni opombi 7.1 in 7.3

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
ex 30. pgl.	Farmacevtski izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi porabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
3002	Človeška kri; živalska kri, pripravljena za uporabo v terapevtske, profilaktične ali diagnostične namene; antiserumi in druge frakcije krvi in modificirani imunološki izdelki, ne glede na to, ali so pridobljeni z uporabo biotehnoloških procesov; cepiva, toksini, kulture mikroorganizmov (razen kvasovk) in podobni izdelki: - Izdelki, ki so sestavljeni iz dveh sestavin ali več, ki so pomešani za terapevtske ali profilaktične namene ali nepomešani izdelki za te namene, pripravljeni v odmerjene doze ali v oblike ali pakiranje za prodajo na drobno –Drugo: – –človeška kri – – živalska kri, pripravljena za terapevtske ali profilaktične namene	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številski drugi materiali iz tar. št. 3002. Materiali iz tega opisa se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številski drugi materiali iz tar. št. 3002. Materiali iz tega opisa se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številski drugi materiali iz tar. št. 3002. Materiali iz tega opisa se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
3003 in 3004	– –frakcije krvi, razen antiserumov, hemoglobina in serumskih globulinov	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številu druge materiale iz tar. št. 3002. Materiali iz tega opisa se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
	– –hemoglobin, krvni globulin in serumski globulin	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številu druge materiale iz tar. št. 3002. Materiali iz tega opisa se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
	– –drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številu druge materiale iz tar. št. 3002. Materiali iz tega opisa se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
	Zdravila (razen proizvodov iz tar. št. 3002, 3005 ali 3006)		
	- Pridobljeni iz amikacina iz tar. št. 2941	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali iz tar. št. 3003 ali 3004 pod pogojem, da njihova skupna vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
	- Drugo	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali iz tar. št. 3003 ali 3004 pod pogojem, da njihova skupna vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
ex 31. pgl	Gnojila, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št. pod, pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3105	Mineralna ali kemična gnojila, ki vsebujejo dva ali tri gnojilne elemente dušik, fosfor in kalij; druga gnojila; izdelki iz tega poglavja v obliki tablet ali podobnih oblikah ali pakiranjih do 10 kg bruto teže, razen: - natrijev nitrat - kalcijev cianamid - kalijevega sulfata - magnezijevega sulfata	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 32. pgl.	Ekstrakti za strojenje ali barvanje; tanini in njihovi derivati; barve za tekstil, pigmenti in druga barvila; pripravljena premazna sredstva in laki; kiti in druge tesnilne mase; tiskarske barve in črnila; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3201	Tanini in njihove soli, etri, estri in drugi derivati	Izdelava iz ekstraktov tanina rastlinskega porekla.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
3205	Lak barve; preparati, predvideni v 3. opombi v tem poglavju, na osnovi "lak barv" ¹	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., razen materialov iz tar. št. 3203, 3204 in 3205. Materiali, uvrščeni v tar. št. 3205, se lahko uporabljajo pod pogojem da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.

1. Opomba 3 k 32. poglavju določa, da gre za preparate, ki se uporabljajo za barvanje kateregakoli materiala ali ki se uporabljajo kot sestavine za proizvodno barvil, pod pogojem, da niso uvrščene v drugo tarifno številko 32. poglavja.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
ex 33. pgl.	Eterična olja in rezinoidi; parfume-rijski, kozmetični ali toaletni izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
3301	Eterična olja (brez terpenov ali s terpeni), vključno zgoščena (trda) olja (concretes) in čista olja; rezinoidi; izvlečki oleosmol; koncentracije eteričnih olj v masteh, v neeteričnih oljih, voskih ali podobno, dobljeni z ekstrakcijo eteričnih olj z mastjo ali maceracijo; stranski terpeni izdelki, dobljeni z deterpenacijo eteričnih olj; vodni destilati in vodne raztopine eteričnih olj	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številki materialov iz druge "skupine" ¹ v tej tar. št. Materiali, uvrščeni v isto skupino, se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 34. pgl.	Mila, organska površinsko aktivna sredstva, pralni preparati, mazalni preparati, umetni voski, pripravljene voski, izdelki za loščenje ali čiščenje, sveče in podobni izdelki, paste za modeliranje in "zobozdravstveni voski" ter zobarski preparati na osnovi sadre, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3403	Mazalni preparati, ki vsebujejo naftno olje ali olja, dobljena iz bituminoznih mineralov, pod pogojem, da predstavljajo manj kot 70% po teži	Operacije rafiniranja in/ali en ali več specifičnih procesov ² . ali Druge operacije, pri katerih se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene proizvodov franko tovarna.	

1. Izraz "skupina" pomeni katerikoli del besedila te tarifne številke med dvema podpičjema.

2. Za specialne pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodni opombi 7.1 in 7.3

1. Izraz "skupina" pomeni katerikoli del besedila te tarifne številke med dvema podpičjema.
2. Za specialne pogoje v zvezi s "specifičnimi procesi" glej Uvodni opombi 7.1 in 7.3

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
3404	Umetni voski in pripravljene voski: - Na osnovi parafina, voskov iz nafte, voskov, dobljenih iz bituminoznih mineralov, stisnjenega parafina ali parafina z odstranitvijo olja - Drugo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz materialov katerekoli tar. št., razen: - hidrogeniziranih olj, ki imajo lastnost voska iz tar. št. 1516 - maščobnih kislin, ki niso kemično definirane, ali maščobnih industrijskih alkoholov, ki imajo lastnost voskov iz tar. št. 3823 - materialov iz tar. št. 3404. Ti materiali se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 35. pgl.	Beljakovinske snovi; modificirani škrobi; lepila; encimi; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
3505	Dekstrini in drugi modificirani škrobi (npr. preželatinizirani in esterificirani škrobi); lepila na osnovi škrobov ali na osnovi dekstrina ali drugih modificiranih škrobov: - Škrobni etri in estri - Drugo	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., v številu druge materiale iz tar. št. 3505. Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., razen tistih iz tar. št. 1108.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
ex 3507	Pripravljeni encimi, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
36. pgl.	Razstreliva; pirotehnični izdelki; vžigalice; piroforne zlitine; določene vnetljive snovi	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 37. pgl.	Izdelki za fotografske in kinematografske namene; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki so uvrščeni v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
3701	Fotografske plošče in plani filmi, občutljivi za svetlobo, neosvetljeni, iz kakršnegakoli materiala, razen iz papirja, kartona ali tekstila; fotografski plani filmi za hitro razvijanje in kopiranje, občutljivi za svetlobo, neosvetljeni, v kasetah ali brez njih:		
	- Plani filmi za trenutno (hitro) fotografijo, v kasetah	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., razen v tar. št. 3701 ali 3702. Materiali, uvrščeni v tar. št. 3702 se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
	- Drugo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. razen v tar. št. 3701 ali 3702. Materiali, uvrščeni v tar. št. 3701 ali 3702, se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova skupna vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
3702	Fotografski filmi v zvitkih, občutljivi za svetlobo, neosvetljeni, iz kakršnegakoli materiala, razen iz papirja, kartona ali tekstila; filmi v zvitkih za hitro razvijanje in kopiranje, občutljivi za svetlobo, neosvetljeni	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v katerokoli tar. št., razen v tar. št. 3701 ali 3702.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
3704	Fotografske plošče, filmi, papir, karton in tekstil, osvetljeni, toda nerazviti	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v katerokoli tar. št., razen v tar. št. 3701 do 3704.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 38. pgl.	Razni izdelki kemične industrije, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Materiali, uvrščeni v isto tar. št., se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3801	- Koloidni grafit v suspenziji v olju in polkoloidni grafit; ogljikove paste za elektrode - Grafit v obliki paste kot mešanica grafita z mineralnimi olji z več kot 30% grafita po teži	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3803	Rafinirano tal-olje	Rafiniranje surovega tal-olja.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3805	Sulfatna terpentinska olja, prečiščena	Prečiščevanje z destilacijo ali rafiniranjem surovega sulfatnega terpentinskega olja.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3806	Smolni estri	Izdelava iz smolnih kislin.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 3807	Lesni katran (lesna katranska smola)	Destilacija lesnega katrana.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
3808	Insekticidi, rodenticidi, fungicidi, herbicidi, sredstva zoper klitje, sredstva za urejanje rasti rastlin, dezinfektanti in podobni izdelki, pripravljeni v oblikah ali pakiranjih za prodajo na drobno ali kot preparati ali kot izdelki (npr. žveplani trakovi, stenji, sveče in muholovke)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3809	Sredstva za dodelavo, nosilci barv, sredstva za pospeševanje barvanja in fiksiranje barvil ter drugi izdelki (npr. sredstva za apreturo in jedkanje), ki se uporabljajo v tekstilni, papirni, usnjarski in podobnih industrijah, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3810	Preparati za dekapiranje kovinskih površin; talila in drugi pomožni preparati za spajkanje in varjenje; praški in paste za spajkanje in varjenje, ki so sestavljeni iz kovin in drugih materialov; preparati, ki se uporabljajo kot jedra ali obloge za elektrode ali varilne palice	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3811	Preparati zoper detonacijo, preparati za preprečevanje oksidacije, za preprečevanje kopičenja smole, za izboljšanje viskoznosti, preparati za preprečevanje korozije in drugi pripravljeni aditivi, za mineralna olja (vštevši bencin) ali za druge tekočine, ki se uporabljajo v iste namene kot mineralna olja:		
	- Pripravljeni aditivi za mazalna olja, ki vsebujejo naftna olja ali olja iz bituminoznih materialov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov, ki so uvrščeni v tar. št. 3811 ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
	- Drugo	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
3812	Pripravljeni pospeševalci vulkanizacije; sestavljeni plastifikatorji za gumo in plastične mase, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu; preparati za preprečevanje oksidacije in drugi sestavljeni stabilizatorji za gumo in plastične mase	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3813	Preparati in polnila za aparate za gašenje požara; napolnjene granate za gašenje požara	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3814	Sestavljena organska topila in razredčila, ki niso omenjena in ne zajeta na drugem mestu; pripravljena sredstva za odstranjevanje premazov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3818	Kemični elementi, dopirani za uporabo v elektroniki, v obliki kolutov, ploščic in v podobnih oblikah; kemične spojine, dopirane za uporabo v elektroniki	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3819	Tekočine za hidravlične zavore in druge pripravljene tekočine za hidravlični prenos, ki ne vsebujejo ali vsebujejo po teži manj kot 70% naftnega olja ali olj, dobljenih iz bituminoznih mineralov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3820	Preparati zoper zmrzovanje in pripravljene tekočine za odtajanje	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3822	Diagnostični ali laboratorijski reagenti na podlogi in pripravljene diagnostični ali laboratorijski reagenti s podlogo ali brez nje, razen tistih iz tar. št. 3002 ali 3006	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3823	Industrijske monokarboksilne maščobne kisline; kislila olja iz rafiniranja; industrijski maščobni alkoholi	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
	- Industrijske monokarboksilne maščobne kisline; kislila olja iz rafiniranja		

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
3824	- Industrijski maščobni alkoholi Pripravljena vezivna sredstva za livarske modele ali livarska jedra, kemični izdelki in preparati kemične industrije in sorodnih industrij (vštevši tudi tiste, ki so sestavljeni iz mešanic naravnih proizvodov), ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu, stranski izdelki kemične industrije ali sorodnih industrij, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu:	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., vključno druge materiale iz tar. št. 3823.	
	- Naslednje iz te tarifne številke: Pripravljena vezivna sredstva za livarske modele ali livarska jedra na osnovi naravnih smolnih produktov Naftenske kisline, njihove v vodi netopne soli in njihovi estri Sorbitol, razen sorbitola iz tar. št. 2905 Petrolejevi sulfonati, razen petrolejevih sulfonatov alkalnih kovin, amoniaka ali etanolaminov, tiofeniranih sulfonskih oljnih kislin, pridobljenih iz bituminoznih snovi, in njihovih soli Ionski izmenjevalci Sušilci za vakuumske cevi	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Materiali, ki se uvrščajo v isto tar. št. kot je proizvod, se lahko uporabljajo pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
	Alkalni železovi oksidi za prečiščevanje plina Amoniakova voda in surovi amoniak (izkoriščeni oksid) dobljen s prečiščevanjem svetlega plina Sulfonaftenske kisline, njihove v vodi netopne soli in njihovi estri Fuzelno in dipelovo olje Mešanice soli, ki vsebujejo različne anione Paste za kopiranje na osnovi želatine, z ali brez podlage iz papirja ali tekstila -Drugi	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
3901 do 3915	Plastične mase v primarnih oblikah; odpadki, ostružki in ostanki iz plastike; razen za tar. št.ex 3907 in 3912, za kateri so pravila podana v nadaljevanju: - Izdelki adicijske homopolomerizacije, pri kateri enojni monomer prispeva več kot 99% po teži celotne vsebine polimerov - Drugo	Izdelava, pri kateri: - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 39. poglavja ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.¹ Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov iz 39. poglavja ne presega 20% cene izdelka franko tovarna¹.	

1. Za proizvode, ki so sestavljeni iz materialov, ki so po eni strani uvrščeni v tar. št. 3901 do 3906 in po drugi strani v tar. št. 3907 do 3911, se to določilo uporablja samo za tisto skupino materialov, ki v proizvodu prevladujejo po teži.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 3907	- Kopolimeri, narejeni iz polikarbonata in akrilonitril-butadien-stiren kopolimera (ABS) -Poliester	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo materiali, ki se uvrščajo v isto tar. št., pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene izdelka franko tovarna¹. Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 39. poglavja ne presega 20% cene izdelka franko tovarna, in /ali izdelava iz tetrabrom-(bisfenol A) polikarbonata.	
3912	Celuloza in njeni kemični derivati, ki niso navedeni in ne zajeti na drugem mestu, v primarnih oblikah	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz iste tar. št., kot je proizvod, ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
3916 do 3921	Polizdelki in izdelki iz plastike; razen iz tar. št. ex 3916, ex 3917, ex 3920 in ex 3921, za katere so pravila podana v nadaljevanju - Ploščati izdelki, bolj kot le površinsko obdelani ali rezani v druge oblike razen pravokotnih (vštevši kvadratne); drugi izdelki, bolj obdelani kot le površinsko obdelani - Drugi: --izdelki adicijske homopolimerizacije, pri kateri enojni monomer prispeva več kot 99% po masi celotne vsebine polimerov	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 39. poglavja ne presega 50% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri: - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 39. poglavja ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.¹	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.

1. Za proizvode, ki so sestavljeni iz materialov, ki so po eni strani uvrščeni v tar. št. 3901 do 3906 in po drugi strani v tar. št. 3907 do 3911, se to določilo uporablja samo za tisto skupino materialov, ki v proizvodu prevladujejo po teži.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
	---drugi	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz 39. poglavja ne presega 20% cene izdelka franko tovarna. ¹	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
ex 3916 in ex 3917	Profilni izdelki in cevi	Izdelava, pri kateri: - vrednost kateregakoli uporabljenega materiala ne presega 50% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost materialov, uvrščenih v isto tar. št., ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
ex 3920	- Folije ali filmi iz ionomerov	Izdelava iz delne termoplastične soli, ki je kopolimer etilena in metakrilne kisline in je delno nevtralizirana z ioni kovine, predvsem cinka in natrija.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
	- Folije iz regenerirane celuloze, poliamidov ali polietilena	Izdelava, pri kateri vrednost kateregakoli uporabljenega materiala iz iste tar. št. kot je proizvod, ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	
ex 3921	Folije iz plastičnih mas, metalizirane	Izdelava iz visoko prosojnih poliestrskih folij debeline manj kot 23 mikronov, ²	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
3922 do 3926	Izdelki iz plastičnih mas	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 40. pgl	Kavčuk in izdelki iz kavčuka in gume; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 4001	Laminirane plošče ali krpe kavčuka za čevlje	Laminacija folij iz naravnega kavčuka.	
4005	Mešanice kavčuka, nevulkanizirane, v primarnih oblikah ali ploščah, listih ali trakovih	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov, razen naravnega kavčuka, ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

1. Za proizvode, ki so sestavljeni iz materialov, ki so po eni strani uvrščeni v tar. št. 3901 do 3906 in po drugi strani v tar. št. 3907 do 3911, se to določilo uporablja samo za tisto skupino materialov, ki v proizvodni prevladujejo po teži.
2. Naslednje folije se štejejo kot visoko prosojne: folije, katerih zatemnitev (merjeno z Gardner Hazemetrom v skladu z ASTM-D 1003-16, t. i. Hazefaktor) je manjša od 2 odstotka.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
4012	Protektirane ali rabljene zunanje gume (plašči); polne gume ali gume z zračnimi komorami, zamenljivi protektorji (plasti) in ščitniki iz gume: - Protektirane gume, polne gume ali gume z zračnimi komorami - Drugo	Protektiranje rabljenih zunanjih gum. Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., razen iz tar. št. 4011 ali 4012.	
ex 4017	Izdelki iz trde gume	Izdelava iz trde gume.	
ex 41. pgl.	Surove kože z dlako ali brez dlake (razen krzna) in usnje; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 4102	Surove kože ovac ali jagnjet, brez volne	Odstranjevanje volne s kože ovac ali jagnjet, z volno.	
4104 do 4107	Usnje, brez dlake ali volne, razen usnja iz tar. št. 4108 ali 4109	Ponovno strojenje predhodno strojenih kož. ali Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
4109	Lakasto usnje in lakasto plastovito (prevlečeno s folijo) usnje, metalizirano usnje	Izdelava iz usnja iz tar. št. 4104 do 4107 pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
42. pgl.	Usnjeni izdelki, sedlarski in jermernarski izdelki; predmeti za potovanje, ročne torbe in podobni izdelki iz živalskih črev (razen sviloprejkine niti)	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 43. pgl.	Naravno in umetno krzno; krzneni izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 4302	Strojena ali obdelana krzna, sestavljena: - Plošče, križi, kvadrati in podobne oblike	Beljenje ali barvanje, vključno z rezanjem in sestavljanjem nesestavljenega strojenega ali obdelanega krzna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
4303	- Drugo Oblačila, oblačilni dodatki in drugi krzneni izdelki	Izdelava iz nesestavljenih, strojenih ali obdelanih krzen. Izdelava iz nesestavljenih strojenih ali obdelanih krzen iz tar. št. 4302.	
ex 44. pgl.	Les in lesni izdelki; oglje; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 4403	Les, grobo obdelan (štirikotno tesan)	Izdelava iz grobo obdelanega lesa, z lubjem ali brez lubja ali samo tesanega.	
ex 4407	Les, vzdolžno žagan ali iverjen, rezan ali luščen, skobljan, brušen ali topo ali zobato dolžinsko spojen, debeline nad 6 mm	Skobljanje, brušenje ali lepljenje s topim ali zobatim dolžinskim spajanjem.	
ex 4408	Furnirski listi in listi za vezane plošče debeline do 6 mm, sestavljen in drug les, žagan po dolžini, rezan ali lupljen, skobljan, brušen ali lep-ljen s topim ali zobatim dolžinskim spajanjem, debeline do 6 mm	Spajanje, skobljanje, brušenje ali lep-ljenje s topim ali zobatim dolžinskim spajanjem.	
ex 4409	Les, kontinuirano profiliran po dolžini kateregakoli roba ali strani, vključno skobljan, brušen ali topo ali zobato dolžinsko spojen ali ne: - Brušeni ali topo ali zobato dolžinsko spojeni - Okrasne palice, venci in okrasne letve	Brušenje ali topo ali zobato dolžinsko spajanje. Predelava v obliki palic ali okrasnih letev.	
ex 4410 do ex 4413	Okrasne palice, venci in okrasne letve za pohištvo, za notranjo dekoracijo	Predelava v obliki palic in okrasnih letev.	
ex 4415	Zaboji za pakiranje, škatle, gajbe, bobni in podobna embalaža za pakiranje, iz lesa	Izdelava iz desk, ki niso razrezane na določeno velikost.	
ex 4416	Sodi, kadi, vedra in drugi sodarski izdelki in njihovi deli, iz lesa, vključno tudi doge	Izdelava iz klanih dog, nadalje neobdelanih, razen razžaganih na dveh glavnih površinah.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 4418	- Stavbno pohištvo in leseni izdelki za gradbeništvo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo celičaste plošče, skodle in opaži.	
	- Okrasne palice in okrasne letve	Predelava v obliki palic ali okrasnih letev.	
ex 4421	Les za vžigalice; lesni čepki za obutev	Izdelava iz lesa iz katerekoli tar. št., razen lesene žice iz tar. št. 4409.	
ex 45. pgl.	Pluta in plutasti izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
4503	Izdelki iz naravne plute	Izdelava iz plute iz tar. št. 4501.	
46. pgl.	Izdelki iz slame, esparta in drugih materialov za pletarstvo; košarski in pletarski izdelki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
47. pgl.	Lesovina ali celuloza iz drugih vlaknastih celuloznih materialov; recikliran papir ali karton (ostanki in odpadki)	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 48. pgl.	Papir in karton; izdelki iz papirne kaše, papirja ali kartona; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 4811	Papir in karton, samo s črtami ali kvadrati	Izdelava iz materialov za izdelavo papirja iz 47. poglavja.	
4816	Karbon papir, samokopirni papir in drug papir za kopiranje in prenašanje (razen tistih iz tar. št. 4809); matrice za razmnoževanje in ofsetne plošče iz papirja, v škatlah ali brez škatel	Izdelava iz materialov za izdelavo papirja iz 47. poglavja.	
4817	Pisemski ovitki, pisemske kartice, dopisnice in karte za dopisovanje iz papirja ali kartona; kompleti za dopisovanje v škatlah, vrečkah, notesih in podobnih pakiranjih iz papirja in kartona	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 4818	Toaletni papir	Izdelava iz materialov za izdelavo papirja iz 47. poglavja.	
ex 4819	Škatle, zaboji, vreče in drugi kontejnerji za pakiranje iz papirja, kartona, celulozne vate ali listov ali trakov iz celuloznih vlaken	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 4820	Blokci papirja za pisma	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 4823	Drug papir, karton, celulozna vata ter listi in trakovi iz celuloznih vlaken, razrezani v določene velikosti ali oblike	Izdelava iz materialov za izdelavo papirja iz 47. poglavja.	
ex 49. pgl.	Tiskane knjige, časopisi, slike in drugi izdelki grafične industrije, rokopisi, tipkana besedila in načrti, razen: 4909 Poštne razglednice, čestitke in karte z osebnimi sporočili, tiskane, ilustrirane ali neilustrirane, z ovitki ali okraski ali brez njih 4910 Koledarji vseh vrst, tiskani, vštrevši koledarske bloke: - Koledarji vrste "večni" ali z zamenljivimi bloki na podlagah, ki niso iz papirja ali kartona - Drugo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
		Izdelava iz materialov, ki niso uvrščeni v tar. št. 4909 ali 4911.	
		Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz materialov ki niso uvrščeni v tar. št. 4909 ali 4911.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 50. pgl.	Svila, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 5003	Svileni odpadki (vštevši zapredke, neprimerne za odvijanje, odpadke preje in raztrgane tekstilne materiale), mikani ali česani	Mikanje ali česanje svilenih odpadkov.	
5004 do ex 5006	Svilena preja in preja iz odpadkov svile	Izdelava iz: ¹ - surove svile ali iz odpadkov svile, mikanih ali česanih ali drugače predelanih za predenje, - drugih naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5007	Tkanine iz svile ali svilenih odpadkov:	Izdelava iz enojne preje ¹ .	
	- Z vtkanimi gumijastimi nitmi - Drugi		
		Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovih vlaken, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - papirja. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalandiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 51. pgl.	Volna, fina ali groba živalska dlaka; preja in tkanine iz konjske žime; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
5106 do 5110	Preja iz volne, iz fine ali grobe živalske dlake ali iz konjske žime	Izdelava iz: ¹ - surove svile ali iz odpadkov svile, mikanih ali česanih ali kako drugače predelanih za predenje, - naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5111 do 5113	Tkanine iz volne, iz fine ali grobe živalske dlake ali iz konjske žime - Z vtkanimi gumijastimi nitmi - Drugi	Izdelava iz enojne preje. ¹ Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovih vlaken, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - papirja. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalandiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	
ex 52. pgl.	Bombaž, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5204 do 5207	Preja in sukanec iz bombaža	Izdelava iz ¹ : - surove svile ali odpadkov svile, mikanih ali česanih ali drugače pripravljenih za predenje, - naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5208 do 5212	Bombažne tkanine: - Z vtkanimi gumijastimi nitmi - Druge	Izdelava iz enojne preje ¹ . Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovih vlaken, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - papirja. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	
ex 53. pgl.	Druga rastlinska tekstilna vlakna; papirna preja in tkanine iz papirne preje; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5306 do 5308	Preja iz drugih rastlinskih tekstilnih vlaken; papirna preja	Izdelava iz: ¹ - surove svile ali ostankov svile, mikanih ali česanih ali drugače pripravljenih za predenje, - naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5309 do 5311	Tkanine iz drugih rastlinskih tekstilnih vlaken; tkanine iz papirne preje: - Z vtkanini gumijastimi nitmi - Druge	Izdelava iz enojne preje. ¹ Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovih vlaken, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - papirja. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
5401 do 5406	Preja, monofilamenti in sukanec iz umetnih ali sintetičnih filamentov	Izdelava iz: ¹ - surove svile ali ostankov svile, mi-kanih ali česanih ali drugače pripravljenih za predenje, - naravnih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače predela-nih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5407 in 5408	Tkanine iz preje iz umetnih ali sin-tetičnih filamentov: - Z vtkanimi gumijastimi nitmi - Druge	Izdelava iz enojne preje. ¹ Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovih vlaken, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače pripravljenih za pre-denje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - papirja. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabi-liziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5501 do 5507	Umetna ali sintetična rezana vlakna	Izdelava iz kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
5508 do 5511	Preja in sukanec za šivanje iz umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken	Izdelava iz: ¹ - surove svile ali odpadkov svile, mikanih ali česanih ali drugače pripravljenih za predenje, - naravnih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5512 do 5516	Tkanine iz umetnih in sintetičnih rezanih vlaken: - Z vtkanimi gumijastimi nitmi - Druge	Izdelava iz enojne preje. ¹ Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovih vlaken, - naravnih vlaken, - umetnih in sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - papirja. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 56. pgl.	Vata, klobučevina in netkani materiali; specialne preje; vrvi, motvozi, konopi in prameni ter izdelki iz njih, razen:	Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovega vlakna, - naravnih vlaken, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za proizvodnjo papirja.	
5602	Klobučevina, všteti impregnirano, prevlečeno ali laminirano: - Iglana klobučevina	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. Lahko se uporabljajo: - preje iz polipropilenskega filamenta iz tar. št. 5402, - polipropilenska vlakna iz tar. št. 5503 ali 5506, ali - filamentni trak iz polipropilena iz tar. št. 5501, pri katerih je v vseh primerih vsebina vsakega filamenta ali vlakna nižja od 9 decitekstov, pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
	- Drugo	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, pridobljenih iz kazeina, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
5604	Niti in vrvi iz gume, prekriti s tekstilnim materialom; tekstilna preja, trakovi in podobno iz tar. št. 5404 ali 5405, impregnirani, prevlečeni, obloženi z gumo ali plastično maso - Gumijaste niti in vrvi, prekrte s tekstilom	Izdelava iz gumijastih niti in vrvi, ki niso prekrte s tekstilom.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5605	- Drugo Metalizirana preja, posukana ali ne, izdelana iz tekstilne preje, trakov, in podobno iz tar. št. 5404 ali 5405, in kombinirana s kovino v obliki niti, traku ali prahu ali prevlečena s kovino	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
5606	Posukana preja, trakovi in podobno iz tar. št. 5404 ali 5405 (razen tiste iz tar. št. 5605 in posukane preje iz konjske žime); ženiljska preja (vštevši ženiljsko prejo); efektno vozličasta preja	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, - umetnih in sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali - materialov za izdelavo papirja.	
57. pgl.	Preproge in druga tekstilna talna prekrivala: - Iz iglane klobučevine	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. Lahko se uporabljajo: - preja iz polipropilenskega filameta iz tar. št. 5402, - polipropilenska vlakna iz tar. št. 5503 ali 5506, ali - filamentni traki iz polipropilena iz tar. št. 5501, pri katerih je v vseh primerih vsebina vsakega filameta ali vlakna manjša od 9 decitekstov, pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. - tkanina iz jute se lahko uporablja kot podloga	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
	- Iz druge klobučevine - Drugo	Izdelava iz:¹ - naravnih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. Izdelava iz:¹ - preje iz kokosovega vlakna ali jute², - preje iz sintetičnih ali umetnih filamentov, - naravnih vlaken, ali - sintetičnih ali umetnih rezanih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje. - tkanina iz jute se lahko uporablja kot podloga	
ex 58. pgl.	Specialne tkanine; taftane tekstilne obloge; čipke; tapiserije; pozamentarije; vezene; razen: - Kombinirane z gumijasto nitjo - Druge	Izdelava iz enojne preje.¹ Izdelava iz:¹ - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače pripravljenih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše, ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje ali odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

2. Uporaba preje iz jute je dovoljena od 1. 7. 2000.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5805	Ročno tkane tapiserije (vrsta: gobelin, flandrijske, beauvais, aubusson in podobne) in z iglo izdelane tapiserije (npr.: z drobnim in križnim vbodom), konfekcionirane ali ne	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
5810	Vezenine v metraži, trakovih ali motivih	Izdelava, pri kateri: - so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
5901	Tekstilne tkanine, prevlečene z lepilom ali škrobnimi snovmi, ki se uporabljajo za zunanjo vezavo knjig in podobne namene: tkanine za kopiranje; platna, pripravljena za slikanje, toge tkanine (bugram) in podobne tkanine, ki se uporabljajo za izdelavo klobukov	Izdelava iz preje.	
5902	Kord tkanine za avtomobilske plašče iz preje in najlona, poliestra in viskozne rajona velike jakosti: - Z vsebnostjo do vključno 90% tekstilnih materialov po teži - Druge	Izdelava iz preje. Izdelava iz kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
5903	Tekstilne tkanine, impregnirane, premazane, prevlečene ali prekrte ali laminirane s plastičnimi masami, razen tistih iz tar. št. 5902	Izdelava iz preje. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popraviljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5904	Linolej, vštrevši rezanega v oblike; talna prekrivala na tekstilni podlagi, premazani prevlečeni ali prekriti, razrezani v oblike ali ne	Izdelava iz preje. ¹	
5905	Zidne tapete iz tekstila: - Impregnirane, premazane, prevlečene ali prekriti ali laminirane z gumo, plastičnimi masami ali drugimi materiali - Druge	Izdelava iz preje. Izdelava iz: ¹ - preje iz kokosovega vlakna, - naravnih vlaken, - sintetičnih ali umetnih rezanih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	
5906	Guminirane tekstilne tkanine, razen tistih iz tar. št. 5902: - Pletene ali kvačkane tkanine	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
5907	- Druge tkanine iz sintetične filament preje, ki vsebuje več kot 90% tekstilnih materialov po teži - Druge Tekstilne tkanine, drugače impregnirane, premazane, prevlečene ali prekrte; platna, poslikana platna za odrske kulise, tkanine za ateljeje in podobne namene	Izdelava iz kemičnih materialov. Izdelava iz preje. Izdelava iz preje. ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	
5908	Stenji iz tekstila, tkani, opleteni ali pleteni, za svetilke, peči, vžigalnike, sveče ipd.; žarilne mrežice za plinsko razsvetljavo in cevasto pleteni materiali za plinske svetilke, impregnirani ali neimpregnirani: - Žarilne mrežice za plinske svetilke, impregnirane - Drugi	Izdelava iz cevasto pletenih materialov za svetilke. Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. , kot je tar. št. izdelka.	
5909 do 5911	Tekstilni izdelki, za industrijsko uporabo: - Diski ali obroči za poliranje, razen iz klobučevine iz tar. št. 5911	Izdelava iz preje ali odpadkov tkanin ali krp iz tar. št. 6310.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
	- Tekstilne tkanine, ki se uporabljajo pri izdelavi papirja ali v druge tehnične namene, podložene ali nepodložene s klobučevino, prevlečene ali prekrte ali ne, cevaste ali neskončne, z eno ali več osnovami in/ali votki ali ravno tkane z več osnovami in/ali votki iz tar. št. 5911 - Drugo	Izdelava iz:¹ - preje iz kokosovega vlakna, - naslednjih materialov: -preja iz politetrafluoretilena,² -preje, večnitne, iz poliamida, prekrte, impregnirane ali prevlečene s fenolno smolo, -preje iz sintetičnih tekstilnih vlaken iz aromatičnih poliamidov, dobljenih s polikondenzacijo m-fenilendiamina in izoftalne kisline, -monofilamenta iz politetrafluoretilena,² -preje iz sintetičnih tekstilnih vlaken iz poli-p-fenilentereftalamida, -preje iz steklenih vlaken, prekrte s fenolno smolo in ojačene z akrilno prejo,² -kopoliestrskih monofilamentov iz poliestra in smole iz tereftalne kisline in 1.4 cikloheksandietanola in izoftalne kisline, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, razen vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače predelanih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. Izdelava iz:¹ - preje iz kokosovega vlakna, - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, razen vlaken, nemikanih in nečesanih ali kako drugače obdelanih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
60. pgl.	Pleteni ali kvačkani materiali	Izdelava iz:¹ - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače obdelanih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5. 2. Uporaba tega materiala je omejena na izdelavo tekstilnih tkanin, ki se uporabljajo za proizvodnjo papirja.			

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
61. pgl.	Oblačila in oblačilni dodatki, pleteni ali kvačkani: - Dobljeni s šivanjem ali drugačnim sestavljanjem, iz dveh ali več kosov pletene ali kvačkane tkanine, ki je urezana v določeno obliko ali dobljena v neposredno obdelovanje - Drugi	Izdelava iz preje.^{1,2} Izdelava iz:¹ - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače obdelanih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
ex 62. pgl. ex 6202, ex 6204, ex 6206, ex 6209 in ex 6211 ex 6210 in ex 6216 6213 in 6214	Oblačila in oblačilni dodatki, ki niso pletena ali kvačkana; razen: Oblačila in oblačilni dodatki, ženska, dekliška in za dojenčke, vezeni Ognjevarna oprema iz tkanin, prevlečenih s folijo iz aluminiziranega poliestra Robčki, žepni robčki, šali, ešarpe, rute, naglavne rute, tančice in podobni izdelki:	Izdelava iz preje.^{1,2} Izdelava iz preje.² ali Izdelava iz nevezene tkanine, pod pogojem, da vrednost uporabljene nevezene tkanine ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz preje.² ali Izdelava iz neprevlečene tkanine, če vrednost uporabljene neprevlečene tkanine ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.²	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

2. Glej Uvodno opombo 6.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
6217	- Vezeni	Izdelava iz nebeljene enojne preje. ^{1,2} ali Izdelava iz nevezene tkanine, pod pogojem, da vrednost uporabljene nevezene tkanine ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. ¹	
	- Drugi	Izdelava iz nebeljene enojne preje. ^{1,2} ali Tiskanje, spremljano z najmanj dvema pripravljalnima ali končnima operacijama (kot so razmaščevanje, beljenje, merceriziranje, termostabiliziranje, dviganje, kalendiranje, obdelava za odpornost na krčenje, trajna zaključna obdelava, obogatitev, impregnacija, popravljanje in odstranjevanje vozlov), pod pogojem, da vrednost uporabljene netiskane tkanine iz tar. št. 6213 in 6214 ne presega 47,5% cene izdelka franko tovarna.	
	Drug gotov pribor za oblačila, deli oblačil ali pribora za oblačila, razen tistih iz tar. št. 6212:		
	- Vezeni	Izdelava iz preje ¹ ali Izdelava iz nevezene tkanine, pod pogojem, da vrednost uporabljene nevezene tkanine ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. ¹	
	- Ognje-varna oprema iz tkanin, prevlečena s folijo aluminizirane-ga poliestra	Izdelava iz preje. ¹ ali Izdelava iz neprevlečene tkanine, pod pogojem, da vrednost uporabljene neprevlečene tkanine ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. ¹	

1. Glej Uvodno opombo 6.

2. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
	- Medvloge za ovratnike in manšete, urezane - Drugi	Izdelava, pri kateri: - so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz preje. ¹	
ex 63. pgl. 6301 do 6304	Drugi gotovi tekstilni izdelki; kompleti; ponošena - rabljena oblačila in rabljeni tekstilni izdelki; krpe, razen: Odeje, volnene odeje, posteljno perilo, zavese itd., drugi izdelki za notranjo opremo: - Iz klobučevine ali iz nekaterih tkanin - Drugi: --vezeni -- drugi	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Izdelava iz: ² - naravnih vlaken ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. Izdelava iz nebeljene enojne preje. ^{1,3} ali Izdelava iz nevezene tkanine (razen pletenih ali kvačkanih), pod pogojem, da vrednost uporabljene nevezene tkanine ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava iz nebeljene enojne preje. ^{1,3}	

1. Glej Uvodno opombo 6.

2. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

3. Za pletene ali kvačkane izdelke, brez dodatka elastike ali gume, dobljene s šivanjem ali sestavljanjem kosov pletenih ali kvačkanih tkanin (rezanih ali pletenih direktno v oblike) glej Uvodno opombo 6.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
6305	Vreče in vrečke, ki se uporabljajo za pakiranje blaga	Izdelava iz: ¹ - naravnih vlaken, - umetnih ali sintetičnih rezanih vlaken, nemikanih ali nečesanih ali kako drugače obdelanih za predenje, ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše.	
6306	Cerade, jadra za plovila, jadrane deske ali suhozemna plovila, zunanje platnene zavese, šotori in izdelki za taborjenje - Netkani - Drugi	Izdelava iz: ^{1,2} - naravnih vlaken ali - kemičnih materialov ali tekstilne kaše. Izdelava iz nebeljene enojne preje. ^{1,2}	
6307	Drugi gotovi izdelki, všteti kroje za oblačila	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
6308	Garniture, ki so sestavljene iz tkanine in preje, s priborom ali brez njega za izdelovanje preprog in pregrinjal, tapiserij, vezanih namiznih prtov in serviet ali podobnih tekstilnih izdelkov, pripravljenih v zavitkih za prodajo na drobno	Vsak predmet v kompletu mora izpolnjevati pravilo, ki bi zanj veljalo, če ne bi bil v kompletu. Predmeti brez porekla pa se lahko vključijo, če njihova skupna vrednost ne presega 15% cene kompleta franko tovarna.	
ex 64. pgl.	Obutev; gamaše in podobni izdelki; razen:	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., razen spajanja gornjih delov, pritrjenih na notranje podplate ali druge komponente podplatov iz tar. št. 6406.	
6406	Deli obutve (všteti zgornje dele, pritrjene ali ne na podplate, razen na zunanje podplate), odstranljivi vložki za obutev, vstavki za pete in podobni izdelki; gamaše, ovijači in podobni izdelki in njihovi deli	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka	

1. Posebni pogoji, ki veljajo za proizvode iz mešanice tekstilnih materialov, so navedeni v Uvodni opombi 5.

2. Glej Uvodno opombo 6.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 65. pgl.	Pokrivala in njihovi deli, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
6503	Klobuki in druga pokrivala iz klobučevine, izdelani iz tulcev, stožcev in drugih izdelkov iz tar. št. 6501, všteti tudi podložene ali okrašene	Izdelava iz preje ali tekstilnih vlaken. ¹	
6505	Klobuki in druga pokrivala, iz pletiv ali pleteni ali izdelani iz čipke, klobučevine ali drugih tekstilnih proizvodov (razen trakov), tudi okrašene ali podložene; mrežice za lase iz kakršnegakoli materiala, okrašeni ali podloženi ali ne	Izdelava iz preje ali tekstilnih vlaken. ¹	
ex 66. pgl.	Dežniki, sončniki, sprehajalne palice, palice-stolčki, biči, korobači in njihovi deli; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
6601	Dežniki in sončniki (všteti palice-dežnike, vrtno sončnike in podobne dežnike)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
67. pgl.	Preparirano perje in puh in izdelki iz njih; umetno cvetje; lasuljarski izdelki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 68. pgl.	Izdelki iz kamna, sadre, cementa, azbesta, sljude ali podobnih materialov; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 6803	Izdelki iz naravnega skrilavca ali aglomeriranega skrilavca	Izdelava iz obdelanega skrilavca.	
ex 6812	Izdelki iz azbesta, mešanice na osnovi azbesta ali na osnovi azbesta in magnezijevega karbonata	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št.	
ex 6814	Izdelki iz sljude, všteti aglomerirani ali rekonstituirani, na podlagi iz papirja, kartona ali drugih materialov	Izdelava iz obdelane sljude (všteti aglomerirano ali rekonstituirano).	

1. Glej Uvodno opombo 6.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
69. pgl.	Keramični izdelki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 70. pgl	Steklo in stekleni izdelki; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 7003, ex 7004 in ex 7005	Steklo z neodbojno plastjo	Izdelava iz materialov iz tar. št. 7001.	
7006	Steklo iz tar. št. 7003, 7004 ali 7005, upognjeno, z obdelanimi robovi, gravirano, luknjano, emajlirano ali drugače obdelano, neokvirjeno in ne spojeno z drugimi materiali: - Podlaga iz steklene plošče, prevlečena s tenko izolacijsko prevleko polprevodniške vrste v skladu s standardi SEMII ¹ - Drugo	Izdelava iz neprevlečene podlage iz steklene plošče iz tar. št. 7006. Izdelava iz materialov iz tar. št. 7001.	
7007	Varnostno steklo iz kaljenega ali plastnega stekla	Izdelava iz materialov iz tar. št. 7001.	
7008	Večzidni panelni elementi za izolacijo, iz stekla	Izdelava iz materialov iz tar. št. 7001.	
7009	Steklena ogledala, z okvirom ali brez njega, všteti tudi vzvratna ogledala	Izdelava iz materialov iz tar. št. 7001.	
7010	Baloni, steklenice, kozarci, lonci, fiole, ampule in druge posode iz stekla za transport ali pakiranje blaga; stekleni kozarci za vlaganje, čepi, pokrovi in druga zapirala, iz stekla	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. ali Brušenje steklenih proizvodov, če vrednost nebrušenih steklenih proizvodov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

1. SEMII -Registrirani inštitut za polprevodniško opremo in materiale.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
7013	Stekleni izdelki za namizno in kuhinjsko uporabo, za toaletne namene, v pisarnah, izdelki za notranjo dekoracijo in podobne namene (razen tistih iz tar. št. 7010 ali 7018)	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
		ali	
		Brušenje steklenih proizvodov, če vrednost nebrušenih steklenih proizvodov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
		ali	
		Ročno okraševanje (razen sitotiska), ročno pihanje steklenih izdelkov, če vrednost ročno pihanih steklenih izdelkov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 7019	Izdelki iz steklenih vlaken (razen preje)	Izdelava iz:	
		- nebarvanih trakov steklenih vlaken, rovinga, preje ali pečenih niti, ali	
		- steklene volne.	
ex 71. pgl.	Naravni in kultivirani biseri, dragi in poldragi kamni; plemenite kovine, kovine, platirane s plemenitimi kovinami, in izdelki iz njih, imitacija nakita; kovanci; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 7101	Naravni ali kultivirani biseri, obdelani, začasno nanizani zaradi lažjega transporta	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 7102 ex 7103 in ex 7104	Obdelani dragi ali poldragi kamni (naravni, sintetični ali rekonstruirani)	Izdelava iz neobdelanih dragih ali poldragih kamnov.	
7106 7108 in 7110	Plemenite kovine:		

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 7107, ex 7109 in ex 7111 7116 7117	- Neobdelane	Izdelava iz materialov, ki niso uvrščeni v tar. št. 7106, 7108 ali 7110. ali Elektrolitska, toplotna ali kemična separacija plemenitih kovin iz tar. št. 7106, 7108 ali 7110. ali Legiranje plemenitih kovin iz tar. št. 7106, 7108 ali 7110 med seboj ali z navadnimi kovinami.	
	- Polpredelane (polizdelki) ali v obliki prahu	Izdelava iz neobdelanih plemenitih kovin.	
	Kovine, platirane s plemenitimi kovinami, v obliki polizdelkov	Izdelava iz kovin, platiranih s plemenitimi kovinami, neobdelanih.	
	Predmeti iz naravnih ali gojenih biserov, dragih ali poldragih kamnov (naravnih, sintetičnih ali rekonstruiranih)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
	Imitacije nakita	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. ali Izdelava iz delov navadne kovine, neprekritih niti ne prevlečenih s plemenitimi kovinami, pod pogojem, da vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 72. pgl. 7207 7208 do 7216 7217	Železo in jeklo; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
	Polizdelki iz železa ali nelegiranega jekla	Izdelava iz materialov iz tar. št. 7201, 7202, 7203, 7204 ali 7205.	
	Ploščati valjani izdelki, palice in profili iz železa ali nelegiranega jekla	Izdelava iz ingotov ali drugih primarnih oblik iz tar. št. 7206.	
	Hladno vlečena žica iz železa ali nelegiranega jekla	Izdelava iz polizdelkov iz tar. št. 7207.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 7218, 7219 do 7222 7223 ex 7224, 7225 do 7228 7229	Polizdelki, ploščati valjani izdelki, palice in profili iz nerjavnega jekla Hladno vlečena žica iz nerjavnega jekla Polizdelki, ploščati valjani izdelki, toplo valjane palice v ohlapno navitih kolobarjih, kotniki in profili iz drugih vrst legiranega jekla; votle palice za svedre iz legiranih ali nelegiranih jekel Hladno vlečena žica iz drugih vrst legiranega jekla	Izdelava iz ingotov ali drugih primarnih oblik iz tar. št. 7218. Izdelava iz polizdelkov iz tar. št. 7218. Izdelava iz ingotov ali drugih primarnih oblik iz tar. št. 7206, 7218 ali 7224. Izdelava iz polizdelkov iz tar. št. 7224.	
ex 73. pgl. ex 7301 7302 7304, 7305 in 7306 ex 7307	Železni in jekleni izdelki; razen: Piloti Deli za železniške in tramvajske tire, iz železa ali jekla; tirnice, vodila in zobate tirnice, kretniški jezički, križišča, spojne palice in drugi deli kretnic, pragovi, tirne veznice, tirna ležišča, klini za tirna ležišča, podložne plošče, pričvrščevalne ploščice, distančne palice, drugi deli, posebej konstruirani za postavljanje, spajanje in pritrdjevanje tirnic Cevi in votli profili iz železa in jekla (razen iz litega železa) Pribor za cevi in votle profile, iz nerjavnega jekla (ISO No. X5CrNiMo 1712), sestavljen iz več delov	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Izdelava iz materialov iz tar. št. 7206. Izdelava iz materialov iz tar. št. 7206. Izdelava iz materialov iz tar. št. 7206, 7207, 7218 ali 7224. Struženje, vrtanje, širitev lukenj, izrezovanje navojev, urezovanje s peščenim curkom kovanih polizdelkov, katerih vrednost ne presega 35% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
7308	Konstrukcije (razen montažnih konstrukcij iz tar. št. 9406) in deli konstrukcij (npr. mostovi in elementi za mostove, vrata za zapornice, stolpi, predalčni stebri, strehe, strešna orodja, vrata in okna ter okviri zanje, opaži, pragovi za vrata, roloji, ograje in stebri), iz železa ali jekla; pločevine, palice, kotniki in profili cevi in podobno, pripravljeni za uporabo v konstrukcijah; iz železa ali jekla	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajao v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Zvarjeni kotniki in profili iz tar. št. 7301 se ne smejo uporabljati.	
ex 7315	Verige zoper drsenje	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov iz tar. št. 7315 ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 74. pgl.	Baker in bakreni izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
7401	Bakrenec, cementni baker (precipitat bakra)	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
7402	Nerafinirani baker; bakrene anode (pozitivne elektrode) za elektrolitno rafinacijo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
7403	Rafinirani baker in bakrove zlitine: - Rafinirani baker - Bakrove zlitine	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Izdelava iz rafiniranega surovega bakra ali bakrovih odpadkov in ostankov.	
7404	Bakrovi odpadki in ostanki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
7405	Predzlitine bakra	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 75. pgl.	Nikelj in nikljevi izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
7501 do 7503	Nikljev kamen, sintrani oksidi niklja in drugi vmesni izdelki metalurgije niklja; surovi nikelj; nikljasti odpadki in ostanki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 76. pgl.	Aluminij in izdelki iz aluminija; razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
7601	Aluminij, surovi	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št. kot je tar. št. izdelka; in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50 % cene izdelka franko tovarna ali Izdelava s toplotno ali elektrolitsko obdelavo iz nelegiranega aluminija ali iz aluminijevih odpadkov in ostankov.	
7602	Aluminijasti odpadki in ostanki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 7616	Izdelki iz aluminija, razen gaze, tkanin, rešetk, mrež, ograj ali zaklonov, materiala za ojačanje in podobnih materialov (vštevši neskončne trakove) iz aluminijaste žice in ekspan-dirane kovine iz aluminija	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo gaza, tkanine, rešetke, mreže, ograje ali zakloni, materiali za ojačanje in podobni materiali (vštevši tudi neskončne trakove) iz aluminijaste žice ali ekspan-dirane kovine iz aluminija, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
77. pgl.	Rezervirano za možno bodočo uporabo HS		
ex 78. pgl.	Svinec in svinčeni izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
7801	Surovi svinec: - Rafiniran svinec - Drugi	Izdelava iz obdelanega svinca ("bullion" ali "work lead"). Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Ne smejo se uporabljati odpadki in ostanki iz tar. št. 7802.	
7802	Svinčeni odpadki in ostanki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 79. pgl.	Cink in cinkovi izdelki; razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
7901	Cink, surov	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Ne smejo se uporabljati odpadki in ostanki iz tar. št. 7902.	
7902	Cinkovi odpadki in ostanki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 80. pgl.	Kositer in kositrni izdelki; razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
8001	Kositer, surov	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Ne smejo se uporabljati odpadki in ostružki iz tar. št. 8002.	
8002 in 8007	Kositrni odpadki in ostanki; drugi kositrni izdelki	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
81. pgl.	Druge navadne kovine; kermeti; njihovi izdelki: - Druge navadne kovine; obdelane; njihovi izdelki - Druge	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov, uvrščenih v isto tar. št., kot je tar. št. izdelka, ne presega 50% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 82. pgl.	Orodje, nožarski izdelki, žlice in vilice iz navadnih kovin; njihovi deli iz navadnih kovin; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
8206	Orodje iz dveh ali več tar. št. 8202 do 8205 v garniturah za prodajo na drobno	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., razen 8202 do 8205. Orodje iz tar. št. 8202 do 8205 se lahko sestavi v garniture, če njihova vrednost ne presega 15% cene garniture franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8207	Izmenljivo orodje za ročno obdelovalne priprave na mehanični pogon ali brez njega ali za obdelovalne stroje (npr. za stiskanje, kovanje, prebadanje, rezanje navojev, vrtanje, vtiskanje, grezenje, rezkanje, struženje ali navijanje ali odvijanje vijakov), všteti matice za valjanje ali ekstrudiranje kovine in orodje za vrtanje skal in zemlje	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8208	Noži in rezila, za stroje ali mehanične priprave	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 8211	Noži z rezili, nezobljenimi ali nenaobljenimi (všteti vrtnarske nože), razen nožev iz tar. št. 8208	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo ročaji in rezila iz navadnih kovin.	
8214	Drugi nožarski izdelki (npr. stroji za striženje, mesarske in kuhinjske sekače, mesarske sekire in noži za sekljanje mesa, noži za papir); garniture in priprave za manikiranje in pedikiranje (všteti tudi pilice za nohte)	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo ročaji iz navadnih kovin.	
8215	Žlice, vilice, zajemalke, penovke, lopatice za serviranje kolačev, noži za ribe, noži za maslo, prijemalke za sladkor in podobni kuhinjski in namizni pribor	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabljajo ročaji iz navadnih kovin.	
ex 83. pgl.	Razni izdelki iz navadnih kovin; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 8302	Drugo okovje, pribor (fitingi) in podobni izdelki, primerni za stavbarstvo, in avtomatična zapirala za vrata	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko se uporabijo materiali iz tar. št. 8302 pod pogojem, da njihova vrednost ne presega 20% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 8306	Kipci in drugi okraski iz navadnih kovin	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Lahko pa se uporabljajo tudi materiali iz tar. št. 8306, če njihova vrednost ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
ex 84. pgl.	Jedrski reaktorji; kotli, stroji in mehanične naprave; njihovi deli; razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 8401	Gorilni elementi (polnjenja)	Izdelava, pri kateri so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. ¹	
8402	Kotli za pridobivanje vodne in druge pare (razen kotlov za centralno kurjavo s toplo vodo, ki lahko proizvajajo paro z nizkim tlakom); kotli za pregreto vodo	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8403 in ex 8404	Kotli za centralno kurjavo, razen tistih iz tar. št. 8402 in pomožne naprave za kotle za centralno kurjavo	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot sta 8403 ali 8404.	
8406	Turbine na vodno in drugo paro	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8407	Batni motorji z notranjim zgorevanjem, na vžig s svečkami, z izmeničnim ali vrtilnim gibanjem bata	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8408	Batni motorji z notranjim zgorevanjem, na vžig s kompresijo (dizelski ali poldizelski motorji)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

1. To pravilo se bo uporabljalo do 31. decembra 1998

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8409	Deli, ki so primerni izključno ali pretežno za motorje iz tar. št. 8407 ali 8408	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8411	Turboreaktivni motorji, turbopropelerski motorji in druge plinske turbine	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8412	Drugi pogonski stroji in motorji	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 8413	Tlačne črpalke z rotacijskim gibanjem	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
ex 8414	Industrijske nape, ventilatorji in podobno	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8415	Klimatizacijske naprave z ventilatorjem na motorni pogon in elementi za spreminjanje temperature in vlažnosti, v številni tiste stroje, pri katerih vlažnosti ni mogoče posebej regulirati	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8418	Hladilniki, zmrzovalniki in druge naprave za hlajenje ali zmrzovanje, električni in drugi; toplotne črpalke, razen klimatizacijskih naprav iz tar. št. 8415	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 8419	Stroji in naprave za lesno industrijo, za proizvodnjo papirne kaše, papirja in kartona	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v isto tar. št. kot proizvod, uporabljajo samo do vrednosti 25% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8420	Kalandri in drugi stroji za valjanje, razen za kovine ali steklo in valji zanje	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v isto tar. št. kot proizvod, uporabljajo samo do vrednosti 25% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8423	Tehtnice (razen tehtnic z občutljivostjo do 5 cg oz. 0,05 g), vštevši stroje za štetje in kontrolo, ki delujejo na podlagi merjenja teže; uteži in tehtnice vseh vrst	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8425 do 8428	Stroji in aparati za dviganje, razkladanje in manipulacijo	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8431, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8429	Buldožerji, angledožerji, grejderji, ravnalniki, skreperji, bagri, nakladalniki z lopato, samovozni: - Cestni valjarji	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	(4)
	- Drugi	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8431, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8430	Drugi stroji za ravnanje, strganje, izkopavanje, nabijanje, kopanje ali vrtanje zemlje, mineralov ali rud; smuke in stroji za izdiranje pilotov; snežni plugi in snežni odmetalniki	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8431, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
ex 8431	Deli za cestne valjarje	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8439	Stroji za proizvodnjo kaše iz vlaknastih celuloznih materialov ali za proizvodnjo ali dovrševanje papirja ali kartona	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v isto tar. št. kot proizvod, uporabljajo samo do vrednosti 25% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8441	Drugi stroji za predelavo papirne kaše, papirja ali kartona, v številni stroje za rezanje vseh vrst	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v isto tar. št. kot proizvod, uporabljajo samo do vrednosti 25% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8444 do 8447	Stroji iz teh tar. št, ki se uporabljajo v tekstilni industriji	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 8448	Pomožni stroji in naprave za uporabo s stroji iz tar. št. 8444 in 8445	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8452	Šivalni stroji, razen strojev za šivanje knjig iz tar. št. 8440; omarice, stojala in pokrovi, predvideni za šivalne stroje; igle za šivalne stroje: - Šivalni stroji (samo verižasti vbod), z glavo, težko ne več kot 16 kg, brez motorja, ali 17 kg z motorjem - Drugi	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla pri sestavljanju glave (brez motorja) ne presega vrednosti uporabljenega materiala s poreklom, in - uporabljeni mehanizmi za zategovanje niti, kvačkanje in cik-cak morajo biti že s poreklom. Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8456 do 8466	Obdelovalni stroji in naprave ter njihovi deli in pribor iz tar. št. 8456 do 8466	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8469 do 8472	Pisarniški stroji (npr.: pisalni stroji, računski stroji, stroji za avtomatsko obdelavo podatkov, razmnoževalni stroji, stroji za spajanje)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8480	Livarski okvirji za livarne; modelne plošče; modeli za kalupe; kalupi za kovino (razen kalupov za ingote), kovinske karbide, steklo, mineralne materiale, gume ali plastične mase	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
8482	Kotalni ležaji	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8484	Tesnila iz kovinskih listov, kombinirana z drugim materialom, ali iz dveh ali več plasti kovine; garniture tesnil, različne po sestavi materiala, v vrečkah, ovitkih ali podobnih pakiranjih; mehanski čepi (tesnila)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8485	Deli strojev ali naprav brez električnih priključkov, izolatorjev, tuljav, kontaktov ali drugih električnih delov, ki so omenjeni in ne zajeti na drugem mestu v tem poglavju	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 85. pgl.	Električni stroji in oprema ter njihovi deli; aparati za snemanje in reprodukcijo zvoka; aparati za snemanje in reprodukcijo televizijske slike in zvoka ter deli in pribor za te proizvode; razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8501	Elektromotorji in električni generatorji (razen generatorskih agregatov)	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8503, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8502	Električni generatorski agregati in rotacijski konvertorji (pretvorniki)	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8501 ali 8503, uporabljajo skupaj samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
ex 8504	Napajalniki za stroje za avtomatično obdelavo podatkov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 8518	Mikrofoni in njihova stojala; zvočniki, vštrevši zvočnike v zvočnih omaricah; avdio-frekvenčni električni ojačevalniki; kompletne električne enote za ojačevanje zvoka	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8519	Gramofoni z vgrajenim ojačevalnikom ali brez njega, glasbeni avtomati na plošče, kasetni magnetofoni in drugi aparati za reprodukcijo zvoka, ki nimajo vgrajene naprave za snemanje zvoka	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Proizodnja, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8520	Magnetofoni in drugi aparati za snemanje zvoka, vštrevši aparate z vgrajenimi napravami za reprodukcijo zvoka ali brez njih	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8521	Aparati za snemanje in reprodukcijo slike in zvoka, ki imajo vgrajen video-tuner ali ne	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8522	Deli in pribor, uporabni predvsem ali v glavnem z aparati iz tar. št. 8519 do 8521	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8523	Pripravljeni in prazni nosilci za zvočna in podobna snemanja drugih fenomenov, razen izdelkov iz 37. poglavja	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8524	Plošče, trakovi in drugi posneti nosilci, vključno z zvočnimi in drugimi, všteti matrice in galvanske odtise za proizvodnjo plošč, razen proizvodov iz 37. poglavja - Matrice in galvanski odtisi za proizvodnjo plošč - Drugo	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8523 uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8525	Oddajniki za radiotelefonijsko, radiotelegrafsko in radiodifuzijsko ali televizijsko, všteti oddajniki z vdelnim sprejemnikom ali aparatom za snemanje ali reprodukcijo zvoka; televizijske kamere; video kamere za snemanje posamičnih slik in druge video snemalne kamere	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8526	Radarji, pomožne naprave za radionavigacijo in aparati za radijsko daljinsko krmiljenje	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8527	Sprejemniki za radiotelefonijsko, radiotelegrafsko ali radiodifuzijsko, všteti sprejemnike, kombinirane v istem ohišju z aparatom za snemanje ali reprodukcijo zvoka ali z uro	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8528	Televizijski sprejemniki, kombinirani ali nekombinirani v istem ohišju z radijskimi sprejemniki ali aparati za snemanje ali reprodukcijo zvoka ali slike; videomonitorji in videoprojektorji	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	
8529	Deli, ki so predvsem ali v glavnem primerni za uporabo z aparati iz tar. št. 8525 do 8528: - Izključno ali pretežno primerni za uporabo pri aparatih za video snemanje in reprodukcijo slike - Drugi	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	
8535 in 8536	Električni aparati za vklapljanje in izklapljanje ali zavarovanje električnih tokokrogov ali za povezavo z električnimi tokokrogi ali v njih	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8538, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	
8537	Table, plošče, pulti, mize, omare in druge osnove, opremljene z dvema ali več aparati iz tar. št. 8535 ali 8536, za električno krmiljenje ali razdeljevanje električnega toka, všteti tiste z vdelanimi instrumenti ali aparati iz 90. poglavja, razen komutacijskih aparatov iz tar. št. 8517	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8538, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	
		Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.	
		Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.	
		Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
ex 8541	Diode, tranzistorji in podobni polprevodniški elementi, razen silicijevih rezin, ki še niso razrezane v čipe	Izdelava: - pri kateri so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8542	Elektronska integrirana vezja in mikrosestavi	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje vsi materiali, uvrščeni v tar. št. 8541 ali 8542, uporabljajo skupaj samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
8544	Izolirana žica (vštevši lakirano in anodizirano žico), kabli (vštevši koaksialne kable) in drugi izolirani električni vodniki, s konektorjem ali brez; kabli iz optičnih vlaken, kombinirani z električnimi vodniki ali ne, s konektorjem ali brez njega	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8545	Ogljene elektrode, ogljene ščetke, oglje za svetilke, oglje za baterije in drugi izdelki iz grafita ali drugega oglja, s kovino ali brez nje, za električne namene	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8546	Električni izolatorji iz kakršnegakoli materiala	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8547	Izolirni deli za električne stroje, naprave ali opremo, izdelani v celoti iz izolirnega materiala ali samo z manjšimi kovinskimi komponentami (npr. tulci z navojem), vdelnimi med stiskanjem izključno zaradi vezave, razen izolatorjev iz tar. št. 8546; cevi za električne vodnike in spojke zanje, iz navadnih kovin, obložene z izolirnim materialom	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8548	Odpadki in ostanki primarnih celic, primarnih baterij in električnih akumulatorjev; iztrošene primarne celice; iztrošene primarne baterije in iztrošeni električni akumulatorji; električni deli strojev in aparatov, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu v tem poglavju	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 86. pgl.	Železniške ali tramvajske lokomotive, vozni park in njihovi deli; železniški ali tramvajski tirni sklopi in pribor in njihovi deli; mehanska (vključno elektromehanska) oprema za prometno signalizacijo vseh vrst; razen:	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8608	Železniški in tramvajski tirni sklopi in pribor; mehanska (vštevši elektromehanska) oprema za signalizacijo, varnost, nadzor in upravljanje prometa v železniškem, tramvajskem in cestnem prometu, prometu na notranjih vodnih poteh, parkiriščih, lukah ali letališčih; njihovi deli	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
ex 87. pgl.	Vozila, druga, razen železniških sli tramvajskih vozil, njihovi deli in pribor; razen:	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
8709	Samovozna tovorna vozila, brez naprav za dviganje ali manipuliranje, ki se uporabljajo v tovarnah, skladiščih, pristaniščih ali na letališčih, za prevoz blaga na kratkih razdaljah; vlečna vozila, ki se uporabljajo na peronih železniških postaj; njihovi deli	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8710	Tanki in druga oklepna bojna motorna vozila, vštevši tista, ki so opremljena z oborožitvenimi sredstvi; njihovi deli	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8711	Motorna kolesa (vštevši mopede) in kolesa s pomožnim motorjem, z bočno prikolico ali brez nje; bočne prikolice: - Z batnim motorjem (razen rotacijskih batnih motorjev) in prostornino cilindrov: -- do 50 cm³ -- nad 50 cm³ - Drugi	Izdelava, pri kateri: - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom. Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom. Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 20% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
ex 8712	Kolesa brez krogličnih ležajev	Izdelava iz materialov iz vseh tar. št., razen tistih iz tar. št. 8714.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
8715	Otroški vozički in njihovi deli	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
8716	Priklopniki in polpriklopniki; druga vozila; druga vozila, nesamovozna; njihovi deli	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
ex 88. pgl.	Letala, vesoljska vozila in njihovi deli; razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 8804	Rotošuti	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., všteti druge materiale iz tar. št. 8804.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
8805	Oprema za lansiranje letal; krovna prestrezala letal in podobna oprema; naprave za treniranje letenja na tleh; deli navedenih proizvodov	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
89. pgl.	Ladje, čolni in plavajoče konstrukcije	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Ne sme se uporabljati ladijske trupe iz tar. št. 8906 .	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 90. pgl.	Optični, fotografski, kinematografski, merilni, kontrolni ali precizni, medicinski ali kirurški instrumenti in aparati; njihovi deli in pribor; razen:	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
9001	Optična vlakna in kabli iz optičnih vlaken razen iz tar. št. 8544; listi in plošče iz polarizirajočega materiala; leče (všteti kontaktne leče), prizme, zrcala in drugi optični elementi, iz kakršnegakoli materiala, nemontirani, razen takih optično obdelanih steklenih elementov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9002	Leče, prizme, zrcala in drugi optični elementi, iz kakršnegakoli materiala, montirani, ki so deli ali pribor instrumentov ali aparatov, razen takih optičnih neobdelanih steklenih elementov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9004	Očala in podobni izdelki in njihovi deli	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 9005	Daljnogledi (z enim ali dvema objektivoma), optični teleskopi in njihova stojala, razen astronomskih refrakcijskih teleskopov in njihovih podstavkov	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
ex 9006	Fotografske naprave, razen kinematografskih kamer, fotografski bliskovni aparati in bliskovne žarnice, razen bliskovnih žarnic z električnim vžigom	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
9007	Kinematografske kamere in projektorji, v številu tiste z vgrajenimi aparati za snemanje ali reprodukcijo zvoka	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9011	Optični mikroskopi, vštrevši tiste za mikrofotografijo, mikrokine-matografijo in mikroprojekcijo	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	
ex 9014	Drugi navigacijski instrumenti in aparati	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9015	Geodetski (vštrevši fotografski), oceanografski, hidrološki. meteorološki, geofizikalni instrumenti in aparati, razen kompasov; daljinomeri	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9016	Tehtnice z občutljivostjo do vključno 5 centigramov (0,05g) , z utežmi ali brez njih	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9017	Instrumenti in aparati za risanje, označevanje ali matematično računanje (npr. risalni aparati, pantografi, kotomeri, risalni pribor v kompletu, logaritemska računalna, računalna v obliki okrogle plošče); ročni instrumenti za merjenje dolžine (npr. merilne palice in trakovi, mikrometerska merila, merila z nonijem), ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu v tem poglavju	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9018	Medicinski, kirurški, zobozdravniški in veterinarski instrumenti in aparati, vštrevši scintigrafske, elektromedicinske aparate in aparate za preiskavo vida:	Izdelava iz materialov iz katerekoli tar. št., vštrevši materiale iz tar. št. 9018.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
	- Zobozdravniški stoli z vgrajenimi zobozdravniškimi napravami ali zobozdravniški pljuvalniki		

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9019	- Drugi	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
	Aparati za mehanoterapijo; aparati za masažo; aparati za psihološka testiranja; aparati za ozonoterapijo, kisikoterapijo, aerosolno terapijo, umetno dihanje in drugi terapevtski dihalni aparati	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
	9020 Drugi dihalni aparati in plinske maske, razen varovalnih mask brez mehaničnih delov in zamenljivih filtrov	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 25% cene izdelka franko tovarna.
	9024 Stroji in aparati za preizkušanje trdote, natezne trdnosti ali odpornosti na tlak, elastičnosti ali drugih mehanskih lastnosti materiala (npr.: kovin, lesa, tekstilnega materiala, papirja, plastične mase)	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
	9025 Hidrometri in podobni merilniki, termometri, pirometri, barometri, higrometri (vlagomeri) in psihometri, tudi kombinacije teh instrumentov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
	9026 Instrumenti in aparati za merjenje ali kontrolo pretoka, nivoja tlaka ali drugih spremenljivih veličin pri tekočinah ali plinih (npr.: merilniki pretoka, kazalniki nivoja, manometri, merilniki toplote, števcí porabe toplote); razen instrumentov in aparatov iz tar. št. 9014, 9015, 9028 ali 9032	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9027	Instrumenti in aparati za fizikalne in kemične analize (npr.: polarimetri, refraktometri, spektrometri, aparati za analizo plina ali dima); instrumenti in aparati za preiskovanje viskoznosti, poroznosti, raztezanja, površinske napetosti ali podobno ali za kalorimetrijska, akustična in fotometrijska merjenja ali kontrolo (vštevši ekspozimetre); mikrotomi	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9028	Merilniki porabe ali proizvodnje plinov, tekočin ali električne energije, vštevši merilnike za njihovo umerjanje - Deli in pribor - Drugi	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	
9029	Števci vrtljajev, števci proizvodnje, kilometrski števci, števci korakov in podobno; kazalniki hitrosti in tahometri, razen tistih, ki se uvrščajo v tar. št. 9014 ali 9015; stroboskopi	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9030	Osciloskopi, spektralni analizatorji in drugi instrumenti in aparati za merjenje ali kontrolo električnih veličin, razen merilnikov iz tar. št. 9028; instrumenti in aparati za merjenje ali odkrivanje alfa, beta, gama, rentgenskih, kozmičnih ali drugih ionizirajočih sevanj	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9031	Instrumenti, aparati in stroji za merjenje ali kontrolo, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu v tem poglavju; projektorji profilov	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9032	Instrumenti in aparati za avtomatično regulacijo ali krmljenje	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.			

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9033	Deli in pribor (ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu v tem poglavju) za stroje, naprave, instrumente ali aparate iz 90. poglavja	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
ex 91. pgl.	Ure in osebne ure in njihovi deli; razen za:	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
9105	Druge ure	Izdelava: - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
9109	Urni mehanizmi, kompletni in sestavljeni	Izdelava: - pri katerih vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov brez porekla ne presega vrednosti uporabljenih materialov s poreklom.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
9110	Kompletni mehanizmi za osebne ali druge ure, nesestavljeni ali delno sestavljeni (šablone); nekompletni mehanizmi za osebne ali druge ure, sestavljeni; grobi urni mehanizmi za osebne ali druge ure	Izdelava: - pri katerih vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna, in - pri kateri se v okviru zgornje meje materiali, uvrščeni v tar. št. 9114, uporabljajo samo do vrednosti 10% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
9111	Ohišja za osebne ure in deli ohišij	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.
9112	Ohišja za hišne, pisarniške in podobne ure in ohišja podobne vrste za druge proizvode iz tega poglavja in deli zanje	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9113	Jermenčki in zapestnice za ročne ure in njihovi deli: - Iz navadnih kovin, prevlečeni ali ne s plemenito kovino - Drugi	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna. Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
92. pgl.	Glasbila; njihovi deli in pribor	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.	
93. pgl.	Orožje in strelivo; njuni deli in pribor	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 94. pgl.	Pohištvo; posteljnina, žimnice, nosilci za žimnice, blazine in podobni polnjeni izdelki; svetilke in druga svetila, ki niso omenjena ali zajeta na drugem mestu; osvetljeni znaki, osvetljene ploščice z imeni in podobno; montažne zgradbe; razen:	Izdelava, pri kateri so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
ex 9401 in ex 9403	Pohištvo iz navadnih kovin, z vdelano nenapolnjeno bombažno tkanino, katere teža ne presega 300g/m ²	Izdelava, pri kateri so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. ali Izdelava iz bombažne tkanine, ki je že pripravljena za uporabo iz tar. št. 9401 ali 9403, pod pogojem, da: - njena vrednost ne presega 25% cene izdelka franko tovarna, in - so vsi drugi uporabljeni materiali že s poreklom in se uvrščajo v druge tar. št., razen tar. št. 9401 ali 9403.	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 40% cene izdelka franko tovarna.
9405	Svetilke in druga svetila, vštrevši reflektorje in njihove dele, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu; osvetljeni napisi, osvetljene ploščice z imeni in podobno, s fiksnim svetlobnim virom, in njihovi deli, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9406	Montažne zgradbe	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 95. pgl.	Igrače, rekviziti za družabne igre in šport; njihovi deli in pribor; razen:	Izdelava, pri kateri so vsi uporabljeni materiali uvrščeni v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
9503	Druge igrače; zmanjšani modeli in podobni modeli za igro, všteti tudi s pogonom; sestavljanke vseh vrst	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 9506	Glave za palice za golf in njihovi deli	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka. Za izdelavo glav za palice za golf se lahko uporabijo grobo obdelani bloki .	
ex 96. pgl.	Razni izdelki, razen:	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	
ex 9601 in ex 9602	Izdelki iz materialov živalskega, rastlinskega ali mineralnega izvora za rezljanje	Izdelava iz obdelanih materialov za izrezovanje iz istih tar. št.	
ex 9603	Metle in ščetke (razen metel iz protja ter ščetk iz materialov veveričje ali podlasičje dlake) mehanične priprave za čiščenje podov, ročne, brez motorja: soboslikarski vložki in valji, brisalniki za pod in omele	Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
9605	Potovalni kompleti (neseserji) za osebno nego, za šivanje ali čiščenje obutve ali obleke	Vsak predmet v kompletu mora zadovoljiti pravila, ki bi zanj veljala, če ne bi bil vključen v komplet. Lahko pa se vključijo predmeti brez porekla, če njihova skupna vrednost ne presega 15% cene kompleta franko tovarna.	

Tar. št. HS	Poimenovanje blaga	Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim da status blaga s poreklom	
(1)	(2)	(3)	ali (4)
9606	Gumbi, pritiskači, zaklopni gumbi, gumbi za srajce in drugi deli teh izdelkov; nedokončani gumbi	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
9612	Trakovi za pisalne stroje in podobni trakovi, prepojeni s tiskarsko barvo ali drugače pripravljeni za odtiskovanje, všteti trakove na kolescih ali v patronah; blazinice za žige, prepojene ali neprepojene, s škatlo ali brez nje	Izdelava, pri kateri: - se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka, in - vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 50% cene izdelka franko tovarna.	
ex 9613	Piezo vžigalniki	Izdelava, pri kateri vrednost vseh materialov iz tar. št. 9613 ne presega 30% cene izdelka franko tovarna.	
ex 9614	Tobačne pipe ali glave za pipe	Izdelava iz grobo obdelanih blokov.	
97. pgl.	Umetniški predmeti, zbirke in starine	Izdelava, pri kateri se vsi uporabljeni materiali uvrščajo v drugo tar. št., kot je tar. št. izdelka.	

Priloga III

Potrdilo EUR.1 o prometu blaga in zahteva za potrdilo EUR.1 o prometu blaga

Navodila za tiskanje

1. Vsak obrazec meri 210 x 297 mm; dovoljeno odstopanje po dolžini je minus 5 mm oziroma plus 8 mm. Uporabljati je treba bel, klejen, brezlesni pisalni papir, z najmanjšo težo 25 gramov na kvadratni meter. Imeti mora ozadje s tiskanim zelenim vzorcem "guilloche" tako, da je vsako ponarejanje z mehanskimi ali kemičnimi sredstvi opazno na prvi pogled.
2. Carinski organi Slovenije in Latvije si lahko pridržijo pravico, da sami tiskajo potrdila ali pa jih dajo tiskati pooblaščenim tiskarjem. V slednjem primeru se mora vsak obrazec sklicevati na tako pooblastilo. Na vsakem obrazcu morata biti navedena ime in naslov tiskarja ali oznaka, ki omogoča njegovo identifikacijo. Obrazec mora imeti tudi serijsko številko, tiskano ali ne, ki omogoča njegovo identifikacijo.

POTRDILO O PROMETU BLAGA

(2) Izpolnite samo, če to zahtevajo predpisi izvozne države ali teritorija.

(1) Če blago ni pakirano, navedite število izdelkov ali navedite "v razsutem stanju"

1. Izvoznik (ime, polni naslov, država)	EUR. 1 No A 000 000		
	Predno izpolnite obrazec, preberite navodila na hrbtni strani		
	2. To potrdilo se uporablja za preferencialno menjavo med in (navesti države, skupine držav ali teritorije)		
3. Prejemnik (ime, polni naslov, država) (navedba neobvezna)	4. Država, skupina držav ali teritorij porekla proizvodov	5. Namembna država, skupina držav ali teritorij	
	7. Opombe		
6. Podatki v zvezi s prevozom (navedba neobvezna)	8. Zaporedna številka; oznake in številke, število in vrsta paketov ⁽¹⁾ ; poimenovanje blaga 9. Bruto teža (kg) ali druga merska enota (l, m³, itd.) 10. Računi (navedba neobvezna)		
11. CARINSKA OVEROVITEV Overjena izjava Izvozni dokument ⁽²⁾ Tip Št. Carinski organ: Država ali ozemlje izdaje: V , dne (Podpis)	12. IZJAVA IZVOZNIKA Popisani izjavljam, da zgoraj navedeno blago izpolnjuje vse pogoje potrebne za izdajo tega potrdila. V , dne (Podpis)		

13. ZAHTEVEK ZA KONTROLO, poslati na:	14. REZULTAT KONTROLE Na podlagi izvedene kontrole je bilo ugotovljeno, da⁽¹⁾: ☐ je to potrdilo resnično izdal naveden carinski organ in da so navedbe, ki jih vsebuje točne ☐ to potrdilo ne izpolnjuje zahtevanih pogojev o verodostojnosti in točnosti (glej priložene opombe)
15. Vložen je zahtevek za ugotovitev verodostojnosti in točnosti tega potrdila. V dne Žig (podpis)	V (kraj in datum) Žig (podpis) (1) Označi z X ustrezno navedbo.

1. To potrdilo ne sme vsebovati izbrisov ali ponovnih vpisov. Morebitni popravki morajo biti izvedeni tako, da se napačne navedbe prečrtajo in po potrebi dodajo pravilne. Vsako tako spremembo mora potrditi tisti, ki je potrdilo izpolnil in jo overiti carinske oblasti države ali ozemlja izdaje.
2. Izdelki, navedeni v potrdilu, si morajo slediti neprekinjeno, in pred vsakim izdelkom mora biti zaporedna številka. Neposredno pod zadnjim izdelkom mora biti potegnjena vodoravna črta. Neuporabljen prostor mora biti prečrtan tako, da je dodajanje naknadnih podatkov onemogočeno.
3. Blago mora biti opisano v skladu s trgovinskimi običaji tako natančno, da se lahko identificira.

ZAHTEVA ZA POTRDILO O PROMETU BLAGA

1. Izvoznik (ime, polni naslov, država)	EUR. 1 No A 000 000		
	Predno izpolnite obrazec, preberite navodila na hrbtni strani		
	2. To potrdilo se uporablja za preferencialno menjavo med _____ in _____ (navesti države, skupine držav ali teritorije)		
3. Prejemnik (ime, polni naslov, država) (navedba neobvezna)	4. Država, skupina držav ali teritorij porekla proizvodov	5. Namembna država, skupina držav ali teritorij	
6. Podatki v zvezi s prevozom (navedba neobvezna)	7. Opombe		
8. Zaporedna številka; oznake in številke, število in vrsta paketov ⁽¹⁾ ; poimenovanje blaga	9. Bruto teža(kg) ali druga merska enota (l,m ³ ,itd.)	10. Računi (navedba neobvezna)	

(1) Če blago ni pakirano, navedite število izdelkov ali navedite "v razsutem stanju"

IZJAVA IZVOZNIKA

Podpisani, izvoznik blaga, navedenega na prednji strani,

IZJAVLJAM, da to blago izpolnjuje zahtevane pogoje za izdajo priloženega potrdila;

NAVAJAM okoliščine, na podlagi katerih to blago izpolnjuje zahtevane pogoje:

PRILAGAM naslednja dokazila⁽¹⁾:

SE ZAVEZUJEM, da bom na zahtevo pristojnih oblasti predložil vsa dodatna dokazila, ki jih le-te štejejo kot potrebna za izdajo priloženega potrdila, kot tudi pristajam, če je to potrebno, na pregled mojega knjigovodstva in okoliščin izdelave omenjenega blaga s strani pristojnih oblasti;

PROSIM za izdajo priloženega potrdila za to blago.

.....
(Kraj in datum)

.....
(Podpis)

-
- (1) Na primer: uvozni dokumenti, potrdila o prometu, računi, izjave proizvajalca, itd., ki se nanašajo na v izdelavi uporabljene izdelke ali na v enakem stanju ponovno izvoženo blago.

PRILOGA IV

Izjava na računu

Izjava na računu, za katere besedilo je navedeno v nadaljevanju, mora biti izdelana v skladu z opombami. Vendar opomb ni potrebno natisniti.

Angleška inačica:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No ...⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of preferential origin ⁽²⁾.

-
1. Kadar izjavo na računu izdelata pooblaščen izvoznik v smislu 22. člena tega Protokola mora biti na tem mestu vpisana številka pooblastila.
Če izjavo na računu ne daje pooblaščen izvoznik se besede v oklepajih izpustijo oziroma se pusti prazen prostor.
 2. Navedba porekla izdelkov

Slovenska inačica:

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št. ... ⁽¹⁾) izjavljam, da če ni drugače jasno navedeno, ima blago preferencialno⁽²⁾ poreklo.

Latvijska inačica:

Eksportējas, produktiem, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas pilnvara Nr. ⁽¹⁾) deklare, ka izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir priekšrocību izcelsme no ⁽²⁾

Litvanska inačica:

Siame dokumente išvardintu prekiu eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. ... ⁽¹⁾) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ⁽²⁾ preferencines kilmes prekes.

Estonska inačica:

Käesoleva dokumendiga holmatud toodete eksportija (tolliameti kinnitus Nr. ... ⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ⁽²⁾ sooduspäritoluga, välja arvatud juhul kui on selgelt näidatud teisiti.

Italijanska inačica:

L'esportatore delle merci contemplante nel presente documento (autorizzazione doganale n. ... ⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ⁽²⁾.

Holandska inačica:

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ... ⁽¹⁾) verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn⁽²⁾.

Portugalska inačica

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira nº. ... ⁽¹⁾), declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... ⁽²⁾.

Finska inačica

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupan:o ... ⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperäituotteita ⁽²⁾.

Švedska inačica

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr. ... ⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ... ursprung ⁽²⁾.

-
1. Kadar izjavo na računu izdelava pooblaščen izvoznik v smislu 22. člena tega Protokola mora biti na tem mestu vpisana številka pooblastila. Če izjavo na računu ne daje pooblaščen izvoznik se besede v oklepajih izpustijo oziroma se pusti prazen prostor.
 2. Navedba porekla izdelkov

Grška inačica

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου υπ' αριθ. ... (1)) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής ... (2).

Španska inačica

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº ... (1)) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ... (2).

Danska inačica

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... (1)), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... (2).

Nemška inačica:

Der Ausführer (Ermachtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. ... (1)) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte ... Ursprungswaren sind (2).

Francoska inačica:

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ... (1)) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... (2).

Islandska inačica:

Útflytjandi framleiðsluvara sem skjal þetta tekur til (leyfi tollfyrivalda nr. ... (1)), lýsir því yfir að vörurnar séu, ef annars er ekki greinilega getið, af EES fríðindauppruna (2).

Norveška inačica:

Eksportøren av produktene omfattet av dette dokument (tollmyndighetenes autorisasjonsnr. ... (1)) erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har EØS preferanseopprinnelse (2).

..... 3
(Kraj in datum)

..... 4
(Podpis izvoznika, dodatno mora biti
jasno navedeno ime osebe, ki je podpisala
izjavo)

1. Kadar izjavo na računu izdela pooblaščen izvoznik v smislu 22. člena tega Protokola mora biti na tem mestu vpisana številka pooblastila. Če izjavo na računu ne daje pooblaščen izvoznik se besede v oklepajih izpustijo oziroma se pusti prazen prostor.
2. Navedba porekla izdelkov
3. Te navedbe se lahko izpustijo, če so informacije vsebovane na samem dokumentu.
4. Glej tudi peti odstavek 21. člena tega Protokola. V primerih, kadar se ne zahteva podpis izvoznika, se izvzetej podpisa nanaša tudi na navedbo imena podpisnika.

MINISTRSTVA

1465. Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil

Na podlagi 24. in 25. člena zakona o standardizaciji (Uradni list RS, št. 1/95) in 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 20/95 odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v soglasju z ministrom za zdravstvo

PRAVILNIK o splošnem označevanju predpakiranih živil

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik ureja označevanje predpakiranih živil (v nadaljnjem besedilu: živil), ki so v prometu v embalaži ter so brez nadaljnje predelave namenjena končnemu potrošniku in obratom javne prehrane.

Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za živila, ki se pakirajo v prisotnosti potrošnika in niso vnaprej pakirana, in za izdelke, ki jih ureja zakon o vinu.

2. člen

Posamezni izrazi v tem pravilniku imajo naslednji pomen:

- predpakirano živilo pomeni živilo, ki je vnaprej pakirano v embalažo, preden je dano v promet in je kot tako namenjeno za prodajo potrošniku ali obratom javne prehrane; pakirano je lahko delno ali v celoti, v vsakem primeru pa na tak način, da njegove vsebine ni možno spremeniti brez odpiranja ali poškodovanja embalaže;

- označevanje pomeni vse označbe z besedo, podatki, blagovno in zaščitno znamko, slikovno označbo ali simbolom, povezane z žvilom in nameščene na kakršnikoli embalaži, etiketi ali dokumentu, ki se nanašajo na to živilo;

- obrat javne prehrane pomeni restavracijo, bolnišnico, vzgojno-varstveni zavod (šolo, vrtec), gostinski lokal in podobne obrate, kjer se živilo ponudi končnemu potrošniku in je primerno za takojšnje uživanje brez nadaljnje predelave;

- sestavina pomeni vsako snov, vključno z dodatki žvilom (v nadaljnjem besedilu: aditivi), ki se je uporabila pri izdelavi ali pripravi določenega živila, in je še vedno prisotna v končnem žvilu, čeprav v spremenjeni obliki;

- serija (lot) je določena količina posameznega živila v prometu, ki je pridelana, izdelana ali pakirana pod praktično enakimi pogoji;

- hitro kvarljivo živilo je živilo, ki se zaradi svoje sestave oziroma načina tehnološke obdelave že po krajšem času lahko pokvari in postane zdravstveno oporečno in kot tako predstavlja neposredno nevarnost za človekovo zdravje; v prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika, je naveden seznam nekaterih tovrstnih živil, ki morajo imeti rok uporabnosti označen skladno z 28. členom tega pravilnika;

- isto vidno polje pomeni področje, ki je vidno istočasno ob mirni drži glave brez premikanja;

- istovrstno živilo pomeni živilo, ki se razvršča glede na lastnosti v isto skupino oziroma kategorijo živil.

3. člen

Označbe na žvilu morajo biti razumljive in nedvoumne, razločne in trajne, na dobro vidnem mestu embalaže ali z njo povezane etikete, razen za izdelke, navedene v 5. členu tega pravilnika.

Označbe ne smejo biti skrite, nejasne ali motene z drugim pisnim ali slikovnim gradivom.

Ime živila, neto količina, rok uporabnosti in odstotek alkohola morajo biti označeni v istem vidnem polju, razen na embalaži, katere največja površina ne meri več kot 10 kvadratnih centimetrov.

4. člen

Označbe ne smejo biti takšne, da bi lahko zavajale potrošnika, zlasti glede:

- njegovih lastnosti, izvora ali porekla, sestave, količine, uporabnosti, načina izdelave ali proizvodnje;
- pripisovanja lastnosti, ki jih nima;
- uporabe informacij, da ima živilo posebne lastnosti, kadar imajo take lastnosti vsa istovrstna živila.

Določbe iz prejšnjega odstavka veljajo tudi za predstavitve in oglaševanje živil.

5. člen

Če živilo ni namenjeno končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane za takojšnje uživanje, ampak je namenjeno za nadaljnjo predelavo, so lahko zahtevani podatki iz 7. člena tega pravilnika navedeni v spremnih dokumentih, pod pogojem, da so ime izdelka, rok uporabe in ime proizvajalca označeni tudi na zunanji strani embalaže.

6. člen

Živilo, ki je bilo obdelano z ionizirajočimi žarki, mora biti označeno z oznako: obdelano z ionizirajočimi žarki.

Če se živilo, obdelano z ionizirajočimi žarki, uporabi kot sestavina drugega živila, mora to biti navedeno na seznamu sestavin ali posebej z oznako: obdelano z ionizirajočimi žarki.

Živilo, ki se pakira s pomočjo plinov za pakiranje, mora biti označeno z oznako: kontrolirana atmosfera.

II. POSEBNE DOLOČBE

7. člen

Označba živila mora vsebovati naslednje podatke:

1. ime živila;
2. seznam sestavin;
3. neto količino;
4. rok uporabnosti;
5. serijo živila;
6. pogoje hrambe, kjer je to potrebno oziroma, če so bistveni za uporabnost izdelka;
7. ime oziroma firmo in naslov oziroma sedež proizvajalca ali tistega, ki živilo pakira; v primeru uvoza ime oziroma firmo in naslov oziroma sedež uvoznika ter državo proizvajalca;
8. državo izvora ali področje porekla, če bi izpustitev tega podatka lahko zavedla potrošnika glede pravega izvora ali porekla živila;
9. navodilo za uporabo, kjer je to potrebno oziroma, če potrošnik brez tega podatka ne more pravilno uporabiti živila;
10. vsebnost alkohola pri pijačah z vsebnostjo alkohola več kot 1,2 volumskih odstotkov.

1. Ime živila

8. člen

Ime živila je lahko določeno:

– s predpisi za posamezne skupine oziroma kategorije živil;

– če takega predpisa ni ali pa živila ni mogoče razvrstiti po predpisu, ga je potrebno z opisom poimenovati tako, da ga potrošnik lahko takoj loči od živila, s katerim bi ga lahko zamenjal.

Imenu živila mora biti dodan podatek o fizikalnem stanju ali posebnem postopku obdelave (npr: v prahu, zgoščen, dimljen, sušen, pasteriziran, hitro zamrznjen ipd.) v vseh primerih, ko bi izpustitev takšnega podatka lahko zavedla potrošnika.

Blagovna znamka, zaščitna znamka ali domišljijско ime ne morejo nadomestiti imena živila.

2. Seznam sestavin

9. člen

Vse sestavine, ki so v živilu, morajo biti razvrščene v seznamu po padajočem zaporedju glede na maso v končnem živilu in sicer je na začetku seznama sestavina, ki ima največjo začetno maso v času izdelave živila. Seznam se mora označiti z navedbo, ki mora vključevati besedo sestavina.

10. člen

Kot sestavina se ne štejejo:

a) sestavni deli sestavine, ki so med proizvodnim procesom začasno odvzeti in pozneje znova dodani, pod pogojem, da niso preseženi prvotni deleži;

b) aditivi:

– ki so v živilu le zato, ker so jih vsebovale ena ali več sestavin tega živila (carry over) in v živilu nimajo tehnološkega učinka;

– ki se uporabljajo kot pomožna tehnološka sredstva;

– snovi, ki se uporabljajo izključno kot topila ali nosilci za aditive ali arome;

c) plini, ki se uporabljajo za pakiranje živil.

11. člen

Za sestavino se šteje tudi:

– dodana voda in hitrohlapne snovi, ki so dodane živilu kot sestavina in so v seznamu sestavin razvrščene glede na maso v končnem živilu; količina vode, dodane kot sestavina živilu, se izračuna tako, da se od skupne mase končnega živila odšteje skupna masa drugih uporabljenih sestavin (izjema je voda, ki je del sestavine, kot npr. slanica, sirup ali juha, ki se uporabi v sestavljenem živilu in je kot taka navedena na seznamu sestavin);

– sestavina, ki se je uporabila v živilu v zgoščeni ali posušeni obliki in se je v času proizvodnje morala povrniti v prvotno stanje; v seznamu sestavin je lahko navedena po masi, ki jo je imela pred zgoščanjem ali sušenjem.

12. člen

Navedba vode ni obvezna, če:

a) količina dodane vode ne presega 5% mase končnega živila;

b) se voda pri pripravi živila uporablja samo zato, da se določena zgoščena ali posušena sestavina povrne v prvotno stanje;

c) voda ali vodne raztopine med procesom izdelave izhlapijo.

13. člen

Pri zgoščenih ali posušenih živilih, ki se morajo pred uporabo razredčiti z dodatkom vode, se lahko navedejo sestavine v takšnem zaporedju, kot so prisotne v razredčenem živilu, s tem, da se v seznam sestavin vključi označba: sestavine živila, pripravljenega po navodilu.

Pri sadnih, zelenjavnih in začimbni mešanicah, kjer posamezni delež sadja, zelenjave ali začimb ne prevladuje glede na količino, je seznam sestavin lahko v drugačnem vrstnem redu, kot je določen v 9. členu tega pravilnika, pod pogojem, da se taka sestava označi kot npr.: sestavine v spremenljivih razmerjih.

14. člen

Sestavine morajo biti označene s svojim specifičnim imenom, toda:

– sestavine, ki so navedene v prilogi 2, ki je sestavni del tega pravilnika, so lahko v seznamu sestavin navedene samo s splošnim imenom;

– aditivi, ki spadajo v eno od kategorij, navedenih v prilogi 3, ki je sestavni del tega pravilnika, morajo biti označene z imenom kategorije, ki ji sledi navedba specifičnega imena ali E številka. Če sestavina pripada več kot eni kategoriji, se kategorija določi glede na glavno funkcijo v živilu;

– arome morajo biti označene skladno z navedbami v prilogi 4, ki je sestavni del tega pravilnika;

– pri označbi škroba kot sestavine, je vedno treba navesti vrsto škroba glede na rastlinski izvor, če le-ta vsebuje gluten.

15. člen

Če je sestavina živila sestavljena iz dveh ali več sestavin, se šteje za sestavljeno sestavino; lahko je označena pod svojim lastnim imenom in izražena s skupno maso, pod pogojem, da ji neposredno sledi seznam sestavin po padajočem zaporedju.

Navedba seznama iz prejšnjega odstavka ni obvezna, če:

– sestavljena sestavina predstavlja manj kot 25% živila, z izjemo aditivov, ki imajo v končnem živilu tehnološki učinek in morajo biti navedeni;

– če je sestavljena sestavina živilo, za katerega po tem pravilniku ni potrebna navedba sestavin.

16. člen

Za določeno sestavino ali kategorijo sestavin, ki je prisotna v živilu, je obvezna označba količine, in sicer:

a) če je sestavina ali kategorija sestavin navedena v imenu živila;

b) če je sestavina ali kategorija sestavin poudarjena na oznaki z besedami, slikami ali risbami, zlasti, če se poudarja nizka vrednost ene ali več sestavin v živilu;

c) če je takšna sestavina ali kategorija sestavin bistvena za lastnost živila in za razlikovanje od drugih živil, s katerimi bi se to živilo lahko zamenjalo glede na ime in izgled.

17. člen

Količina sestavine ali kategorije sestavin mora biti označena kot masni odstotek v končnem živilu in mora ustrezati količini sestavine ali sestavin v času proizvodnje.

Masni odstotek mora biti naveden v imenu živila ali neposredno poleg imena, ali pa na seznamu neposredno poleg sestavine ali kategorije sestavin.

18. člen

Označba količine sestavin ni obvezna:

- a) za sestavino, ki je kot neto plod označena skladno s 23. členom tega pravilnika;
- b) za sestavino, ki se uporablja v majhnih količinah kot aroma;
- c) za živila, iz drugega odstavka 13. člena tega pravilnika.

19. člen

Živilo, ki vsebuje eno ali več dovoljenih sladil, mora biti označeno z označbo: s sladilom (i); označba mora biti navedena ob imenu živila.

Živilo, ki vsebuje dodan sladkor in sladilo, mora biti označeno z označbo: z dodanim sladkorjem(i) in sladilom(i); označba mora biti navedena ob imenu živila.

Živilo, ki vsebuje sladilo aspartam, mora biti dodatno označeno z označbo: vsebuje fenilalanin.

Živilo, ki vsebuje več kot 10% dodanih poliolov, mora biti označeno z opozorilom: prekomerno uživanje ima lahko odvajalni učinek.

20. člen

Navedba sestavin ni obvezna pri:

- a) svežem sadju in sveži zelenjavi, vključno s krompirjem, ki ni olupljeno, narezano ali podobno obdelano;
- b) kisu, ki je proizveden izključno iz ene osnovne surovine, ki je navedena v imenu izdelka, pod pogojem, da mu ni dodana nobena druga sestavina;
- c) živilih, ki vsebujejo eno sestavino in:
 - je ime živila enako imenu sestavine;
 - ime živila jasno določa lastnosti sestavine;
- d) siru, maslu, fermentiranem mleku in smetani, pod pogojem:
 - da so dodane le mlečne sestavine, encimi in mikrobiološke kulture, ki so nujno potrebni za njihovo proizvodnjo ali
 - če je siru dodana količina soli, ki je potrebna za njegovo izdelavo, razen pri svežih ali topljenih siri, pri katerih je dodatek soli potrebno označiti;
- e) pijači, ki vsebuje več kot 1,2 volumska odstotka alkohola.

3. Neto količina

21. člen

Neto količina živila mora biti označena v enotah mednarodnega merskega sistema, in sicer:

- za tekoča živila z volumnom (v litrih, centilitrih ali mililitrih);
- za netekoča živila z maso (v kilogramih ali gramih);
- za poltekoča ali viskozna živila z volumnom ali maso.

22. člen

Pri večji embalaži, ki vsebuje dve ali več po količini in vsebini enakih posameznih živil, mora biti neto količina označena na naslednji način:

- pri živilih, ki se ne prodajajo posamezno, mora biti navedena skupna neto količina in skupno število posameznih živil;
- pri živilih, ki se prodajajo tudi posamezno, mora biti navedena neto količina posameznega živila in skupno število posameznih živil; navedba teh podatkov pa ni obvezna, če se lahko skupno število posameznih živil razločno vidi in prešteje, ter če se lahko vidi označba neto količine na vsaj enem posameznem živilu.

23. člen

Če je trdno živilo v tekočini (npr. kompoti), mora označba na embalaži vsebovati tudi neto količino trdnega živila, ki se označi kot neto plod.

Kot tekočina so mišljeni: voda, vodna raztopina soli, slastica; vodna raztopina živilskih kislin, kisov; vodna raztopina sladkorjev in ostalih sladil; sadni ali zelenjavni sokovi v primeru sadja ali zelenjave; tekočina je lahko kot posamezno ali kot mešanica, tudi zamrznjena, pod pogojem, da je tekočina samo kot dopolnilo k osnovnemu elementu v živilu in ne vpliva odločilno na kupca.

24. člen

Navedba neto količine ni obvezna pri živilih, razen pri začimbah in zeliščih, pri katerih neto količina ne presega 5 g ali 5 ml.

4. Rok uporabnosti

25. člen

Rok uporabnosti po tem pravilniku je najkrajši oziroma najdaljši rok uporabnosti.

26. člen

Najkrajši rok uporabnosti živila pomeni datum, do katerega živilo ohrani svoje specifične lastnosti, če je primerno hranjeno. Označi se kot:

- uporabno najmanj (vsaj) do..., če datum vključuje označbo dneva;
- uporabno najmanj do konca..., v drugih primerih; čemur sledi ali datum ali podatek, kje na embalaži se datum navaja.

Datum vsebuje dan, mesec in leto v nekodiranem številčnem zaporedju (xx dan, xx mesec, xx leto).

27. člen

Ne glede na določbe drugega odstavka prejšnjega člena pri živilih, ki so uporabna:

- največ 3 mesece, zadostuje označba dneva in meseca;
- največ 18 mesecev, zadostuje označba meseca in leta;
- več kot 18 mesecev, zadostuje označba leta roka uporabnosti.

28. člen

V primeru, ko je živilo z mikrobiološkega vidika hitro pokvarljivo, je treba označiti najdaljši rok uporabnosti živila, in sicer kot uporabno največ do, čemur sledi obvezna navedba dneva, meseca in po potrebi leta.

Za označbo iz prejšnjega odstavka tega člena morajo biti navedeni tudi podatki o pogojih hrambe živila.

29. člen

Živilo, ki mu bo v kratkem potekel najkrajši rok uporabnosti, je potrebno fizično ločiti od redne prodaje in vidno opozoriti, da gre za prodajo živila, ki mu bo v kratkem potekel najkrajši rok uporabnosti.

Če je živilu potekel najdaljši oziroma najkrajši rok uporabnosti, ga ni več dovoljeno prodajati.

30. člen

Navedba roka uporabnosti je obvezna pri vseh živilih razen pri:

- svežem sadju in zelenjavi, vključno s krompirjem, ki ni olupljeno, narezano ali podobno obdelano; ta izjema ne velja za semena, kalčke ali podobne naravne izdelke;

- pijačah, ki vsebujejo 10 in več volumskih odstotkov alkohola;
- brezalkoholnih osvežilnih pijačah, sadnih sokovih in nektarih in alkoholnih pijačah, namenjenih obratom javne prehrane, ki so pakirani v embalažo, večjo od 5 litrov;
- kruhu in pekovskem pecivu, ki se, glede na sestavo, običajno potrošijo v istem dnevu kot so proizvedeni;
- kisu;
- jedilni soli;
- kristalnem sladkorju;
- izdelkih, ki so skoraj izključno izdelani iz aromatiziranih oziroma obarvanih sladkorjev;
- žvečilnem gumiju in njemu podobnih izdelkih;
- posameznem sladoledu, ki je pakiran v skupno embalažo.

5. Označba serije

31. člen

Serija (lot) mora biti označena jasno in vidno z označbo "L" in številko serije.

Serie (lot) ni treba označiti, če je na embalaži naveden rok uporabnosti, ki je sestavljen vsaj iz dneva in meseca v tem vrstnem redu.

32. člen

Označba serije (lot) ni obvezna pri:

1. živilih, ki so namenjeni za nadaljnjo predelavo;
2. pri živilih, pri katerih površina ne meri več kot 10 cm²;
3. pri posameznem sladoledu, ker mora biti serija navedena na skupni embalaži.

6. Vsebnost alkohola

33. člen

Vsebnost alkohola se določa pri 20° C in se označuje v volumskih odstotkih (na eno decimalno natančno) in sicer pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2% dejanske vsebnosti alkohola. Številčni navedbi sledi simbol "% vol", pred navedbo pa je lahko beseda alkohol ali okrajšava alk.

Pri navedbi vsebnosti alkohola so dopustna pozitivna in negativna odstopanja, in sicer:

1. pri pijačah, ki niso specificirane v 2., 3. in 4. točki tega odstavka: 0,3% vol.
2. piva, ki imajo največ 5,5% vol. alkohola: 0,5% vol.
3. piva, ki imajo več kot 5,5% vol. alkohola, sadna vina: 1,0% vol.
4. pijače, ki vsebujejo macerirano sadje ali zelišča: 1,5% vol.

III. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

34. člen

Do uveljavitve novega predpisa o aditivih se lahko sestavine iz druge alineje 14. člena tega pravilnika (aditivi) označujejo le z imenom kategorije in specifičnim imenom.

35. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se prenehajo uporabljati tiste splošne določbe, ki se nanašajo na podatke iz deklaracije, v naslednjih pravilnikih:

- pravilnik o kakovosti rastlinske masti in rastlinskega olja, margarine, majoneze, sladkorja ter drugih saharidov in medu (Uradni list SFRJ, št. 13/78, 54/76, 4/85 in 27/85);

- pravilnik o kakovosti medu in drugih čebeljih pridelkov ter o metodah za kontrolo njihove kakovosti (Uradni list SFRJ, št. 4/85);

- pravilnik o kakovosti jedilnih olj in masti rastlinskega izvora ter margarine, majoneze in njim sorodnih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 27/85);

- pravilnik o kakovosti alkoholnih in brezalkoholnih pijač, ledu in kisa (Uradni list SFRJ, št. 13/78, 53/78, 58/78, 2/82, 34/82, 52/83, 16/88, 63/88 in 24/89);

- pravilnik o kakovosti alkoholnih pijač (Uradni list SFRJ, št. 16/88 in 63/88);

- pravilnik o kakovosti osvežilnih brezalkoholnih pijač (Uradni list SFRJ, št. 52/83);

- pravilnik o kakovosti naravne mineralne vode (Uradni list SFRJ, št. 58/78);

- pravilnik o kakovosti kisa in razredčene očetne kisline (Uradni list SFRJ, št. 24/89);

- pravilnik o kakovosti kave in kavnih nadomestkov, čaja, dišav, koncentratov za juho, pekovskega kvasa, pecilnega praška, praška za puding, dietetičnih proizvodov in aditivov (Uradni list SFRJ, št. 13/78, 20/80, 41/80, 45/81, 5/82, 4/85, 52/86, 32/87, 33/89, 39/89, 55/89 in 36/91);

- pravilnik o kakovosti kave, kavnih izdelkov in kavnih nadomestkov (Uradni list SFRJ, št. 55/89 in 36/91);

- pravilnik o kakovosti juh, jušnih koncentratov, koncentratov za omake in dodatkov jedem (Uradni list SFRJ, št. 5/82 in 58/85);

- pravilnik o kakovosti začimb, začimbni ekstraktov in začimbni mešanice (Uradni list SFRJ, št. 4/85 in 84/87);

- pravilnik o kakovosti pekovskega kvasa (Uradni list SFRJ, št. 32/87);

- pravilnik o kakovosti kakavovih izdelkov, čokoladi podobnih izdelkov, kremnih izdelkov in bonbonskih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 23/88, 63/88, 36/89 in 21/90);

- pravilnik o kakovosti mesnih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 29/74, 13/78, 41/80 in 24/86);

- pravilnik o kakovosti mesa perutnine (Uradni list SFRJ, št. 1/81 in 51/88);

- pravilnik o kakovosti rib, rakov, školjk, morskih ježkov, žab, želv, polžev in njihovih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 65/79 in 48/84);

- pravilnik o kakovosti jajc in jajčnih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 55/89);

- pravilnik o kakovosti žit, mlevskih in pekarskih izdelkov, testenin in hitro zamrznjenega testa (Uradni list SFRJ, št. 53/83 in 57/88);

- pravilnik o kakovosti keksov in njim sorodnih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 68/78 in 63/79);

- pravilnik o kakovosti sadja, vrtnin in gob (Uradni list SFRJ, št. 29/79 in 53/87);

- pravilnik o kakovosti sadnih, zelenjavnih in gobjih izdelkov ter pektinskih preparatov (Uradni list SFRJ, št. 1/79, 20/82, 39/89 in 74/90).

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehajo veljati tiste splošne določbe, ki se nanašajo na podatke iz deklaracije, v naslednjih pravilnikih:

- pravilnik o kakovosti zaklanih prašičev in kategorizaciji svinjskega mesa (Uradni list RS, št. 68/95 in 53/96);

- pravilnik o kakovosti mesa klavne živine in divjadi (Uradni list RS, št. 31/96, 53/96, 52/98 in 85/98);

- pravilnik o ocenjevanju in razvrščanju govejih trupov in polovic na klavni liniji (Uradni list RS, št. 28/94);

- pravilnik o kakovosti mleka, mlečnih izdelkov, siril in čistih cepiv (Uradni list RS, št. 21/93 in 71/97 – popravek).

36. člen

Živila, ki so označena v skladu z določbami pravilnikov iz prejšnjega člena, so lahko v prometu do 31.12.2001.

37. člen

Pravne in fizične osebe, ki proizvajajo oziroma dajejo v promet živila, morajo uskladiti svojo dejavnost v skladu s tem pravilnikom najkasneje v roku dveh let od uveljavitve tega pravilnika.

38. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 305-71/98

Ljubljana, dne 19. aprila 1999

Ciril Smrkolj l. r.

Minister

za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano

Soglašam:

dr. Marjan Jereb l. r.

Minister

za zdravstvo

Priloga 1

Seznam nekaterih živil, ki morajo imeti rok uporabnosti označen v skladu z 28. členom tega pravilnika:

- konzumno mleko in mlečni izdelki;
- sveži sir;
- jajčni izdelki;
- sveže meso ter njihovi užitni deli;
- mesni izdelki, ki niso termično obdelani;
- sveže ribe, raki, školjke, morski sadeži ipd.;
- slane in dimljene ribe;
- predpakirana živila, ki niso termično obdelana.

Priloga 2

Sestavine, ki so lahko označene s splošnim imenom namesto s specifičnim imenom

vrsta sestavine	označba
Rafinirana olja, razen oljčna olja	olje hkrati z navedbo rastlinsko ali živalsko ali z navedbo njihovega specifičnega rastlinskega oziroma živalskega porekla pri hidrogeniranem olju mora pri navedbi biti vključena beseda "hidrogenirano"
Rafinirane maščobe	maščoba hkrati z navedbo rastlinska ali živalska pri hidrogenirani maščobi mora navedbo spremljati beseda "hidrogenirana"
Mešanice mok iz dveh ali več vrst moke	"moka", sledi seznam žit, iz katerih je moka mleta, po padajočem vrstnem redu
Škrobi in modificirani škrobi, obdelani s fizikalnim postopkom ali encimi	'škrob'
Vse vrste rib, če je riba sestavina drugega živila, ime in predstavitev takega živila pa se ne nanaša na specifično vrsto rib	'riba'

vrsta sestavine	označba
Vse vrste sira, kjer sir ali mešanica sirov predstavlja sestavino drugega živila, ime živila pa se ne nanaša na specifično vrsto sira	‘sir’
Vse začimbe, katerih masa ne sme presegati 2% mase živila	‘začimba’, ‘začimbe’ ali ‘mešanica začimb’
Vsa zelišča, katerih masa ne sme presegati 2% mase živila	‘zelišče’, ‘zelišča’ ali ‘mešanica zelišč’
Vse vrste gumi preparatov, ki se uporabljajo pri pripravi gumi baze za žvečilne gumije	‘gumi baza’
Vse vrste drobljenih in praženih živil žitaric	‘drobtine’ ali ‘prepečenec’ (kar ustreza)
Vse vrste saharoz	‘sladkor’
Anhidrid dekstroza in dekstroza monohidrat	‘dekstroza’ ali ‘glukoza’
Glukozni sirup in anhidrid glukoznega sirupa	‘glukozni sirup’
Vse vrste mlečnih proteinov (kazeini, kazeinati in proteini sirotke) in njihove mešanice	‘mlečni proteini’
Stisnjeno, rafinirano kakavovo maslo	‘kakavovo maslo’
Vse kandirano sadje, katerega masa ne sme presegati 10% mase živila	‘kandirano sadje’
Zelenjavne mešanice, katerih masa ne sme presegati 10% mase živila	‘zelenjave’
Vse vrste vina	‘vino’

Priloga 3

Kategorije sestavin, ki morajo biti označene z imenom kategorije, kateri sledi navedba specifičnega imena ali E številka

Barvilo
 Konzervans
 Antioksidant
 Emulgator
 Sredstvo za zgostitev (gostilo)
 Želirno sredstvo
 Stabilizator
 Sredstvo za ojačanje arome (ojačevalec okusa)
 Kislina
 Sredstvo za uravnavanje kislosti (pufer kislosti)
 Sredstvo proti sprijemanju
 Modificiran škrob (ni potrebno navesti specifičnega imena ali E številke)
 Sladilo
 Sredstvo za vzhajanje
 Sredstvo proti penjenju (antipenilec)
 Sredstvo za glaziranje (glazirno sredstvo)
 Emulgirna sol (samo pri predelanih sirih in izdelkih iz tovrstnih sirov)
 Sredstvo za obdelavo moke
 Utrjevalec
 Sredstvo za ohranjanje vlage (humektant)
 Sredstvo za povečanje prostornine
 Potisni plin

Označba arom v seznamu sestavin

Arome se označujejo na seznamu sestavin, in sicer:

1. se označijo z besedo "aroma" ali pa z bolj specifičnim imenom ali opisom arome.
2. Besedo "naravna" ali katerikoli drug izraz enakega pomena se lahko uporabi le za arome, katerih aromatske komponente vsebujejo izključno aromatske sestavine, ki se pridobivajo z ustreznim fizikalnim postopkom (vključena destilacija in ekstrakcija s topilom). Prav tako se lahko pridobivajo z encimatskim ali mikrobiološkim postopkom iz nepredelanih surovin rastlinskega ali živalskega izvora ali predelanih surovin v živilske namene (vključeno sušenje, praženje in fermentacija).
3. Če ime arome poudarja rastlinski ali živalski izvor oziroma značaj glede uporabljene surovine, se beseda "naravna" sme uporabiti le v primeru, ko se je aromatska komponenta pridobila s postopki, navedenimi v točki 2.

1466. Pravilnik o medu

Na podlagi 6. člena zakona o standardizaciji (Uradni list RS, št. 1/95) in 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 20/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

**PRAVILNIK
o medu****I. SPLOŠNE DOLOČBE****1. člen**

Ta pravilnik določa minimalne pogoje kakovosti, ki jih mora pri proizvodnji in v prometu izpolnjevati med, ter postopke in metode za kontrolo medu.

2. člen

Med je živilo, ki ga izdelajo čebele iz nektarja cvetov, izločkov iz živih delov rastlin oziroma izločkov na živih delih rastlin, ki jih čebele zberejo, predelajo, pomešajo z določenimi lastnimi snovmi, ga shranijo in pustijo dozoreti v satju.

Med je tekoč, viskozen ali kristaliziran.

Medu, namenjenemu za promet, ni dovoljeno dodati nobene snovi, niti mu ni dovoljeno odvzeti sestavin, značilnih za med.

3. člen

Med mora biti označen v skladu s predpisom o splošnem označevanju živil in v skladu s tem pravilnikom.

Označbe vrste medu iz 6. člena tega pravilnika je dovoljeno dopolniti z navedbo določenih cvetov in rastlin, vrstami izločkov (mane), če je med pretežno iz navedenega izvora, če ima njihove fizikalne, kemijske, mikroskopske in senzorične lastnosti.

Če se med daje v promet kot med v satju, med s kosi satja in pekovski ali industrijski med, je treba to dodatno označiti z navedbo »med v satju«, »med s kosi satja« in »pekovski ali industrijski med«.

Ožje geografsko poreklo medu, pridelanega v Sloveniji, se lahko označi le, če med izpolnjuje pogoje po tem pravilniku in so izpolnjeni pogoji po predpisih o industrijski lastnini.

4. člen

Kadar se med polni v navzočnosti potrošnika, morajo biti podatki iz prvega odstavka prejšnjega člena, navedeni v prodajnih objektih ali zunaj njih, če so za takšno obliko prodaje izpolnjeni pogoji po predpisih o trgovini.

5. člen

Za predpakirani med so dovoljena odstopanja dejanskih količin od označenih (deklariranih) količin pri posameznem predpakiranem medu:

1. za pakiranje do 50g: do 6%;
2. za pakiranje večje od 50g do 100g: do 3,5%;
3. za pakiranje večje od 100g do 500g: do 2,5%;
4. za pakiranje večje od 500 g do 1,5%.

Povprečna neto količina 10 naključno izbranih predpakiranj mora ustrezati deklarirani masi izdelka, pri čemer lahko znaša mejna vrednost ± 2 .

II. POSEBNE DOLOČBE**6. člen**

Vrste medu se lahko razlikujejo po:

1. izvoru:
 - cvetlični med, pridobljen predvsem iz nektarja cvetov,
 - med iz mane (gozdni med), pridobljen predvsem iz izločkov od ali živih delov rastlin. Njegova barva je svetla ali zelenkasto rjava do skoraj črna;
2. načinu pridobivanja:
 - »med v satju« je med, ki ga čebele hranijo v novo zgrajenem satju brez zalege in se prodaja v celih pokritih satih ali kot deli teh satov;
 - »med s satjem« je med, ki vsebuje enega ali več kosov satja v medu;
 - »samotok« (odtočeni med) je med, pridobljen z iztekanjem medu iz odkritih satov brez zalege;
 - »točeni med« je med, pridobljen s centrifugiranjem odkritih satov in brez zalege;
 - »prešani med« je med, pridobljen s stiskanjem satov brez zalege z ali brez uporabe zmerne toplote;
3. kakovosti:
 - med;
 - med vrhunske kakovosti;
 - pekovski ali industrijski med.

7. člen

Med ne sme:

- vsebovati organskih ali anorganskih tujih primesi kot so: zemlja, pesek, žuželke, deli žuželk in čebelja zalega;
 - imeti tujega okusa ali vonja;
 - vreti ali fermentirati;
 - biti pregret do take mere, da se vsebnost encimov ne poškoduje ali uniči in
 - imeti umetno spremenjene stopnje kislosti.
- Omejitev iz druge, tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka ne veljajo za pekovski ali industrijski med.

8. člen

Med mora biti zdravstveno ustrezen v skladu s predpisi o živilih.

9. člen

Med je ponarejen, če:

- je pridobljen s krmljenjem čebel s hrano za čebele, ki ni naravni med;
- ima umetno spremenjeno stopnjo kislosti oziroma
- so mu bili dodani encimi.

10. člen

Med mora vsebovati naslednje sestavine:

1. vsebnost reducirajočih sladkorjev pred inverzijo, izračunana kot invertni sladkor:

- cvetlični med najmanj 65%;
- gozdni med, čist ali v mešanici s cvetličnim najmanj 60%;

2. vsebnost vode:

- največ 21%;
- med iz rese (*Calluna sp.*) in med detelj (*Trifolium sp.*) izjemoma do 23%;

3. vsebnost saharoze:

- največ 5%;
- gozdni med, čist ali v mešanici s cvetličnim medom, akacijev in sivkin med največ 10%;

4. vsebnost v vodi netopnih snovi:

- največ 0,1%;

– prešani med največ 0,5%;

5. vsebnost mineralnih snovi (pepel):

- cvetlični med največ 0,6%;

– gozdni med, čist ali mešan s cvetličnim največ 1,0%;

6. dovoljenih je največ 40 miliekvivalentov prostih kislin na kg medu;

7. diastazno število in vsebnost hidroksimetilfurfurala (v nadaljnjem besedilu: HMF), ki sta določena po obdelavi in mešanju:

a) diastazno število:

- najmanj 8;

– med z majhno naravno vsebnostjo encimov (npr. li-monin med) in z vsebnostjo HMF do 15mg/kg: najmanj 3;

b) HMF največ 40 mg/kg medu v skladu z drugo alineo točke a) te točke.

11. člen

Med vrhunske kakovosti mora poleg pogojev iz tega pravilnika izpolnjevati še dodatne naslednje pogoje:

- da vsebuje največ 18,6% vode;
- da vsebuje največ do 10 mg HMF na kg medu;
- da elektrolitska prevodnost medu ne sme presegati $1,9 \text{ mS cm}^{-1}$, pri čemer je vrednost elektrolitske prevodnosti glede na določilo 1. točke 6. člena tega pravilnika:
 - cvetlični med: elektrolitska prevodnost je enaka ali manjša od $0,7 \text{ mS cm}^{-1}$;
 - gozdni med, mešanica cvetličnega medu in gozdnega medu ter kostanjev med: elektrolitska prevodnost je večja od $0,7 \text{ mS cm}^{-1}$.

12. člen

Pekovski ali industrijski med mora ustrezati naslednjim pogojem:

- imeti mora do 23% vode in
- vsebovati do 80 mg HMF/kg.

13. člen

Kontrolo kakovosti medu opravi proizvajalec po določbah tega pravilnika. V primeru inšpekcijskega nadzora oziro-

ma spora opravijo analizo imenovane organizacije, ki jih imenuje minister, pristojen za prehrano.

14. člen

Imenovane organizacije iz prejšnjega člena morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo akreditacijo nacionalne akreditacijske službe o usklajenosti s splošnimi kriteriji za delo preskusnih laboratorijev, določenih v standardu SIST EN 45001;
- da sodelujejo v najmanj dveh strokovnih mednarodnih medlaboratorijskih primerjalnih preskusih;
- da izpolnjujejo pogoje za izvajanje kontrole kakovosti medu v skladu s tem pravilnikom.

III. POSTOPKI IN METODE ZA KONTROLO MEDU

15. člen

Postopki in metode, po katerih se kontrolira kakovost medu, so:

- postopki jemanja vzorcev, ki zajemajo tudi način jemanja vzorcev;
- metode fizikalnih, kemijskih in mikroskopskih analiz.

16. člen

Za analize, predpisane s tem pravilnikom, se lahko uporabljajo tudi druge preskusne metode, če so rezultati validacij metod enaki metodam, predpisanim s tem pravilnikom.

1. Postopki jemanja vzorcev

17. člen

Vzorci medu se jemljejo:

- v proizvodnji: iz proizvodnih serij;
- v prometu: iz embalažnih enot pošiljke.

18. člen

Vzorci medu po tem pravilniku mora jemati strokovna oseba.

19. člen

Vzeti vzorec za analizo mora predstavljati povprečno sestavo celotne količine medu, od katerega je vzet.

20. člen

Za proizvodno serijo po tem pravilniku se šteje ustrezna količina medu, proizvedena istega dne, ustrezne prostornine, z obvezno identifikacijsko oznako.

Za embalažne enote medu po tem pravilniku se štejejo določene količine medu, predpakirane v posamična pakiranja ustrezne mase, z obvezno identifikacijsko oznako. Embalažne enote so lahko zapakirane v zbirna transportna pakiranja, za katera veljajo določbe tega pravilnika.

Za pošiljko po tem pravilniku se šteje istočasno dobavljena količina medu v posamičnih in zbirnih pakiranjih, ki se dajejo v promet.

21. člen

Vzorec za analizo medu sestavljajo najmanj tri enake embalažne enote skupaj vzetega vzorca, pri čemer morajo biti te enote enake po sestavi in po prostornini.

22. člen

Pri jemanju vzorcev medu mora strokovna oseba, ki vzame vzorec za analizo, sestaviti zapisnik, v katerega vpiše podatke, pomembne za rezultat analize:

- kraj, datum in čas, ko je vzorec vzet;
- namen, za katerega je vzorec vzet;
- vrsto in količino medu, od katerega je vzet;
- število posamično vzetih vzorcev in količino skupaj vzetega vzorca;

- identifikacijske oznake;

- količino vzorca, ki se pošilja v analizo.

Zapisnik podpišeta strokovna oseba, ki vzame vzorec, in odgovorna oseba v proizvodnji ali v prometu.

23. člen

Odvzete vzorce je treba pakirati v posode, jih zapreti s čistimi in suhimi zapirali in označiti tako, da oznake ni mogoče odstraniti ali zbrisati. Odvzete vzorce se zapečati ali plombira.

Če je med predpakiran v embalažne enote manjše prostornine ali mase, je vzeti vzorec lahko vsaka naključno vzeta posamična enota.

24. člen

Število enot vzorca, vzetega v analizo, je odvisno od velikosti proizvodne partije oziroma pošiljke.

Število enot vzetega vzorca se določi po naslednji tabeli:

Vrste pakiranja	Količina, od katere se odvzame vzorec	Število embalažnih enot, ki se odvzamejo kot vzorec	Masa skupaj vzetega vzorca (v g)
Kangle ali sodi	1 enota	1	500
	2 do 5 enot	2	500
	6 do 60 enot	3	1000
	61 do 80 enot	4	1000
	81 do 100 enot	5	1000
	vsakih nadaljnjih 100 enot	+ 1	1000
Kozarci (do 1 kg)	1 do 100 enot	1	500
	101 do 500 enot	2	500
	501 do 1000 enot	3	500
	1001 do 10000 enot	4	500
	vsakih nadaljnjih 2500 enot	+1	500
Druge vrste pakiranj (do 250 g)	do 5000 enot	3	-
	vsakih nadaljnjih 2000 enot	1	-

25. člen

Če so v skupaj odvzetem vzorcu medu več kot tri embalažne enote, mora imeti vsaka od njih enako možnost, da bo vzeta za analizo.

26. člen

Vzorec medu se vzame s kovinsko sondo, ki ima od-
delke. Kovinska sonda se sestoji iz dveh koncentričnih cevi,

ki sta druga v drugi. Spodnji del sonde je zašiljen. Notranja cev sonde ima ročico, ki jo obrnemo za 90° in se tako sonda zapre. Risba sonde je narisana v prilogi 1 in je sestavni del tega pravilnika.

Vzorec medu se vzame tako, da se čista in suha zaprta sonda pogrezne v med do konca skupne odprtine. V medu se sonda odpre in nato zapre ter z zajetim vzorcem potegne ven.

2. Metode fizikalnih, kemijskih in mikroskopskih analiz

27. člen

Vzorci za analizo se pripravijo glede na konsistenco medu:

- če je med tekoč, se ga pred začetkom analize previdno premeša;

- če je med kristaliziran, se da zaprta posoda z vzorcem v vodno kopel in 30 minut segreva pri temperaturi 60 °C, če je treba, pa tudi pri 65 °C. Med segrevanjem se med lahko premeša. Medu se ne segreva, če se določa diastaza ali hidroksimetilfurfural;

- če vsebuje med tuje snovi (vosek, delce čebel, satje) se vzorec segreva v vodni kopeli pri temperaturi 40 °C, nato še toplo filtrira;

- če je med v satju, se mora satje odpreti in med precditi skozi sito z odprtinami velikosti 0,5 x 0,5 mm. Če je šel skozi sito del satja in voska, se vzorec segreje v vodni kopeli pri temperaturi 45 °C. Med segrevanjem se med večkrat premeša, nato pa ohladi;

- če je med v satju kristaliziran, se segreje na vodni kopeli pri temperaturi 65 °C, da se stali vosek, nato se ga premeša in hitro ohladi. Ko se ohladi, se vosek odstrani.

28. člen

Vsebnost reducirajočih sladkorjev pred inverzijo se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 2 in je sestavni del tega pravilnika.

29. člen

Vsebnost saharoze se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 3 in je sestavni del tega pravilnika.

30. člen

Vsebnost vode v medu se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 4 in je sestavni del tega pravilnika.

31. člen

Vsebnost v vodi netopnih snovi se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 5 in je sestavni del tega pravilnika.

32. člen

Vsebnost pepela v medu se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 6 in je sestavni del tega pravilnika.

33. člen

Kislost medu se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 7 in je sestavni del tega pravilnika.

34. člen

Aktivnost diastaze se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 8 in je sestavni del tega pravilnika.

35. člen

Vsebnost hidroksimetil furfurala se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 9 in je sestavni del tega pravilnika.

36. člen

Pelodna analiza se izvede po metodi, ki je navedena v prilogi 10 in je sestavni del tega pravilnika.

37. člen

Elektrolitska prevodnost medu se ugotovi po metodi, ki je navedena v prilogi 11 in je sestavni del tega pravilnika.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

38. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se prenehajo uporabljati določbe pravilnika o kakovosti medu in drugih čebeljih pridelkov ter metodah za kontrolo njihove kakovosti (Uradni list SFRJ, št. 4/85), razen določb, ki se nanašajo na druge čebelje pridelke ter metode za kontrolo kakovosti čebeljih pridelkov.

Med, ki je označen v skladu s prejšnjim odstavkom, je lahko v prometu največ do 31. 12. 2001.

39. člen

Pravne in fizične osebe, ki proizvajajo oziroma dajejo v promet med, morajo uskladiti svojo dejavnost v skladu s tem pravilnikom najpozneje v roku dveh let od uveljavitve tega pravilnika.

40. člen

Minister, pristojen za prehrano, imenuje organizacije iz 13. člena tega pravilnika najpozneje do 15. septembra 1999.

Do imenovanja organizacij iz 13. člena tega pravilnika opravljajo naloge v skladu s pravilnikom o kakovosti medu in drugih čebeljih pridelkov ter metodah za kontrolo njihove kakovosti (Uradni list SFRJ, št. 4/85) dosedanj izvajalci.

Ne glede na določila 14. člena tega pravilnika, lahko do 31. 12. 2002 izvajajo analize imenovane organizacije, ki izpolnjujejo pogoje iz druge in tretje alineje 14. člena tega pravilnika.

41. člen

Ta pravilnik se začne uporabljati 1. oktobra 1999.

42. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.

Št. 321-07-02/96

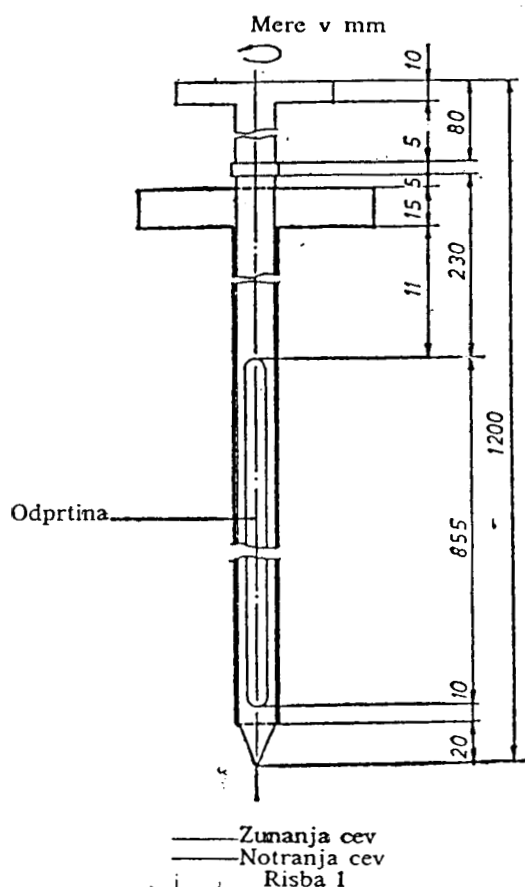
Ljubljana, dne 20. aprila 1999.

Ciril Smrkolj l. r.

Minister
za kmetijstvo
gozdarstvo in prehrano

Priloga 1

Sonda za odvzem vzorca medu (26. člen)

Priloga 2

Metoda za ugotavljanje reducirajočih sladkorjev pred inverzijo (28. člen)

Princip

Redukcija Fehlingove raztopine z raztopino reducirajočih sladkorjev medu ob uporabi metilen modrega kot indikatorja.

Reagenti

1. Fehlingova raztopina:

Raztopina A: raztopimo 69,28g bakrovega sulfata ($\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$) in do enega litra dopolnimo z destilirano vodo. Raztopino pripravimo dan pred titracijo.

Raztopina B: raztopimo 346g kalij natrijevega tartrata ($\text{C}_4\text{H}_4\text{KNaO}_4 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$) in 100g natrijevega hidroksida (NaOH) v enem litru destilirane vode. Raztopino nato filtriramo.

2. Standardna raztopina invertnega sladkorja (10g/l vode): odtehtamo 9,5g saharoze, dodamo 5ml raztopine klorovodikove kisline (približno 36,5%) in razredčimo s 100ml destilirane vode. Raztopino hranimo pri sobni temperaturi (pri 12 °C do 15 °C do sedem dni, pri 20 °C do 25 °C do tri dni), nato dopolnimo z vodo do enega litra (1% nakisana raztopina invertnega sladkorja je stabilna nekaj mesecev). Tik pred samo uporabo ustrezno prostornino raztopine nevtraliziramo z 1 mol/l raztopino NaOH in razredčimo do zahtevane koncentracije (2 g/l) – raztopina za standardizacijo.

3. Raztopina metilen modrega:

2g metilen modrega raztopimo v destilirani vodi in dopolnimo do enega litra.

4. Raztopina galuna:

pripravimo hladno nasičeno raztopino ($\text{K}_2\text{SO}_4\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3 \cdot 24\text{H}_2\text{O}$) v vodi. Nato ob stalnem mešanju dodajamo amonijev hidroksid (NH_4OH), dokler raztopina ne postane alkalna, kar ugotovimo z indikatorskim papirjem. Pustimo, da se oborina usede, raztopino oddekaniramo in oborino izpiramo z vodo, vse dokler ni reakcija na sulfatni ion še komaj pozitivna, kar ugotovimo z raztopino barijevega klorida. Odvečno vodo odlijemo, preostalo oborino pa shranimo v steklenico z brušenim zamaškom.

Priprava vzorca

I. postopek

a) Odtehtamo 2g homogeniziranega medu (m_1), prenesemo v 200ml merilno bučko, raztopimo v vodi in dopolnimo z vodo do oznake (raztopina medu).

b) Odmerimo s pipeto 50ml raztopine medu pod a) in dopolnimo z destilirano vodo do 100ml (razredčena raztopina medu).

II. postopek – za med z usedlino

a) Odtehtamo 25g (m_2) homogeniziranega medu in ga prenesemo v 100ml merilno bučko, dodamo 5ml galuna, dopolnimo z vodo do oznake pri temperaturi 20 °C in filtriramo.

b) V 500ml merilno bučko odmerimo s pipeto 10ml vzorca pod a) in razredčimo z destilirano vodo do oznake (razredčena raztopina medu).

Standardizacija Fehlingove raztopine

Fehlingovo raztopino standardiziramo tako, da s pipeto odmerimo 5ml raztopine A in pomešamo s 5ml raztopine B. Ta raztopina mora v celoti reagirati z invertnim sladkorjem, ki ga vsebuje 25ml standardne raztopine invertnega sladkorja pod 2.

Predhodna titracija

Ker je s tem pravilnikom predpisano več kot 60% reducirajočih sladkorjev (računano kot invertni sladkor), je potrebna predhodna titracija, da ugotovimo točno prostornino vode, ki jo dodamo, da med analizo zagotovimo redukcijo pri konstantni prostornini. Celotna prostornina snovi, ki reagirajo na koncu redukcijske titracije, mora biti 35ml, kar dosežemo tako, da pred začetkom titracije dodamo določeno količino vode. Prostornino potrebne količine vode dobimo tako, da prostornino razredčene raztopine medu, porabljene v predhodni titraciji (Xml), odštejemo od 25ml ($25\text{ml} - \text{Xml}$).

V 250 mililitrsko erlenmajerico s pipeto odmerimo 5ml raztopine A, dodamo 5ml raztopine B, 7ml destilirane vode in 15ml razredčene raztopine medu iz birete. Dodamo vrele kamenčke, segrejemo do vretja in pustimo točno 2 minuti zmerno vreti. Nato med vretjem dodamo 1ml 0,2% raztopine metilenske modrega. Vrelo raztopino titriramo z razredčeno raztopino medu, dokler ne zgine barva indikatorja. Titracija mora biti končana v 3 minutah, računano od začetka vrenja. Porabljeno prostornino razredčene raztopine medu, ki se je reducirala, označimo z X ml.

Določanje

V 250 mililitrsko erlenmajerico s pipeto odmerimo 5ml raztopine A in 5ml raztopine B. Nato dodamo ($25\text{ml} - \text{Xml}$) destilirane vode in iz birete (Xml – 1,5ml), razredčene raztopine medu, tako da ostane za titracijo približno 1,5ml. Dodamo vrele kamenčke, hladno mešanico segrejemo do

vretja in pustimo, da točno 2 minuti zmerno vre. Med vretjem dodamo 1ml 0,2% raztopine metilensko modrega in vrelo raztopino titramo z razredčeno raztopino medu, dokler ne zgine barva indikatorja. Titracija mora biti končana v 3 minutah, računano od začetka vrenja. Porabljeno prostornino razredčene raztopine medu označimo z V ml.

Izračun

Invertni sladkor izrazimo v g/100g ali v % in izračunamo glede na pripravo vzorca (I. ali II. postopek).

Če smo vzorec pripravili po I. postopku, izračunamo invertni sladkor po formuli:

$$\text{odstotek invertnega sladkorja} = \frac{2}{m_1} \cdot \frac{100}{V},$$

kjer je:

m_1 – masa vzorca v g,

V – prostornina razredčene raztopine medu, porabljene za določanje, v ml.

Če smo vzorec pripravili po II. postopku, izračunamo invertni sladkor po formuli:

$$\text{odstotek invertnega sladkorja} = \frac{25}{m_2} \cdot \frac{1000}{V},$$

kjer je:

m_2 – masa vzorca g;

V – prostornina razredčene raztopine medu, porabljene za določanje, v ml.

Opomba: Zaradi natančnosti in ponovljivosti rezultata je nujno za vsak preskus določiti potrebno prostornino dodane vode, da bi bila celotna prostornina 35 ml. V naslednji tabeli so navedeni tipični volumni dodane vode, ne glede na to ali je vzorec pripravljen po I. ali II. postopku.

Delež invertnega sladkorja v %	Volumen dodane vode v ml
60	8,3
65	9,6
70	10,7
75	11,6

Ponovljivost

Razlika med dvema vzorednima titracijama ne sme biti večja kot 0,1 ml.

Priloga 3

Metoda za ugotavljanje vsebnosti saharaže (29. člen)

Princip

Redukcija Fehlingove raztopine z vsemi reducirajočimi sladkorji po inverziji v hidrolizatu medu ob uporabi metilen modrega kot indikatorja.

Reagenti

1. Fehlingova raztopina (A in B);
2. standardna raztopina invertnega sladkorja;
3. klorovodikova kislina c (HCl) = 6,34 mol/l;
4. raztopina natrijevega hidroksida, c (NaOH) = 5 mol/l;
5. raztopina metilen modrega (2g/l)

Priprava vzorca

I. postopek:

Odtehtamo 2g (m_1) homogeniziranega medu in ga prenesemo v merilno bučko, raztopimo v destilirani vodi in v bučki dopolnimo do 200ml (raztopina medu).

II. postopek:

Odtehtamo 25g (m_2) homogeniziranega medu in ga prenesemo v 100ml merilno bučko, dodamo 5ml galuna, dopolnimo z vodo do oznake pri temperaturi 20 °C in filtriramo.

S pipeto odmerimo 10ml te raztopine in dopolnimo z destilirano vodo do 250ml (raztopina medu).

Hidroliza vzorca

S pipeto odmerimo 50ml raztopine medu, jo prenesemo v 100ml merilno bučko in dodamo 25ml destilirane vode. Postavimo v vodno kopel in segrevamo dokler temperatura vzorca ne doseže 65 °C. Bučko nato vzamemo iz vodne kopeli in dodamo 10ml klorovodikove kisline. Pustimo, da se raztopina 15 minut hladi, nato naravnomo temperaturo na 20 °C in nevtraliziramo z raztopino NaOH ob uporabi indikatorskega papirja. Po ohladitvi na 20°C dopolnimo do 100ml (razredčena raztopina medu).

Določanje

Določanje je enako kot pri določanju reducirajočih sladkorjev pred inverzijo.

Izračun

Najprej izračunamo odstotek invertnega sladkorja po inverziji po isti formuli kot za določanje odstotka invertnega sladkorja pred inverzijo.

Saharozo izrazimo v g/100g medu in jo izračunamo po formuli:

$$\% \text{ saharaže} = (\% \text{ invertnega sladkorja po inverziji} - \% \text{ invertnega sladkorja pred inverzijo}) \cdot 0,95$$

Priloga 4

Metoda za ugotavljanje vsebnosti vode (30. člen)

Princip

Merjenje lomnega količnika pri konstantni temperaturi.

Aparatura

Poleg običajne laboratorijske opreme je potreben še refraktometer po Abbeju s termostatom

Priprava vzorca

Vzorec pripravimo tako, kot je predpisano v 25. členu. Indeks refrakcije vzorca izmerimo z refraktometrom pri konstantni temperaturi 20 °C in iz tabele odčitamo količino vode (% , m/m).

Tabela za odčitavanje deleža vode v medu

Indeks refrakcije (20°C)	Delež vode (%)	Indeks refrakcije (20°C)	Delež vode (%)	Indeks refrakcije (20°C)	Delež vode (%)
1,5044	13,0	1,4935	17,2	1,4830	21,4
1,5038	13,2	1,4930	17,4	1,4825	21,6
1,5033	13,4	1,4925	17,6	1,4820	21,8
1,5028	13,6	1,4920	17,8	1,4815	22,0
1,5023	13,8	1,4915	18,0	1,4810	22,2
1,5018	14,0	1,4910	18,2	1,4805	22,4
1,5012	14,2	1,4905	18,4	1,4800	22,6
1,5007	14,4	1,4900	18,6	1,4795	22,8
1,5002	14,6	1,4895	18,8	1,4790	23,0
1,4997	14,8	1,4890	19,0	1,4785	23,2
1,4992	15,0	1,4885	19,2	1,4780	23,4
1,4987	15,2	1,4880	19,4	1,4775	23,6
1,4982	15,4	1,4875	19,6	1,4770	23,8
1,4976	15,6	1,4870	19,8	1,4765	24,0
1,4971	15,8	1,4865	20,0	1,4760	24,2
1,4966	16,0	1,4860	20,2	1,4755	24,4
1,4961	16,2	1,4855	20,4	1,4750	24,6
1,4956	16,4	1,4850	20,6	1,4745	24,8
1,4951	16,6	1,4845	20,8	1,4740	25,0
1,4946	16,8	1,4840	21,0		
1,4940	17,0	1,4835	21,2		

Če indeksa refrakcije nismo izmerili pri temperaturi 20 °C, upoštevamo korekcijo temperature:

- temperatura nad 20 °C; k indeksu refrakcije prištejemo 0,00023 za vsako °C,
- temperatura pod 20 °C; od indeksa refrakcije odštejemo 0,00023 za vsako °C.

Priloga 5

Metoda za ugotavljanje v vodi netopnih snovi (31. člen)

Princip

Gravimetrična metoda

Priprava vzorca

Odtehamo 20 g vzorca (± 10 mg) in ga raztopimo v destilirani vodi pri temperaturi 80°C ter dobro premešamo.

Določanje

Pripravljen vzorec najprej filtriramo skozi posušen in stehtan filtrirni lonček z luknjicami velikosti 15 do 40 mm (G3). Ostanek izperemo z vročo destilirano vodo (80 °C), dokler izpiralna voda ne vsebuje več sladkorjev (preizkus po Mohru). Sušimo eno uro pri temperaturi 135 °C, ohladimo in stehtamo s točnostjo 0,1mg.

Izračun

Količino v vodi netopnih snovi izrazimo v odstotkih (m/m) in jo izračunamo po formuli:

$$\text{odstotek v vodi netopnih snovi} = \frac{m_o}{m_v} \cdot 100$$

m_o – masa ostanka po sušenju v g

m_v – masa vzorca v g

Priloga 6

Metoda za ugotavljanje vsebnosti pepela (32. člen)

Princip

Suhi sežig vzorca pri 600 °C do konstantne mase.

Aparature in pribor

Poleg običajne laboratorijske opreme uporabljamo še:

1. posodo za žarenje iz platine ali kvarca;
2. vodno kopel;
3. peščeno kopel ali drug ustrezen grelnik;
4. peč za žarjenje.

Določanje

V prežarjeno in stehtano posodo za žarenje odtehamo 5 do 10g vzorca in ga segrevamo na vodni kopeli, da večji del vode izpari. Nato vzorec postavimo na peščeno kopel, da zогleni. Ostanek žarimo v peči za žarenje pri 600 °C do konstantne mase, ohladimo v eksikatorju in stehtamo.

Izračun

Količino pepela izrazimo v g/100g vzorca in jo izračunamo po formuli:

$$\text{količina pepela g/100g} = \frac{m_o}{m_v} \cdot 100,$$

kjer je:

m_o – masa ostanka po žarenju v g

m_v – masa vzorca v g

Priloga 7

Metoda za ugotavljanje skupne kislosti (33. člen)

Princip

Titracija z raztopino natrijevega hidroksida z uporabo fenolftaleina kot indikatorja.

Reagenti

1. raztopina natrijevega hidroksida, $c(\text{NaOH}) = 0,1 \text{ mol/l}$;
2. 1% raztopina fenolftaleina (m/V) v etanolu, nevtralizirana, prekuhana;
3. destilirana voda brez CO_2 , prekuhana in ohlajena.

Določanje

Odtehtamo 10g vzorca in ga raztopimo v 75ml destilirane vode.

Raztopljenemu vzorcu dodamo štiri do pet kapljic fenolftaleina in titriramo z raztopino NaOH do rožnate barve, obstojne 10 sekund.

Če je med obarvan, odtehtamo manj vzorca. Ekvivalentno točko pH 8,3 lahko določimo tudi s pH metrom.

Izračun

Kislost izrazimo v milimolih kisline/kg vzorca in jo izračunamo po formuli:

$$\text{kislost} = 10 \cdot V,$$

kjer je:

V – volumen = NaOHc (0,1 mol/l) v ml za nevtralizacijo 10 g medu.

Priloga 8

Metoda za ugotavljanje aktivnosti diastaze (34. člen)

Princip

Enourna hidroliza 1% raztopine škroba z encimom iz 1g medu pri temperaturi 40 °C.

Aparatura

Poleg običajne laboratorijske opreme uporabljamo še:

1. vodno kopel pri 40 °C $\pm 0,2$ °C;
2. spektrofotometer z odčitavanjem pri valovni dolžini 660nm.

Reagenti

1. Osnovna raztopina joda: raztopimo 8,8g joda, pomešamo z 22g kalijevega jodida in raztopimo v 30–40ml vode, nato pa razredčimo do enega litra.

2. Razredčena raztopina joda v 500ml merilni bučki raztopimo 20g kalijevega jodida v 30–40ml vode. Nato dodamo 5ml osnovne raztopine joda in dopolnimo z vodo do oznake. Raztopino moramo pripraviti vsak drugi dan.

3. Acetatni pufer – pH 5,3: v 400ml vode raztopimo 87g natrijevega acetata ($\text{CH}_3\text{COONa} \cdot 3\text{H}_2\text{O}$), dodamo približno 10,5ml led – očetne kisline in dopolnimo z vodo do 500ml. Izmerimo vrednost pH in jo, če je potrebno, uravnamo na 5,3 z natrijevim acetatom ali očetno kislino.

4. Raztopina natrijevega klorida, $c(\text{NaCl}) = 0,5 \text{ mol/l}$: raztopimo 14,5g natrijevega klorida v prekuhani destilirani vodi in dopolnimo do 500ml. Raztopina je uporabna dokler se ne razvije plesen.

5. Raztopina škroba: v 250ml erlenmajerico odtehtamo 2,0g škroba (topni škrob p.a.), pomešamo z 90ml vode, takoj segrejemo in pustimo zmerno vreti 3 minute. Raztopino pokrijemo, ohladimo do sobne temperature in prenesemo v 100ml merilno bučko. Nato jo na vodni kopeli segrejemo na 40 °C in dopolnimo z vodo do oznake.

Določanje

Priprava vzorca za določanje

Vzorca za analizo ne smemo segrevati. V 50ml čašo zatehtamo 10g vzorca, dodamo 5ml acetatnega pufra in 20ml vode ter premešamo, da se raztopi. Raztopino kvantitativno prenesemo v 50ml merilno bučko, dodamo 3ml raztopine natrijevega klorida in dopolnimo z vodo do oznake (raztopina medu).

Standardizacija raztopine škroba

S pipeto odmerimo 5ml raztopine škroba (5), segrete na 40 °C in 10ml vode. V drugo čašo odmerimo s pipeto 1ml pripravljene mešanice, 10ml razredčene raztopine joda, 35ml vode in dobro premešamo. Nastalo barvo odčitamo pri 660 nm proti slepemu vzorcu.

Vrednost ekstinkcije mora biti $0,760 \pm 0,020$. Če je potrebno, lahko dodamo določeno prostornino vode, tako da dobimo pravilno ekstinkcijo.

Merjenje ekstinkcije

S pipeto odmerimo 10ml raztopine medu in jo prenesemo v 50ml merilni valj ter damo v vodno kopel pri temperaturi 40 °C skupaj s posodo, v kateri je raztopina škroba. Po 15 minutah odmerimo s pipeto 5ml raztopine škroba in jo dodamo v raztopino medu, premešamo in vključimo uro. V petminutnih presledkih odmerimo 1ml raztopine in jo dodamo v 10ml razredčene raztopine joda v merilnem valju. Premešamo, razredčimo z vodo do prostornine 35ml in takoj izmerimo ekstinkcijo pri 660nm. Postopek ponavljamo dokler se ekstinkcija ne zmanjša do vrednosti 0,235.

Izračun

V grafikon vpišemo vrednost ekstinkcije kot časovne funkcije (min). Skozi najmanj tri zadnje točke potegnemo premo črto in določimo čas (t), ko reakcijska zmes doseže vrednost ekstinkcije 0,235. Število 300 delimo s tem časom, izraženim v minutah in dobimo število diastaze (DN). To število izraža aktivnost diastaze kot ml 1% raztopine škroba, ki je z encimom iz 1g medu eno uro hidrolizirana pri temperaturi 40 °C.

Aktivnost diastaze (DN) = volumen 1% raztopine škroba v ml na g medu na h pri temperaturi 40 °C.

$$\text{Število diastaze} = \frac{60}{t} \cdot \frac{0,10}{0,01} \cdot \frac{1,0}{2} = \frac{300}{t},$$

kjer je:

t = čas v minutah

Priloga 9

Metoda za ugotavljanje vsebnosti hidroksimetil furfurala HMF (33. člen)

Princip

Spektrofotometrična metoda po Winklerju.

Aparature

Poleg običajne laboratorijske opreme uporabljamo še:

1. vodno kopel;
2. spektrofotometer.

Reagenti

1. Raztopina barbiturne kisline: odtehtamo 500mg barbiturne kisline in jo s 70ml vode prenesemo v 100ml merilno bučko. Raztopimo s segrevanjem na vodni kopeli, ohladimo in dopolnimo z vodo do oznake.

2. Raztopina p-toluidina: odtehtamo 10g p-toluidina in ga s počasnim segrevanjem na vodni kopeli raztopimo v približno 50ml izopropanola. Raztopino kvantitativno prenesemo v 100ml merilno bučko, dodamo 10ml ledocta, ohladimo in dopolnimo z izopropanolom do oznake. Raztopino hranimo v temnem prostoru, uporabna je po 24 urah.

3. Destilirana voda brez kisika: destilirano vodo prepihamo z dušikom.

Priprava vzorca

Vzorec pripravimo tako, kot je predpisano v 27. členu brez segrevanja.

Določanje

Odtehtamo 10g pripravljenega vzorca in ga brez segrevanja raztopimo v 20ml destilirane vode brez kisika. Raztopino nato prenesemo v 50ml merilno bučko in z vodo dopolnimo do oznake (raztopina medu). Takoj po pripravi nadaljujemo določanje.

S pipeto odmerimo po 2ml raztopine medu v vsako od dveh epruvet ter dodamo po 5ml p-toluidina. V eno epruveto odmerimo s pipeto 1ml vode, v drugo pa 1ml raztopine barbiturne kisline in dobro premešamo. Epruveto z vodo uporabimo kot slepi vzorec. Reagente moramo dodajati brez prekinitev v eni do dveh minutah. Ko intenziteta barve doseže maksimum (3 do 4 minute), odčitamo absorbanco (ekstinkcijo) pri 550nm v 1cm kivetu.

Količino HMF izrazimo v mg/kg medu in jo določimo s pomočjo umeritvenega diagrama s standardnimi raztopinami, ki vsebujejo od 5 do 300mg HMF.

Količino HMF izračunamo z uporabo empiričnega faktorja po formuli:

$$\text{mg HMF/1000 g medu} = \frac{\text{absorbanca} \cdot 192}{\text{debelina plasti}}$$

Priloga 10

Metoda za izvedbo pelodne analize (36. člen)

Princip

Mikroskopski pregled usedline medu.

Aparature

1. centrifuga (najmanj 3000 vrtljajev/minuto)
2. svetlobni mikroskop.

Določanje

V čašo odtehtamo 10g dobro premešanega medu, ga raztopimo v 20ml hladne vode in postavimo na vodno kopel (pri 45 °C). Raztopino centrifugiramo 10 minut (3000 vrtljajev/minuto), supernatant dekantiramo, tako da na usedlini ostane le nekaj kapljic. Ponovno prilijemo 20ml hladne vode, premešamo in ponovimo centrifugiranje. Supernatant dekantiramo. Z mikropipeto spustimo kapljico usedline na

steklo za mikroskopiranje in razmažemo na velikost 1 cm x 1,5cm. Za identifikcijo pelodnih zrn uporabimo ustrezen atlas cvetnih prahov.

Ovrednotimo relativni delež cvetnega prahu glede na izvor.

Priloga 11

Metoda za ugotavljanje elektrolitske prevodnosti (37. člen)

Princip

Elektrolitska prevodnost medu je definirana kot prevodnost 20% (m/m) vodne raztopine medu pri 20 °C, pri čemer se 20% nanaša na suho snov medu. Rezultati so izraženi v milisiemensih na centimeter (mS . cm⁻¹). Elektrolitsko prevodnost raztopine medu izmerimo s pomočjo celice za merjenje elektrolitske prevodnosti. Osnova za določitev elektrolitske prevodnosti je merjenje specifične elektrolitske upornosti, katere obratna vrednost je elektrolitska prevodnost. Metoda je primerna za določanje elektrolitske prevodnosti medu v območju od 0,1 do 3mS . cm⁻¹.

Reagenti

1. sveža destilirana voda
2. raztopina kalijevega klorida, c (KCl) = 0,1mol/l : 7,4557g KCl, posušenega pri 130 °C, raztopimo v sveže destilirani vodi v 1000ml buči in z destilirano vodo dopolnimo do oznake. Raztopino pripravimo na dan uporabe.

Oprema

1. Konduktometer, spodnja meja 10⁻⁷ S.
2. Celica za merjenje prevodnosti, s platino prevlečena na dvojna elektroda (potopnaimerzijska elektroda).
3. Termometer z možnostjo odčitavanja na 0,1 °C.
4. Termostatirana vodna kopel za temperaturo 20 ±0,5 °C.
5. Merilne buče 100ml in 1000ml.
6. Čaše, visoke.

Postopek

Določanje konstante celice

Če konstanta celice za merjenje prevodnosti ni poznana, jo določimo po naslednjem postopku:

V čašo odmerimo 40ml raztopine kalijevega klorida. Celico za merjenje prevodnosti zvežemo s konduktometrom, jo temeljito speremo z raztopino kalijevega klorida in jo skupaj s termometrom potopimo v raztopino. Temperaturo naravnamo na 20 °C in odčitamo elektrolitsko prevodnost te raztopine v mili Siemensih (mS).

Po končani določitvi konstante celice elektrodo temeljito speremo z destilirano vodo in jo posušimo.

Konstanto celice izračunamo po naslednjem obrazcu:

$$K = 11,691 \cdot 1/G$$

K = konstanta celice v cm⁻¹,

G = elektrolitska prevodnost raztopine KCl v mS izmerjena s celico za merjenje prevodnosti

11,691 = vsota povprečne specifične elektrolitske prevodnosti sveže destilirane vode in povprečne elektrolitske prevodnosti 0,1M kalijevega klorida pri 20 °C v mS . cm⁻¹.

Priprava vzorca

Priprava raztopine vzorca in meritev

Maso medu, ki predstavlja 20g suhe snovi medu raztopimo v destilirani vodi. Raztopino kvantitativno prenesemo v 100ml merilno bučko in z destilirano vodo dopolnimo do

oznake. Če je potrebno, lahko uporabljamo raztopino medu z masno koncentracijo 5g/100ml oziroma 2g/100ml. V čašo odmerimo 40ml raztopine vzorca in jo postavimo v vodno kopel na temp. 20 °C. S preostalim delom raztopine vzorca speremo celico za merjenje prevodnosti in jo potopimo v raztopino vzorca. Odčitamo elektrolitsko prevodnost v mS pri temp. 20 °C.

Če je bila meritev opravljena pri temperaturi, ki se razlikuje od 20 °C, lahko za izračun vrednosti pri 20 °C uporabimo korekcijski faktor: za temperature nad 20 °C za vsako stopinjo odštejemo 3,2% vrednosti meritve, za temperature pod 20 °C pa za vsako stopinjo prištejemo 3,2% vrednosti meritve.

Izračun

Elektrolitsko prevodnost medu izračunamo po formuli:

$$S_{\text{medu}} = K \cdot G$$

S_{medu} = elektrolitska prevodnost medu v mS . cm⁻¹

K = konstanta celice v cm⁻¹

G = prevodnost raztopine medu v mS.

Rezultat izrazimo na 0,01 mS . cm⁻¹ natančno.

1467. Pravilnik o oljčnem olju

Na podlagi 6. člena zakona o standardizaciji (Uradni list RS, št. 1/95) in 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 64/94, 20/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRAVILNIK o oljčnem olju

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik določa pogoje in kriterije, ki jih morajo v proizvodnji in v prometu izpolnjevati oljčna olja in olja iz oljčnih tropin, ki so namenjena za prehrano ljudi (v nadaljnjem besedilu: izdelki).

2. člen

Predpakirani izdelki in izdelki, ki niso predpakirani morajo biti označeni v skladu s predpisom, ki ureja splošno označevanje živil in v skladu s tem pravilnikom.

Pri izdelkih mora biti naveden tudi izvor olja in plodov oljk ali področje porekla plodov oziroma olja z oznako države proizvajalke plodov oziroma proizvajalke olja.

3. člen

Dovoljena odstopanja dejanskih količin od označenih količin pri posameznem predpakiranem izdelku so naslednja:

Deklarirana neto količina v litrih	Največje dovoljeno odstopanje
od 0,02 do 0,1	+/- 4ml
od 0,1 do 0,2	+/- 4%
od 0,2 do 0,4	+/- 8ml
od 0,4 do 1,0	+/- 2%
od 1,0 do 2,0	+/- 20ml
od 2,0	+/- 2%

II. POSEBNE DOLOČBE

4. člen

1. Oljčno olje je olje, pridobljeno izključno iz plodu oljke (*Olea europaea sativa Hoffm. in Link*). Izključena so olja, ki se pridobivajo s topili ali s postopki reesterifikacije in katerekoli mešanice z olji druge narave. Ime izdelka "oljčno olje" se ne sme uporabljati za olja, pridobljena iz oljčnih tropin. Razvršča se v kategorije in podkategorije, navedene v 5. členu tega pravilnika.

2. Olje iz oljčnih tropin je olje, pridobljeno iz oljčnih tropin s topili in se razvršča v kategorije, navedene v 5. členu tega pravilnika.

5. člen

Glede na vrsto tehnološkega postopka in vrsto kakovosti se izdelki razvrščajo v naslednje kategorije in podkategorije:

- a) Deviško oljčno olje
 - Ekstra deviško oljčno olje,
 - Fino deviško oljčno olje,
 - Navadno deviško oljčno olje,
 - Deviško lampante oljčno olje, neprimerno za prehrano.
- b) Rafinirano oljčno olje
- c) Oljčno olje
- d) Olje iz oljčnih tropin
 - surovo olje iz oljčnih tropin,
 - rafinirano olje iz oljčnih tropin,
 - olje iz oljčnih tropin.

6. člen

Kriteriji za razvrščanje in ugotavljanje kakovosti in pristnosti izdelkov, navedenih v prejšnjem členu, so podani v tabelah od 1 do 4:

KRITERIJI ZA RAZVRŠČANJE IN UGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Tabela 1:

Vrsta olja	Vsebnost prostih maščobnih kislin, % ¹	Peroksidno število, mmol O ₂ /kg	UV absorbanca K ₂₃₂	UV absorbanca K ₂₇₀	K ₂₇₀ po absorpciji na aluminijevem oksidu ²	ΔK ³	Senzorična ocena	Sestava maščobnih kislin ⁴
Ekstra deviško oljčno olje	$\leq 1,0$	$\leq 10,0$	$\leq 2,5$	$\leq 0,20$	$\leq 0,10$	$\leq 0,01$	$\geq 6,5$	
Fino deviško oljčno olje	$\leq 2,0$	$\leq 10,0$	$\leq 2,6$	$\leq 0,25$	$\leq 0,10$	$\leq 0,01$	$\geq 5,5$	
Navadno deviško oljčno olje	$\leq 3,3$	$\leq 10,0$	$\leq 2,6$	$\leq 0,25$	$\leq 0,10$	$\leq 0,01$	$\geq 3,5$	
Deviško oljčno olje neprimerno za prehrano	$> 3,3$	$> 10,0$	$\leq 3,70$	$> 0,25$	$\leq 0,11$	*	$< 3,5$	
Rafinirano oljčno olje	$\leq 0,5$	$\leq 2,5$	$\leq 3,40$	$\leq 1,20$	*	$\leq 0,16$	*	
Oljčno olje	$\leq 1,5$	$\leq 7,5$	$\leq 3,30$	$\leq 1,00$	*	$\leq 0,13$	*	
Surovo olje iz oljčnih tropin	$> 0,5$	*	*	*	*	*	*	
Rafinirano olje iz oljčnih tropin	$\leq 0,5$	$\leq 2,5$	$\leq 5,50$	$\leq 2,50$	*	$\leq 0,25$	*	
Olje iz oljčnih tropin	$\leq 1,5$	$\leq 7,5$	$\leq 5,30$	$\leq 2,00$	*	$\leq 0,20$	*	

¹ odstotni masni delež prostih maščobnih kislin, izraženih kot oleinska (cis- 9- oktadecenojska) kislina² v primerih preseženih K₂₇₀ je treba vzorec olja obdelati z aluminijevim oksidom in mu ponovno določiti K₂₇₀. Če K₂₇₀ ni višji od 0,11, je to indikacija za povišanje, a še dovoljen delež oksidacijskih produktov.³ $\Delta K = K_{270} - (K_{266} + K_{274})/2$ ⁴ glej tabelo 2

Opombe: %-masni odstotek, *-določitev ni potrebna

SESTAVA MAŠČOBNIH KISLIN

Tabela 2:

Vrsta olja	Delež maščobne kisline										
	C 14:0 ¹	C 16:0 ²	C 16:1 ³	C 18:0 ⁴	C 18:1 ⁵	C 18:2 ⁶	C 18:3 ⁷	C 20:0 ⁸	C 20:1 ⁹	C 22:0 ¹⁰	C 24:0 ¹¹
Ekstra deviško oljčno olje	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,2	≤ 0,2
Fino deviško oljčno olje	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,2	≤ 0,2
Navadno deviško oljčno olje	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,2	≤ 0,2
Deviško oljčno olje neprimerno za prehrano	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,2	≤ 0,2
Rafinirano oljčno olje	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,2	≤ 0,2
Oljčno olje	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,2	≤ 0,2
Surovo olje iz oljčnih tropin	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,3	≤ 0,2
Rafinirano olje iz oljčnih tropin	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,3	≤ 0,2
Olje iz oljčnih tropin	≤ 0,05	7,5 - 20	0,3 - 3,5	0,5 - 5,0	55,0 - 83,0	3,5 - 21,0	≤ 0,9	≤ 0,6	≤ 0,4	≤ 0,3	≤ 0,2

¹ Miristinska (tetradekanojska kislina)² Palmitinska (heksadekanojska kislina)³ Palmitoleinska (cis-9-heksadeceenojska kislina)⁴ Stearinska (oktadekanojska kislina)⁵ Oleinska (cis-9-oktadeceenojska kislina)⁶ Linolna (cis-9,12-oktadekadienojska kislina)⁷ Linolenska (cis-9,12,15-oktadekatrienojska kislina)⁸ Arašidova (eikozanojska kislina)⁹ Eikozenojska (cis-9-eikozenojska kislina)¹⁰ Behenska (dokozenojska kislina)¹¹ Lignocerinska (tetrakozanojska kislina)

Opomba:

V preglednici so podani dovoljeni masni odstotni deleži posamezne maščobne kisline glede na skupno maso vseh maščobnih kislin v vzorcu

Tabela 3:

PRISTNOST

KRITERIJI ZA UGOTAVLJANJE PRISTNOSTI

Vrsta olja	Sestava sterolov ¹	Vsebnost eritrodiole in uvaola, % ²	Vsebnost trilinoleina, %	Vsebnost voskov, mg/kg ³	Vsebnost stigmastadienov, mg/kg	Vsebnost transoleinskih izomer (v %)	Vsebnost translinolinskih izomer (%)	Vsebnost nasičenih maščobnih kislin na položaju 2 v trigliceridu, %	Vsebnost halogeniranih topil, mg/kg ⁴
Ekstra deviško oljčno olje		≤ 4,5	≤ 0,5	≤ 250	≤ 0,15	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 1,3	≤ 0,2
Fino deviško oljčno olje		≤ 4,5	≤ 0,5	≤ 250	≤ 0,15	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 1,3	≤ 0,2
Navadno deviško oljčno olje		≤ 4,5	≤ 0,5	≤ 250	≤ 0,15	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 1,3	≤ 0,2
Deviško oljčno olje neprimerno za prehrano		≤ 4,5	≤ 0,5	≤ 350	≤ 0,50	≤ 0,10	≤ 0,10	≤ 1,3	≤ 0,2
Rafinirano oljčno olje		≤ 4,5	≤ 0,5	≤ 350		≤ 0,20	≤ 0,30	≤ 1,5	≤ 0,2
Oljčno olje		≤ 4,5	≤ 0,5	≤ 350		≤ 0,20	≤ 0,30	≤ 1,5	≤ 0,2
Surovo olje iz oljčnih tropin		≥ 12,0	≤ 0,7	*		≤ 0,20	≤ 0,10	≤ 1,8	≤ 0,2
Rafinirano olje iz oljčnih tropin		≥ 12,0	≤ 0,6	*		≤ 0,40	≤ 0,35	≤ 2,0	≤ 0,2
Olje iz oljčnih tropin		> 4,5	≤ 0,6	> 350		≤ 0,40	≤ 0,35	≤ 2,0	≤ 0,2

¹ glej tabelo 4² masni odstotni delež eritrodiole in uvaola glede na skupno vsebnost sterolov v vzorcu³ voski C40 + C42 + C44 + C46⁴ posamezna halogenirana komponenta ne sme presežati vrednosti 0,1 mg/kg

Opombe: %-masni odstotni delež, *-določitev ni potrebna

SESTAVA STEROLOV

Tabela 4:

Vrsta olja	Vsebnost celokupnih sterolov, mg/kg	Delež sterola, % ¹					Beta sitosterol ²
		Holesterol	Brasikasterol	Kampesterol	Stigmasterol	Delta-7-stigmasterol	
Ekstra deviško oljčno olje	≥ 1000	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0
Fino deviško oljčno olje	≥ 1000	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0
Navadno deviško oljčno olje	≥ 1000	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0
Deviško oljčno olje neprimerno za prehrano	≥ 1000	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	*	≤ 0,5	≥ 93,0
Rafinirano oljčno olje	≥ 1000	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0
Oljčno olje	≥ 1000	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0
Surovo olje iz oljčnih tropin	≥ 2500	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	*	≤ 0,5	≥ 93,0
Rafinirano olje iz oljčnih tropin	≥ 1800	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0
Olje iz oljčnih tropin	≥ 1600	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	manj od kampesterola	≤ 0,5	≥ 93,0

¹ masni odstotni deleži posameznih sterolov glede na skupno maso vseh sterolov v vzorcu² kot vsota beta sitosterola, delta-5-avenasterola, delta-5-23-stigmastadienola, klorosterola, sitosterola, delta-5-24-stigmastadienola

Opombe: %-masni odstotni delež, *-določitev ni potrebna

7. člen

Razvrščanje izdelkov v kategorije in podkategorije opravi proizvajalec po določbah tega pravilnika. V primeru inšpekcijskega nadzora oziroma spora opravijo analizo imenovane organizacije, ki jih imenuje minister, pristojen za prehrano.

8. člen

Imenovane organizacije iz prejšnjega člena morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo akreditacijo nacionalne akreditacijske službe o usklajenosti s splošnimi kriteriji za delo preskusnih laboratorijev, določenih v standardu SIST EN 45001;
- da sodelujejo v najmanj dveh strokovnih mednarodnih medlaboratorijskih primerjalnih preskusih;
- da izpolnjujejo pogoje za izvajanje fizikalno-kemijske in senzorične analize v skladu s tem pravilnikom.

1. Oljčno olje

9. člen

Deviško oljčno olje je olje, pridobljeno iz plodu oljke izključno z mehanskimi ali drugimi naravnimi postopki pod posebnimi temperaturnimi pogoji, ki ne spreminjajo lastnosti olja, in ni obdelano drugače kot z izpiranjem, odcejanjem, centrifugiranjem in filtriranjem.

10. člen

Ekstra deviško oljčno olje je olje s senzorično oceno 6,5 točk in več, ki vsebuje največ 1% prostih maščobnih kislin, izraženih kot oleinska kislina, in izpolnjuje druge pogoje iz 6. člena tega pravilnika.

11. člen

Fino deviško oljčno olje je olje s senzorično oceno 5,5 točk in več, ki vsebuje največ 2% prostih maščobnih kislin, izraženih kot oleinska kislina, in izpolnjuje druge pogoje iz 6. člena tega pravilnika.

12. člen

Navadno deviško oljčno olje je olje s senzorično oceno 3,5 točk in več, ki vsebuje največ 3,3% prostih maščobnih kislin, izraženih kot oleinska kislina, in izpolnjuje druge pogoje iz 6. člena tega pravilnika.

13. člen

Deviško lampante oljčno olje je deviško olje s senzorično oceno manj kot 3,5 točk, ki vsebuje več kot 3,3% prostih maščobnih kislin, izraženih kot oleinska kislina, in izpolnjuje druge pogoje iz 6. člena tega pravilnika.

Tovrstno olje ni za prehrano ljudi in se uporablja za predelavo in v tehnične namene.

14. člen

Rafinirano oljčno olje je oljčno olje, pridobljeno iz deviških oljčnih olj s postopki rafinacije, ki ne povzročajo sprememb v prvotni triacilglicerolni strukturi.

15. člen

Oljčno olje je olje, sestavljeno iz mešanice rafiniranega oljčnega olja in deviškega oljčnega olja.

2. Olje iz oljčnih tropin

16. člen

Surovo olje iz oljčnih tropin je olje, ki je po predhodni rafinaciji primerno za neposredno prehrano ljudi ali, kot nerafinirano, za uporabo v tehnične namene.

Rafinirano olje iz oljčnih tropin je iz surovega olja rafinirano olje tako, da proces rafinacije ne spremeni osnovne triacilglicerolne strukture. Uporablja se kot čisto ali v mešanici z deviškimi oljčnimi olji.

Olje iz oljčnih tropin je mešanica rafiniranega olja iz oljčnih tropin in deviškega oljčnega olja, namenjena za neposredno prehrano ljudi. Taka vrsta olja oziroma mešanica z drugo, se ne sme poimenovati "oljčno olje".

17. člen

Pri proizvodnji deviškega oljčnega olja in surovega olja iz oljčnih tropin uporaba aditivov (dodatkov) ni dovoljena.

Pri proizvodnji rafiniranega oljčnega olja, oljčnega olja, rafiniranega olja iz oljčnih tropin in olja iz oljčnih tropin je dovoljena uporaba antioksidanta alfa tokoferola, pri čemer ga končni izdelek ne sme vsebovati več kot 200 mg/kg.

18. člen

V označbi za deviško oljčno olje mora biti naveden tudi največji dovoljeni delež prostih maščobnih kislin (kot oleinska kislina) v odstotkih za označeno vrsto olja.

III. VZORČENJE IN ANALIZNE METODE

19. člen

Za ugotavljanje predpisanih kriterijev kakovosti in pristnosti izdelkov iz 6. člena tega pravilnika se lahko uporabljajo katerekoli preskušene in veljavne analize metode. V primeru spora so odločilni rezultati, dobljeni z metodami po tem pravilniku.

20. člen

Metode za ugotavljanje kakovosti oljčnih olj in olj iz oljčnih tropin

1. vzorčenje: po metodi SIST ISO 5555;
2. vzorčenje: po metodi SIST ISO 661;
3. določanje vsebnosti prostih maščobnih kislin: po metodi SIST ISO 660;
4. določanje peroksidnega števila: po metodi SIST ISO 3969;
5. priprava metilnih estrov maščobnih kislin: po metodi SIST ISO 5509;
6. določanje metilnih estrov maščobnih kislin: po metodi SIST ISO 5508;
7. senzorično ocenjevanje deviškega oljčnega olja je navedeno v prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika.

21. člen

Metoda za ugotavljanje prisotnosti reesterificiranih oljčnih olj

1. določanje maščobnih kislin na položaju 2 v triacilglicerolih: po metodi SIST ISO 6800.

22. člen

Metode za odkrivanje prisotnosti semenskega olja in drugih vrst rastlinskih olj

1. določanje celokupnih sterolov: po metodi SIST ISO 6799;
2. vzorčenje: po metodi SIST ISO 661;
3. določanje ultraviolettne absorbanke: po metodi SIST ISO;

4. določanje vsebnosti trilinoleina je navedeno v prilogi 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

Priloga 1

23. člen

Metode za odkrivanje prisotnosti rafiniranih oljčnih olj in olj iz oljčnih tropin v deviških oljčnih oljih

1. določanje vsebnosti voskov z uporabo kapilarne plinske kromatografije je navedeno v prilogi 3, ki je sestavni del tega pravilnika;

2. določanje eritrodola in uvaola je navedeno v prilogi 4, ki je sestavni del tega pravilnika;

3. določanje ultraviolettne absorbance: po metodi SIST ISO 3656;

4. določanje vsebnosti trans-izomer maščobnih kislin je navedeno v prilogi 5, ki je sestavni del tega pravilnika;

5. določanje stigmastadienov v rastlinskih oljih je navedeno v prilogi 6, ki je sestavni del tega pravilnika.

24. člen

Metoda za ugotavljanje prisotnosti halogeniranih topil v oljčnih oljih

1. določanje vsebnosti hlapnih halogeniranih topil je navedeno v prilogi 7, ki je kot sestavni del tega pravilnika objavljena skupaj z njim;

2. določanje vsebnosti tokoferola: po metodi SIST ISO 5558.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

25. člen

Z dnem, ko se prične uporabljati ta pravilnik se prenehajo uporabljati določbe pravilnika o kakovosti jedilnih olj in masti rastlinskega izvora ter margarine, majoneze in njim sorodnih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 27/85), ki se nanašajo na oljčno olje.

Izdelki, ki so označeni v skladu s prejšnjim odstavkom, so lahko v prometu največ do 31. 12. 2001.

26. člen

Minister, pristojen za prehrano, imenuje organizacije iz 7. člena tega pravilnika najpozneje do 15. septembra 1999.

Do imenovanja organizacij iz 7. člena tega pravilnika opravljajo naloge v skladu s pravilnikom o kakovosti jedilnih olj in masti rastlinskega izvora ter margarine, majoneze in njim sorodnih izdelkov (Uradni list SFRJ, št. 27/85), doseđanji izvajalci.

Ne glede na določila 8. člena tega pravilnika, lahko do 31. 12. 2002 izvajajo analize imenovane organizacije, ki izpolnjujejo pogoje iz druge in tretje alineje 8. člena tega pravilnika.

27. člen

Ta pravilnik se začne uporabljati 1. oktobra 1999.

28. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.

Št. 305-021/98

Ljubljana, dne 20. aprila 1999.

Ciril Smrkolj l. r.

Minister

za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

SENZORIČNO OCENJEVANJE DEVIŠKEGA OLJČNEGA OLJA

1. Cilj

Namen te metode je določiti merila, potrebna za ocenjevanje značilne arome deviškega oljčnega olja, kakor tudi razviti potrebno metodologijo.

2. Uporaba

Opisana metoda se uporablja le pri senzoričnem ocenjevanju in klasifikaciji deviškega oljčnega olja, namenjenega neposredni porabi v prehrani za ljudi. Ta metoda se omejuje na razvrščanje deviškega oljčnega olja po številčni lestvici dražljajev, kot jih oceni skupina izbranih poskuševalcev.

3. Specifičen senzoričen slovar za oljčno olje

Blago – prazno: aroma oljčnega olja z zelo šibkimi organoleptičnimi lastnostmi zaradi izgube aromatičnih sestavin.

Črivo: značilna aroma olja, pridobljenega iz oljk, ki so jih napadle ličinke oljčne muhe (*Bactrocera oleae*).

Grenko: značilen okus olj, pridobljenih iz zelenih ali rahlo obarvanih oljk, lahko je bolj ali manj prijeten, odvisno od intenzivnosti.

Grobo (gosto): značilna zaznava pri določenih oljih, ki ob poskušanju obložijo ustno votlino.

Jabolko: aroma oljčnega olja, ki spominja na to sadje.

Kovina: aroma, ki spominja na kovino. Značilna za olja, ki so bila med mletjem, mešanjem, stiskanjem ali skladiščenjem predolgo v stiku s kovinskimi površinami.

Kumara: aroma, ki nastane, kadar je olje predolgo neprepustno zaprto, zlasti v pločevinkah, in jo pripisujejo nastanku 2,6 nonadienala.

Mandelj: aroma se lahko pojavi v dveh oblikah: kot značilna aroma po svežih mandljih ali kot posebna aroma po suhih zdravih mandljih, ki jo je mogoče zamenjati z začetno žarkostjo. Značilen okus se zazna kot pookus, ko olje ostane v stiku z jezikom in nebom, podobno kot sladka olja s prazno oziroma blago aromo.

Milo: aroma, ki po vonju in okusu spominja na zeleno milo.

Morklja: značilna aroma olj, pridobljenih iz usedline (blata) v velikih sodih ali v podzemnih rezervoarjih.

Nečista športa (slojnica): značilna aroma olja, pridobljenega iz oljk, ki so jih stiskali v nečistih, s fermentiranimi ostanki zamazanih slojnicah.

Pikantno: ostra tipna zaznava, značilna za zgodaj predelana olja iz zelenih oljk. Pripisujejo jo učinkovanju fenolnih sestavin na proste končice trigeminalnega živca v ustni votlini.

Plesnivo – vlažno: značilna aroma olj, pridobljenih iz sadežev, na katerih se je zaradi večdnovnega skladiščenja v kupih in v vlagi razvilo večje število plesni in kvasovk.

Pregreto – plesnivo: značilna aroma olja, pridobljenega iz plodov, skladiščenih v kupu, ki so bili že v fazi fermentacije.

Rastlinska voda: značilna aroma, ki se oblikuje v oljih, ki so bila zaradi neakovostnega odlivanja pri predelavi dalj časa v stiku z rastlinsko vodo plodov.

Sadežno: aroma, ki po vonju in okusu spominja na zdrav in svež, optimalno zrel ali zelen sadež.

Segreto ali zažgano: značilna aroma olj, ki so jih med predelavo preveč segrevali, posebno takrat, ko se zmes termično meša pod neustreznimi pogoji.

Seno: značilna aroma določenih olj, ki spominja na bolj ali manj posušeno seno.

Sladko: prijeten okus, ne ravno po sladkorju, prisoten v oljih, v katerih ne prevladujejo grenkoba, trpkost in pikantnost.

Slanica: aroma olja, pridobljenega iz plodov, hranjenih v slanici.

Športa (slojnica): značilna aroma olj po vlaknenem materialu, iz katerega so izdelane športe (slojnice). Aroma se lahko razlikuje glede na to, ali so slojnice izdelane iz zelene ali posušenega materiala.

Staro: značilna aroma olja, ki so ga predolgo shranjevali v posodah za skladiščenje. Lahko se pojavi tudi pri predolgo pakiranih oljih.

Strojno olje: vonj oljčnega olja, stiskanega v stiskalnici, ki ni bila dovolj očiščena ostankov nafte, maščob in mineralnih olj.

Trava: značilna aroma določenih olj, ki spominja na pokošeno travo.

Tropine: značilna aroma, ki spominja na aromo oljčnih tropin.

Trpko: značilna aroma določenih olj, ki pri pokušanju vlečejo usta skupaj.

Zakisano: značilna aroma določenih olj, ki spominja na skisano vino ali kis, predvsem zaradi nastanka očetne kisline, etilacetata in etanola v večjih količinah, kot je to običajno pri aromi oljčnega olja.

Zeleno listje (grenko): aroma olja, pridobljenega iz preveč zelenih oljk ali oljk, ki so bile obrane skupaj z listjem in vejicami.

Zemlja: značilna aroma olja, pridobljenega iz plodov, ki so bili pobrani umazani z zemljo ali blatom in niso bili oprani; to aromo lahko včasih spremlja aroma po plesnivem – vlažnem.

Zreli sadeži: aroma oljčnega olja, pridobljenega iz zrelih sadežev, ki je na splošno blagega vonja in sladkega okusa.

Žarko: značilna aroma vseh masti in olj, pri katerih je zaradi dolgotrajnega stika s kisikom prišlo do avtooksidacije. Ta aroma je neprijetna in je ni mogoče popraviti.

4. Oprema

Da ocenjevalec svojo nalogo pravilno opravi, mora imeti vsako ocenjevalno mesto naslednjo opremo:

- predpisane kozarce z vzorci, označenimi z dvema naključnima številčkama in črkama; za označevanje je treba uporabiti pisalo, ki je brez vonja in neizbrisljivo;
- urna stekla, označena enako kot kozarci, s katerimi pokrijemo kozarce;
- ocenjevalni list z navodili za njegovo uporabo;
- svinčnik ali pero;
- majhne pladnje z narezanimi jabolki;
- kozarec vode sobne temperature.

5. Metodologija

To poglavje določa najpomembnejše znanje, potrebno za izvedbo senzorične analize deviških oljčnih olj, in skuša standardizirati ravnanje in postopek pokuševalcev, ki sodelujejo pri teh pokušnjah in se morajo zavedati tako splošnih kot tudi posebnih priporočil v zvezi s pokušnjo oljčnega olja.

5.1. Dolžnosti vodje ocenjevalne komisije

Vodja, ki sestavi ocenjevalno komisijo, mora biti primerno izšolana oseba za tovrstno področje. Ta oseba je ključna v ocenjevalni komisiji in je odgovorna za organizacijo in potek dela. Pravočasno mora obvestiti pokuševalce o pokušnji in razjasniti vse dvome glede poteka pokušnje, pri tem pa ne sme vplivati na njihovo mnenje glede vzorcev.

Odgovoren je za seznam opreme, njeno popolno čistost, poskrbeti mora zato, da so vzorci pripravljeni in pravilno označeni ter pokuševalcem predstavljeni v skladu z načinom pokušanja. Poskrbeti mora zato, da so podatki o ocenjevanju zbrani in statistično obdelani.

Delo vodje ocenjevalne komisije zahteva osebo s senzoričnimi izkušnjami, natančnostjo pri pripravi pokušenj in strogostjo pri njihovem izvajanju, hkrati pa mora znati te pokušnje potrpežljivo načrtovati in izvesti. Vodja ocenjevalne komisije mora med člani komisije spodbujati zanimanje, radovednost in tekmovalni duh. Ob tem ne sme pokazati svojega mnenja in dovoliti posameznikom, da bi drugim članom vsilili svoja merila. Odgovarja za usposabljanje, izbiro in preverjanje pokuševalcev, saj s tem zagotavlja, da so njihove sposobnosti na zadovoljivi ravni.

5.2. Pogoji za pokušnjo

5.2.1. Količina vzorca

Vsak kozarec mora vsebovati 15ml olja.

5.2.2. Temperatura

Vzorci olja, pripravljeni za pokušnjo, so shranjeni v kozarcih s temperaturo $28^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$.

Pri tej temperaturi se najlažje ugotavljajo organoleptične razlike. Razen tega pa pri temperaturah, ki so višje ali nižje od predpisane, aromatične sestavine komajda izhlapevajo ali pa nastajajo hlapne sestavine, značilne za segreta olja.

5.2.3. Čas

Najboljši čas za pokušnjo olj je jutraj. Dokazano je, da je zaznavanje vonja in okusa najboljše podnevi.

Pred obroki je občutljivost za vonje in okuse povečana, potem pa se ta zaznava zmanjša.

Če je pokuševalec lačen, je njegova sposobnost razlikovanja zmanjšana, še posebno njegova merila glede ugajanja in sprejemljivosti.

6. Pokuševalci

Osebe, ki delajo kot pokuševalci pri senzoričnih pokušnjah oljčnih olj, morajo biti usposobljeni in izbrani na podlagi svojih sposobnosti za razlikovanje med podobnimi vzorci. Zelo pomembno je zavedati se, da se njihova natančnost s šolanjem še izboljša (glej ustrezno poglavje).

Pri pokušnji sodeluje osem do dvanajst pokuševalcev, hkrati pa je treba imeti še nekaj dodatnih pokuševalcev za nadomestilo.

6.1. Splošna priporočila za kandidate in pokuševalce

Ta priporočila se nanašajo na postopek kandidatov in pokuševalcev med njihovim delom.

Kadar jih vodja ocenjevalne komisije povabi na senzorično pokušnjo ob času, ki je vnaprej določen, morajo biti pokuševalci pripravljeni izpolniti spodaj naštetе pogoje.

Pokuševalec

- naj ne bi kadil najmanj pol ure pred napovedanim časom za pokušnjo;

- naj se ne bi umival z milom, katerega vonj bi lahko zaznali tudi še med pokušino. Za umivanje rok lahko uporabi le neodišavljeno ali rahlo odišavljeno milo, ki si ga mora spirati z rok toliko časa, da vonja ni več mogoče zaznati;

- ne sme jesti najmanj eno uro pred pokušino;

- ki se fizično ne počuti dobro, še posebej, kadar je prizadet njegov vonj ali okus, ali če je zaradi kakšnega psihološkega razloga njegova zbranost pri opravljanju dela motena, mora pokuševalec o tem obvestiti vodjo ocenjevalne komisije z namenom, da ga črta s seznama sodelujočih na pokušnji ali poišče drugo ustrezno rešitev, ob tem pa ne sme pozabiti na možna odstopanja srednjih vrednosti preostanka ocenjevalne komisije;

- ki izpolni priporočila iz prejšnjih alinej, mirno in tiho zasede mesto, ki mu je dodeljeno;

– preveri, ali ima na voljo pravilno in ustrezno pripravljeno opremo in ali se ujemajo oznake na kozarcu z oznakami na urnem steklu;

– mora pazljivo prebrati navodila na ocenjevalnem listu, vzorec pa lahko začne ocenjevati šele takrat, ko se popolnoma prepriča o nalogi, ki jo mora izpolniti. Če se mu porodijo dvomi, lahko o tem na samem spregovori z vodjo ocenjevalne komisije;

– dvigne kozarec, pokrit z urnim steklom, tako da se to ne odkrije, in ga počasi nagne. Potem ga zavrti na mestu, tako da se notranja površina kozarca čim bolj omoči. Ko to naredi, sname urno steklo in z enakomernimi, počasnimi in globokimi vdihom voja vzorec, dokler si ne ustvari mnenja o olju, ki ga ocenjuje. Voja lahko največ trideset sekund. Če v tem času nič ne ugotovi, po kratkem počitku začne znova. Ko je vohanje vzorca končano, pokuševalec oceni aromo v vonjalno-okuševalno-tipnem pomenu. Da to lahko naredi, da v usta majhen požirek olja (približno 3ml). Zelo pomembno je, da olje razporedi po vsej ustni votlini, od sprednjega dela ust in jezika, ob strani proti zadnjemu delu in nebu, saj je znano, da je zaznavanje štirih osnovnih okusov (sladkega, slanega, kislega in grenkega) odvisno od območja na jeziku in nebu.

Poudariti je treba, da je izredno pomembno, da pokuševalec ustrezno količino olja počasi razporedi od zadnjega dela jezika proti grlu, medtem ko se koncentrija na vrstni red zaznave (grenkega in ostrine). Če ne naredi tako, pomeni, da oba okusa v pokušanem olju ne moreta zaznati ali pa rezek dražljaj prekrije grenkega.

Kratki, zaporedni vdih pokaševalcu dajejo možnost, da razporedi vzorec po vsej ustni votlini in tudi zazna hlapne aromatične sestavine.

Upoštevajo se tudi tipne zaznave. Če pokuševalec zazna tekočnost, lepljivost in ostrino (pekočnost), mora to zapisati ali, če se tako zahteva, tudi izmeriti njihovo intenziteto.

Pri senzoričnem ocenjevanju deviškega oljčnega olja se ocenjuje le po en vzorec, s čimer se izognemo kontrastu, do katerega bi prišlo, če bi različne vzorce ocenjevali neposredno drugega za drugim.

Ker se zaradi zaporednega pokušanja občutljivost zmanjša ali izgubi, je treba ostanke olja odstraniti iz ust. Priporoča se žvečenje majhnega koščka jabolka (okoli 15g), ki se lahko potem, ko se prežveči, izpljune v pljuvalnik. Potem se usta splaknejo z vodo sobne temperature. Med koncem pokušnje enega vzorca in začetkom poskušanja naslednjega vzorca mora preteči najmanj petnajst minut.

6.2. Izбира kandidatov

Izbira poskuševalcev opravi vodja ocenjevalne komisije, ki se mora s kandidati osebno pogovoriti in se tako približati njim in njihovem okolju. Psiho-fizični pogoji, ki jih je treba izpolnjevati, niso zelo strogi, saj teoretično lahko sodeluje vsakdo.

V pogovoru mora vodja ocenjevanja kandidatu razložiti značilnosti njegove naloge in približen čas trajanja naloge. Na podlagi kandidatovega odgovora vodja oceni interes in motivacijo kandidata kakor tudi, koliko časa lahko nameni nalogi.

Primer:

Recimo, da je prag za žarko olje 0,32;

$C_{10} = 0,32$

$a = 1,5$

na tej podlagi ima torej niz vzorcev naslednje koncentracije:

vz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
konc.	12,30	8,20	5,47	3,65	2,43	1,62	1,08	0,72	0,48	0,32	0,21	0,14

Pri čemer je: vz. = vzorec, konc. = koncentracija

6.3. Določitev "srednjega praga" skupine za "značilne lastnosti"

Pazljivo izberite štiri olja, od katerih vsako predstavlja eno od naslednjih lastnosti: pregreto, zakisano, žarko in grenko, izražene, kolikor je mogoče, čisto in intenzivno.

Od vsakega olja vzemite ustrezen del in pripravite vzorce, katerih koncentracije se med seboj razlikujejo za faktor 2. Zatem redčite z ustreznim nevtralnoljem toliko časa, da ne bo mogoče ugotoviti nobene razlike med kozarcem, ki vsebuje samo nevtralno olje in zadnjima dvema ali tremi razredčenji. Zadnji par kozarcev naj vsebuje samo nevtralno olje.

Niz končajte s kozarci, ki vsebujejo višje koncentracije, dokler ne dobite skupaj osem kozarcev.

Pripravite ustrezno količino vzorcev z različnimi koncentracijami, da bo vsak kandidat dobil celoten niz olj vsake lastnosti.

Da bi ugotovili "srednji prag" za vsako lastnost, dajte vsakemu kandidatu en kozarec, ki vsebuje 15ml katerekoli od pripravljenih koncentracij, in en kozarec, ki vsebuje, izključno 15ml ustreznega sredstva. Po opravljenem poskusu bo kandidat povedal, ali sta vsebini enaki ali ne.

Isti poskus ponovite s preostalimi koncentracijami ocenjevanje lastnosti.

Zapišite število pravih odgovorov, ki ste jih za vsako koncentracijo dobili od vseh pokuševalcev in to številko izrazite kot odstotek števila opravljenih poskusov.

Potem na abscisi nanašajte v naraščajočem vrstnem redu koncentracije, ki ste jih pokušali, na ordinati pa odstotek pravih odgovorov za vsako koncentracijo.

Slika 1 je praktičen primer teh navodil. Prag zaznavanja je določen z ekstrapolacijo točke na ordinati, ki pomeni 75% pravih odgovorov s krivulje na absciso.

Ta "prag koncentracije", ki se lahko razlikuje pri vsakem novem olju, ker je odvisen od intenzivnosti prisotne lastnosti, mora biti podoben za različne skupine kandidatov raznih ocenjevalnih komisij; ni povezan z nobeno navado ali posebno nagnjenostjo. Torej je to referenčna točka, lastna katerikoli običajni skupini ljudi, in se lahko uporabi le za poenotenje raznih ocenjevalnih komisij glede na njihovo vohalno-okuševalno občutljivost.

Na podlagi "praga koncentracije" za skupino nadaljujemo postopek tako, da pripravimo niz naraščajočih in padajočih koncentracij tako, da bo "prag koncentracije" na desetem mestu lestvice. To pomeni, da sta enajsta in dvajseta koncentracija bolj razredčeni, zaradi česar bo težje določiti prisotnost olj z izbrano lastnostjo.

Kot osnovo vzemite koncentracijo C_{10} , druge vzorce pa pripravite v skladu s formulo:

$$C_{10} \times a^n,$$

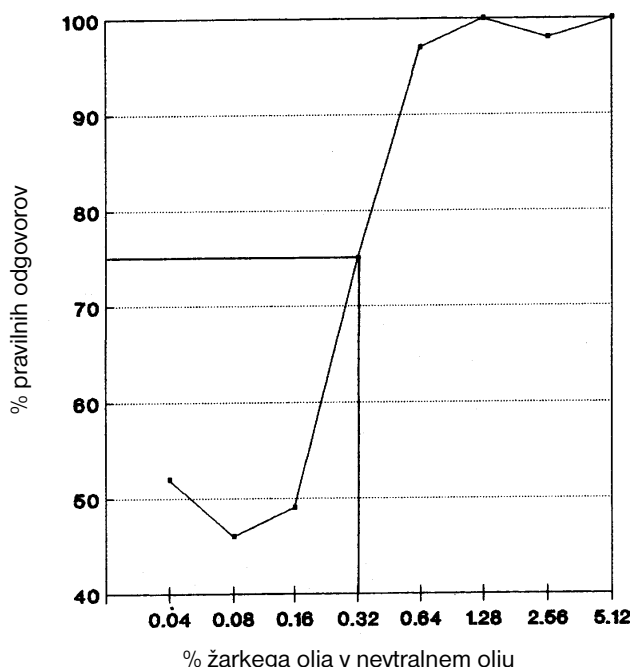
kjer je:

a = konstanta, faktor razredčitve, enak 1,5 in

n = eksponent, ki se spreminja od 9 do -2.

Če ta postopek ponovite za druge tri lastnosti na podlagi njihovih pragov, dobite za vse laboratorije za vsak dražljaj lestvico s podobnimi intenzivnostmi arome, čeprav so napake posameznih olj zaznavne pri različnih koncentracijah.

Slika 1: Odstotek pravilnih odgovorov in odstotek žarkega olja v nevtralnem olju

6.4. Izbira pokaševalcev z metodo ocenjevanja intenzitete

V izbirnem postopku mora sodelovati dva- do trikrat več kandidatov, kot jih zahteva razpis, tako da so lahko izbrani ljudje z najboljšo občutljivostjo ali sposobnostmi razlikovanja.

Pri izbiri metode ne smemo spregledati, da mora biti sprejeti postopek učinkovit in čim bolj ekonomičen glede na količino olja, število poslanih vzorcev in čas, potreben za izbiro. Učinkovitost izbirnega postopka je v izbiri optimalnih ravni naslednjih treh odvisnih spremenljivk:

- a) "stroškov" glede na število preskusov;
- b) "deleža" možnih ustreznih kandidatov, ki so bili med izbiranjem po naključju odklonjeni;
- c) "deleža" kandidatov, ki so bili pri postopku izbire izbrani, pa ne ustrezajo;

Štiri točke izbranega izbirnega postopka poskusa ocenjevanja intenzivnosti, opisanega v ASTM (American Society for Testing and Materials – Ameriško društvo za preskušanje snovi, STP (Special Technical Publication – Posebna tehnična publikacija) št. 440, stran 53, so bile spremenjene zaradi:

1. zmanjšanja števila vzorcev v nizu;
2. širjenja obsega dražljajev, da bi se povečalo število vohalno-okuševalnih ocen, na katerih sloni izbira; s tem bi jih prilagodili najpogostejšim napakam zaznamim v oljčnem olju;

3. spreminjanja razmerja koncentracij v nizih in
4. statistične obdelave rezultatov.

Predpisana oprema

- 1500ml steklenice;
- kozarci za preskušanje iz temno obarvanega stekla;
- merilni valji s prostornino 10, 15, 1000 in 1500ml;

Predpisani referenčni materiali:

- Parafin (Merck 7160, DAB8, USP XX) ali nevtralno olje brez vonja in okusa (pred kratkim rafinirano oljčno olje ali kakšno drugo podobno olje);

- olja: pregreto-plesnivo, zakisano, žarko in grenko;

6.4.1. Postopek

Po pripravi razredčitev preidemo na izbiranje. Začnemo s 25 kandidati, po spodaj opisani metodologiji za vsako lastnost:

1. Razvrstite niz dvanajstih kozarcev, označenih s šiframi (en niz za vsakega kandidata). Vlijte po 15ml vsake od različno koncentriranih raztopin, pripravljenih v skladu s formulo $C_{10} \times a^n$, v posamezne preskusne kozarce.

2. Potem, ko ste napolnili kozarce, jih pustite pokrite z urnim steklom v prostoru za preskušanje najmanj eno uro pred začetkom preskušanja pri temperaturi 20° do 22 °C, da se temperatura vzorcev izenači s temperaturo prostora.

3. Vodja mora razvrstiti dvanajst kozarcev iz vsakega niza v vrsto tako, da koncentracija pada. Nato morajo vsi kandidati sami opraviti preskušanje v skladu s spodaj opisanimi navodili:

6.4.2. Navodila za kandidate

Dvanajst kozarcev, postavljenih v vrsto pred kandidati, vsebuje raztopine ene od naslednjih lastnosti: pregreto-plesnivo, zakisano, žarko in grenko. Vsebina kozarcev se razlikuje v intenziteti vonja. Kozarec z najmočnejšim vonjem je na skrajni levi, ostali kozarci pa so razvrščeni proti desni v padajočem vrstnem redu. Vsebina zadnjega kozarca na desni strani ima lahko tako šibko intenziteto vonja, da ga sploh ni možno zaznati.

Spoznajte vsak vonj v vsakem od testnih kozarcev v nizu. Začnite na skrajni desni strani (št. 12) in si poskusite zapomniti intenziteto vseh vonjev, ne da bi se ob tem preveč utrudili.

Ko začutite, da ste se navadili na lestvico koncentracij vonjev, zapustite sobo.

Medtem vodja vzame enega od kozarcev iz niza in ga položi poleg zadnjega kozarca na skrajni desni strani, vse druge kozarce pa premakne tako, da se zapolni prazno mesto.

Zdaj se vrnete v prostor in nadaljujete s pokašanjem.

Kozarec, vzeti iz niza, je potrebno vrniti na njegovo pravo mesto. Da bi to naredili, ga povohajte in njegov vonj primerjate z drugimi, kolikorkrat želite. Pravilno uvrščen kozarec ima močnejši vonj od vzorca, ki stoji ob njem na desni strani ter šibkejši vonj od vzorca, ki stoji ob njem na levi strani.

Ta pokašnja se ponovi še s tremi ostalimi lastnostmi v nizu 12 koncentracij.

Da bi bila pokašnja in zbiranje odgovorov enostavnejša, mora vsak kandidat izpolniti formular, ki je dopolnilo k pravkar opisanim navodilom.

IZBIRA KANDIDATOV

Pokašnja št.
 Lastnost
 Premaknjen kozarec spada na mesto št.
 Datum
 Ime

6.4.3. Zbiranje rezultatov

Vodja ocenjevalne komisije mora zapisati podatke vsakega kandidata na ta način:

Ime kandidata	Proučevana lastnost	Mesto vzorca* (kandidat) k''	Pravo mesto vzorca k	Razvrščanje (k''-k) ²
---------------	---------------------	------------------------------	----------------------	----------------------------------

* mesto je podano z zaporednim številom

6.4.4. Postopek za statistično ocenjevanje

V tem posebnem primeru izbiranja morajo biti kozarci, ki jih je treba vrniti na njihova prava mesta, enaki za vse kandidate. V skladu s statističnimi izračuni, opravljenimi v ta namen, morajo kozarci za posamezno lastnost ustrezati naslednjim položajem v nizu:

Lastnost	Pregreto-plesnivo	Zakisano	Žarko	Grenko
kozarecšt.	10, 5, 7, 2	11, 3, 8, 6	7, 4, 10, 2	6, 3, 11, 9

Številka, ki ustreza položaju kozarca v vrstnem redu niza, se ne sme spremeniti, ker so bili statistični izračuni za to poskušno narejeni z upoštevanjem verjetnosti, da kozarce po naključju vrnejo na njihovo mesto.

Da kandidati drug drugemu ne bi mogli posredovati informacij, mora vodja ocenjevanja zagotoviti, da:

1. med kandidati ni možen stik. Vsak kandidat dobi drugače označene kozarce;
2. kandidat ne sme na noben način ugotoviti, s katerega mesta je bil premaknjen kozarec;
3. ne glede na to, da bodo vsi kandidati dobili iste, prej omenjene kozarce, bo vrstni red pri vsakem kandidatu drugačen.

Vsak kandidat dobi oceno, glede na svoje delo, izraženo na naslednji način:

$e^1_1, e^1_2, \dots, e^1_{12}$ je dvanajst kozarcev, ki ustrezajo dvanajstim koncentracijam lastnosti "i" katere koli od štirih lastnosti: pregreto-plesnivo, zakisano, žarko, grenko, postavljenim v padajočem redu koncentracij.

e^i_k je eden od prestavljenih kozarcev, K' pa mesto, na katero ga je postavil kandidat pri uvrščanju v niz. Zaradi tega sta K in K' , celi števili med 1 in vključno 12 in ustrezata pravi številki mesta izbranega kozarca in številki, ki mu jo je določil kandidat.

T predstavlja najvišje dovoljeno odstopanje in je vnaprej določena vrednost. V našem primeru je $T = 3$.

Če je $K'-K > T$, je kandidat zavrnjen. Če je $K'-K \leq T$, je kandidat teoretično sprejet in lahko nadaljuje poskušnjo, dokler ni sposoben vrniti kozarca na njegovo pravo mesto ali v neposredno bližino pravega mesta.

V tem primeru je ocena, ki jo dobi kandidat, ki je ocenil določeno lastnost, na primer pri nizu "pregreto-plesnivo" (Pr), enaka kvadratu razlike med točnim mestom kozarca v nizu in mestom, na katero ga je kandidat uvrstil, npr.:

$$P(1,2,3,4)^{(Pr)} = (K'-K)^2$$

Glede na to, da bo ta postopek izvajal vsak kandidat s štirimi koncentracijami vsake lastnosti, je delna ocena za lastnost (na primer Pr) naslednja:

$$Z^{(Pr)} = P_1^{(Pr)} + P_2^{(Pr)} + P_3^{(Pr)} + P_4^{(Pr)}$$

Prvi primer:

Vzemimo, da je kandidat A v zvezi s štirimi koncentracijami, vzeti iz niza za lastnost "i", odgovoril takole:

1. Primer

Pravo mesto kozarca v nizu (K)	Mesto, na katero ga je postavil kandidat (K')	Odmik od pravega mesta (K'-K)
7	7	7 - 7 = 0
4	5	4 - 5 = -1
10	6	10 - 6 = 4
2	4	2 - 4 = -2

Ta kandidat se zavrne, ker je $T > 3$; ali povedano drugače: pri uvrščanju kozarcev na njihova prava mesta se je kandidat zmotil za več kot tri mesta.

2. Primer

Vzemimo, da je kandidat premeščal kozarce za določeno lastnost na naslednji način:

Pravo mesto kozarca v nizu (K)	Mesto, na katero ga je postavil kandidat (K')	Odmik od pravega mesta (K'-K)
7	7	7 - 7 = 0
4	4	4 - 4 = 0
10	7	10 - 7 = 3
2	3	2 - 3 = -1

Kandidat ni zavrnjen. Dosegel je oceno:

$$Z_i = 0^2 + 0^2 + 3^2 + (-1)^2 = 10$$

Kandidatova končna ocena, s katero se potrdi, ali je sprejet ali zavrnjen kot poskušalec in je odvisna od njegovih odgovorov v zvezi z štirimi ocenjevanimi lastnostmi, je:

$$\begin{aligned} P_1^{(Pr)} + P_2^{(Pr)} + P_3^{(Pr)} + P_4^{(Pr)} &= Z^{(Pr)} \\ P_1^{(Za)} + P_2^{(Za)} + P_3^{(Za)} + P_4^{(Za)} &= Z^{(Za)} \\ P_1^{(Ža)} + P_2^{(Ža)} + P_3^{(Ža)} + P_4^{(Ža)} &= Z^{(Ža)} \\ P_1^{(Gr)} + P_2^{(Gr)} + P_3^{(Gr)} + P_4^{(Gr)} &= Z^{(Gr)} \\ Z_{\text{končni}} &= Z^{(Pr)} + Z^{(Za)} + Z^{(Ža)} + Z^{(Gr)} \end{aligned}$$

pri čemer je:

(Pr) = Pregreto-plesnivo

(Za) = Zakisano

(Ža) = Žarko

(Gr) = Grenko

Postavlja se vprašanje določitve najvišje vrednosti za Z , pri kateri lahko štejemo, da ima kandidat dobro raven zaznavanja, dober olfaktorni spomin in je na takšni intelektualni ravni, da lahko pravilno odgovarja v zvezi s štirimi dražljaji. Očitno ima Z vedno pozitivno vrednost in $Z=0$ pomeni, da je kandidat prepoznal in pravilno ocenil vseh šestnajst predstavljenih koncentracij (štiri za vsako lastnost).

Vrednost Z , ki ni 0, kaže, da je kandidat prepoznal območja lestvice, iz katerih so bile izbrane intenzitete, vendar pa jim ni mogel določiti natančnega položaja, ker njegova sposobnost razlikovanja intenzitet v nizu, ki mu je bil predstavljen za eno ali več lastnosti, ni zadovoljiva.

Če kandidat po naključju vrne vse kozarce, mora biti kritična vrednost Z_k določena tako, da je verjetnost, da bo $Z < Z_k$, dovolj majhna, vnaprej določena vrednost α .

Z drugimi besedami, zagotoviti moramo, da je pri tem postopku možnost, da v ocenjevalno komisijo izberemo poskušalca, ki nima dovolj velike sposobnosti razlikovanja intenzitete dražljajev, manjša od α .

Kadar je vrednost α določena (v našem primeru je 0,05), dobimo Z_k z verjetnostno porazdelitvijo spremenljivke Z , ta pa je odvisna od verjetnostne porazdelitve P spremenljivke K .

Če sledimo ustreznemu statističnemu izračunu, kritična vrednost Z_k doseže vrednost 34.

Ko dobimo oceno Z za vse kandidate, izločimo vse kandidate z oceno, višjo od 34.

Primer ocene kandidatov A in B:

Lastnost	Kandidat A	Kandidat B
Pregreto-plesnivo (Pr)	$Z^{(Pr)} = 10$	$Z^{(Pr)} = 12$
Zakisano (Za)	$Z^{(Za)} = 10$	$Z^{(Za)} = 11$
Žarko (Ža)	$Z^{(Ža)} = 10$	$Z^{(Ža)} = 15$
Grenko (Gr)	$Z^{(Gr)} = 4$	$Z^{(Gr)} = 0$
	vsota = 34	vsota = 38

Glede na to, da imata kandidata vrednosti $Z = 34$ in $Z = 38$, bo kandidat A sprejet, medtem ko bo kandidat B zavrnjen. Potem ko izločimo vse kandidate z oceno nad 34, razvrstimo preostale glede na njihovo oceno, dokler ne dobimo dvanajst najboljših kandidatov.

6.5. Usposabljanje

Glavni namen usposabljanja je:

- a) pokuševalcem približati mnogovrstne vohalno-okusevalno-tipne različice, ki jih najdemo v deviških oljčnih oljih.
- b) pokuševalcem približati posebno senzorično metodologijo.
- c) povečati individualne sposobnosti zaznavanja, prepoznavanja in vrednotenja senzoričnih lastnosti in
- d) izboljšati občutljivost in spomin glede na različne obravnavane lastnosti, tako da je končni rezultat natančna in dosledna ocena.

Usposabljanje zahteva številna delovna srečanja ocenjevalne komisije in skrbno analizo mnenj in pripomb posameznih pokuševalcev. Potem ko so pokuševalci vsak zase analizirali olja, se pogovorijo z vodjem ocenjevalne komisije o posameznih nejasnostih, da bi poenotili merila in mnenja.

Napredek, dosežen pri usposabljanju po določenem številu učnih ur, je ocenjen s povečevanjem odstotka pravih odgovorov (če so uporabljeni testi razlikovanja pri pokušnjah) ali z analizo variance povprečnih ocen, če se uporablja lestvica.

O praktični uporabi tega usposabljanja so mnenja različna, za zdaj pa velja, da je zelo uspešno in bistveno, če želimo, da bodo senzorični rezultati točni in natančni.

6.6. Pregledi izvajanja

Od presoje ocenjevalne komisije so v veliki meri odvisne tehnološke in komercialne odločitve. Zaradi tega je potrebno potem, ko pokuševalce izberemo in usposobimo, preverjati njihovo znanje. Ko je ocenjevalna komisija sestavljena in je opravila nekaj rutinskih pokušenj, je treba njeno delo redno preverjati v določenih časovnih presledkih.

7. Postopki za organoleptično ocenjevanje deviškega oljčnega olja

Ko so izpolnjeni prej naštet pogoji in so na razpolago potrebni pripomočki ter zbrana ocenjevalna komisija, naj vsak pokuševalec povoha in pokusi vzorec olja za analizo, ki je v testnem kozarcu (zapečaten vzorec je treba do analize hraniti v hladilniku, kamor se vrnejo tudi po vsaki pokušnji, dokler ni opravljen test v triplikatu). Pokuševalec analizira vohalne, okusevalne, tipne in kinestetične zaznave in jih vpiše v ocenjevalni list za deviško oljčno olje (slika 2) v Obrazec št. 1. Vpiše prisotnost posameznih lastnosti in stopnjo njihove intenzitete. Naslednja stopnja je ocena kakovosti olja, ki se vpiše v Obrazec št. 2.

7.1. Uporaba obrazcev (obrazec organoleptičnih lastnosti in ocenjevalna tabela kakovosti)

Obrazec št. 1: Obrazec organoleptičnih lastnosti

V obrazcu so našteje nekatere najbolj pogoste senzorične zaznave v oljčnih oljih. Če pokuševalec naleti na kakšen drug dražljaj, ki ne ustreza opisu, ga mora čim podrobneje opisati v rubriki "druge lastnosti".

Zaznavne lastnosti naj oceni v sorazmerju z njihovo intenziteto, kar v ustrezni rubriki označi s križcem (x) v skladu z naslednjimi merili:

- 1: komaj zaznavno;
- 2: šibko;
- 3: povprečno;
- 4: močno;
- 5: zelo močno (ekstremno).

Obrazec št. 2: Ocenjevalna tabela

V obrazcu 2 je ocenjevalna tabela kakovosti s točkami od 1 do 9 (9 za izjemno kakovost, 1 za najslabšo), s katero pokuševalci ocenijo kakovost olja. Ta ocena mora upoštevati tako dobre kot tudi slabe lastnosti olja tudi z leve strani obrazca.

Prvi stolpec obrazca 2 je razdeljen na pet delov. Razvrščanje olj mora temeljiti na odsotnosti oziroma prisotnosti in intenzivnosti arom, ki pomenijo napako.

Glede na to, da tretji stolpec ocenjevalne tabele obsega devet točk, je pri končni odločitvi o oceni kakovosti treba upoštevati različne vidike, ki so opisani v drugem stolpcu pod oznako "značilnosti".

SLIKA 2: OCENJEVALNI LIST ZA DEVIŠKO OLJČNO OLJE

Obrazec št. 1:

Obrazec organoleptičnih lastnosti

Obrazec št. 2:

Ocenjevalna tabela

	0	1	2	3	4	5
Oljčno sadežno (zrel in zeleni)						
Jabolko						
drugo zeleno sadje						
zeleno (listje, trava)						
grenko						
pikantno (pekoče)						
sladko						
druge dovoljene lastnosti (opiši)						
zakisano						
grobo						
kovina						
plesnivo-vlažno						
morklja						
pregreto- plesnivo						
žarko						
druge nedovoljene lastnosti (opiši)						

Napake	Značilnosti	Skupna ocena
Jih ni	Oljčno sadno Oljčno sadno in po drugem svežem sadju	9 8 7
Sibki in komaj zaznavni	Sibka aroma po kateremkoli sadju	6
Zaznavne	Dokaj nečista aroma po sadju, nenavadni vonji in okusi	5
Znatne, na meji sprejemljivosti	Jasni nečisti, neprijetni vonji in okusi	4
Močne in/ali resne, jasno zaznavne	Za uživanje popolnoma nedopustni vonji in okusi	3 2 1

Ocene za vohalno - okušalno - tipne zaznave

1 : komaj zaznavno

2 : rahlo (šibko)

3 : povprečno

4 : močno

5: ekstremno (zelo močno)

Pripombe

Ime pokuševalca

Oznaka vzorca

Datum

7.2. Končna ocena

Vodja ocenjevalne komisije mora zbrati ocenjevalne liste, ki so jih izpolnili vsi pokuševalci, in preveriti, ali se senzorične lastnosti in intenzitete, s katerimi so bile te lastnosti zaznane in zapisane na obrazcu organoleptičnih lastnosti, ujemajo z oceno olja na ocenjevalni tabeli kakovosti. Če pride do opazne razlike, mora vodja prositi pokuševalca, naj preveri ocenjevalni list.

Če je to potrebno, mora pokuševalec pokušnjo ponoviti.

Na koncu mora vodja ocenjevalne komisije sestaviti tabelo z ocenami celotne skupine in izračunati aritmetično sredino in standardni odmik od aritmetične sredine.

Če vodja komisije presodi, da je potrebno pokušnjo ponoviti, mora skupina vzorec ocenjevati v trojniku.

Končna ocena, decimalno število, je srednja vrednost treh podeljenih ocen.

Če je srednja vrednost intenzitete za grenkost oziroma pikantnost večja od 2,5, je treba olje primerno označiti in zapisati, da je olje grenko oziroma pikantno.

Prikaz rezultatov: na podlagi povprečne ocene mora vodja ocenjevalne komisije določiti kategorijo, v katero se je vzorec olja uvrstil glede na vrsto kakovosti v pravilniku o oljčnem olju. V poročilu o analizi je senzorična ocena podana le z razvrstitvijo olja v kategorijo.

SENZORIČNA ANALIZA: SPLOŠNI OSNOVNI SLOVAR

1. Cilj

Namen tega slovarja je zbrati in opredeliti splošne izraze, ki se uporabljajo pri senzorični analizi.

2. Slovar

2.1. Splošna terminologija

Senzorična analiza

Pregled organoleptičnih lastnosti proizvoda s pomočjo čutil.

Zaznavanje

Senzorično zavedanje zunanjih predmetov ali dogodkov.

Organoleptična lastnost

Lastnost izdelka, ki je zaznavna s čutili.

Strokovni ocenjevalec

(z vidika preiskave organoleptičnih lastnosti)

Izbran strokovnjak z visoko razvito stopnjo senzorične občutljivosti in z izkušnjami pri senzorični metodologiji, ki je sposoben dosledno in ponovljivo senzorično ocenjevati različne proizvode.

Pokuševalec

Usposobljena, občutljiva oseba, izbrana za vrednotenje organoleptičnih lastnosti živil s pomočjo čutil.

Ocenjevalna komisija

Skupina posebej izbranih in usposobljenih ocenjevalcev, ki izvajajo senzorične analize proizvodov pod predpisanimi in nadzorovanimi pogoji.

Občutek

Subjektivni odziv (zaznava) organizma na čutilni dražljaj.

Občutljivost

Sposobnost kvalitativnega in kvantitativnega zaznavanja dražljajev majhne intenzitete ali majhnih razlik med dražljaji s pomočjo čutil.

Pokušnja

Postopek, ki vključuje zaznavanje, analiziranje in presojanje organoleptičnih lastnosti proizvoda, predvsem njegovih vohalnih, okuševalnih, tipnih in kinestetičnih lastnosti.

Sprejetje

dejanje določenega posameznika ali skupine, ko ugotovi, da proizvod zadovoljuje njegova pričakovanja.

Harmoničnost

lastnost izdelka, ki daje prijeten občutek. Ta občutek nastane pri zaznavi sestavin izdelka kot vohalnih, okuševalnih, tipnih in kinestetičnih dražljajev, ker so ti prisotni v ustreznih razmerjih.

Sprejemljivost

stanje izdelka, ki ga je posameznik ali skupina sprejela glede na njegove organoleptične lastnosti.

Razlikovanje

dejanje kvalitativnega oziroma kvantitativnega razlikovanja med dvema ali več dražljaji.

Kompenzacija

rezultat medsebojnega vplivanja kombinacije dražljajev, ko vsak dražljaj zaznamo manj intenzivno, kot če nastopa samostojno.

Videz

kombinacija organoleptičnih lastnosti, ki jih zaznamo z vidom: velikost, oblika, barva, struktura, motnost, jasnost, tekočnost, penjenje in vrenje.

Lastnost

zaznavna značilnost.

2.2. Fiziološka terminologija

Dražljaj

fizikalni ali kemijski povzročitelj odgovora zunanjih ali notranjih senzoričnih receptorjev.

Okus

čut, katerega receptorji so v ustih, predvsem na jeziku, in jih aktivirajo različne snovi v raztopini.

Okušalno / gustatorno

opis lastnosti izdelka, ki vzdraži okušalni aparat tako, da vzbudi zaznave, ki se nanašajo na enega ali več osnovnih okusov: sladko, slano, kislo, grenko.

Receptor

specifičen del čutila, ki se odziva na določen dražljaj. Opomba: receptorji so razvrščeni glede na vrsto energije, ki povzroča dražljaj (svetloba, toplota, zvok itd.)

Voh

je funkcija vohalnega aparata, da sprejme in razlikuje med molekulami hlapnih snovi, ki ga dosežejo skozi nos, neposredno ali posredno.

Intenzivnost (sam.)

stopnja dražljaja, ki povzroči čutno zaznavo.

Prilagoditev (sam):

začasno spremenjena občutljivost v zaznavanju senzoričnih dražljajev zaradi neprekinjene ponavljajoče izpostavljenosti določenemu dražljaju ali dražljaju, ki mu je podoben.

Oviranje (inhibicija)

zmanjšan odziv čutilnega organa ali njegovega dela na dražljaj, čeprav intenzivnost presega prag zaznave.

Odziv

dejanje, pri katerem se senzorične celice odzivajo na delovanje enega ali več, za določeni receptor ustreznih dražljajev.

Telo

tipni občutek v ustih, s katerim ugotovimo stopnjo gostote, viskoznosti, konsistence ali trdnosti izdelka.

Dišava

svež, prijeten vonj.

Vohati

opis dejanja, pri katerem zaznamo vonj.

Objektivno

način resničnega in dokazljivega opisovanja, pri katerem je vpliv človeka čim manjši (npr. navade, nagnjenost, priljubljenost)

Opomba: uporaba izraza "instrumentalen" se, kot sinonim za objektivno, ne priporoča.

Subjektivno

opis zaznave, na katero poleg dražljaja vpliva tudi naš način razmišljanja in čutenja.

Kinesteza

občutek, ki je rezultat pritiska na vzorec in ga ustvari gibanje v ustni votlini ali pa ga ustvarimo s prsti (na primer stiskanje sira s prsti).

Prag**Absolutni prag:**

minimalna vrednost senzoričnega dražljaja, ki povzroči
– pojav občutka (prag dražljajev, prag zaznave),
– prepoznavo občutka (prag prepoznave).

Prag razlike

najmanjša vrednost senzoričnega dražljaja, ki povzroči zaznavno razliko v intenzivnosti dražljaja.

Končni prag

največja vrednost dražljaja, nad katero povečanje intenzivnosti dražljaja ni več zaznavno.

Preferenčni prag

najnižja kvantitativna vrednost dražljaja nad absolutnim pragom, pri kateri se pojavi privlačnost ali zavračanje glede na nevtralni dražljaj, na primer pri izbiri med sladkano tekočino in vodo.

Pod pragom

pod absolutnim pragom.

Nad pragom

nad absolutnim pragom.

Senzorična utrujenost

posebna oblika senzorične prilagoditve, ko pade raven občutljivosti.

Kompenzacija

rezultat medsebojnega delovanja kombinacije dražljajev, ko vsakega od dražljajev zaznamo manj intenzivno, kot če bi učinkoval posamezno.

Sinergistično

skupen učinek ali delovanje snovi, ko intenziteta organoleptičnih lastnosti, kot posledica kombinacije, presega vsoto intenzitet posameznih lastnosti.

Kontrastni učinek

je povečanje odziva kot odgovor na razlike med dvema sočasnima ali zaporednima dražljajema.

Nasprotno od konvergentnega učinka.

Konvergentni učinek

je zmanjšanje odziva kot odgovor na razlike med dvema sočasnima ali zaporednima dražljajema. Nasprotno od kontrastnega učinka.

2.3. Terminologija, ki se nanaša na organoleptične lastnosti

Kislo

a) opisuje osnovni okus, ki ga povzročajo razredčene vodne raztopine večine kislih snovi (na primer citronske kisline, mlečne kisline, vinske kisline);

b) opisuje lastnosti čistih snovi ali mešanic, ki povzročajo kislo zaznavo.

Ustrezen samostalnik je kislost.

Kiselkasto

opisuje vohalno-okušalno zaznavo, pri kateri prevladujejo kisline, ki so večinoma nastale s fermentacijo, ali živila, ki povzročajo kislo zaznavo.

Nekateri dejavniki, ki prispevajo k tej zaznavi, se nanašajo na fermentacijo živil, na primer mlečno-kislinsko ali ocetno-kislinsko fermentacijo.

Grenko

a) opisuje osnovni okus, ki ga povzroči razredčena vodna raztopina različnih snovi, kot so na primer kinin, kofein ali določeni alkaloidi;

b) opisuje lastnost čistih snovi ali mešanic, ki povzročijo grenko zaznavo.

Ustrezen samostalnik je grenkost.

Slano

a) opisuje osnovni okus, ki ga povzročajo raztopine natrijevega klorida;

b) opisuje lastnost čistih snovi ali mešanic, ki povzročajo ta okus.

Ustrezen samostalnik je slanost.

Sladko

a) opisuje osnovni okus, ki ga povzročajo vodne raztopine različnih snovi, na primer saharoze;

b) opisuje lastnost čistih snovi ali mešanic, ki povzročajo ta okus.

Ustrezen samostalnik je sladkost.

Trpko

a) opisuje celovito zaznavo v ustih, ki jo povzročajo razredčene vodne raztopine nekaterih taninov, kot so npr. kakijevi in trnuljevi tanini.

b) opisuje lastnost čistih snovi ali mešanic, ki povzročajo to zaznavo.

Ustrezen samostalnik je trpkost.

Aroma

celovita kombinacija vohalno-okušalno-tipnih in kinestetičnih zaznav, ki omogoča pokuševalcu, da razpozna in postavi kriterije o primernih in neprimernih aromah.

Okus

a) občutek, ki ga zaznamo, ko nekatere topne snovi vzdražijo okušalne brbončice;

b) lastnosti značilnih občutkov, ki jih take snovi povzročajo.

Osnovni okus

katerikoli od štirih značilnih okusov: sladko, slano, kislo, grenko.

Vonj

a) kombinacija občutkov, zaznanih z vohalnim organom med vohanjem določenih hlapnih snovi;

b) lastnost posebnega občutka, ki ga povzroči ena od zgoraj omenjenih sestavin.

Pookus

kombinacija občutkov, zaznanih potem, ko je dražljaj izginil iz ust in se razlikuje od občutkov, zaznanih pred tem.

Aromatičnost

opisuje lastnost čistih snovi ali mešanic, ki pri okušanju povzročijo zaznavo, poznano kot aroma;

Tekstura

mehanske, geometrijske in površinske lastnosti proizvoda, ki se zaznajo z mehaničnimi, tipnimi receptorji v ustih in, kjer je primerno, tudi z vidnimi in slušnimi receptorji.

Opomba: ta izraz se nanaša samo na objektivne lastnosti in ne na občutke, ki so poimenovani s splošno terminologijo, na primer konsistenca, vlaknatost, mastnost ipd.

Razporejanje vzorca v ustih

postopek, ko živilo pride v stik z vsemi občutljivimi površinami v ustih, tako da zaznamo občutek, ki ga živilo vzbudi.

Opomba: ta slovar se lahko poveča v skladu s standardi SIST ISO 5492.

KOZARCI, KI SE UPORABLJAJO PRI POKUŠNJI OLJ**1. Cilj**

Namen tega standarda je opisati značilnosti kozarcev, ki se uporabljajo pri organoleptičnih analizah jedilnih olj (vonj, okus, aroma).

Poleg tega predpisuje prilagojen grelnik, potreben za to, da bi se dosegla in obdržala prava temperatura.

2. Opis kozarca

Namen risbe na sliki 3 je uvesti optimalne značilnosti primernega kozarca, ki so:

- maksimalna stabilnost, ki preprečuje nagibanje kozarca in polivanje olja;
- dno, ki se prilega odprtini grelnika, tako da se dno kozarca enakomerno segreva;
- oblika, ki je najširša pri dnu, tako da se hlapne snovi

olja z lahkoto sproščajo, in pri vrhu zožana, da se hlapne snovi lahko koncentrirajo, s čimer zagotovimo, da jih z nosom bolje zaznamo in razpoznamo;

d) barva stekla mora biti temna, da barva olja ne more vplivati na oceno.

2.1. Mere

Kozarec je prikazan na sliki 3, njegove mere pa so:

- prostornina	130ml $\pm$ 10ml
- višina	60mm $\pm$ 1mm
- premer ustja	50mm $\pm$ 1mm
- premer kozarca pri vrhu	70mm $\pm$ 1mm
- premer dna	35mm $\pm$ 1mm
- debelina kozarca ob straneh	1,5mm $\pm$ 0,2mm
- debelina dna	5mm $\pm$ 1mm

Vsak kozarec mora biti opremljen z urnim steklom, katerega premer je za 10mm večji od premera kozarca. To urno steklo se uporabi kot pokrov, ki preprečuje izgubo arome in vstop prahu.

2.2. Značilnost izdelave

Kozarec je narejen iz toplotno odpornega stekla. Biti mora temno obarvan, da se ne more razločiti barve njegove vsebine. Ne sme imeti prask oziroma zračnih mehurčkov.

Rob mora biti pravilen, gladek in prirobljen.

2.3. Navodila za uporabo

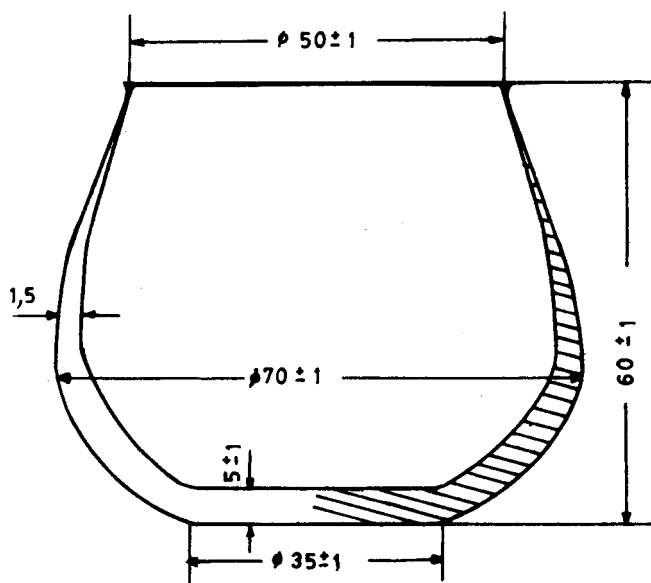
Kozarce peremo z nevtralnimi sredstvi in jih splakujemo tako dolgo, da se popolnoma odstrani čistilo. Nato jih splaknemo še z destilirano vodo, pustimo, da se odtečejo, in jih posušimo v sušilniku.

Ne smejo se uporabljati koncentrirane kisline in ne mešanice kromovih kislin.

Kozarci morajo ostati do uporabe v sušilniku ali pa v omarici, kjer so zaščiteni pred onesnaženjem s tujimi vonji.

Pred uporabo vsak kozarec povohamo in se tako prepričamo, da kozarci nimajo tujega vonja. Pri pripravi pakušnje pazimo na to, da označimo vsak kozarec in vzorec olja, ki ga vsebuje. Vodja pakušnje je edina oseba, ki je seznanjena z razporedom vzorcev.

Slika 3: Kozarec za pakušnjo

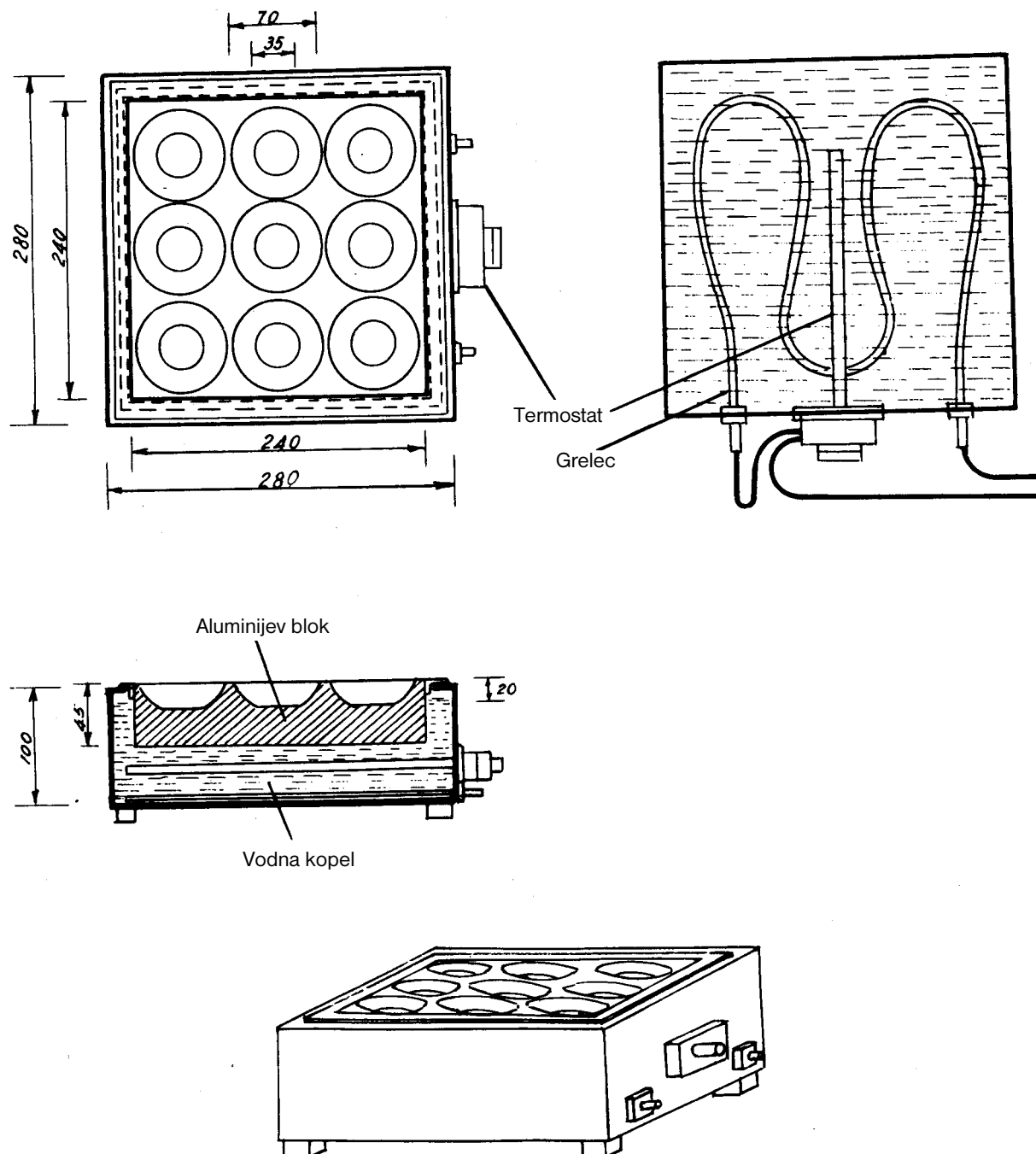

Mere (v mm)

3. Naprava za segrevanje vzorcev

Vzorke organoleptično pregledamo pri predpisani temperaturi, ki je za olja 28 ± 2 °C. Zato je treba v vsako ocenjevalno komoro namestiti grelnik (slika 4). Grelnik je sestavljen iz aluminijevega bloka, ki je potopljen v termostatisirano vodno kopel. Blok ima odprtine, ki se prilegajo dnu kozarcev. Temperaturna razlika med grelnikom in oljem v kozarcih ne sme biti višja od ± 2 °C.

Slika 4: Grelnik (mere vmm)

NAVODILO ZA OPREMO DEGUSTACIJSKE SOBE

1. Uvod

Degustacijska soba je zasnovana tako, da zagotavlja ocenjevalni komisiji delo v primernem, udobnem in standardiziranem okolju, ki zagotavlja ponovljivost in primerljivost rezultatov.

2. Cilj

Namen navodila je določiti osnovne pogoje, ki morajo biti izpolnjeni pri opremljanju degustacijske sobe.

3. Splošne zahteve za opremo

Prostori morajo biti, ne glede na velikost, v skladu z naslednjimi zahtevami:

- prijetni in ustrezno osvetljeni (glej 3.2.), oprema pa nevtralna. Zaradi tega naj bodo stene svetlih barv, ki ustvarjajo sproščeno razpoloženje. Barva sobe in njena osvetlitev lahko vplivata na rezultate senzorične analize.

Prostori morajo biti takšni, da se lahko enostavno očistijo in zvočno izolirajo. V njih ne sme biti tujih vonjev, zato naj bodo opremljeni z dobrimi prezračevalnimi napravami. V prostoru je treba vzdrževati stalno temperaturo od 20 do 22 °C.

3.1. Velikost

Velikost prostorov je navadno odvisna od možnosti, ki jih imajo laboratoriji ali podjetja. Na splošno pa morajo biti prostori dovolj prostorni, da je v njih mogoče namestiti deset enakovrednih ocenjevalnih mest in prostor za pripravo vzorcev.

Zaželeno je, da je prostor čimvečji, da se lahko loči prostor za čiščenje pribora od prostora za kulinarično pripravo in prostora za odprto skupinsko preskušanje.

3.2. Osvetlitev

Osvetlitev, naravna ali umetna, naj bo izenačena, difuzna in z možnostjo nastavitve.

3.3. Temperatura in vlažnost

V prostorih mora biti stalna in prijetna temperatura in sprejemljiva vlažnost. Priporoča se, razen v posebnih okoliščinah, temperatura od 20° do 22 °C in 60 do 70% relativna vlažnost.

4. Opis ocenjevalne kabine

4.1. Splošne značilnosti

Kabine za senzorično analizo naj bodo v prostoru nameščene druga ob drugi, biti morajo enake in ločene s

pregradami, ki naj bodo dovolj visoke in široke, da pokuševalce med seboj ločijo.

Kabine naj bodo izdelane iz materiala, ki se lahko enostavno čisti in vzdržuje (na primer les ipd). Če je kabina prebarvana, mora biti barva po sušenju popolnoma brez vonja.

Sedeži naj bodo udobni in nastavljive višine.

Vsaka kabina mora imeti svojo lastno osvetlitev z možnostjo nastavitve.

Zelo priporočljivo je, da so kabine opremljene s stikalom, povezanim z zunanjo lučjo. Ta omogoča pokuševalcu, da osebi, ki spremlja pokušnjo, sporoči, da je pokušnjo končal, ali da zahteva nove vzorce, da manjka del opreme, da je opazil kakšne nepravilnosti, da želi kakšne podatke in podobno, ne da bi motil druge pokuševalce.

4.2. Velikost

Kabine morajo biti ustrezno velike in udobne, priporočene mere pa so:

- širina: 0,75 m (brez korita); 0,85 m (s koritom);

- dolžina: 0,50 m (miza); 0,20 m dodatno za pregrado;

- višina pregrade: najmanj 0,60 m od mize;

- višina mize: 0,75 m.

4.3. Ureditev

Površina mize mora biti taka, da jo je možno enostavno čistiti.

Del površine se uporablja kot izplakovalnik s tekočo pitno vodo. Če to ni izvedljivo, je na tem prostoru lahko plitva posoda, pljuvalnik ali podobna posoda.

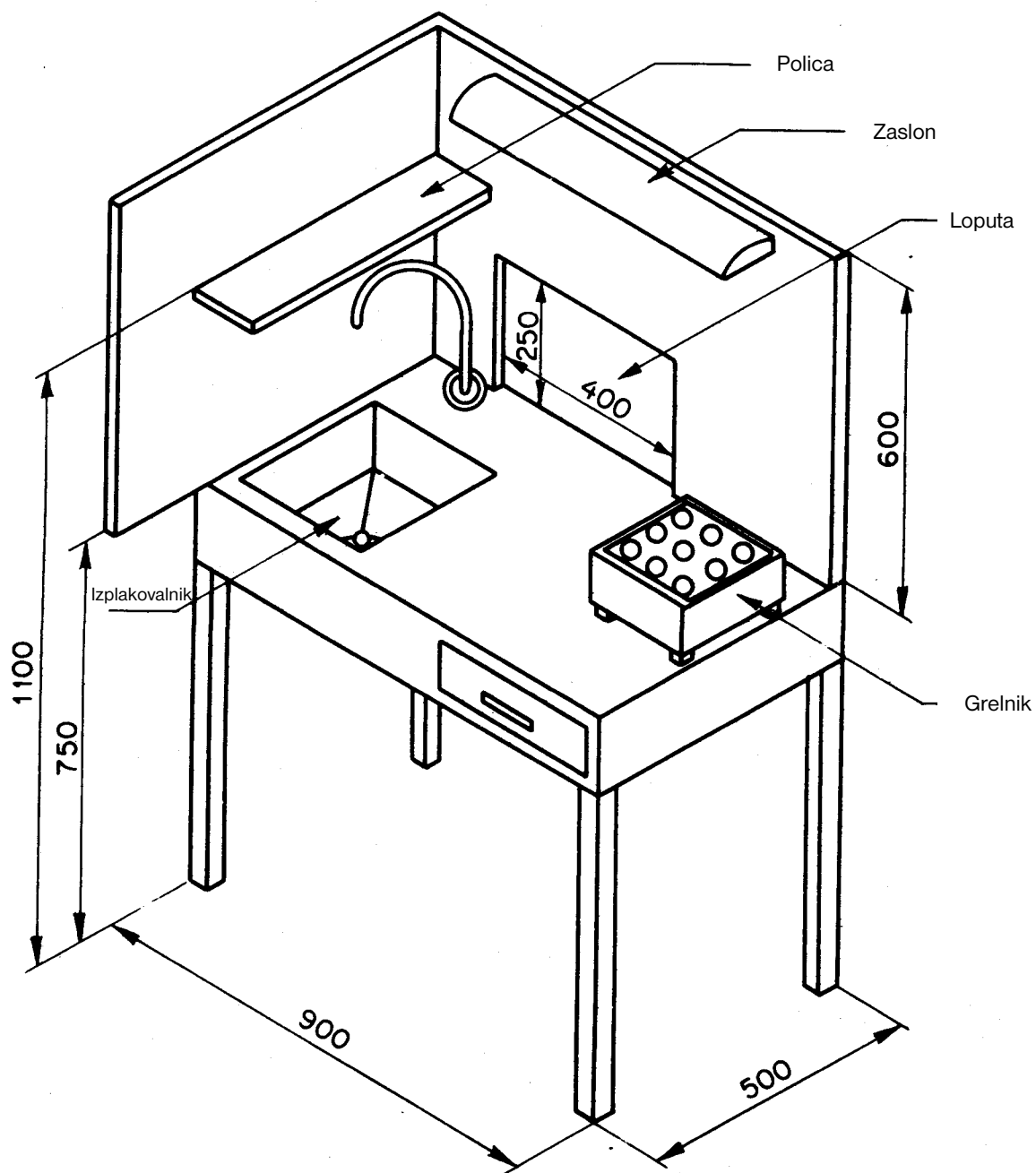
Kadar morajo imeti med pokušnjo vzorci stalno temperaturo, ki je nad ali pod sobno temperaturo, uporabimo vodno kopel, grelnik ipd.

Na višini 1,10 m se lahko namesti polica, namenjena različnim potrebščinam (kozarcem, drobnemu priboru ipd.)

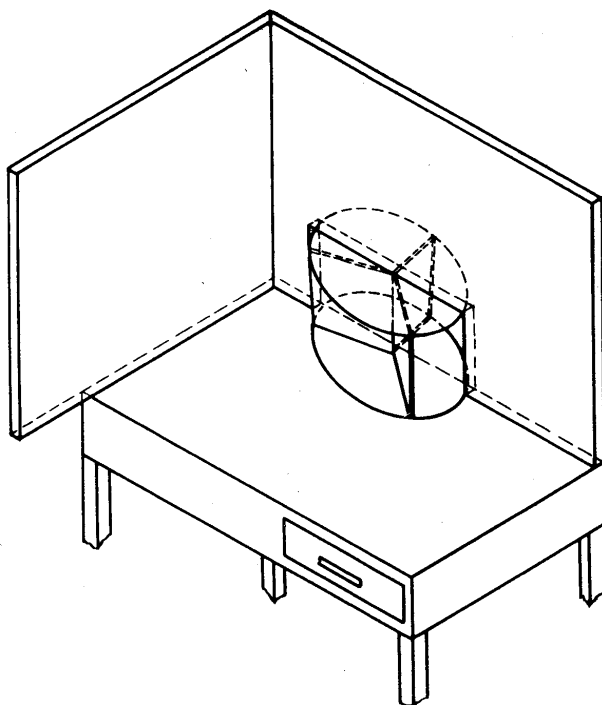
Če ureditev kabin v degustacijskih sobah to dovoljuje, je priporočljivo namestiti naprave za lažje podajanje vzorcev. To so lahko drsna vratca (slika 5), vrtljiva navpična vratca (slika 6), primerna za kozarce ali skodelice (visoke posode), v primeru majhnih vzorcev pa vratca, ki se odpirajo vodoravno (slika 7). Odprtina naj bo dovolj velika, da lahko skozenjo podamo pladenj in kozarce z vzorci.

Slika 8 je kot primer degustacijske sobe z dodatnimi prostori.

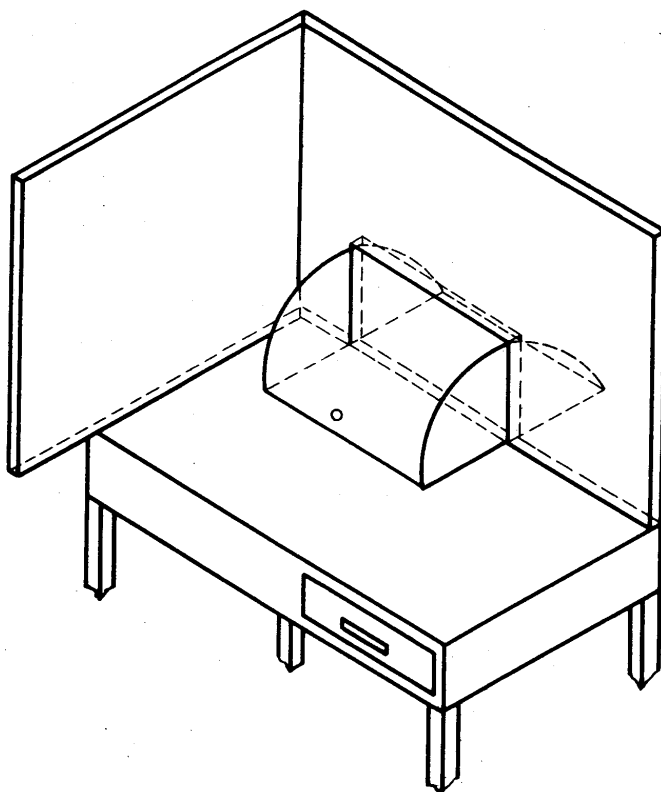
UREDITEV KABINE
Slika 5: Ureditev z drsnimi vratci

Slika 6: Vrtljiva navpična vratca za podajanje vzorcev

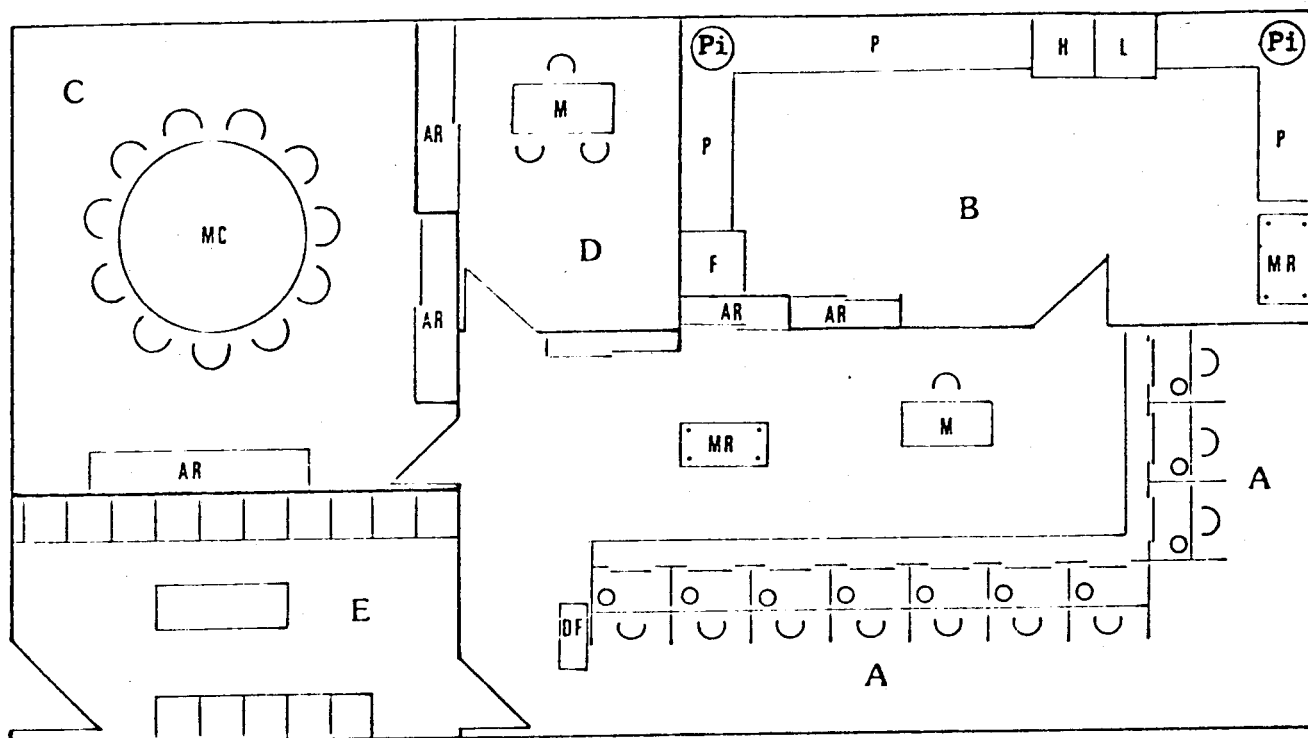

Slika 7: Vodoravna vratca za podajanje vzorcev

LABORATORIJ ZA SENZORIČNO ANALIZO (PRIMER)

Slika 8: Primer sobe za degustacijo

- A – ocenjevalne kabine,
- B – prostor za čiščenje pribora in pripravo vzorcev,
- C – prostor za skupinsko delo,
- D – pisarna,
- Č – čakalnica,
- H – hladilnik,
- G – grelnik,
- I – izplakovalnik,
- O – omara,
- P – pomivalni stroj,
- M – miza,
- SV – servirni voziček,
- RM – razdeljevalno mesto,
- OM – okrogla miza,
- DP – delovna površina.

5. Dodatni prostori

Če je dovolj prostora, je priporočljivo zagotoviti ločene prostore za pripravo vzorcev, pripravo kozarcev ali naprave ter za razgovor pred pokušnjo in po njej. Ti prostori naj bodo čisti. Vonji, hrup ali pogovori ne smejo motiti dela ocenjevalcev v degustacijski sobi.

Opomba: opisani pogoji so idealni. Če ni možna takšna ureditev, so lahko pokušnje v prostorih, ki ustrezajo minimalnim predpisanim pogojem (osvetlitev, temperatura, hrup, vonji) z namestitvijo mobilnih kabin iz sestavljivih elementov tako, da so lahko pokuševalci ločeni med seboj.

Priloga 2

DOLOČANJE VSEBNOSTI TRILINOLEINA

I. Cilj

Ugotavljanje vsebnosti triacilglicerolov v oljčnem olju glede na njihovo ekvivalentno ogljikovo število s pomočjo tekočinske kromatografije visoke zmogljivosti.

Metoda opisuje separacijo in kvantitativno določitev triacilglicerolne sestave rastlinskih olj glede na njihove molske mase in stopnjo nenasičenosti kot funkcije njihovega ekvivalentnega ogljikovega števila (glej opombo 1).

II. Področje uporabe

Metoda se uporablja za vsa rastlinska olja, ki vsebujejo triacilglicerole maščobnih kislin z dolgimi verigami ogljikovih atomov. Metoda je še posebej uporabna pri odkrivanju prisotnosti majhnih količin pol sušecih (semi-dry) olj (bogatih z linolno kislino) v rastlinskih oljih, ki vsebujejo oleinsko kislino kot prevladujočo nenasičeno maščobno kislino, kot je na primer oljčno olje.

III. Princip

Ločevanje triacilglicerolov glede na njihovo ekvivalentno ogljikovo število s pomočjo tekočinske kromatografije visoke zmogljivosti (reverzna faza) in interpretacija kromatogramov.

IV. Oprema

A) tekočinski kromatograf visoke zmogljivosti s termostatsko kontrolo temperature kolone;

B) injektor z zanko za 10 μ L doziranje;

C) detektor: diferenčni refraktometer. Polna občutljivost mora biti vsaj 10^{-4} enote lomnega količnika;

D) kolona: kovinska cev iz nerjavečega jekla dolžine 250mm in z notranjim premerom 4,5mm, napolnjena s silicijevim dioksidom z velikostjo delcev premera 5mm z 22 do 23% ogljika v obliki oktaedecilsilana (RP 18);

E) rekorder oziroma integrator.

V. Reagenti

reagenti morajo biti analitsko čisti. Elucijska topila pa primerno odplinjena; lahko so tudi večkrat regenerirana, ne da bi to vplivalo na kromatografsko ločbo.

A) kloroform;

B) aceton;

C) acetonitril;

D) elucijsko topilo: acetonitril + aceton (v takšnem razmerju, ki omogoča želeno separacijo; začnemo z mešanico 50:50);

E) topilo za raztapljanje vzorca: aceton ali 1:1 mešanica acetona in kloroforma;

F) Referenčni triacilgliceroli: uporabimo lahko komercialne triacilglicerole (tripalmitin, triolein ...) in v graf vneseemo retenzijski čas kot funkcijo ekvivalentnega ogljikovega števila; ali pa kot alternativo kromatogram, ki ga dobimo s separacijo triacilglicerolov sojinenga olja (glej opombi 2 in 3 in sliki 1 in 2).

VI. Priprava vzorcev

5% raztopino vzorcev pripravimo tako, da v 10ml merilno bučko zatehemo $0,5 \pm 0,001$ g vzorca in dopolnimo do oznake s topilom iz točke 5.5.

VII. Postopek

Pripravimo tekočinski kromatograf. Elucijsko topilo črpamo skozi sistem s pretokom 1,5ml na minuto vse dokler sistem ni očiščen. Počakamo, da dosežemo stabilno bazno linijo.

Vbrizgamo 10 μ L vzorca, pripravljenega kot v točki 6.

VIII. Izračun in podajanje rezultatov

Uporabimo metodo interne standardizacije (normalizacije), i.e. vzamemo, da je vsota pikov vseh triacilglicerolov enaka 100%. S pomočjo naslednjega obrazca izračunamo relativen odstotek posameznega triacilglicerola:

odstotek triacilglicerola = površina pika / vsota površin pikov $\times 100$

Rezultat podajamo na eno decimalno mesto natančno.

Opomba 1. elucijski red lahko določimo z izračunom ekvivalentnih ogljikovih števil, pogosto definiranih z izrazom, $ECN = CN - 2n$, kjer je CN število ogljikovih atomov, n pa število dvojnih vezi. Izračun ekvivalentnih ogljikovih števil je lahko precej bolj natančen, če upoštevamo izvor dvojne vezi. Če z n_0 , n_1 in n_{1n} označimo število dvojnih vezi v oleinski, linolni in linolenski kislini, lahko izračunamo ekvivalentno ogljikovo število s pomočjo naslednje formule:

$$ECN = CN - d_0 n_0 - d_1 n_1 - d_{1n} n_{1n},$$

kjer koeficiente d_0 , d_1 in d_{1n} lahko izračunamo s pomočjo referenčnih triacilglicerolov. Pod pogoji, določenimi s to metodo, bo izraz zelo podoben naslednjemu:

$$ECN = CN - [2,60 n_0] - [2,35 n_1] - [2,17 n_{1n}]$$

Opomba 2. Z različnimi referenčnimi triacilgliceroli lahko izračunamo resolucijo glede na triolein,

$$\alpha = RT' / RT'_{olein}$$

z uporabo reduciranega retenzijskega časa $RT' = RT - RT_{topilo}$

Graf $\log \alpha$ proti f (število dvojnih vezi) omogoča določitev retenzijskih vrednosti za vse triacilglicerole maščobnih kislin, ki jih vsebujejo referenčni triacilgliceroli – glej sliko 2.

Opomba 3. Zmogljivost kolone mora omogočati ločevanje trilinoleinskega pika od ostalih triacilglicerolnih pikov s podobnimi RT.

Opomba 4. Pri deviških oljčnih oljih neprimernih za prehrano in pri surovih oljih iz oljčnih tropin moramo pred izvajanjem analize (zaradi prisotnosti nekaterih snovi, ki koe-luirajo s trilinoleinom), le-te predhodno očistiti s pomočjo naslednje metode:

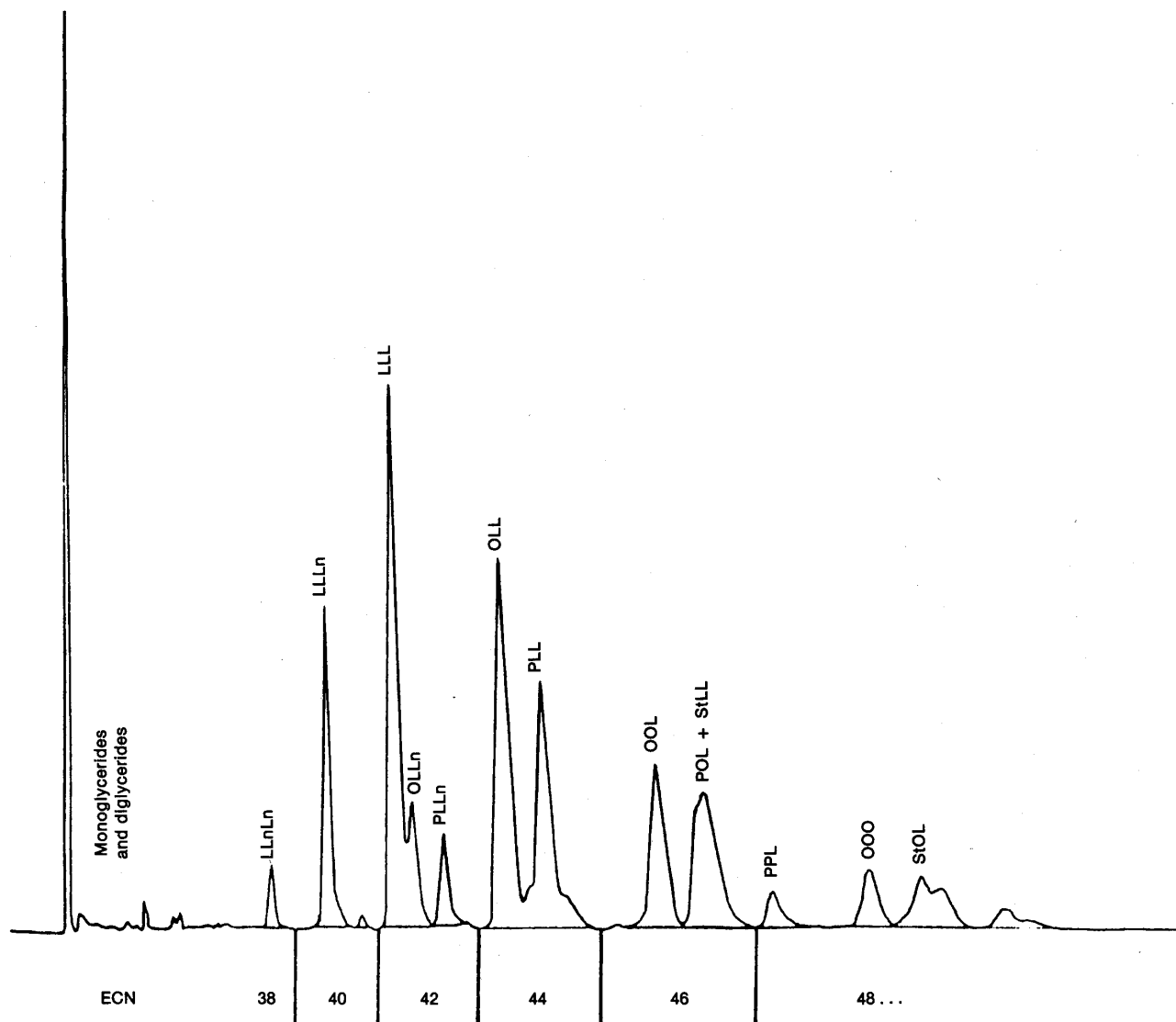
Na silikagelno kolono za tekočo-trdno ekstrakcijo (tip SEP PAC, vložek iz silikagela, Waters del št. 51900) nanesemo 200 μ L nerazredčenega olja.

Zatem triacilglicerole eluiramo z 20ml brezvodnega heksana HPLC kakovosti ne dlje kot 20 sekund.

Eluat posušimo v toku dušika ter ga zatem raztopimo v 5ml izopropanola ali acetona. 10 oziroma 20 μ L tako pripravljene raztopine injiciramo v tekočinski kromatograf. Pred tem moramo še preveriti maščobno kislinsko sestavo vzorca, ki mora biti taka kot pred čiščenjem (v mejah analitske napake uporabljene metode).

Slika1

Kromatogram vzorca sojinega olja

P = palmitinska kislina

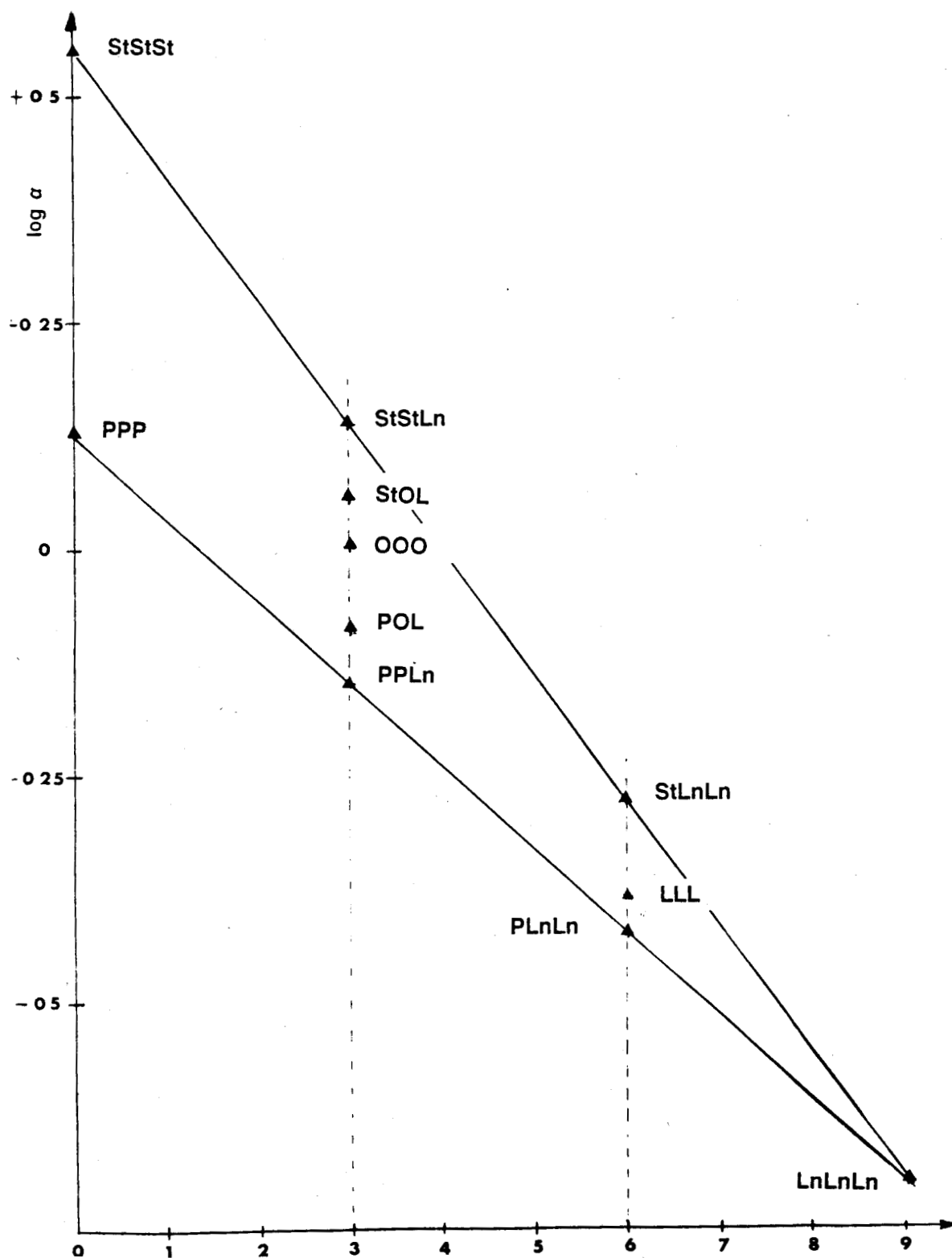
St = stearinska
kislinaO = oleinska
kislina

L = linolna kislina

Ln = linolenska
kislina

Slika 2

Graf logaritma a proti f (število dvojnih vezi)

La = laurinska kislina (C 12:0)
 St = stearinska kislina (C18:0)
 Ln = linolenska kislina (C18:3)

My = miristinska kislina (C14:0)
 O = oleinska kislina (C18:1)

P = palmitinska kislina (C16:0)
 L = linolna kislina (C18:2)

Priloga 3

UGOTAVLJANJE VSEBNOSTI VOSKOV Z UPORABO
KAPILARNE PLINSKE KROMATOGRAFIJE (GLC)

1. Cilj

Ta metoda opisuje postopek za ugotavljanje vsebnosti voskov v nekaterih masteh in oljih pri pogojih preskušanja.

Ta metoda se še posebej uporablja za razlikovanje med oljčnimi olji, pridobljenimi s pomočjo stiskanja in med oljčnimi olji, pridobljenimi z ekstrakcijo (olje iz oljčnih tropin).

2. Princip

Maščobi (masti ali olju) dodamo ustrezeni interni standard ter jo zatem frakcioniramo s pomočjo kolonske kromatografije na z vodo omočenem silikagelu. Prvo frakcijo (katere polarnost je manjša od polarnosti triacilglicerolov) ujamemo in analiziramo s pomočjo kapilarne plinske kromatografije.

3. Oprema

3.1 25ml erlenmajerica;

3.2 steklena kromatografska kolona notranjega premera 15mm in dolžine 30 do 40cm;

3.3 primeren plinski kromatograf z nastavki za kapilarne kolone in z možnostjo neposrednega hladnega injiciranja na začetek kolone, ki mora ustrezati naslednjim zahtevam:

3.3.1 možnost termostatsko kontrolirane peči za kolone z vzdrževanjem temperature znotraj 1 °C;

3.3.2 hladen injektor z možnostjo neposrednega injiciranja vzorca na kolono;

3.3.3 plamensko ionizacijski detektor (FID) z ustreznim konverterjem – ojačevalcem;

3.3.4 rekorder integrator, kompatibilen s konverterjem-ojačevalcem iz 3.3.3. z odzivnim časom, manjšim od 1 sekunde, z nastavljivo hitrostjo pomika papirja;

3.3.5 steklena ali kvarčna kapilarna kolona dolžine 10 do 15 m, z notranjim premerom 0,25 do 0,32mm, znotraj prekrita s tekočino SE-52 ali SE-54 (ali enakovredno) v debelini 0,10 do 0,30 µm;

3.4 10 µl mikrobrizgalko s kaljeno iglo in z možnostjo neposrednega injiciranja na začetek kolone.

4. Reagenti

4.1 silikagel 70/230 mesh (e.g. Merck 7754)

Silikagel štiri ure žarimo na 500 °C, nakar ga ohladimo in mu dodamo 2% vode ter dobro premešamo, da se suspenzija homogenizira. Pred uporabo hranimo 12 ur v temi;

4.2 n-heksan, za kromatografijo;

4.3 etil eter, za kromatografijo;

4.4 n-heptan, za kromatografijo;

4.5 standardna raztopina lauril arahidata koncentracije 0,1% (m/v) v heksanu (interni standard);

4.6 nosilni plin: vodik, čist, za plinsko kromatografijo; pomožni plini:

– vodik, čist, za plinsko kromatografijo;

– zrak, čist, za plinsko kromatografijo.

5. Postopek

5.1 Ločevanje frakcije, ki vsebuje voske:

5.1.1 Priprava kolone za kolonsko kromatografijo

V brezvodnem n-heksanu suspendiramo 15g omočenega silikagela (z 2% vode) in s tako pripravljeno suspenzijo napolnimo kolono.

Počakamo, da se silikagel posede. Homogenost posejanja, ki omogoči homogene kromatografske trakove, lahko dosežemo z uporabo električnega vibratorja. Iz tako pri-

pravljene kolone pred uporabo še odstranimo vse nečistoče s spiranjem s 30ml n-heksana.

5.1.2 Kolonska kromatografija

V 25ml bučko natehramo natanko 500 mg vzorca in dodamo ustrezno količino internega standarda, ki je odvisna od pričakovane vsebnosti voskov, t.j. pri oljčnih oljih dodamo 0,1 mg lauril arahidata in od 0,25 do 0,50 mg v primeru določevanja voskov v oljih oljčnih tropin.

Tako pripravljen vzorec prenesemo v kromatografsko kolono, pripravljeno po 5.1.1. z dvakrat po 2ml n-heksana.

Topilo izpuščamo iz kolone tako dolgo, da doseže 1mm nad zgornjim robom absorbenta, nakar začnemo kromatografsko eluiranje z mešanico n-heksana in etilnega etra v razmerju 99:1. Zberemo 140ml raztopine pri pretoku približno 15 kapljic v desetih sekundah (2,1 ml/minuto).

Iz tako dobljene frakcije na rotavaporju odparimo skoraj vse topilo. Preostala 2 oziroma 3ml pa odparimo pod tokom dušika, zatem pa dodamo 10ml n-heptana.

5.2 Plinsko kromatografska analiza:

5.2.1 Predpriprava kolone

5.2.1.1 Kolono pritrdimo na plinski kromatograf, vstopni del na injektor, izhodnega pa na detektor.

Preverimo plinski kromatograf (plinske povezave, pravilno delovanje rekorderja in detektorja ...)

5.2.1.2 Če kolono uporabljamo prvič, jo je priporočljivo kondicionirati. Pri majhnem pretoku nosilnega plina skozi kolono vključimo plinski kromatograf. Peč postopoma segrevamo do temperature, ki mora biti vsaj 20 °C nad temperaturo, ki jo bomo uporabili pri analizi. Pri tej temperaturi kolono kondicioniramo še dve uri, nato pa uravnamo instrument v skladu s pogoji delovanja (uravnamo pretok, prižgemo plamen, povežemo z rekorderjem, naravnamo delovno temperaturo peči, naravnamo detektor ...) Pri občutljivosti, ki je vsaj dvakrat večja od delovne, posnamemo bazno linijo. Le-ta mora biti linearna, brez vrhov in brez kakršnihkoli odstopanj.

Negativni premočrtni odklon kaže na slabo tesnenje med kolono in instrumentom, pozitivni pa na slabo kondicionirano kolono.

Opomba: Temperatura kondicioniranja mora biti ves čas vsaj 20 °C pod najvišjo dovoljeno temperaturo kolone za dani eluent.

5.2.2 Izбира delovnih pogojev

5.2.2.1 Delovni pogoji so ponavadi naslednji:

– temperatura kolone: na začetku 80 °C, nato se dviguje do 120 °C s hitrostjo 30 °C na minuto, in do 340 °C s hitrostjo 5 °C na minuto;

– temperatura detektorja: 350 °C;

– linearna hitrost nosilnega plina: vodik, 20 do 35cm/s;

– občutljivost instrumenta: 4- do 16-kratna najmanjša atenuacija;

– občutljivost rekorderja: 1 do 2 mV, od spodnjega dela skale;

– hitrost pomika papirja: 30cm na uro;

– brizg: 0,5 – 1 µL;

Te pogoje lahko včasih spremenimo, da bi zadostili značilnostim aparata in kolone (da bi posneli take kromatograme, kjer mora biti retenzijski čas C32 internega standarda 25 ± 2 minuti, najznačilnejši pik voskov pa mora ležati od 60 do 100% od spodnjega dela skale na rekorderju).

5.2.2.2 Integracijske parametre moramo določiti na tak način, da bomo kasneje dobili pravilno vrednotenje površin pikov.

5.2.3 Izvajanje analize

5.2.3.1 Z 10 µL mikrobrizgalko vzamemo 1 µL raztopine ter nato toliko izvlečemo bat, da se igla sprazni. Iglo vbodemo v injektor in po eni ali dveh sekundah hitro vbrizgnemo.

Po približno petih sekundah iglo pazljivo izvlečemo.

5.2.3.2 Kromatogram snemamo vse dokler ne eluirajo vsi voski.

Med snemanjem mora bazna linija vedno zadoščati zahtevanim pogojem iz 5.2.1.2.

5.2.4 Identifikacija pikov

Pike identificiramo s pomočjo retenzijskih časov s primerjavo s piki voskov z znanimi retenzijskimi časi, ki so bili analizirani pri istih kromatografskih pogojih.

Na sliki 1 je kromatogram voskov deviškega oljčnega olja.

5.2.4 Kvantitativna analiza:

5.2.5.1 S pomočjo integratorja določimo površine pikov alifatskih estrov od C40 do C46 in površino pika internega standarda.

5.2.5.2 V skladu z naslednjo formulo določimo vsebnost voskov v mg/kg maščobe:

$$\text{ester (mg/kg)} = \frac{A_x \cdot m_s \cdot 100}{A_s \cdot m},$$

kjer je:

A_x = površina posameznega estrskega pika

A_s = površina pika internega standarda

m_s = masa dodanega internega standarda v mg

m = masa vzorca v g

6. Podajanje rezultatov

7. Podamo vsebnosti posameznih sestavin voskov kot tudi njihovo vsoto v mg/kg maščobe.

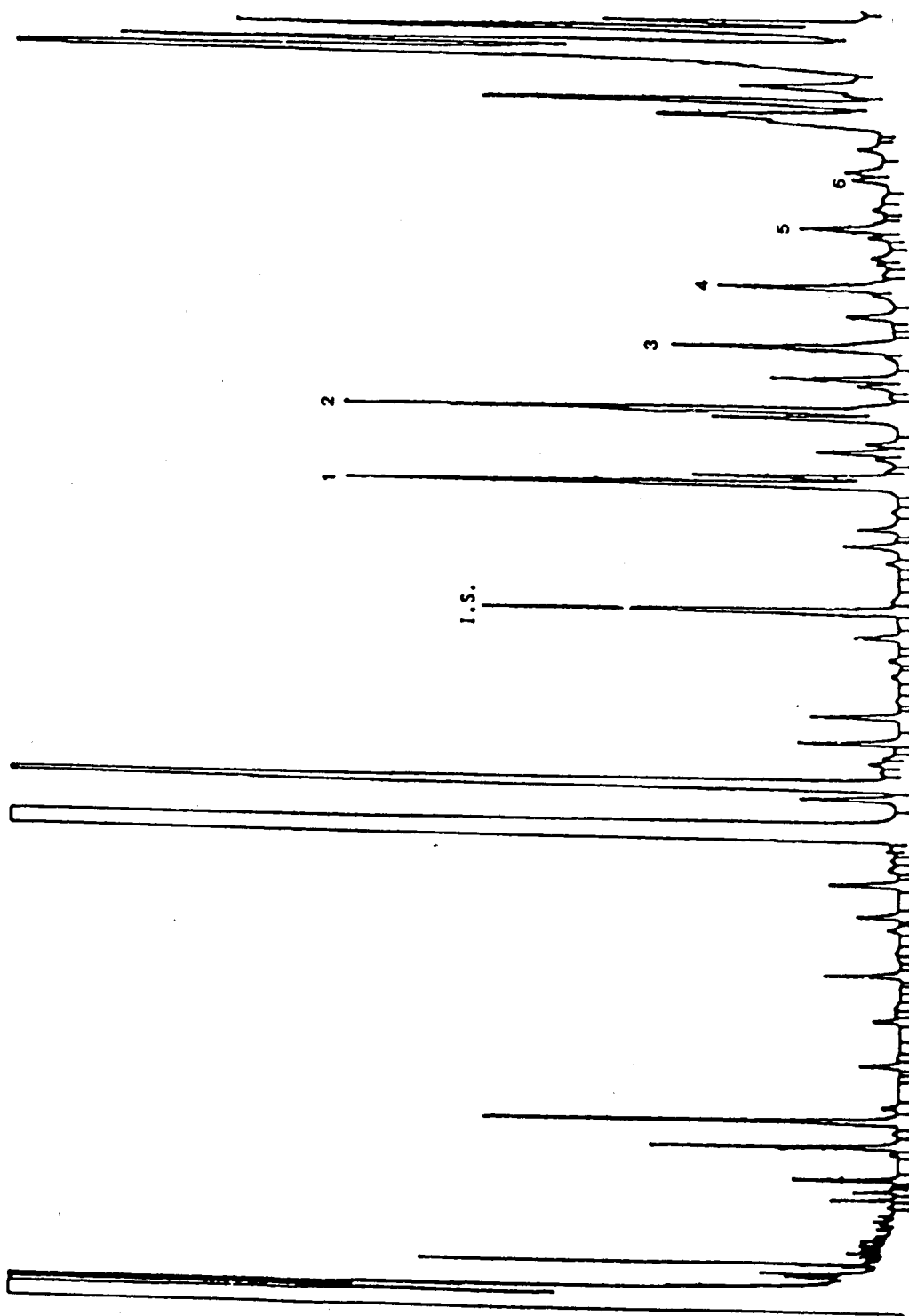
DODATEK

Določitev linearne hitrosti plina

V plinski kromatograf, ki je naravnan na delovne pogoje, vbrizgnemo od 1 do 3 μL metana (propana) in merimo čas, ki ga plin potrebuje za pot skozi kolono od trenutka vbrizga do trenutka, ko se pojavi pik detekcije (t_M).

Linearno hitrost vcm/s podaja formula L/t_M . L je dolžina kolone v cm, t_M pa čas v sekundah.

Slika 1: Kromatogram voskov deviškega olja

I.S. = Internal standard Ester C32

- 1 = Esters C36,
- 2 = Esters C38,
- 3 = Esters C40,
- 4 = Esters C42,
- 5 = Esters C44,
- 6 = Esters C46,

Priloga 4

DOLOČANJE ERITRODIOLA IN UVAOLA

Uvod

Eritrodiole (običajno pomeni kar vsoto glikolov eritrodiole in uvaole) je sestavina neumiljive frakcije, ki je značilna za nekatere vrste maščob. V oljčnem olju, pridobljenem z ekstrakcijo s topili, ga najdemo v precej višjih koncentracijah kot v drugih oljih, na primer v prešanem oljčnem olju ali olju iz grozdnih pešk, ki ga prav tako vsebujeta, tako da lahko njegova prisotnost kaže na s topili ekstrahirano oljčno olje.

1. Cilj

Ta metoda opisuje postopek za ugotavljanje eritrodiole in uvaole v maščobah.

2. Princip Metode

Maščobo umilimo z metanolno-etanolno raztopino kalijevega hidroksida. Neumiljivo frakcijo ekstrahiramo z etilnim etrom in očistimo na koloni, napolnjeni z aluminijevim oksidom.

Iz neumiljivih snovi s pomočjo tenkoplastne kromatografije na silikagelni ploščici ločimo trakova, ki vsebujeta sterolno in eritrodiole frakcijo. Sterole in eritrodiole odstranimo s ploščice, pretvorimo v trimetilsililne etre in mešanico analiziramo s plinsko kromatografijo.

Rezultat podamo kot odstotek eritrodiole v mešanici eritrodiole in sterolov.

3. Oprema

3.1 Oprema, opisana v SIST ISO 6799 (Določanje sestave sterolne frakcije).

4. Reagenti

4.1 Reagenti, opisani v SIST ISO 6799.

4.2 Referenčna raztopina eritrodiole; 0,5% raztopina v kloroformu.

5. Postopek

5.1 Priprava neumiljivih snovi

5.2 Kot je opisano v odstavku 8.1. SIST ISO 6799 Ločevanje eritrodiole in sterolov:

5.2.1 Raztopini iz 5.1 odparimo vse topilo in stehamo epruveto. Določimo količino suhega ostanka neumiljivih snovi in mu dodamo toliko kloroforma, da dobimo 5% raztopino.

Z 0,1 mililitrsko mikrobризgalko nanesemo v čimtanjšem in enakomenem pasu 0,3 mililitra pripravljene raztopine na kromatografsko ploščico, približno 1,5 cm od spodnjega roba.

Na en konec ploščice nanesemo nekaj mikrolitrov referenčnih raztopin holesterola in eritrodiole.

5.2.2 Ploščico položimo v komoro za razvijanje, pripravljeno po določilih točke 5.2.1 SIST ISO 6799 pri temperaturi približno 20 °C. Komoro takoj pokrijemo in razvijamo dokler topilo ne doseže črte, ki je 1 cm od zgornjega roba ploščice. Ploščico nato vzamemo iz razvijalne komore in jo posušimo s toplim zrakom.

5.2.3 Narahlo in enakomerno razpršimo nekaj alkoholne raztopine 2,7-diklorofluorosceina po ploščici. Pod ultravijolično svetlobo lahko s pomočjo nanešenih referenc določimo sterolne in eritrodiole pasove v vzorcu. Označimo jih na zunanjih robovih fluorescence.

5.2.4 S pomočjo kovinske spatule postrgamo z označenih pasov plast silikagela in jo prenesemo v 50 ml bučko. Dodamo 15 ml vročega kloroforma, dobro pretresemo in filtriramo skozi stekleno frito (guč) tako, da silikagel ostane

na friti. Bučko in frito trikrat speremo z vročim kloroformom (vsakič 10 ml) in filtrat ujamemo v 100 ml bučko. Filtrat odparimo na volumen 4 do 5 ml ter ga prelijemo v stehtano 10 ml konično epruveto. Preostali kloroform odparimo s prevadnim segrevanjem pod tokom dušika in epruveto stehamo.

5.3 Priprava trimetilsililnih estrov

Kot opisano v odstavku 8.3.1 SIST ISO 6799.

5.4 Plinsko kromatografska analiza

Kot opisano v odstavku 8.4 SIST ISO 6799. Kromatografski pogoji morajo biti taki, da omogočajo analizo sterolov in ločevanje trimetilsililnih estrov od eritrodiole in uvaole.

Vbrizgano mešanico analiziramo pri omenjenih pogojih. Ko je bila mešanica vbrizgana, nadaljujemo zapisovanje dokler so prisotni steroli in ne eluirata eritrodiole in uvaole. Nato identificiramo pike (relativna retenzijska časa za eritrodiole in uvaole glede na b-sitosterol sta 1,45 oziroma 1,55). Izračunamo površine kot za sterole.

6. Podajanje rezultatov

$$\text{Odstotek ERITRODIOLA} = \frac{A_1 + A_2}{A_1 + A_2 + SA_{\text{sterolov}}} \times 100,$$

kjer je:

A_1 površina eritrodiole pika,

A_2 površina uvaole pika,

SA_{sterolov} površina vseh sterolnih pikov.

Rezultate podajamo na eno decimalno mesto.

Priloga 5

UGOTAVLJANJE TRANS IZOMER MAŠČOBNIH KISLIN

1. Uvod

S to metodo se ugotavlja vsebnost trans izomer maščobnih kislin s številom ogljikovih atomov med 10 in 24 z ločevanjem njihovih metilnih estrov s pomočjo posebnih plinsko kromatografskih kolon specifične polarosti.

1.1 Kvarčna kolona z notranjim premerom med 0,25 mm in 0,32 mm in dolžino 50 m, prekrita z notranjim nanosom cianopropilsilikona debeline med 0,1 in 0,3 mm (vrsta SP 2380, C.P. sil 88, silor 10 in podobne).

1.2 Metilne etre pripravimo z uporabo postopka, določenega v SIST ISO 5509. Vsemaščobe z vsebnostjo prostih maščobnih kislin nad 3% je potrebno nevtralizirati v skladu z odstavkom 8.3. SIST ISO 6800.

1.3 Delovni pogoji pri plinski kromatografiji so v splošnem naslednji:

⇒ temperatura kolone je med 150 °C in 230 °C (npr. 15 minut pri 165 °C, nakar jo s hitrostjo 5 °C na minuto povišujemo do 200 °C);

⇒ temperatura injektorja: 250 °C če uporabljamo split-splitless injektor, pri brizgah na začetek kolone (on-column) pa kar začetna temperatura kolone;

⇒ temperatura detektorja: 260 °C;

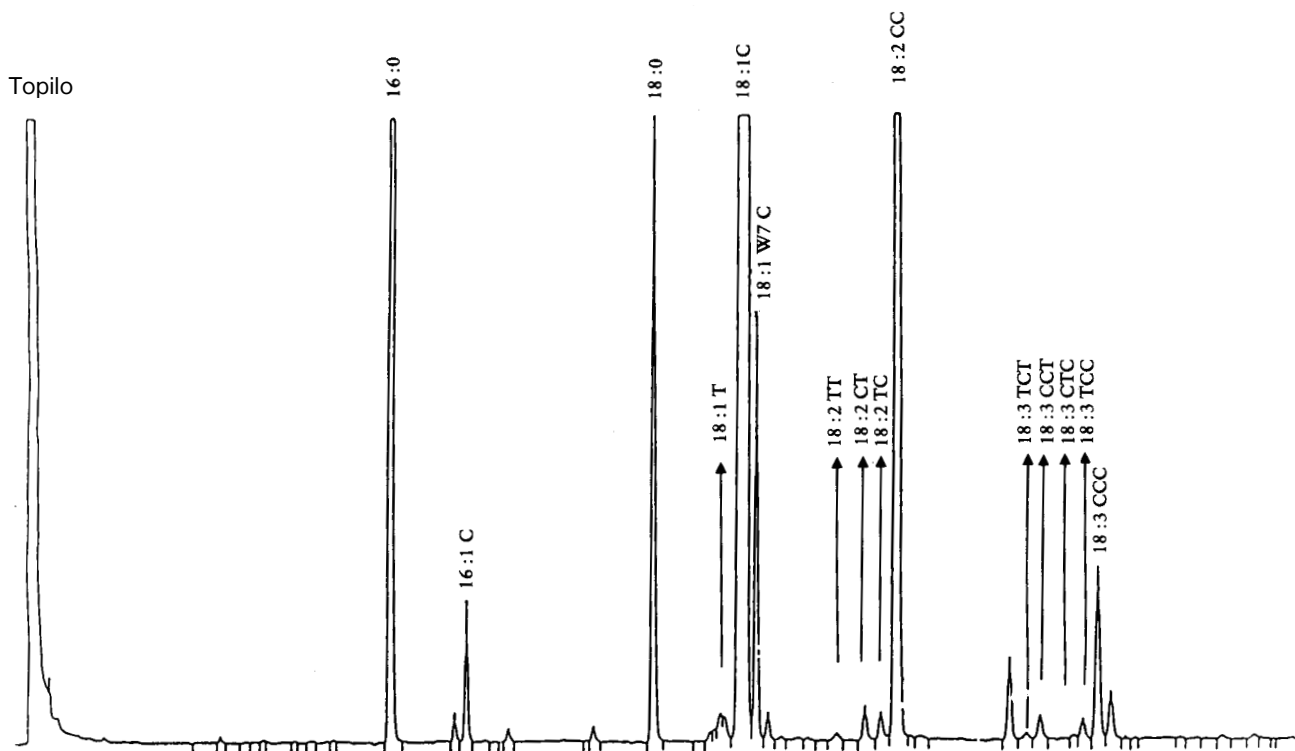
⇒ pretok nosilnega plina (helij ali vodik): 1,2 ml na minuto.

Vbrizgana količina mora biti tolikšna, da je pri delovni občutljivosti višina vrha, ki ustreza metilnemu estru araidove kisline (C20:0) enaka ali večja od 20% uporabljene skale.

1.4 Identifikacijo različnih metilnih estrov opravimo s pomočjo njihovih retenzijskih časov, ki jih primerjamo z retenzijskimi časi referenčnih mešanic (kot je navedeno v odstavku 2.3)

Estri trans maščobnih kislin eluirajo pred ustreznimi cis izomerami. Primer takega kromatograma je podan na sliki 1.

Slika 1: Kromatogram estrov trans maščobnih kislin

Priloga 6

UGOTAVLJANJE STIGMASTADIENOV V RASTLINSKIH OLJIH

1. Namen

Določitev stigmastadienov v rastlinskih oljih z nizko vsebnostjo teh ogljikovodikov, predvsem v deviških oljčnih oljih in v surovih oljih iz oljčnih tropin.

2. Cilj

Metodo lahko uporabljamo za vsa rastlinska olja, vendar so določitve zanesljive le v primerih, ko je vsebnost omenjenih ogljikovodikov med 0,01 in 4,0 mg/kg. Metoda je še posebej primerna za ugotavljanje prisotnosti različnih rafiniranih rastlinskih olj (oljčnih, oljčnih tropin, sončničnih, palmovih itd.) v deviških oljčnih oljih. Deviška olja ne vsebujejo stigmastadienov, rafinirana pa jih.

3. Princip

Izolacija neumiljivih snovi. Ločitev steroidne ogljikovodične frakcije s kolonsko kromatografijo (nosilec silikagel) ter analiza s kapilarno plinsko kromatografijo.

4. Oprema

4.1 250ml bučke, za povratni hladilnik;

4.2 500ml liji ločniki;

4.3 100ml bučke z okroglim dnom;

4.4 Rotavapor;

4.5 Steklена kromatografska kolona (notranjega premera 1,5 do 2,0cm in dolžine 50cm) s teflonskim petelinčkom, s kosmom steklene volne oziroma sintrano stekleno ploščico na dnu. Za uporabo jo pripravimo tako, da vanjo najprej vlijemo toliko heksana, da sega 5cm od njenega dna, nato pa jo začnemo polniti s suspenzijo silikagela v heksanu (15g v 40ml). Pri polnjenju si pomagamo z občasnimi dodatki heksana. Ko je kolona napolnjena, počakamo, da se silikagel usede, zatem pa z uporabo rahlih vibracij silikagel dokončno posedemo. Na vrh dodamo približno 0,5cm brezvodnega natrijevega sulfata in končno izpustimo odvečni heksan;

4.6 Plinski kromatograf opremljen s plamensko ionizacijskim detektorjem, s split ali takim injektorjem, ki omogoča neposredne brizge na začetek (hladne) kolone (cold on-column) in z možnostjo temperaturne nastavitve na $\pm 1^\circ\text{C}$;

4.7 Kapilarna kolona iz kvarčnega stekla (z notranjim premerom 0,25 ali 0,32mm in z dolžino 25 m), z notranjim nanosom 5% fenilmetilsilikonske stacionarne faze v debelini 0,25mm;

Opomba 1: uporabimo lahko tudi kolone s podobno ali manjšo polarnostjo.

4.8 Integrator – rekorder z možnostjo uporabe integracijskega načina dolina-dolina (valley-valley);

4.9 5 ali 10 μL mikrobrizgalka za plinsko kromatografijo z nesnemljivo iglo;

4.10 Grelno telo.

5. Reagenti

Vsi reagenti morajo biti čistoče za analizo (p. a.) razen v primerih, ko je drugače navedeno. Voda mora biti destilirana ali enakovredne kakovosti.

5.1 Heksan ali mešanica alkanov z intervalom vrelišč med 65 in 70 $^\circ\text{C}$, predestilirani

Opomba 2: topilo moramo predestilirati, da odstranimo nečistoče.

5.2 96% (v/v) etanol

5.3 Brezvodni natrijev sulfat

5.4 10% alkoholna raztopina kalijevega hidroksida. K 50g kalijevega hidroksida dodamo 10ml vode in mešanico raztopimo v toliko etanola, da je skupni volumen 500ml.

Opomba 3: etanolni kalijev hidroksid sčasoma porjavi, zato ga moramo pripravljati dnevno in hraniti v dobro zaprtih temnih steklenicah.

5.5 Silikagel 60 za kolonsko kromatografijo, 70 do 230 mesh (Merck, kat. št. 7734 ali podoben)

Opomba 4:

Ponavadi je silikagel primeren za takojšnjo uporabo, včasih pa lahko s svojo šibko aktivnostjo vpliva na poslabšanje kromatografske ločbe. V takih primerih ga moramo greti vsaj štiri ure na 550 $^\circ\text{C}$, posušiti v eksikatorju in zatem navlažiti z 2% vode ter zmes tako premešati, da v njej ni več grudic in da je sipka.

Če se kromatografski piki prekrivajo, moramo silikagel aktivirati na zgoraj opisani način. Kot alternativa se lahko uporabi posebno čist silikagel 60 (Merck, kat. št. 7754).

5.6 Koncentrirana raztopina (200 ppm) holesta-3,5-diena (Sigma, čistost 99%) v heksanu (10 mg v 50ml)

5.7 Standardna raztopina holesta-3,5-diena koncentracije 20 ppm, ki jo dobimo z redčenjem gornje raztopine.

Opomba 5: raztopini iz 5.6. in iz 5.7. sta stabilni vsaj štiri mesece, če ju hranimo pri temperaturi nižji od 4 $^\circ\text{C}$

5.8 Raztopina n-nonakozana v heksanu, koncentracije oca. 100 ppm

5.9 Nosilni plin za kromatografijo: helij ali vodik, čistosti 99,9990%

5.10 Plina za plamensko ionizacijski detektor: vodik 99,9990% in očiščen zrak.

6. Postopek

6.1 Priprava neumljivih snovi

6.1.1 V 250ml bučko (4.1.) natehemo 20g $\pm$ 0,1g olja, dodamo 1ml standardne raztopine holesta-3,5-diena (20mg), 75ml 10% alkoholne raztopine kalijevega hidroksida ter jo povežemo s povratnim hladilnikom. Ob šibkem vrenju refluktiramo 30 minut. Po tem času bučko odstranimo in rahlo ohladimo (ne preveč, sicer se vzorec usede) in vanjo vlijemo 100ml vode. Raztopino zatem s pomočjo 100ml heksana prelijemo v lij ločnik (4.2.). Mešanico močno stresamo 30 sekund in počakamo, da se fazi ločita.

Opomba 6: če pride do tvorbe emulzije, le-to razbijejo z dodatkom manjših količin etanola.

6.1.2 Spodnjo vodno fazo prenesemo v drug lij ločnik in jo ponovno ekstrahiramo s 100ml heksana. Spet odločimo vodno fazo, združena heksanska ekstrakta pa v novem lij ločniku speremo trikrat s po 100ml mešanice etanol voda (1:1) oziroma do nevtralnega pH.

6.1.3 Heksansko raztopimo osušimo tako, da jo prelijemo preko 50g brezvodnega natrijevega sulfata, ki ga potem speremo z 20ml heksana. Iz te raztopine nato na rotavaporju pri 30 $^\circ\text{C}$ odparimo ves heksan.

6.2 Ločitev steroidne ogljikovodične frakcije

6.2.1 S pomočjo dveh 1ml dodatkov heksana prenesemo suhi ostanek iz bučke v kolono za kolonsko kromatografijo. Pred začetkom eluiranja iz kolone izpustimo toliko topila, da prilita raztopina omoči brezvodni natrijev sulfat, ki smo ga dodali na vrh kolone.

Eluiramo s heksanom pri pretoku približno 1ml na minuto. Prvih 25 ali 30ml eluata zavrzemo, naslednjo 40ml frakcijo pa ujamemo. Prenesemo jo v 100ml bučko z okroglim dnom (4.3)

Opomba 7: prva frakcija vsebuje nasičene ogljikovodike (slika 1a), druga steroidne ogljikovodike, preostale frakcije pa še skvalen in skvalenu sorodne spojine. Če hočemo dobro ločiti steroidne ogljikovodike od nasičenih, moramo poskrbeti za optimizacijo frakcijskih volumnov. Volumen prve frakcije mora biti tolikšen, da so piki nasičenih ogljikovodikov pri analizi druge frakcije čim nižji (glej sliko 1c). Če le-teh sploh ni in je obenem intenziteta pika internega standarda zelo nizka, moramo volumen prve frakcije ustrezno zmanjšati. Popolna ločitev med spojinami iz prve in druge frakcije pravzaprav ni potrebna, saj se le-te pri plinski kromatografski analizi ne prekrivajo, seveda če je plinski kromatograf naravnan kot je opisano v odstavku 6.3.1. Optimizacija volumna druge frakcije ni potrebna, saj spojine iz naslednjih frakcij ne interferirajo. Kljub temu pa prisotnost velikega skvalenskega pika s približno 1,5 minute krajšim retenzijskim časom od retenzijskega časa pika internega standarda kaže na slabo kolonsko kromatografsko separacijo.

6.2 Iz druge frakcije na rotavaporju pri 30 $^\circ\text{C}$ odparimo topilo in suhi preostanek takoj raztopimo v 0,2ml heksana. Raztopino hranimo v hladilniku do analize.

Opomba 8: ostankov iz 6.1.3 in 6.2.2 ne smemo hraniti na sobni temperaturi v suhi obliki. Takoj ko ju pridobimo, jima moramo dodati topilo in raztopino shraniti v hladilniku.

6.3 Plinska kromatografija

6.3.1 Delovni pogoji za split injiciranje:

- ⇒ temperatura injektorja: 300 °C;
- ⇒ temperatura detektorja: 320 °C;
- ⇒ integrator – rekorder: integracijski parametri morajo biti takšni, da omogočajo točno določitev površin pikov. Priporočljiva je integracija dolina-dolina (valley-valley);
- ⇒ občutljivost: 16-kratna najmanjša atenuacija;
- ⇒ količina injicirane substance: 1 ml;
- ⇒ programiranje temperature peči: začetna temperatura 235 °C 6 min, nato segreva s hitrostjo 2 °C na minuto do temperature 285 °C;
- ⇒ split razmerje: 1:15;
- ⇒ nosilni plin: helij ali vodik, pritisk približno 120 kPa.

Te pogoje lahko toliko spremenimo v skladu z lastnim kromatografom in kolono tako, da dobimo kromatograme, ki ustrezajo naslednjim kriterijem: retenzijski čas internega standarda se ne sme razlikovati za več kot pet minut od časa, ki je podan v 6.3.2; višina pika internega standarda mora segati vsaj do 80% višine polne skale rekorderja/integratorja.

Kromatografski sistem moramo pred uporabo preveriti še z injiciranjem mešanice koncentrirane raztopine holesta-3,5-diena (5.6) in raztopine n-nonakozana (5.8). Retenzijski čas holesta-3,5-diena mora biti manjši od retenzijskega časa n-nonakozana (slika 1c). Če temu ni tako, lahko to popravimo na dva načina: ali znižamo temperaturo kolone in/ali uporabimo manj polarno kolono.

Slika 1: Kromatogram vzorca oljčnega olja analiziran na kapilarni koloni (z notranjim premerom 0,25mm, dolžine 25 m, z notranjim nanosom 5% -fenilmetilsilikonske faze v debelini 0,25mm):

- a) Prva frakcija (30 mL) vzorca deviškega olja z internim standardom
- b) Druga frakcija (40 mL) vzorca oljčnega olja z vsebnostjo 0,10 mg/kg stigmastadienov
- c) Tretja frakcija (40 mL), ki vsebuje nizek delež prve frakcije

6.3.2 Identifikacija pikov

Retenzijski čas internega standarda je približno 19 minut, relativni retenzijski čas 3,5-stigmastadiena pa približno 1,29 (glej sliko 1b). 3,5-stigmastadien se pojavlja v manjši količini kot izomera; oba ponavadi eluirata kot en kromatografski pik. V primerih, ko je kromatografska kolona preveč polarna ali pa zelo dobro ločuje, se zgodi, da omenjena izomera kot majhen pik eluira tik pred stigmasta-3,5-dienom (slika 2). V takih primerih je priporočljivo kolono zamenjati z manj polarno ali pa s tako, ki ima večji notranji premer.

Opomba 9: referenčne stigmastadiene lahko dobimo z analizo rafiniranega rastlinskega olja, le manjšo količino vzorca moramo izbrati (1 do 2 g). Stigmastadieni tvorijo značilen in dobro viden pik.

6.3.3 Kvantitativna analiza

Vsebnost stigmastadienov izračunamo s pomočjo naslednje formule:

$$\text{stigmastadieni (mg/kg)} = \frac{As \times Mc}{Ac \times Mo},$$

kjer je:

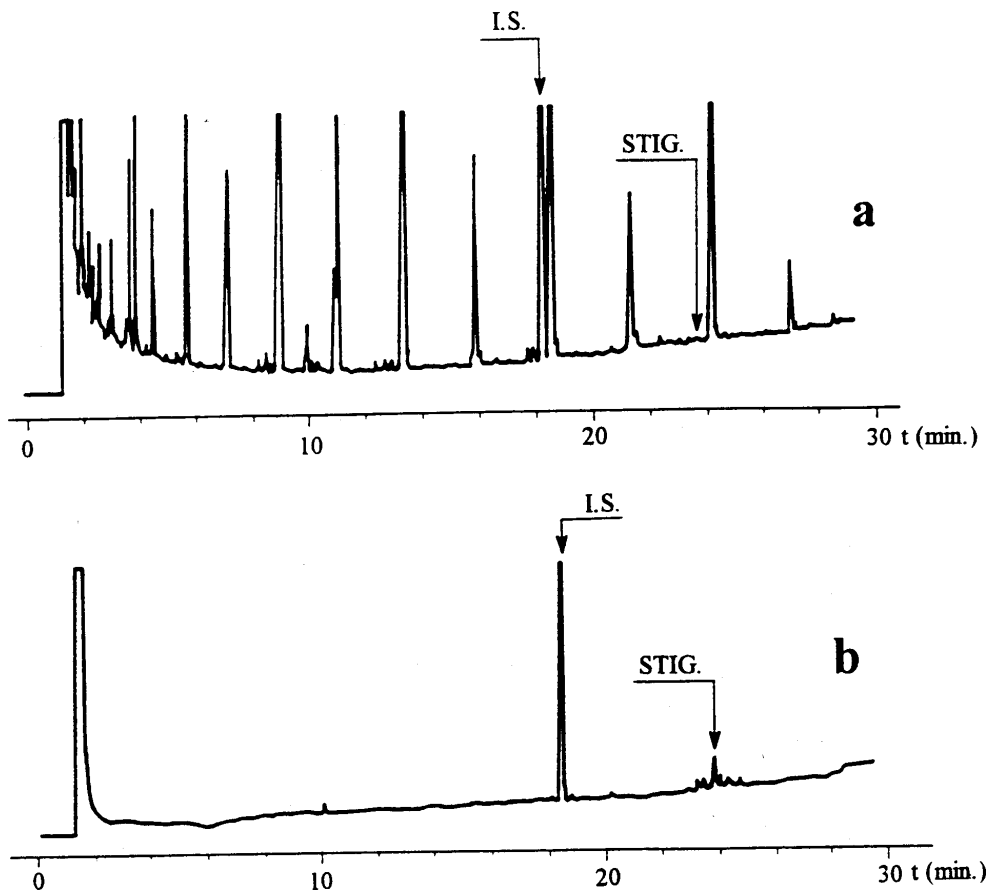
As = površina stigmastadienskega pika (če je pik razdeljen v dve izomeri, seštejemo površini obeh),

Ac = površina internega standarda (holesta-3,5-dien),

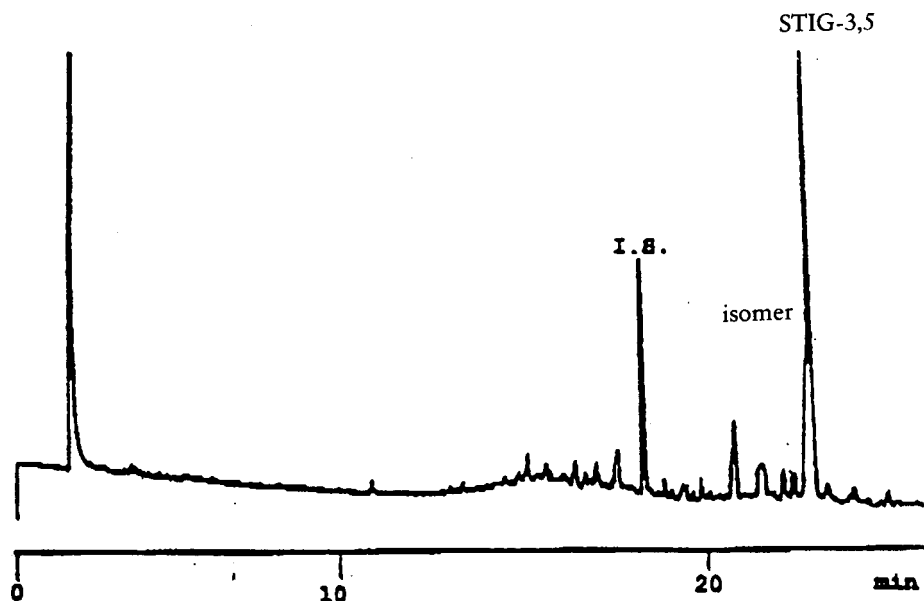
Mc = masa dodanega standarda, v mg,

Mo = masa olja, v g,

Meja detekcije: približno 0,01 mg/kg.

Slika 2: Kromatogram rafiniranega oljčnega olja analiziranega na koloni; DB-5, ki prikazuje izomero 3,5-stigmastadiena

Priloga 7

DOLOČANJE VSEBNOSTI HLAPNIH HALOGENIRANIH TOPIL V OLJČNIH OLJIH

1. Metoda

Plinsko kromatografska analiza z uporabo tehnike "head space"

2. Oprema

2.1 Plinski kromatograf, opremljen z detektorjem (ECD);

2.2 "Head space" aparatura;

2.3 Steklena kolona za plinski kromatograf 2m dolžine in z notranjim premerom 2mm, z 10% stacionarne faze OV101 (ali enakovredne) na nosilcu iz kalcinirane, kislinsko sprane in silanizirane diatomejske zemlje, velikosti delcev 80 do 100 mesh.

2.4 Nosilni in pomožni plin: dušik za plinsko kromatografijo, ECD kvalitete.

2.5 Steklена viala prostornine 10 do 15ml z nastavkom za plinsko brizgalko, opremljena z aluminijastim zamaškom in od znotraj prevlečena s teflonom.

2.6 Prižema za hermetično tesnenje.

2.7 Plinska mikrobrizgalka, 0,5 do 2ml.

3. Reagent

Standard: halogenirana topila, primerne čistosti za plinsko kromatografijo.

4. Postopek

4.1 V vialo na desetinko mg natančno natehtamo približno 3g vzorca olja (viale ne smemo ponovno uporabiti) ter jo hermetično zapremo. Termostatiramo pri 70 °C eno uro. S pomočjo brizgalke previdno vzamemo 0,2 do 0,5ml plinske zmesi iz prostora nad vzorcem. To zmes vbrizgnemo v kolono plinskega kromatografa pri naslednjih pogojih:

⇒ temperatura injektorja: 150 °C;

⇒ temperatura kolone: 70 do 80 °C;

⇒ temperatura detektorja: 200 do 250 °C.

Analiziramo lahko tudi pri drugih temperaturah, če le-te ne vplivajo na rezultate.

4.2 Referenčne raztopine: z rafiniranim oljčnim oljem, ki je brez vsake sledi halogeniranih topil, si pripravimo serijo standardnih raztopin, v območju od 0,05 do 1 ppm – mg/kg oziroma v območju, ki ustreza predvideni vsebnosti halogeniranih topil v vzorcu olja.

Halogenirana topila lahko redčimo s pentanom.

4.3 Kvantitativna analiza: površine oziroma višine pikov v vzorcu primerjamo z istimi v standardnih raztopinah. Le-te se ne smejo razlikovati za več kot 10%. Če temu ni tako, površine (višine) pikov primerjamo z drugim standardom – vse dokler ni razlika manjša od 10%. Vsebnost določimo na osnovi povprečja nekaj brizgov.

4.4 Podajanje rezultatov: v ppm (mg/kg). Meja detekcije za to metodo je 0,01 mg.

1468. Pravilnik o postopku in metodah preizkušanja razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti novih sort rastlin

Na podlagi šestega odstavka 31. člena zakona o varstvu novih sort rastlin (Uradni list RS, št. 86/98) in 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 20/95 – odločba US) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

P R A V I L N I K
o postopku in metodah preizkušanja
razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti
novih sort rastlin

1. člen

Ta pravilnik določa postopek in metode preizkušanja razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti (v nadaljnjem besedilu: preizkušanje RIN) novih sort rastlin.

I. POSTOPEK PREIZKUŠANJA RIN

2. člen

Postopek preizkušanja RIN nove sorte obsega sortne poskuse ter laboratorijske in druge teste, ki se izvajajo po splošno uveljavljenih postopkih in metodah za preizkušanje sort, in ki jih za posamezne vrste oziroma skupine rastlin objavi Urad za varstvo in registracijo sort rastlin (v nadaljnjem besedilu: urad) v uradnem glasilu urada kot tehnična navodila za preizkušanje RIN.

Sortne poskuse in laboratorijske teste izvaja strokovna institucija (v nadaljnjem besedilu: izvajalec), ki jo za posamezne nove sorte določi urad.

Za preizkušanje RIN nove sorte lahko urad določi izvajalca tudi v tuji državi, podpisnici mednarodnih pogodb oziroma konvencij, ki jih je podpisala oziroma k njim pristopila Republika Slovenija, vendar le v primeru, če je izvajalec za ta namen že imenovan od pristojnega urada za varstvo sort v tej državi. V primeru preizkušanja RIN nove sorte v tuji državi mora urad predhodno ugotoviti, da so agroekološke razmere v državi, v kateri bodo potekali sortni poskusi, primerljive z agroekološkimi razmerami v Republiki Sloveniji.

Medsebojne obveznosti in način sodelovanja med uradom in izvajalcem se določijo s pogodbo.

Urad pošlje izvajalcu iz prejšnjega odstavka kopijo prijave za varstvo nove sorte.

3. člen

V primeru, da urad za neko novo sorto v Republiki Sloveniji oziroma v državi podpisnici mednarodnih pogodb oziroma konvencij, ki jih je podpisala oziroma k njim pristopila Republika Slovenija, ne more določiti izvajalca preizkušanja RIN, organizira preizkušanje RIN nove sorte na zahtevo urada prijavitelj sam ali kdo drug po njegovem pooblastilu.

V primeru iz prejšnjega odstavka je dolžan prijavitelj pripraviti skupaj z uradom tehnična navodila za preizkušanje RIN nove sorte in obvestiti urad o izvajalcu. Pred začetkom preizkušanja RIN nove sorte mora urad objaviti tehnična navodila in odobriti izvajalca.

4. člen

Urad obvesti prijavitelja o izvajalcu preizkušanja RIN, o potrebnih količinah semenskega materiala za preizkušanje RIN, o naslovu, na katerega se semenski material dostavi ter o roku za dostavo.

Prijavitelj je dolžan izvajalcu brezplačno dostaviti semenski material za preizkušanje v količini in roku, ki ju določi urad. Postopke v zvezi z dostavo semenskega materiala v tujino ureja prijavitelj sam.

5. člen

Semenski material za preizkušanje RIN mora biti pridelan v predhodni rastni dobi ter mora glede kakovosti in zdravstvenega stanja ustrezati veljavnim predpisom.

Seme za preizkušanje sort mora biti nerazkuženo, razen za sladkorno peso, koruzo in sončnice.

6. člen

Sortni poskus poteka za vsako novo sorto najmanj dve leti oziroma dve rastni dobi na najmanj dveh poskusnih mestih.

V sortni poskus se za primerjavo vključijo standardne sorte in podobne sorte iz referenčne kolekcije sort, ki jo za namen preizkušanja RIN vzdržuje izvajalec (v nadaljnjem besedilu: podobne sorte).

Standardne sorte objavi v tehničnih navodilih urad. Podobne sorte izbere izvajalec na podlagi podatkov iz prijave za varstvo nove sorte.

7. člen

V sortnih poskusih se ugotovijo tiste lastnosti nove sorte, ki so pomembne za razločevanje ene sorte od druge, ne glede na pomen teh lastnosti za uporabno vrednost sorte.

Po končanem vsakoletnem preizkušanju izpolni izvajalec obrazec "Vmesno poročilo o preizkušanju razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti". V njem navede predhodne rezultate preizkušanja RIN in morebitne težave pri izvedbi poskusa.

Po končanem preizkušanju izpolni izvajalec obrazec "Poročilo o preizkušanju razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti", v katerem navede ali je nova sorta razločljiva, izenačena in nespremenljiva.

Če izvajalec po končanem preizkušanju RIN ugotovi, da so pogoji za zavarovanje nove sorte glede razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti izpolnjeni, pripravi tudi opis sorte in ga priloži obrazcu iz prejšnjega odstavka.

Izvajalec je dolžan uradu sproti pošiljati izpolnjene obrazce iz drugega odstavka tega člena.

Obrazca iz drugega in tretjega odstavka tega člena sta prilogi 1 in 2 in sta sestavni del tega pravilnika.

Opis sorte pripravi izvajalec v skladu s tehničnimi navodili za preizkušanje RIN novih sort rastlin.

II. METODE PREIZKUŠANJA RIN

8. člen

Metode preizkušanja RIN novih sort rastlin temeljijo na opazovanju in ocenjevanju ter na merjenju določenih lastnosti sorte.

Zaradi dejavnikov okolja, ki lahko v manjši ali večji meri vplivajo na spremenjeno izražanje genetsko pogojenih kvalitativnih in kvantitativnih lastnosti, se praviloma ugotavljajo tiste lastnosti, na katere dejavniki okolja najmanj vplivajo.

Seznam lastnosti, ki se ugotavljajo pri posamezni vrsti oziroma skupini rastlin, je določen v tehničnih navodilih, ki jih objavi urad.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se na pisni in obrazloženi predlog prijavitelja v preizkušanju RIN lahko ugotavljajo tudi druge lastnosti. O predlogu prijavitelja odloča urad.

9. člen

Opazovane oziroma merjene lastnosti, ki se ugotavljajo v postopku preizkušanja RIN nove sorte, so kvalitativne in kvantitativne.

10. člen

Kvalitativne lastnosti so tiste, ki se ugotavljajo na podlagi ocenjevanja stanja ali izražanja teh lastnosti. Lastnosti se izražajo nepovezano, prekinjeno. Glede na stanje ali izražanje se lastnosti določijo s stopnjo izražanja. Število stopenj izražanja ni omejeno. Stopnja izražanja posamezne lastnosti se določa s pomočjo primerjave s standardnimi in podobnimi sortami.

Kvantitativne lastnosti so tiste, ki se merijo in kažejo nepretrgano variabilnost od ene skrajne meje do druge. Število stopenj izražanja pri kvantitativnih lastnostih je določeno.

Če je merjenje kvantitativnih lastnosti, zlasti senzoričnih kot sta okus ali vonj, zelo zahtevno, se lahko te lastnosti izjemoma ugotavljajo kot kvalitativne na podlagi ocenjevanja.

Stopnje izražanja se tako pri kvalitativnih kot kvantitativnih lastnostih označujejo s številkami.

11. člen

Vsaka lastnost se ugotavlja posebej. Kvantitativne lastnosti se lahko sestavljajo ali povezujejo (na primer razmerje med dolžino in širino). Vsako tako sestavljeno lastnost je potrebno obravnavati kot posamezno lastnost.

12. člen

Dve sorti sta razločljivi, če je razlika med njima:

- ugotovljena vsaj na enem poskusnem mestu,
- jasna in
- ustaljena.

13. člen

Razlika med dvema sortama je v primeru pravih kvalitativnih lastnosti jasna, če se lastnost izraža v dveh različnih stopnjah izražanja te lastnosti. Pri drugih lastnostih, ki jih lahko obravnavamo kot kvalitativne, se pri preizkušanju razločljivosti upošteva morebitno odstopanje v razliki med sortama upoštevajoč leto preizkušanja ali poskusno mesto.

14. člen

V primeru merjenih kvantitativnih lastnosti, je razlika med sortama jasna, če se ugotovi z ustrezno statistično metodo z 1 % oziroma 5 % tveganjem.

15. člen

Kadar je kvantitativna lastnost, ki se običajno določa na podlagi ocenjevanja, edina lastnost za ugotovitev razločljivosti, se v primeru dvoma določi tudi z merjenjem, kadar je to mogoče.

Ne glede na prejšnji odstavek se za ugotovitev jasne razločljivosti sorte uporabi neposredna primerjava s podobno sorto. Pri taki primerjavi se zabeleži razliko med tema dvema sortama takoj, ko je ta razlika vidna oziroma ko jo je mogoče izmeriti.

16. člen

Razlika je ustaljena, če ima enak predznak v dveh zaporednih, ali v dveh od treh rastnih dob.

V primeru iz prvega odstavka prejšnjega člena se mora za potrditev ustaljenosti ta razlika ponoviti v več primerjalnih poskusih. Število primerjav mora zagotoviti tako statistično zanesljivost ugotovljene razlike, kot bi jo dobili z merjenjem te lastnosti.

17. člen

Če so pri več posamično ocenjenih lastnostih razlike med dvema sortama opazne, se za ugotavljanje razločljivosti lahko uporabi kombinacija podatkov o teh lastnostih. V tem primeru je treba zagotoviti stopnjo zanesljivosti, ki je primerljiva s stopnjami zanesljivosti iz 14., 15. in 16. člena tega pravilnika.

18. člen

Sorta mora biti ob upoštevanju posebnosti, ki so posledica značilnosti njenega razmnoževanja, dovolj izenačena, da še omogoča pripravo zanesljivega opisa, ugotovitev razločljivosti in zagotovitev nespremenljivosti sorte.

19. člen

Za sorte, ki se razmnožujejo vegetativno in za samoprašne sorte, je največje dovoljeno število netipičnih rastlin v vzorcu:

Število rastlin v vzorcu	Največje število netipičnih rastlin
manj ali enako 5	0
6 – 35	1
36 – 82	2
83 – 137	3

Velikost vzorca je za posamezne vrste rastlin različna in je določena v tehničnih navodilih za preizkušanje RIN, ki jih za posamezne vrste ali skupine rastlin objavi urad.

20. člen

Pri pretežno samoprašnih sortah se dovoljeno največje število netipičnih rastlin iz tabele prejšnjega člena podvoji.

21. člen

Pri tujeprašnih sortah morajo biti dovoljena odstopanja v mejah odstopanj, ki se ugotovijo pri standardnih in podobnih sortah.

V primeru merjenih lastnosti se šteje, da je tujeprašna sorta neizenačena, če njihova variabilnost presega povprečje variabilnosti teh lastnosti pri standardnih in podobnih sortah za več kot 1,6-krat.

Ocenjevale lastnosti se primerja na enak način kot merjene lastnosti. Število rastlin, ki so na videz različne od drugih rastlin iste sorte, ne sme statistično značilno pri 5 % tveganju presegati števila takih rastlin pri standardnih in podobnih sortah.

22. člen

Dvolinijski hibridi se glede odstopanja načeloma obravnavajo kot pretežno samoprašne sorte iz 20. člena tega pravilnika. Druge kategorije hibridov se obravnavajo glede na vrsto rastlin in metodo žlahtnjenja. Dovoljeno odstopanje se za posamezne vrste hibridov in glede na vrsto rastlin in metodo žlahtnjenja objavi v tehničnih navodilih za preizkušanje RIN.

Delež netipičnih rastlin se posebej določi tudi za starševske linije.

23. člen

Nespremenljivost sorte se ugotavlja tako, da se pozorno opazuje ohranjanje lastnosti sorte v naslednjih letih preizkušanja glede na prvo leto preizkušanja oziroma glede na varstveni vzorec. Nespremenljivost sorte se ugotavlja z manjšo zanesljivostjo kot razločljivost ali izenačenost.

Ne glede na prejšnji odstavek se nespremenljivost izjemoma ugotavlja s ponovno setvijo naslednje generacije semenskega materiala.

24. člen

Urad objavi v uradnem glasilu tehnična navodila za preizkušanje RIN za posamezno vrsto rastlin najpozneje v roku 30 dni po vložitvi prve prijave za varstvo sorte te vrste.

Do objave tehničnih navodil za preizkušanje RIN se uporabljajo splošno uveljavljena in mednarodno priznana tehnična navodila za preizkušanje RIN.

25. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 321-16-18/99

Ljubljana, dne 20. aprila 1999.

Ciril Smrkolj l. r.

Minister

za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano

Priloga 1

Priloga 2

**VMESNO POROČILO O PREIZKUŠANJU
RAZLOČLJIVOSTI, IZENAČENOSTI IN
NESPREMENLJIVOSTI SORTE**

1. Referenčna številka urada, ki poroča:
2. Naročnik preizkušanja:
3. Referenčna številka naročnika:
4. Žlahtniteljeva oznaka sorte:
5. Datum prijave v naročnikovi državi:
6. Prijavitelj (ime in naslov):
7. Zastopnik ali pooblaščenec (ime in naslov):
8. Ime vrste, ki ji sorta pripada/latinsko ime:
9. Ime vrste, ki ji sorta pripada/slovensko ime:
10. Ime sorte:
11. Žlahtnitelj (ime in naslov):
12. Izvajalec preizkušanja:
13. Poskusno mesto in kraj:
14. Obdobje preizkušanja:
15. Datum in kraj izdaje vmesnega poročila:
16. SPLOŠNI PODATKI

(a) Semenski material sorte ni prispel	[]
(b) Semenski material ne ustreza zahtevam	[]
(c) Poskus je propadel	[]

 Opažanja: []
17. REZULTATI PREIZKUŠANJA

(a) Brez pripomb	[]
(b) Pripombe:	[]
18. Predvideni datum končnega poročila o preizkušanju:
19. Opomba: To vmesno poročilo ne vpliva vnaprej na končno poročilo.
20. Podpis:

**POROČILO O PREIZKUŠANJU RAZLOČLJIVOSTI,
IZENAČENOSTI IN NESPREMENLJIVOSTI
SORTE**

1. Referenčna številka urada, ki poroča:
2. Naročnik preizkušanja:
3. Referenčna številka naročnika:
4. Žlahtniteljeva oznaka sorte:
5. Datum prijave v naročnikovi državi:
6. Prijavitelj (ime in naslov):
7. Zastopnik ali pooblaščenec (ime in naslov):
8. Ime vrste, ki ji sorta pripada/latinsko ime:
9. Ime vrste, ki ji sorta pripada/slovensko ime:
10. Ime sorte:
11. Žlahtnitelj (ime in naslov):
12. Izvajalec preizkušanja:
13. Poskusno mesto in kraj:
14. Obdobje preizkušanja:
15. Datum in kraj izdaje poročila:
16. REZULTATI PREIZKUŠANJA RAZLOČLJIVOSTI, IZENAČENOSTI IN NESPREMENLJIVOSTI IN SKLEP

(a) Poročilo o razločljivosti	
Sorta	
– je jasno razločljiva od katere koli druge sorte,	[]
– ni jasno razločljiva od vseh sort, ki so nam splošno znane.	[]
(b) Poročilo o izenačenosti	
Sorta	
– je dovolj izenačena	[]
– ni dovolj izenačena	[]
ob upoštevanju posebnosti spolnega ali vegetativnega množenja.	
(c) Poročilo o nespremenljivosti	
Sorta	
– je nespremenljiva	[]
– ni nespremenljiva	[]
v bistvenih lastnostih.	
- V primeru pozitivnega rezultata je opis sorte poročilu priložen.
17. Pripombe:
18. Podpis:

1469. Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemenjujejo živali

Na podlagi devetindvajsete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96), četrtega odstavka 8. člena zakona o ukrepih v živinoreji (Uradni list SRS, št. 17/78 in 29/86) in drugega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 20/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRAVILNIK o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemenjujejo živali

I. SPLOŠNI DOLOČBI

1. člen

Ta pravilnik določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati imetniki živali, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemenjujejo določene vrste živali iz lastne reje ter krave in telice v odročnih hribovitih predelih, do kamor ne more seči organizirano osemenjevanje (v nadaljnjem besedilu: imetniki živali).

Določbe tega pravilnika veljajo smiselno tudi za predstavnike imetnikov živali, ki so pravne osebe, za osemenjevanje živali iz lastne reje.

2. člen

Imetniki živali, ki izpolnjujejo pogoje po tem pravilniku, lahko osemenjujejo v skladu z rejskim programom naslednje vrste živali, ki so sposobne za razmnoževanje:

- krave in telice;
- svinje;
- ovce in koze (v nadaljnjem besedilu: drobnica).

II. POGOJI

3. člen

Imetnik živali, ki želi osemenjevati določene vrste živali, mora:

- biti star najmanj 18 let;
- imeti vsaj osnovnošolsko izobrazbo;
- rediti krave in telice ali svinje ali drobnico, ki so njegova last;
- obiskovati izobraževalni tečaj in opraviti izpit po tem pravilniku;
- razpolagati z ustrezno opremo in prostori;
- imeti sklenjeno koncesijsko pogodbo z Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS).

Če ima imetnik živali vsaj srednješolsko izobrazbo s področja veterinarstva ali živinoreje, je oproščen ustreznega dela izobraževalnega tečaja iz četrte alineje prejšnjega odstavka.

III. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ

4. člen

Izobraževalne tečaje za osemenjevanje posameznih vrst živali organizira Veterinarski zavod Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VZS) na sedežih svojih območnih enot. Vlogo za udeležbo na izobraževalnem tečaju lahko pri VZS vložijo vsak

imetnik živali, ki bi želel osemenjevati določeno vrsto živali iz lastne reje oziroma krave in telice v odročnih hribovitih predelih, do kamor ne more seči organizirano osemenjevanje. Iz vloge mora biti razvidno, da imetnik živali izpolnjuje pogoje iz prve, druge in tretje alineje 3. člena tega pravilnika.

VZS organizira izobraževalne tečaje skupaj z veterinarskimi ambulantami, ki imajo koncesijo za opravljanje dejavnosti reprodukcije z osemenjevanjem na območju posamezne območne enote VZS (v nadaljnjem besedilu: veterinarska ambulanta).

Izobraževalni tečaj vodi vodja tečaja, ki je doktor veterinarske medicine z najmanj osmimi leti delovnih izkušenj iz področja reprodukcije pri VZS.

Kot predavatelji na izobraževalnem tečaju sodelujejo na povabilo vodje tečaja tudi zunanji strokovnjaki s področja veterinarstva ali živinoreje.

5. člen

Program izobraževalnega tečaja obsega:

A) Splošni del: (9 šolskih ur)	
– splošno znanje o določenih vrstah živali (pasme, biološke značilnosti, rejski program)	2 uri
– vpliv prehrane na plodnost živali	1 ura
– temeljno znanje o spolnih in kužnih boleznih	2 uri
– osnovne predpise iz področja veterinarstva in živinoreje	2 uri
– vodenje evidence o osemenitvi posameznih živali, načinu prometa z živalskim semenom in obveščanje o rezultatih plodnosti v lastni reji	2 uri
B) Strokovni del: (10 šolskih ur)	
– anatomijo in fiziologijo spolnih organov samca in samice	3 ure
– znamenja pojavitve, njihovo odkrivanje in optimalni čas osemenitve	2 uri
– tehnika osemenjevanja (teorija)	1 ura
– napake zaradi nestrokovnega dela pri osemenjevanju	1 ura
– plodnostne motnje, njih vzroki in posledice	3 ure
C) Praktično delo: (14 šolskih ur)	
– vaje na fantomu	6 ur
– seznanitev z ustrezno opremo, vzdrževanje in priprava osemenjevalnega pribora	2 uri
– vaje na živalih	6 ur
Skupaj:	33 ur

6. člen

Imetniki živali plačajo stroške izobraževalnega tečaja za:

- nabavo potrebne literature;
- nabavo pripomočkov pri pouku splošnega, strokovnega in praktičnega dela tečaja;
- stroške predavateljev;
- stroške uporabe prostorov za izvedbo tečaja ter izpita.

IV. IZPIT IN POTRDILO O OPRAVLJENEM IZPITU

7. člen

Po končanem tečaju opravlja imetnik živali izpit pred tričlansko komisijo, ki jo imenuje VZS. Komisijo sestavljajo vodja tečaja, ki je predsednik komisije ter dva člana, od katerih je eden strokovni delavec veterinarske ambulante, drugi pa strokovni delavec območnega živinorejskega zavoda, ki ima ustrezno izobrazbo.

O poteku izpita piše zapisnik zapisnikar.

Imetnik živali odgovarja ustno na vprašanja iz splošnega in strokovnega dela tečaja. Imetnik živali opravi izpit, če uspešno odgovarja na vprašanja iz obeh delov tečaja.

O tem, ali je kandidat opravil izpit, odločajo člani komisije soglasno. Odločitev komisije se zabeleži v zapisniku kot "je opravil-a" oziroma "ni opravil-a".

Imetnik živali, ki izpita ni opravil uspešno, ga lahko še dvakrat ponavlja v roku enega leta. Če izpita tudi tretjič ne opravi, se mora ponovno udeležiti izobraževalnega tečaja.

Kandidatu, ki po končanem izobraževalnem tečaju iz opravičenih razlogov ni opravljal izpita, določi komisija naknadni rok.

8. člen

Po uspešno opravljenem izpitu izda VZS imetniku živali potrdilo o usposobljenosti za opravljanje osemenjevanja določene vrste živali, v katerem določi tudi šifro imetnika živali in številko osemenjevalnega okoliša.

Obrazce potrdil o usposobljenosti za osemenjevanje posameznih vrst živali založi VZS.

Obrazci potrdil o usposobljenosti za opravljanje osemenjevanja za posamezne vrste živali so kot priloge številka 1 do 3 objavljene skupaj s tem pravilnikom in so njegov sestavni del.

9. člen

VZS vodi evidenco o izdanih potrdilih. Ta vsebuje:

- datum vpisa;
- zaporedno številko vpisa;
- šifro imetnika živali in številko osemenjevalnega okoliša;
- osebno ime ter datum rojstva imetnika živali;
- naslov imetnika živali;
- kraj in datum obiskovanja izobraževalnega tečaja;
- datum opravljanja izpita;
- za katero vrsto živali je podeljeno potrdilo o usposobljenosti za osemenjevanje.

Imetnik živali se vodi pod eno šifro, tudi če opravi izpite še za osemenjevanje drugih vrst živali iz lastne reje.

V. IZPOPOLNJEVANJE

10. člen

Imetniki živali, ki opravijo izpit po tem pravilniku, morajo vsakih 10 let dokazati svojo usposobljenost za nadaljnje delo pri osemenjevanju živali s tem, da se udeležijo seminarja, ki ga na svoje stroške pripravi VZS, in ki obsega novosti iz tega področja v zadnjih desetih letih.

Določba prejšnjega odstavka velja tudi za imetnike živali, ki so opravili izpit in pridobili ustrezna potrdila že pred uveljavitvijo tega pravilnika.

VI. OPREMA IN PROSTORI

11. člen

Sredstva za nabavo potrebne opreme, semena in potrošnega materiala (v nadaljnjem besedilu: oprema) zagotovi imetniki živali.

Imetniku živali priskrbi opremo veterinarska ambulanta, ali organizacija, ki je pristojna za pridobivanje, skladiščenje in promet z živalskim semenom, in ima imetnik živali z njo sklenjeno pogodbo o sodelovanju.

12. člen

Za izvajanje osemenjevanja določenih vrst živali si mora imetnik živali zagotoviti minimalne prostorske pogoje.

Prostor za shranjevanje opreme mora biti ločen od prostora za živali. Biti mora zračen in primerno velik ter osvetljen, tla in stene morajo biti iz materialov, ki se lahko čistijo in razkužujejo. Poleg opreme, ki je potrebna pri samem osemenjevanju, mora imeti imetnik živali v tem prostoru na vidnem mestu omarico z opremo za prvo pomoč.

VII. KONCESIJA

13. člen

Imetnik živali po opravljenem izpitu iz 7. člena tega pravilnika vloži vlogo za dodelitev koncesije na VURS. Vlogi priloži dokazilo o opravljenem izpitu.

O dodelitvi koncesije odloča VURS v soglasju z živinorejsko službo.

Koncesijsko pogodbo z imetnikom živali za opravljanje osemenjevanja določenih vrst živali iz lastne reje oziroma krav in telic v odročnih hribovitih predelih, do kamor ne more seči organizirano osemenjevanje, sklene VURS.

VIII. OBVEŠČANJE IN EVIDENCA

14. člen

Imetnik živali mora voditi predpisano evidenco prvih in nadaljnjih osemenitev. O tem mora, do 5. dne v tekočem mesecu za pretekli mesec, poročati na predpisan način veterinarski ambulanti, ki mora njegovo poročilo vključiti v svoje celotno poročilo in ga do 10. dne v mesecu posredovati območni enoti VZS in organizaciji, ki je pristojna za pridobivanje, skladiščenje in promet z živalskim semenom.

Računalniško obdelavo in evidenco podatkov, ki jih vsebujejo izdana potrdila, lahko za imetnika živali vodi organizacija, ki je pristojna za pridobivanje, skladiščenje in promet z živalskim semenom, in ima z njo imetnik živali pogodbo o sodelovanju. Ta organizacija mora do 5. dne v tekočem mesecu za pretekli mesec poročati o delu veterinarski ambulanti, ta pa do 10. dne v mesecu VZS.

Območna enota VZS podatke in rezultate plodnosti zbere in jih obdela. Do 15. dne v mesecu o tem obvesti veterinarsko ambulanto, območno enoto veterinarske inšpekcije, vodjo oddelka za reprodukcijo VZS in pristojno živinorejsko službo. Vodja oddelka za reprodukcijo VZS do 20. dne v tekočem mesecu za pretekli mesec zbrane rezultate o plodnosti s komentarjem posreduje na predpisan način VURS. VURS mesečno obvešča ministrstvo, pristojno za živinorejo in veterinarstvo.

IX. KONČNI DOLOČBI

15. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati rejci živali, da lahko izvajajo osemenjevanje govedi in svinj (Uradni list SRS, št. 21/81).

16. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.

Št. 323-90/98

Ljubljana, dne 14. aprila 1999.

Ciril Smrkolj l. r.

Minister
za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

PRILOGA 1**VETERINARSKI ZAVOD SLOVENIJE**

izdaja na podlagi 8. točke 66. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in 8. člena pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemenjujejo živali (Uradni list RS, št. ../99)

POTRDILOtečajniku-ci:
.....

rojenem-ni dne v(na).....

naslov tečajnika-ce
oz. njegove-njene reje:ki ima končano
(ustrezna izobrazba)

**da je opravil-a izpit
pred izpitno komisijo VZS za osemenjevanje živali iz lastne reje**

S tem se potrjuje, da je imenovani-na sposoben-a pridobljeno znanje uporabiti za osemenjevanje za razmnoževanje sposobnih krav in telic v njegovi-njeni reji oziroma krav in telic v odročnih hribovitih predelih, do kamor ne more seči organizirano osemenjevanje.

Šifra imetnika-ce živali:
Šifra osemenjevalnega okoliša:
Zap.števila v evidenčni knjigi:

V, dne

Predsednik izpitne komisije:
M.P.

VZS:

.....

.....

PRILOGA 2**VETERINARSKI ZAVOD SLOVENIJE**

izdaja na podlagi 8. točke 66. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in 8. člena pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemnjujejo živali (Uradni list RS, št. ../99)

POTRDILO

tečajniku-ci:

.....

rojenem-ni dne v(na).....

naslov tečajnika-ce

oz.

njegove-njene

reje:

.....

ki

ima

končano

.....

(ustrezna izobrazba)

**da je opravil-a izpit
pred izpitno komisijo VZS za osemnjevanje živali iz lastne reje**

S tem se potrjuje, da je imenovani-na sposoben-a pridobljeno znanje uporabiti za osemnjevanje za razmnoževanje sposobnih svinj v njegovi-njeni reji .

Šifra imetnika-ce živali:

Številka osemnjevalnega okoliša:

Zap številka v evidenčni knjigi:

V, dne

Predsednik izpitne komisije:

M.P.

.....

VZS:

.....

PRILOGA 3**VETERINARSKI ZAVOD SLOVENIJE**

izdaja na podlagi 8. točke 66. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in 8. člena pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemenjujejo živali (Uradni list RS, št. ../99)

POTRDILOtečajniku-ci:
.....

rojenem-ni dne v(na).....

naslov tečajnika-ce
oz. njegove-njene reje:ki ima končano
.....
(ustrezna izobrazba)

da je opravil-a izpit
pred izpitno komisijo VZS za osemenjevanje živali iz lastne reje

S tem se potrjuje, da je imenovani-na sposoben-a pridobljeno znanje uporabiti za osemenjevanje za razmnoževanje sposobne drobnice v njegovi-njeni reji.

Šifra imetnika-ce živali:
Številka osemenjevalnega okoliša:
Zap.številka v evidenčni knjigi:

V, dne

Predsednik izpitne komisije:
M.P.

VZS:

.....

.....

1470. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze (Brucellosis)

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO**o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze (Brucellosis)****1. člen**

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze (Brucellosis).

V prvem poglavju tega navodila so določeni ukrepi za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze pri govedu, drobnici in prašičih, ki jo povzročajo *Brucella abortus*, *Brucella melitensis* in *Brucella suis*.

V drugem poglavju tega navodila so določeni ukrepi za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze pri ovcah, ki jo povzroča *Brucella ovis*.

V tretjem poglavju so določeni ukrepi za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze pri divjih zajcih, ki jo povzroča *Brucella suis* tip II.

Klinični znaki bolezni so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu, pomenijo:

Gospodarstvo je vsak objekt, v katerem so oziroma se vzrejajo živali;

Vektor bolezni je divji vretenčar ali nevretenčar, ki lahko mehansko oziroma biološko prenaša ali širi povzročitelja določene bolezni;

Skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki je imetnik živali ali za njih skrbi;

Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;

Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje ter nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;

Neškodljivo uničenje je postopek v primeru pojava bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vse živali na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen, usmrtiti na kraju samem. Poginule in usmrčene živali se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakoplje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja.

I. Ukrepi pri brucelozi goveda, drobnice in prašičev (*Brucella abortus*, *Brucella melitensis*, *Brucella suis*)**3. člen**

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila bruceloza govedi, drobnice ali prašičev (v nadaljnjem besedilu: bolezen), dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem

besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v skladu z navodili DSNB:

- poslati trupla poginulih živali in krvne vzorce sumljivih živali v preiskavo;

- opraviti epizootiološko poizvedovanje na območju, kjer je prijavljen sumljiv primer, in s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;

- zagotoviti neškodljivo uničenje trupel poginulih živali.

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- določiti zaporo žarišča okužbe;

- izvesti popis vseh živali na gospodarstvu; živali, dovzetnih za bolezen; bolnih ali sumljivih na okužbo ter poginulih živali. Popis živali mora redno ažurirati in vanj vključevati novorojene živali ter živali, ki poginejo v obdobju suma bolezni;

- določiti osamitev živali, dovzetnih za bolezen, oziroma prepoved gibanja za bolezen dovzetnih živali znotraj gospodarstva, pri čemer je treba upoštevati tudi vlogo morebitnih vektorjev bolezni;

- določiti prepoved prometa in gibanja živali iz in na sumljivo gospodarstvo,

- določiti prepoved prometa in gibanja:

- oseb in živali, ki niso dovzetne za bolezen, in prevoznih sredstev na ali iz gospodarstva;

- mesa ali živalskih trupel, krme, opreme, odpadkov, iztrebkov, gnoja, gnojevke, gnojnice in vseh ostalih stvari, s katerimi se lahko bolezen prenese;

- določiti postavitve dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;

- izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s prilogi II tega navodila;

- izvesti oziroma določiti ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.

Ukrepi iz prejšnjega odstavka se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarstvih, za katera se sumi, da so okužena.

Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi, dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Prisotnost katerekoli bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootioloških poizvedovanj.

6. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor z odločbo poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila na okuženem gospodarstvu določiti:

- prepoved prometa z živalmi, živili, surovinami, odpadki, krmo ter z drugimi predmeti s katerimi se lahko bolezen prenese;

- takojšnje neškodljivo uničenje črede drobnice;

- zakol okuženih govedi;

- kastracijo prašičev;
- neškodljivo uničenje poginulih ali usmrčenih živali in izvrženih plodov, posteljic in plodnih mehurjev;
- neškodljivo uničenje odpadkov - krme, gnoja, gnojnice, gnojevke, stelje, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen;
- pregled vseh za bolezen dovzetnih živali na gospodarstvu;
- prepoved uporabe mleka iz okuženega gospodarstva;
- prepoved uporabe živali, dovzetnih za bolezen, iz okuženega gospodarstva, za pleme;
- dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo (v nadaljnjem besedilu: DDD) vseh objektov, okolice, prevoznih sredstev in vse opreme, ki je bila v stiku z okuženimi ali sumljivimi živalmi.

Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko odredi tudi za druga gospodarstva, za katera se sumi, da so okužena.

Ukrepi na okuženem gospodarstvu pri govedu morajo ostati v veljavi, dokler serološka preiskava živali po treh pregledih v presledku 3 mesecev ni negativna, in so bili na okuženem gospodarstvu izvedeni vsi odrejeni ukrepi.

Ukrepi na okuženem gospodarstvu pri drobnici in prašičih morajo ostati v veljavi, dokler dve zaporedni serološki preiskavi pri vseh živalih nista negativni, in je od zadnjega pregleda minilo vsaj 60 dni ter so bili izvedni vsi odrejeni ukrepi.

II. Ukrepi pri brucelozi ovac (*Brucella ovis*)

7. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila bruceloza ovac (v nadaljnjem besedilu: bolezen), dolžna brez odlašanja potrditi ali ovreči sum.

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni:

- poslati vzorce spremenjenega tkiva, izvrške ali krvne vzorce sumljivih živali v laboratorijsko preiskavo.

Če se z diagnostičnim izvidom bolezen ugotovi, mora pooblaščen veterinarska organizacija:

- opraviti epizootiološko poizvedovanje na območju, kjer je bila bolezen ugotovljena;
- s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni:

- ločitev bolnih živali od zdravih ali od živali, za katere se sumi, da so zbolele;
- omejitev gibanja in odtujitve živali, razen za zakol;
- DDD objektov, odplak, iztrebkov ter gnojišč;
- zagotavljanje in vzdrževanje primernih higienskih razmer v objektih.

8. člen

Ukrepi morajo ostati v veljavi dokler dve serološki preiskavi krvi vseh ovac, starejših od treh mesecev, v presledku dveh mesecev nista negativni ter niso bili izvedeni vsi odrejeni ukrepi.

III. Ukrepi pri brucelozi divjih zajcev

9. člen

V Sloveniji sta stalno okuženi območji Primorske in Prekmurja.

Za ogroženo območje se štejejo vsa ostala lovišča v Sloveniji.

V okužena območja je prepovedano vnašanje divjih zajcev iz ostalih območij ali iz farmske reje.

10. člen

Ukrepi za zatiranje bruceloze divjih zajcev so v naravi težko izvedljivi. Zaradi njenega zatiranja, je treba vse poginule ali odstreljene sumljive divje zajce poslati v laboratorijsko preiskavo ali jih neškodljivo uničiti.

V laboratorijsko preiskavo je treba poslati vsako truplo poginulega ali odstreljenega divjega zajca, lahko pa le spremenjene organe, in pri odstreljenih divjih zajcih tudi strdke krvi v epruveti.

11. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem ukrepov iz 3. do 6. člena tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem 7. in 8. člena tega navodila bremenijo lastnika živali.

Stroški diagnostičnih preiskav iz 10. člena tega navodila, se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

12. člen

Z dnem uveljavitve tega navodila se preneha uporabljati pravilnik o ukrepih za zatiranje in izkoreninjenje bruceloze goved, drobnice in prašičev (Uradni list SFRJ, št. 34/89 in Uradni list RS, št. 43/92).

13. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-37/98

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila**Priloga I.**

Bolezen	klinični znaki
bruceloza goveda, drobnice in prašičev <i>Brucella abortus</i> <i>Brucella melitensis</i> <i>Brucella suis</i>	- zvriganje, zaostajanje otrebkov - vnetje in nekroze plodovih ovojnic, sluznice maternice, mod, sklepov - hiperplazija in nekroze genitalnih in vimenskih bezgavk - pri plemenjakih oteklost mod in/ali obmodkov
bruceloza pri ovcah <i>Brucella ovis</i>	- oteklost mod in/ali obmodkov - slabša plodnost ali neplodnost pri ovnih - redko pride do zvriganja - bolezen je kronična
bruceloza pri divjih zajcih <i>Brucella suis</i> tip II	- klinični znaki se v naravi redko opazijo - včasih so opazne otekline mod - patoanatomsko se ugotovijo abscesi v modih, gnoj iz abscesov je rumeno bel in kazeozen; pri zajklah se takšni abscesi pojavijo na jajčnikih in maternici; abscesi tudi v drugih organih; vranica je povečana

EPIZOOTIOLOŠKO POIZVEDOVANJE**Priloga II**

Pooblaščen veterinarska organizacija:

Strokovni veterinarski delavec:

Bolezen:

Datum postavljenega suma na bolezen:

Datum potrditve bolezni:

Ime in priimek ter naslov skrbnika živali:

Velikost gospodarstva (ha):

Kartografska referenca:

Po navodilu DSNB je bila predpisana zapora gospodarstva, dne _____.

Število in kategorizacija živali na gospodarstvu

	hlev 1	hlev 2	hlev 3	dvorišče	pašniki	drugo
biki						
pitanci						
krave						
telice						
teleta						
ovce/ovni						
koze/kozli						
plemenski prašiči						
prašiči						
kopitarji						
perutnina						
psi						
mačke						
drugo						

Število in kategorizacija okuženih živali na gospodarstvu

Hlev 1

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
OSEMENJEVANJE ŽIVALI Osemenjevanje - katera veterinarska ambulanta - ime in priimek osemenjevalca - izvor semena - kraji kjer osemenjuje ista oseba - katere vrste živali	
NARAVNI PRIPUST - imena in številke plemenjakov - lastniki plemenjakov - plemenjaki se nahajajo	
MLEKO - dnevna količina - zbiranje (pot) - uporaba mleka (oddaja) - mlečni izdelki	
VODA Preskrba z vodo za živali, ljudi (opis)	
GNOJ, GNOJNICA IN GNOJEVKA (ustrezno obkroži) - način zbiranja (opis) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka - način odstranjevanja (kdaj, kam, koliko, kako) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka	

KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ___ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	f f
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE ? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhavanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ___ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani / odnešeni - pripeljani / prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/ odnešeni - pripeljani/ prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

VEKTORJI BOLEZNI (glodalci, divje živali, ...) opis	
DERATIZACIJA (kdaj je bila zadnja, kdo in s kakšnim sredstvom jo je opravil)	
SMETIŠČA , ki se nahajajo v bližini (kraj, oddaljenost,...)	
PODATKI O DRUGIH GOSPODARSTVIH, KI SO LAST ISTEGA LASTNIKA (naslov, število in vrsta živali, oddaljenost, kdo oskrbuje živali,...)	
MEJNA GOSPODARSTVA (naslovi)	
VZREJNA, OSEMENJEVALNA SREDIŠČA V BLIŽINI OKUŽENEGA GOSPODARSTVA	
V BLIŽINI GOSPODARSTVA JE: klavnica, mlekarna, predelovalni obrat, večja reja drugih živali, obora za divje živali, mrhovišča, drugo... (naslovi in opis)	
SKICA GOSPODARSTVA IN RAZPOREDITEV ŽIVALI	

Datum:

Ura:

M.P.

Podpis in žig
strokovnega veterinarskega delavca

1471. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje slinavke in parkljevke (Aphthae epizooticae)

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

**NAVODILO
o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje
in zatiranje slinavke in parkljevke
(Aphthae epizooticae)**

1. člen

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje slinavke in parkljevke (Aphthae epizooticae).

Klinični znaki ter najdaljša inkubacijska doba za to bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu, pomenijo:

– Gospodarstvo je vsak objekt, v katerem so oziroma se vzrejajo živali;

– Vektor bolezni je divji vretenčar ali nevretenčar, ki lahko mehansko oziroma biološko prenaša ali širi povzročitelja določene bolezni;

– Skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki je imetnik živali ali za njih skrbi;

– Inkubacijska doba je časovno obdobje, ki traja od izpostavljenosti kužnemu agentu do pojava kliničnih znakov;

– Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;

– Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje ter nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;

– Neškodljivo uničenje je postopek v primeru pojava bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vse živali na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen, usmrtiti na kraju samem. Poginule in usmrčene živali se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakopje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja;

– DDD je dezinfekcija, dezinsekcija in deratizacija.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila slinavka in parkljevka (v nadaljnjem besedilu: bolezen), dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- določiti zaporo žarišč okužbe;
 - izvesti vsakodnevne klinične preglede parkljarjev;
 - določiti prepoved gibanja živali na gospodarstvu;
 - izvesti popis vseh živali na gospodarstvu; živali dovzetnih za bolezen; bolnih ali sumljivih na okužbo ter poginulih živali. Popis živali mora redno ažurirati in vanj vključevati novorojene živali ter živali, ki poginejo v obdobju suma bolezni;
 - določiti prepoved odnašanja in prometa z živili, surovinami in odpadki, krmo ter z drugimi predmeti, s katerimi se lahko prenese bolezen;
 - določiti osamitev živali, dovzetnih za bolezen, oziroma prepoved gibanja za bolezen dovzetnih živali znotraj gospodarstva, pri čemer je treba upoštevati tudi vlogo vektorjev bolezni;
 - določiti prepoved prometa in gibanja živali iz in na sumljivo gospodarstvo;
 - določiti prepoved klanja vseh vrst živali;
 - določiti prepoved razmnoževanja živali;
 - določiti prepoved prometa in gibanja:
 - oseb in živali, ki niso dovzetne za bolezen in prevoznih sredstev na ali iz gospodarstva;
 - mesa ali živalskih trupel, krme, opreme, odpadkov, iztrebkov, gnoja, gnojnice, gnojevke in vseh ostalih stvari, s katerimi se lahko bolezen prenese;
 - določiti postavitve dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;
 - določiti kontumac psov in mačk;
 - zagotoviti neškodljivo odstranjevanje trupel poginulih živali;
 - izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s priloogo II tega navodila;
 - določiti ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.
- Strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije ne sme zapustiti dvorišča sumljivega gospodarstva, do prihoda strokovne skupine za slinavko in parkljevko, ki jo imenuje DSNB.
- Ukrepi iz prvega odstavka tega člena se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarstvih, za katere se sumi, da so okužena.
- Ukrepi iz drugega odstavka ostanejo v veljavi, dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Na podlagi ugotovitev strokovne skupine za slinavko in parkljevko na sumljivem gospodarstvu, opravijo strokovni veterinarski delavci pooblaščen veterinarske organizacije epizootiološko poizvedovanje v skladu s priloogo II tega navodila:

- na vseh gospodarstvih, iz katerih so bile v zadnjih 21 dneh nabavljene živali oziroma so prišle v zadnjih 21 dneh v stik z živalmi na sumljivem gospodarstvu in
- na vseh gospodarstvih, katerih imetniki živine in njihovi družinski člani so bili v zadnjih 21 dneh v stiku z živalmi iz sumljivega gospodarstva.

6. člen

Prisotnost bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS, na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootiološkega poizvedovanja.

7. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor z odločbo poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila na okuženem gospodarstvu odrediti naslednje ukrepe:

- postavitve table z napisom »VSTOP PREPOVEDAN – SIP« na vhodu na okuženo gospodarstvo;
 - usmrtilitev in neškodljivo uničenje vseh parkljarjev na okuženem gospodarstvu;
 - zapiranje vseh živali v hleve, staje in ograjene prostore;
 - prepoved prometa in gibanja živali;
 - prepoved odnašanja in prometa z živali, surovinami in odpadki ter krmo in drugimi predmeti, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen;
 - prepoved klanja in odiranja vseh vrst živali;
 - prepoved razmnoževanja vseh vrst živali;
 - prepoved vstopa in izstopa vsem osebam iz ali na okuženo gospodarstvo, razen v izjemnih primerih s prepustnico veterinarskega inšpektorja;
 - usmrtilitev in neškodljivo uničenje potepuških psov in mačk;
 - postavitve razkuževalnih barier na vhodu na okuženo gospodarstvo in v posamezne objekte na okuženem gospodarstvu;
 - vsakodnevno dezinfekcijo staj, hlevov, dvorišč, pašnikov, odplak in iztrebkov, gnojišč ter gnojničnih jam, napajališč in drugih krajev, na katerih so bile živali, kakor tudi drugih predmetov in naprav, ki so prišli v stik z živalmi, ki se izvaja še dva dni po usmrtilitvi zadnje živali. Končno razkužitev opravi pooblaščen veterinarska organizacija tretji dan po usmrtilitvi zadnje živali;
 - dezinfekcijo oseb, ki so bile v neposrednem ali posrednem stiku s povzročitelji okužbe, kakor tudi stanovanjskih površin in delovne obleke;
 - dezinsekcijo in deratizacijo vseh objektov na okuženem gospodarstvu.
- Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko odredi tudi za druga gospodarstva, za katera se sumi, da so okužena.

8. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor po navodilih DSNB in strokovne skupine z odločbo, določiti meje okuženega območja s polmerom najmanj 3 km in meje ogroženega območja s polmerom najmanj 10 km. Pri tem mora upoštevati geografske, administrativne, ekološke in epizootične faktorje glede na bolezen in možen nadzor.

Velikost okuženega in ogroženega področja se lahko tudi spremeni, pri tem pa se mora upoštevati:

- geografski položaj in ekološke faktorje;
- meteorološke pogoje;
- prisotnost, razširjenost in tip vektorjev bolezni;
- rezultate epizootičnega poizvedovanja;
- rezultate laboratorijskih preiskav;
- uvedene ukrepe.

9. člen

Na okuženem območju veterinarski inšpektor odredi naslednje ukrepe:

- popis vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- vsakodnevni klinični pregled vseh parkljarjev na okuženem območju in, če je potrebno, tudi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave;
- zapiranje parkljarjev v hleve, staje in ograjene prostore;
- prepoved prevoza parkljarjev s cestnimi prevoznimi sredstvi oziroma zadrževanje teh prevoznih sredstev na okuženem območju;

- prepoved zadrževanja železniških prevoznih sredstev, naloženih s parkljarji na okuženem območju;
- prepoved gonjenja živine na pašo čez okužena območja;
- prepoved prevoza krme in stelje za živino iz okuženega območja;
- postavitve razkuževalnih barier na cestah, ki vodijo iz okuženega območja in drugje, kjer je to potrebno;
- prepoved prevoza ljudi z motornimi vozili po določenih cestah;
- prepoved zadrževanja vozil na okuženem območju;
- pokončanje in neškodljivo uničenje potepuških psov in mačk,
- zapiranje psov in mačk;
- prepoved dogonov, trgov, sejmov, razstav, tekmoval in drugega zbiranja živali;
- prepoved razmnoževanja živali;
- prepoved uporabe neprekuhanih pomij;
- prepoved prometa parkljarjev, kakor tudi mesa in mesnih proizvodov iz okuženega območja;
- prepoved klanja in odiranja živali, razen klanja v klavnici, ki je na okuženem območju;
- prepoved skladiščenja živil, surovin, odpadkov in krme, pripeljanih iz neokuženega območja;
- prepoved množičnega zbiranja ljudi in omejitev rekreativnih dejavnosti na prostem;
- prepoved lova na okuženem območju;
- prepoved kastracije živine.

Ukrepi na okuženem območju morajo ostati v veljavi vsaj nadaljšo inkubacijsko dobo za bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene, in je bila opravljena DDD.

Po prenehanju veljavnosti ukrepov na okuženem območju se uvedejo ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

10. člen

Na ogroženem območju veterinarski inšpektor odredi naslednje ukrepe:

- klinični pregled vseh parkljarjev vsake tri dni, do devetega dne, nato pa 15. dan zadnji pregled. Če se pri tem pregledu ne ugotovijo znamenja bolezni, dovoli prosto gibanje in skupno pašo živine;
- prepoved prostega gibanja parkljarjev izven dvorišč;
- prepoved prevoza parkljarjev s cestnimi prevoznimi sredstvi oziroma zadrževanje teh prevoznih sredstev na okuženem območju;
- prepoved zadrževanja železniških prevoznih sredstev, naloženih s parkljarji na okuženem območju;
- prepoved gonjenja živine na pašo čez ogrožena območja;
- prepoved prometa z živali, surovinami in odpadki ter krmo, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen, če niso termično obdelani tako, da temperatura v sredini doseže najmanj 70°C;
- prepoved množičnega zbiranja ljudi, ki so prišli iz neokuženega območja;
- prepoved prometa parkljarjev, razen za zakol;
- usmrtilitev in neškodljivo uničenje potepuških psov in mačk;
- zapiranje psov in mačk;
- prepoved dogonov, trgov, sejmov, razstav, tekmoval in drugega zbiranja živali;
- prepoved naravnega pripusta. Umetno osemenjevanje je dovoljeno le s semenom živali iz neokuženega območja, ob sprotne razkuževanju;
- prepoved uporabe neprekuhanih pomij;
- prepoved lova na ogroženem območju;
- prepoved kastracije živine.

Ukrepi na ogroženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo za bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena DDD.

11. člen

V nujnih primerih, ko obstaja nevarnost nenadzorovanega širjenja bolezni na širše območje države lahko minister, pristojen za veterinarstvo predpiše zaščitno cepljenje živali.

Na območjih, kjer je bilo opravljeno zaščitno cepljenje živali, veterinarski inšpektor prepove promet s parkljarji za 14 dni od dneva cepljenja, v tem času pa pooblaščen veterinarska organizacija nadzoruje reakcijo cepljenih živali. Cepljene živali je treba trajno označiti po navodilih VURS.

12. člen

Dokler traja bolezen, se na mejnih prehodih Republike Slovenije poostri pregled živine za izvoz.

Pregled živine iz prvega odstavka tega člena se sme vršiti samo podnevi.

Živina namenjena za izvoz, ne sme biti iz okuženega ali ogroženega območja.

13. člen

Da se prepreči ponovitev bolezni v gospodarstvu, ki je bilo okuženo, mora veterinarski inšpektor z odločbo odrediti, da se:

- novo nabavljena živina ne sme vhljevati najmanj 90 dni po prenehanju bolezni;
- hlevski gnoj ne sme voziti na njive in pašnike v poletnem času najmanj 30 dni, v zimskem času pa najmanj 90 dni po prenehanju bolezni;
- zrnata krma se ne sme odnašati 60 dni po prenehanju bolezni.

14. člen

Če se bolezen pojavi na mejnem območju sosednje države, mora veterinarski inšpektor, po posvetovanju z DSNB, v vseh občinah, ki mejijo s to državo, določiti naslednje ukrepe:

- prepoved dogonov, sejmov, trgov, razstav, tekmovalij in drugega zbiranja živali v pasu 5 km od meje;
- vsi skrbniki parkljarjev morajo pri delu z živino nositi dnevno razkuženo zaščitno obleko, ki je ne smejo odnašati iz gospodarstev;
- osebe, ki imajo opraviti z živino, si morajo redno razkuževati roke ob odhodu iz prostorov, v katerih je živina;
- omejitev vstopa v prostore z živino na posameznem gospodarstvu;
- ločeno vhljevanje novo nabavljene živine od ostalih živali iz tega gospodarstva;
- vsakodnevni pregled vseh živali, dovzetnih za bolezen.

15. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

16. člen

Z dnem uveljavitve tega navodila se preneha uporabljati pravilnik o načinu, postopku in ukrepih za zatiranje in izkorenititev slinavke in parkljevke (Uradni list SFRJ, št. 5/70, 32/70 in 40/77).

17. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-10/98

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila

Priloga I.

Bolezen	Najdaljša inkubacijska doba	klinični znaki
slinavka in parkljevka	21 dni	- pri domačih in divjih parkljarjih se pojavlja slinjenje, - pri svinjah šepavost. - opazni so mehurji, velikosti pšeničnega zrna do velikosti oreha, včasih tudi večji, ki so napolnjeni z bistro tekočino ter največkrat razporejeni na sluznici jezika in na brezzobem delu dlesni, redkeje pa na trdem in mehkem nebu, na sluznici nozdrvi, nosnih odprtinah, nosnem ogledalu kot tudi na koži med parklji, na kroni parkljev, na koži vimena in mošnje, zelo redko pa tudi na drugih delih kože.

EPIZOOTIOLOŠKO POIZVEDOVANJE

Priloga II

Pooblaščen veterinarska organizacija:

Strokovni veterinarski delavec:

Bolezen:

Datum postavljenega suma na bolezen:

Datum potrditve bolezni:

Ime in priimek ter naslov skrbnika živali:

Velikost gospodarstva (ha):

Kartografska referenca:

Po navodilu DSNB je bila predpisana zapora gospodarstva, dne _____.

Število in kategorizacija živali na gospodarstvu

	hlev 1	hlev 2	hlev 3	dvorišče	pašniki	drugo
biki						
pitanci						
krave						
telice						
teleta						
ovce/ovni						
koze/kozli						
plemenski prašiči						
prašiči						
kopitarji						
perutnina						
psi						
mačke						
drugo						

Število in kategorizacija okuženih živali na gospodarstvu

Hlev 1

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulo	Pokončano	Zaklano

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulo	Pokončano	Zaklano

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulo	Pokončano	Zaklano

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulo	Pokončano	Zaklano

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulo	Pokončano	Zaklano

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
Osemenjevanje živali Osemenjevanje - katera veterinarska ambulanta - ime in priimek osemenjevalca - izvor semena - kraji kjer osemenjuje ista oseba - katere vrste živali	
Naravni pripust - imena in številke plemenjakov - lastniki plemenjakov - plemenjaki se nahajajo	
MLEKO - dnevna količina - zbiranje (pot) - uporaba mleka (oddaja) - mlečni izdelki	
VODA Preskrba z vodo za živali, ljudi (opis)	
GNOJ, GNOJNICA IN GNOJEVKA (ustrezno obkroži) - način zbiranja (opis) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka - način odstranjevanja (kdaj, kam, koliko, kako) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka	

KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ____ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhavanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ____ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani / odnešeni - pripeljani / prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/ odnešeni - pripeljani/ prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

1472. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje pljučne kuge govedi (*Pleuropneumonia contagiosa bovis*) in hemoragične septikemije pri govedu (*Septicaemia haemorrhagica bovis*)

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO

o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje pljučne kuge govedi (*Pleuropneumonia contagiosa bovis*) in hemoragične septikemije pri govedu (*Septicaemia haemorrhagica bovis*)

1. člen

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje naslednjih živalskih kužnih bolezni: pljučne kuge govedi (*Pleuropneumonia contagiosa bovis*) in hemoragične septikemije pri govedu (*Septicaemia haemorrhagica bovis*).

Klinični znaki ter najdaljša inkubacijska doba za posamezno bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu pomenijo:

- Gospodarstvo je vsak objekt v katerem so oziroma se vzrejajo živali;
- Vektor bolezni je vsak divji vretenčar ali nevretenčar, ki lahko mehansko oziroma biološko prenaša ali širi povzročitelja določene bolezni;
- Skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki je imetnik živali ali za njih skrbí;
- Inkubacijska doba je časovno obdobje, ki traja od izpostavljenosti kužnemu agentu do pojava kliničnih znakov;
- Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;
- Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje in nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;
- Neškodljivo uničenje je postopek v primeru pojava bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vse živali na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen usmrtiti na kraju samem. Poginule in usmrčene živali se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakopje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila katera od bolezni iz tega navodila, dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v skladu z navodili DSNB:

- poslati trupa poginulih živali in krvne vzorce sumljivih živali v preiskavo;
 - opraviti epizootiološko poizvedovanje na območju, kjer je prijavljen sumljiv primer, in s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;
 - zagotoviti neškodljivo uničenje trupel poginulih živali.
- Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- izvesti zaporo žarišča okužbe;
 - izvesti popis vseh živali na gospodarstvu; živali, dovzetnih za bolezen; bolnih ali sumljivih na okužbo ter poginulih živali. Popis živali mora redno ažurirati in vanj vključevati novorojene živali ter živali, ki poginejo v obdobju suma bolezni;
 - odrediti osamitev živali, dovzetnih za bolezen, oziroma prepoved gibanja za bolezen dovzetnih živali znotraj gospodarstva, pri čemer je treba upoštevati tudi vlogo morebitnih vektorjev bolezni;
 - odrediti prepoved prometa in gibanja živali iz in na sumljivo gospodarstvo;
 - odrediti prepoved prometa in gibanja:
 - oseb in živali, ki niso dovzetne za bolezen, in prevoznih sredstev na ali iz gospodarstva;
 - mesa ali živalskih trupel, krme, opreme, odpadkov, iztrebkov, gnoja, gnojnice in vseh ostalih stvari, s katerimi se lahko bolezen prenese;
 - odrediti postavitev dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;
 - izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s prilogo II tega navodila;
 - izvesti oziroma odrediti ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.
- Ukrepi iz prejšnjega odstavka tega člena se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarstvih, za katera se sumi, da so okužena.
- Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi, dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Prisotnost katerekoli bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootioloških poizvedovanj.

6. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor z odločbo poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila na okuženem gospodarstvu odrediti:

- prepoved prometa na ali iz gospodarstva z živalmi, živila, surovinami, odpadki, krmo ter z drugimi predmeti, s katerimi se lahko bolezen prenese;
- takojšnje neškodljivo uničenje vseh za bolezen dovzetnih živali;
- odrediti neškodljivo uničenje odpadkov – krme, gnoja, gnojnice, stelje, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen;
- kontumac in usmrnitev potepuških psov in mačk;
- dezinfekcijo, dezinspekcijo in deratizacijo (v nadaljnjem besedilu: DDD) vseh objektov, okolice, prevoznih sred-

stev in vse opreme, ki je bila v stiku z okuženimi ali sumljivimi živalmi.

Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko odredi tudi za druga gospodarstva, za katera se sumi, da so okužena.

7. člen

Veterinarski inšpektor mora z odločbo določiti meje okuženega območja s polmerom najmanj 3 km in meje ogroženega območja s polmerom najmanj 10 km. Pri tem mora upoštevati geografske, administrativne, ekološke in epizootične faktorje glede na bolezen in možen nadzor.

Velikost okuženega in ogroženega območja se lahko tudi spremeni, pri tem pa se mora upoštevati:

- geografski položaj in ekološke faktorje;
- meteorološke pogoje;
- prisotnost, razširjenost in tip vektorjev bolezni;
- rezultate epizootičnega poizvedovanja;
- rezultate laboratorijskih preiskav in
- uvedene ukrepe.

8. člen

Na okuženem območju veterinarski inšpektor:

- prepove dogone, trge, sejme, razstave, tekmovanje ali druga zbiranja živali;
- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- odredi izvedbo rednih pregledov gospodarstev, klinične preglede živali in če je potrebno, tudi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave;
- prepove gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- lahko dovoli prevoz živali brez ustavljanja;
- dovoli, da se živali, dovzetne za bolezen, iz gospodarstva odpremijo v klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol, če je ta klavnica znotraj okuženega območja, ali pa pod strogim nadzorom v klavnico na ogroženem območju, če je strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije po pregledu živali ugotovil, da pri njih ni suma na okužbo. Strokovnega veterinarskega delavca na klavnici mora obvestiti, da prihajajo takšne živali.

Ukrepi na okuženem območju morajo ostati v veljavi vsaj še najdaljšo inkubacijsko dobo za določeno bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena DDD.

Po prenehanju veljavnosti ukrepov na okuženem območju se uvedejo ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

9. člen

Na ogroženem območju veterinarski inšpektor:

- prepove dogone, trge, sejme, razstave, tekmovanje ali druga zbiranja živali;
- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- lahko izjemoma dovoli prevoz živali, dovzetnih za bolezen, znotraj ogroženega območja;
- prepove gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen, izven ogroženega območja za najmanj najdaljšo inkubacijsko dobo po zadnjem prijavljenem primeru bolezni;
- dovoli, da se živali, dovzetne za bolezen, pod strogim nadzorom odpremijo v vnaprej določeno klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol izven ogroženega območja, če je strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije po pregledu živali ugotovil, da pri njih ni suma na okužbo. Strokovnega veterinarskega delavca na klavnici mora obvestiti, da prihajajo takšne živali.

Ukrepi na ogroženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena končna DDD.

10. člen

Zaradi odstopanja od splošnih ukrepov se lahko za posamezne bolezni iz tega navodila določijo tudi posebni ukrepi.

11. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

12. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-4/99

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila

Priloga 1.

Bolezen	Najdaljša inkubacijska doba	klinični znaki
pljučna kuga govedi	6 mesecev	- nenadno povišanje telesne temperature - hitro, težko in glasno dihanje - izcedek iz nosu in ust - izrazito kašljanje, zlasti po napornem delu - velik pogin v čredi
hemoragična septikemija pri govedu	90 dni	- povišana telesna temperatura (do 42°C) - pospešen utrip in dihanje - otožnost, neješčnost - driska, včasih hemoglobinurija - edemi po glavi, vratu, grlini in v okolici danke ter sramnice - velik pogin v čredi

EPIZOOTIOLOŠKO POIZVEDOVANJE**Priloga II**

Pooblaščen veterinarska organizacija:

Strokovni veterinarski delavec:

Bolezen:

Datum postavljenega suma na bolezen:

Datum potrditve bolezni:

Ime in priimek ter naslov skrbnika živali:

Velikost gospodarstva (ha):

Kartografska referenca:

Po navodilu DSNB je bila predpisana zapora gospodarstva, dne _____.

Število in kategorizacija živali na gospodarstvu

	hlev 1	hlev 2	hlev 3	dvorišče	pašniki	drugo
biki						
pitanci						
krave						
telice						
teleta						
ovce/ovni						
koze/kozli						
plemenski prašiči						
prašiči						
kopitarji						
perutnina						
psi						
mačke						
drugo						

Število in kategorizacija okuženih živali na gospodarstvu

Hlev 1

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
OSEMENJEVANJE ŽIVALI Osemenjevanje - katera veterinarska ambulanta - ime in priimek osemenjevalca - izvor semena - kraji kjer osemenjuje ista oseba - katere vrste živali	
NARAVNI PRIPUST - imena in številke plemenjakov - lastniki plemenjakov - plemenjaki se nahajajo	
MLEKO - dnevna količina - zbiranje (pot) - uporaba mleka (oddaja) - mlečni izdelki	
VODA Preskrba z vodo za živali, ljudi (opis)	
GNOJ, GNOJNICA IN GNOJEVKA (ustrezno obkroži) - način zbiranja (opis) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka - način odstranjevanja (kdaj, kam, koliko, kako) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka	

KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ____ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE ? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhavanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ____ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ...(kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ...(kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ...(kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani / odnešeni - pripeljani / prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/ odnešeni - pripeljani/ prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

VEKTORJI BOLEZNI (glodalci, divje živali, ...) opis	
DERATIZACIJA (kdaj je bila zadnja, kdo in s kakšnim sredstvom jo je opravil)	
SMETIŠČA , ki se nahajajo v bližini (kraj, oddaljenost,...)	
PODATKI O DRUGIH GOSPODARSTVIH, KI SO LAST ISTEGA LASTNIKA (naslov, število in vrsta živali, oddaljenost, kdo oskrbuje živali,...)	
MEJNA GOSPODARSTVA (naslovi)	
VZREJNA, OSEMENJEVALNA SREDIŠČA V BLIŽINI OKUŽENEGA GOSPODARSTVA	
V BLIŽINI GOSPODARSTVA JE: klavnica, mlekarna, predelovalni obrat, večja reja drugih živali, obora za divje živali, mrhovišča, drugo... (naslovi in opis)	
SKICA GOSPODARSTVA IN RAZPOREDITEV ŽIVALI	

Datum:

Ura:

M.P.

Podpis in žig
strokovnega veterinarskega delavca

1473. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih živalskih kužnih bolezni

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO**o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih živalskih kužnih bolezni****1. člen**

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje naslednjih živalskih kužnih bolezni: goveja kuga (Pestis bovina (Rinderpest)), kuga drobnice (Pestis pecorum), vezikularna bolezen prašičev (Morbus vesicularis suum), bolezen modrikastega jezika (Febris catarrhalis uviu (Blue tongue)), osepnice ovac in koz (Variola ovina et caprina), vezikularni stomatitis (Stomatitis vesicularis), nalezljiva ohromelost prašičev (Encephalomyelitis enzootica suum), vozličasti dermatitis (Dermatitis nodosa) in mrzlica doline Rift (Hepatitis infectiosa enzootica bovinum et ovium).

Klinični znaki ter najdaljša inkubacijska doba za posamezno bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu, pomenijo:

- Gospodarstvo je vsak objekt, v katerem so oziroma se vzreajo živali;
- Vektor bolezni je divji vretenčar ali nevretenčar, ki lahko mehansko oziroma biološko prenaša ali širi povzročitelja določene bolezni;
- Skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki je imetnik živali ali za njih skrbi;
- Inkubacijska doba je časovno obdobje, ki traja od izpostavljenosti kužnemu agentu do pojava kliničnih znakov;
- Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;
- Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje ter nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;
- Neškodljivo uničenje je postopek v primeru pojava bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vse živali na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen, usmrtiti na kraju samem. Poginule in usmrčene živali se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakopje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila katera od bolezni iz tega navodila, dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v skladu z navodili DSNB:

- poslati trupla poginulih živali in krvne vzorce sumljivih živali v preiskavo;
 - opraviti epizootiološko poizvedovanje na območju, kjer je prijavljen sumljiv primer, in s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;
 - zagotoviti neškodljivo uničenje trupel poginulih živali.
- Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- odrediti zaporo žarišča okužbe;
- izvesti popis vseh živali na gospodarstvu; živali, dovzetnih za bolezen; bolnih ali sumljivih na okužbo ter poginulih živali. Popis živali mora redno ažurirati in vanj vključevati novorojene živali ter živali, ki poginejo v obdobju suma bolezni;
- odrediti osamitev živali, dovzetnih za bolezen, oziroma prepoved gibanja za bolezen dovzetnih živali znotraj gospodarstva, pri čemer je treba upoštevati tudi vlogo vektorjev bolezni;
- odrediti prepoved prometa in gibanja živali iz in na sumljivo gospodarstvo,
- odrediti prepoved prometa in gibanja:
 - oseb in živali, ki niso dovzetne za bolezen, in prevoznih sredstev na ali iz gospodarstva;
 - mesa ali živalskih trupel, krme, opreme, odpadkov, iztrebkov, gnoja, gnojnice in vseh ostalih stvari, s katerimi se lahko bolezen prenese;
 - odrediti postavitve dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;
 - izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s priloogo II tega navodila;
 - izvesti oziroma odrediti ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.

Ukrepi iz prejšnjega odstavka se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarstvih, za katera se sumi, da so okužena.

Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi, dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Prisotnost katerekoli bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootioloških poizvedovanj.

6. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor z odločbo poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila na okuženem gospodarstvu odrediti:

- prepoved prometa na ali iz gospodarstva z živalmi, živili, surovinami, odpadki, krmo ter z drugimi predmeti, s katerimi se lahko bolezen prenese;
- takojšnje neškodljivo uničenje vseh za bolezen dovzetnih živali;
- odrediti neškodljivo uničenje odpadkov – krme, gnoja, gnojevke, gnojnice, stelje, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen;
- dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo (v nadaljnjem besedilu: DDD) vseh objektov, okolice, prevoznih sredstev in vse opreme, ki je bila v stiku z okuženimi ali sumljivimi živalmi.

Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko odredi tudi za druga gospodarstva, za katera se sumi, da so okužena.

7. člen

Veterinarski inšpektor mora z odločbo določiti meje okuženega območja s polmerom najmanj 3 km in meje ogroženega območja s polmerom najmanj 10 km. Pri tem mora upoštevati geografske, administrativne, ekološke in epizootiološke faktorje glede na bolezen in možen nadzor.

Velikost okuženega in ogroženega območja se lahko tudi spremeni, pri tem pa se mora upoštevati:

- geografski položaj in ekološke faktorje;
- meteorološke pogoje;
- prisotnost, razširjenost in tip vektorjev bolezni;
- rezultate epizootiološkega poizvedovanja;
- rezultate laboratorijskih preiskav in
- uvedene ukrepe.

8. člen

Na okuženem območju veterinarski inšpektor:

- prepove dogone, trge, sejme, razstave, tekmovanje ali druga zbiranja živali;
- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- odredi izvedbo rednih pregledov gospodarstev, klinične preglede živali in če je potrebno, tudi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave;
- prepove gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen;

– lahko dovoli prevoz živali brez ustavljanja;

– dovoli, da se živali, dovzetne za bolezen, iz gospodarstva odpremlja v klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol, če je ta klavnica znotraj okuženega območja, ali pa pod strogim nadzorom v klavnico na ogroženem območju, če je strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije po pregledu živali ugotovil, da pri njih ni suma na okužbo. Strokovnega veterinarskega delavca na klavnici mora obvestiti, da prihajajo takšne živali.

Ukrepi na okuženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo za določeno bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena DDD. Če se bolezen prenaša z vektorji bolezni, se lahko čas veljave ukrepov temu primerno podaljša.

Po prenehanju veljavnosti ukrepov na okuženem območju se uvedejo ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

9. člen

Na ogroženem območju veterinarski inšpektor:

- prepove dogone, trge, sejme, razstave, tekmovanje ali druga zbiranja živali;

– odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;

– prepove gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen, razen za odpremo na pašo ali v hleve;

– lahko dovoli prevoz živali brez ustavljanja;

– lahko izjemoma dovoli prevoz živali, dovzetnih za bolezen, znotraj ogroženega območja;

– prepove promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen, izven ogroženega območja;

– dovoli, da se živali, dovzetne za bolezen, pod strogim nadzorom odpremlja v naprej določeno klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol izven ogroženega območja, če je strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije po pregledu živali ugotovil, da pri njih ni suma na okužbo. Strokovnega veterinarskega delavca na klavnici mora obvestiti, da prihajajo takšne živali.

Ukrepi na ogroženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo za določeno bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena končna DDD. Če se bolezen prenaša z vektorji bolezni, se lahko čas veljave ukrepov temu primerno podaljša.

10. člen

Zaradi odstopanja od splošnih ukrepov se lahko za posamezne bolezni iz tega navodila določijo tudi posebni ukrepi.

Posebni ukrepi za vezikularno bolezen prašičev so določeni v prilogi III tega navodila.

11. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

12. člen

Z dnem uveljavitve tega navodila, preneha veljati navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in izkoreninjanje bolezni modrikastega jezika Febris catarrhalis ovium – Blue tongue (Uradni list RS, št. 71/96).

13. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-2/99

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Priloga I.

LISTA BOLEZNI, ZA KATERE VELJAJO DOLOČBE TEGA NAVODILA

Bolezen	Najdaljša inkubacijska doba	klinični znaki
goveja kuga	21 dni	- povišana telesna temperatura - živali se močno solzijo, pojavi se gnojni očesni in nosni izcedek - pojavijo se erozije in vnetje prebavnega trakta ter driska - breje živali lahko abortirajo - obolevnost in smrtnost sta visoki
kuga drobnice	21 dni	- povišana telesna temperatura - neješčnost, driska - izcedek iz oči in nosu - nekrotično vnetje sluznice ust - živali težko dihamo
vezikularna bolezen prašičev	28 dni	- vezikularne spremembe v ustih in na parkljih prašičev
bolezen modrikastega jezika	40 dni	- povišana telesna temperatura - splošna oslabelost - kataralno vnetje, edemi in cianoza jezika, ustne, nosne in črevesne sluznice - šepanje
osepnice ovac in koz	21 dni	- tipične spremembe se pojavljajo predvsem na območju pod repom - generalizirana oblika s spremembami po vsem telesu se pojavlja pri jagnjetih in kozličih
vezikularni stomatitis	21 dni	- povišana telesna temperatura pri večjem številu živali pri govedu, konjih in prašičih - vezikularne spremembe v ustih in na koronarnem svitku
nalezljiva ohromelost prašičev	40 dni	- hiperesteziya - tremor - pareze in konvulzije
vozličasti dermatitis	28 dni	- povišana telesna temperatura - depresija, slinjenje, izcedek iz oči in nosu - šepanje - otekle bezgavke in naježenost dlake nad kepastimi spremembami - specifični vozlički, premera 0,5-5 mm, ki se pojavljajo po koži glave, vratu, okončin in genitalij
mrzlica doline Rift	30 dni	- nenaden pojav povišane telesne temperature - motnje v koordinaciji - nenadni pogini - pri brejih živalih se pojavijo abortusi oziroma mrtвороjenost

EPIZOOTIOLOŠKO POIZVEDOVANJE**Priloga II**

Pooblaščen veterinarska organizacija:

Strokovni veterinarski delavec:

Bolezen:

Datum postavljenega suma na bolezen:

Datum potrditve bolezni:

Ime in priimek ter naslov skrbnika živali:

Velikost gospodarstva (ha):

Kartografska referenca:

Po navodilu DSNB je bila predpisana zapora gospodarstva, dne _____.

Število in kategorizacija živali na gospodarstvu

	hlev 1	hlev 2	hlev 3	dvorišče	pašniki	drugo
biki						
pitanci						
krave						
telice						
teleta						
ovce/ovni						
koze/kozli						
plemenski prašiči						
prašiči						
kopitarji						
perutnina						
psi						
mačke						
drugo						

Število in kategorizacija okuženih živali na gospodarstvu**Hlev 1**

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
OSEMENJEVANJE ŽIVALI Osemenjevanje - katera veterinarska ambulanta - ime in priimek osemenjevalca - izvor semena - kraji kjer osemenjuje ista oseba - katere vrste živali	
NARAVNI PRIPUST - imena in številke plemenjakov - lastniki plemenjakov - plemenjaki se nahajajo	
MLEKO - dnevna količina - zbiranje (pot) - uporaba mleka (oddaja) - mlečni izdelki	
VODA Preskrba z vodo za živali, ljudi (opis)	
GNOJ, GNOJNICA IN GNOJEVKA (ustrezno obkroži) - način zbiranja (opis) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka - način odstranjevanja (kdaj, kam, koliko, kako) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka	

KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ____ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE ? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhavanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ____ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ...(kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ...(kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ...(kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani / odnešeni - pripeljani / prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/ odnešeni - pripeljani/ prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

VEKTORJI BOLEZNI (glodalci, divje živali, ...) opis	
DERATIZACIJA (kdaj je bila zadnja, kdo in s kakšnim sredstvom jo je opravil)	
SMETIŠČA , ki se nahajajo v bližini (kraj, oddaljenost,...)	
PODATKI O DRUGIH GOSPODARSTVIH, KI SO LAST ISTEGA LASTNIKA (naslov, število in vrsta živali, oddaljenost, kdo oskrbuje živali,...)	
MEJNA GOSPODARSTVA (naslovi)	
VZREJNA, OSEMENJEVALNA SREDIŠČA V BLIŽINI OKUŽENEGA GOSPODARSTVA	
V BLIŽINI GOSPODARSTVA JE: klavnica, mlekar, predelovalni obrat, večja reja drugih živali, obora za divje živali, mrhovišča, drugo... (naslovi in opis)	
SKICA GOSPODARSTVA IN RAZPOREDITEV ŽIVALI	

Datum:

Ura:

M.P.

Podpis in žig
strokovnega veterinarskega delavca

Priloga III

Posebni ukrepi v primeru izbruha vezikularne bolezni prašičev (v nadaljnjem besedilu: bolezen)

I. Opis bolezni

Vezikularna bolezen prašičev je klinično zelo podobna slinavki in parkljevki. Pojavljajo se vezikule na rilcu, ustih, jeziku in koronarnem robu parklja. Intenzivnost bolezni zelo niha in lahko prizadene čredo prašičev, ne da bi se klinično manifestirala. Virus preživi dolgo časa tudi zunaj organizma, v svežem mesu. Je zelo odporen na normalne dezinficiense in obstane v pH od 2,5 do 12, zato sta posebno pomembna čiščenje in dezinfekcija.

II. Inkubacijska doba

Za potrebe tega navodila se šteje maksimalna inkubacijska doba za vezikularno bolezen prašičev 28 dni.

III. Potrditev bolezni

Glede na 5. člen tega navodila, se mora bolezen potrditi:

- na gospodarstvih, kjer se virus bolezni izolira iz živali ali iz okolja;
- na gospodarstvih, kjer so živali serološko pozitivne, pri tem pa kažejo klinične znake, značilne za bolezen;
- na gospodarstvih, kjer kažejo živali klinične znake, značilne za bolezen ali so serološko pozitivne, pri tem pa so neposredno epizootiološko vezane na že potrjen izbruh bolezni;
- v drugih čredah, kjer so serološko pozitivne živali. VURS mora, preden potrdi bolezen, odrediti odvzem materiala za nadaljnje preiskave, predvsem ponovno vzorčenje in ponovno testiranje v intervalu najmanj 28 dni. Ukrepi iz 4. člena tega navodila veljajo, dokler preiskave niso zaključene. Če dodatne preiskave ne potrdijo bolezni, čeprav so živali še vedno serološko pozitivne, mora veterinarski inšpektor zagotoviti, da se testirane živali izločijo in neškodljivo uničijo ali pa zakoljejo v klavnici, ki jo določi.

IV. Diagnostični laboratorij

Vse vzorce se pošlje v diagnostični laboratorij:
Veterinarski inštitut Slovenije
Gerbičeva 60
1000 Ljubljana

V. Okuženo območje

Okuženo območje se določi, kot je določeno v 7. členu tega navodila.

V primeru izbruha bolezni, se lahko ukrepi iz 8. člena tega navodila, ki veljajo za okuženo območje, nadomestijo z naslednjimi:

- vsa gospodarstva na okuženem območju, ki imajo živali, dovzetne za bolezen, se morajo popisati;
- redno se morajo nadzirati gospodarstva z živalmi, dovzetnimi za bolezen; izvajati se morajo klinični pregledi teh živali; če je potrebno, tudi jemati vzorce za laboratorijske preiskave; zapisniki vseh obiskov in rezultatov se morajo hraniti v evidenci; pogostnost obiskov se določi na podlagi resnosti epizootije;
- prepovedati gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen, po javnih in zasebnih poteh, razen po servisnih poteh okuženega gospodarstva; veterinarski inšpektor lahko izjemoma dovoli promet po cestah in železnici, brez ustavljanja;

– izjemoma se lahko dovoli dovoz živali za veterinarsko-sanitarni zakol na okuženo območje v klavnico, ki je na okuženem območju;

– vsa prevozna sredstva in oprema, ki se na okuženem območju uporablja za prevoz prašičev ali drugih živali in oprema ter material, ki je lahko okužen (krma, gnoj, gnojnica in podobno), ne smejo zapustiti gospodarstva, ki je na okuženem območju, okuženega območja oziroma klavnice, ne da bi bili očiščeni in dezinficirani v skladu s predpisanimi pravili. Ta pravila morajo zagotoviti, da nobeno prevozno sredstvo in oprema, ki se na okuženem območju uporablja za prevoz prašičev ali drugih živali, in oprema ter material, ki je lahko okužen (krma, gnoj, gnojnica in podobno), ne zapustijo območja brez poprejšnjega veterinarskega inšpekcijskega pregleda;

– prašiči ne smejo zapustiti gospodarstva v roku 28 dni po zaključku preliminarnega čiščenja in dezinfekcije okuženih gospodarstev. Po 28 dneh se lahko izda dovoljenje za premik prašičev naravnost v klavnico, ki jo določi veterinarski inšpektor in je locirana na okuženem ali ogroženem območju. Pri tem mora biti zagotovljeno:

- da je bil opravljen pregled vseh prašičev na gospodarstvu;
- da je bil opravljen klinični pregled vseh prašičev, ki se odpremljajo v klavnico;
- da je vsak prašič označen z ušesno številko oziroma na kak drug odobren način;
- da se prašiči odpremljajo v klavnico s prevoznimi sredstvi, ki jih zapečati veterinarski inšpektor.

Ukrepi na okuženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo za določeno bolezen, po tem, ko so bile živali uničene in je bila opravljena DDD. Če se bolezen prenaša z vektorji bolezni, se lahko čas veljave ukrepov temu primerno podaljša.

Po preteku veljave ukrepov na okuženem območju, se uvedejo ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

VI. Ogroženo območje

Ogroženo območje se določi, kot je določeno v 7. členu tega navodila.

V primeru izbruha bolezni, se lahko ukrepi iz 9. člena tega navodila, ki veljajo za ogroženo območje, nadomestijo z naslednjimi:

- popisati je treba vsa gospodarstva z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- promet s prašiči, razen naravnost v klavnico, se dovoli na ogroženem področju pod pogojem, da v 28 dneh pred tem ni bil na gospodarstvo pripeljan noben prašič. Skrbnik živali mora voditi evidenco vseh premikov prašičev iz ali na gospodarstvo;
- veterinarski inšpektor lahko dovoli promet s prašiči iz ogroženega območja, pod pogojem, da:
 - je bil opravljen pregled vseh prašičev na gospodarstvu največ 48 ur pred začetkom premikanja,
 - je bil opravljen klinični pregled prašičev, namenjenih za promet, največ 48 ur pred začetkom premikanja, in so bili rezultati tega pregleda negativni,
 - je bilo opravljeno serološko testiranje prašičev, namenjenih za promet, največ 14 dni pred začetkom premikanja, rezultati tega testiranja pa so bili negativni. Pri prašičih, namenjenih za zakol, se serološko testiranje lahko opravi iz krvnih vzorcev, vzeti v klavnici. Te vzorce lahko vzame veterinarski strokovni delavec pooblaščen veterinarske organizacije. Če so rezultati tega testiranja pozitivni na prisotnost bolezni, se morajo izvesti ukrepi iz VII. točke te priloge;
 - so bili vsi prašiči označeni z ušesno številko ali na kakšen drug odobren način;

– se vsa prevozna sredstva in oprema, ki se uporablja pri prevozu prašičev, očisti in dezinficira po vsakem transportu;

– vsa prevozna sredstva in oprema, ki se je uporabljala pri prevozu prašičev ali drugih živali ter material, ki je lahko okužen in se uporablja na ogroženem območju, ne sme zapustiti ogroženega območja brez predhodnega čiščenja in dezinfekcije v skladu z navodili veterinarskega inšpektorja.

Ukrepi na ogroženem območju morajo ostati v veljavi vsaj dokler niso izvedeni vsi ukrepi v skladu s tem navodilom, ki veljajo na okuženem in ogroženem območju.

VII. Splošni skupni ukrepi

V primeru pojava bolezni se lahko predpišejo tudi naslednji splošni skupni ukrepi:

– v primeru, ko je prisotnost bolezni uradno potrjena, in glede na določbe 6. in 7. člena tega navodila, mora veterinarski inšpektor zagotoviti, da se meso prašičev, ki so bili zaklani v času med možnim vnosom bolezni na gospodarstvo in uvedbo ukrepov na gospodarstvu, lahko izsledi in uniči pod uradnim nadzorom na način, ki preprečuje širjenje virusa te bolezni;

– ko veterinarski strokovni delavec pooblaščen veterinarske organizacije upravičeno posumi, da so prašiči na gospodarstvu lahko okuženi zaradi gibanja ljudi, živali, prevoznih sredstev ali česar koli drugega, mora prepovedati promet in gibanje vseh prašičev na tem gospodarstvu, vsaj dokler:

– se ne opravi klinični pregled vseh prašičev na gospodarstvu, katerega rezultati so negativni;

– se ne opravi serološki pregled prašičev na gospodarstvu, katerega rezultati na protitelesa te bolezni so negativni.

Zgoraj navedeni pregledi se lahko opravijo šele po 28 dneh od dneva možnega vnosa okužbe na gospodarstvo;

– v primeru potrditve bolezni na klavnici, mora veterinarski inšpektor odrediti:

– takojšnji zakol vseh prašičev v klavnici;

– uničenje trupov in odpadkov okuženih in kontaminiranih živali pod uradnim nadzorom na način, s katerim se prepreči nadaljnje širjenje bolezni;

– čiščenje in dezinfekcijo objektov in opreme, vključno s prevoznimi sredstvi, ki se mora izvesti pod nadzorom veterinarskega strokovnega delavca pooblaščen veterinarske organizacije, v skladu z navodili veterinarskega inšpektorja;

– epidemiološko poizvedovanje v skladu s priložo II. tega navodila;

– prepoved nadaljnjega klanja v klavnici vsaj 24 ur po končnem čiščenju in dezinfekciji v skladu s tretjo alineo tega odstavka.

1474. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih bolezni pri ribah

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO

o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih bolezni pri ribah

1. člen

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje infekcijske hematopoetske nekroze postrvi (Necrosis infectiosa haematopoetica salmonis) in virusne hemoragične septicemije pri postrvih (Septicemia haemorrhagica salmonis).

Klinični znaki za posamezno bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu pomenijo:

– ribe, za katere se sumi, da so okužene, so ribe, ki kažejo klinične znake, postmortalne spremembe ali nespecifične reakcije na laboratorijske teste, na podlagi česar se lahko upravičeno sumi, da so zbolele za katero od bolezni, naštetih v prilogi I tega navodila;

– okužene ribe so ribe, pri katerih je bila katera od bolezni, naštetih v prilogi I tega navodila, uradno potrjena;

– ribogojnica, za katero se sumi, da je okužena, je ribogojnica v kateri so ribe, za katere se sumi, da so okužene;

– okužena ribogojnica je ribogojnica, v kateri so okužene ribe oziroma ribogojnica, ki je bila izpraznjena, vendar še ne dezinficirana;

– Pooblaščen veterinarska organizacija je veterinarska organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila katera od bolezni, naštetih v prilogi I tega navodila, dolžna brez odlašanja potrditi ali ovreči sum.

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni:

– poslati sveže poginule ribe na ledu ali še žive ribe, za katere se sumi, da so okužene, v laboratorijsko preiskavo;

– s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;

– zagotoviti neškodljivo odstranjevanje poginulih rib.

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v ribogojnici, za katero se sumi, da je okužena odrediti:

– omejitev prometa z ribami;

– zagotavljanje in vzdrževanje primernih higienskih razmer v ribogojnici.

Ukrepe iz prejšnjega odstavka se lahko uvede tudi za druge ribogojnice, za katere sumi, da so okužene.

Ukrepi iz drugega in tretjega odstavka tega člena ostanejo v veljavi, dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

4. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor z odločbo:

– odrediti zaporo ribogojnice in prepoved izdaje zdravstvenih spričeval;

– dovoli vzrejo obolelih živali do konzumne velikosti pod uradnim nadzorom;

– dovoli promet z ribami za konzum, vendar le na ledu (mrtve);

– odredi popis ribnikov in rib v ribogojnici;

– odredi postavitve dezinfekcijskih barier na vhodih in izhodih iz ribogojnice;

– odredi druge ukrepe za sanacijo okužene ribogojnice;

– odredi popis ribogojnic in varstvenih voda.

Po izpraznitvi se ribogojnica mehansko očisti in se opravi končna dezinfekcija.

5. člen

Stroški diagnostičnih preiskav se krijejo iz proračuna Republike Slovenije, vse ostale stroške, nastale v zvezi z izvajanjem tega navodila, krije lastnik oziroma skrbnik ribogojnice.

6. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-7/99

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila**Priloga I.**

Bolezen	klinični znaki
infekciозна hematopoetska nekroza postrvi	- velik pogin – do 90%, predvsem zaroda in mladice - temna obarvanost rib; - ribe izstopajo iz jate, se zadržujejo ob iztoku, so napete - krvavitve ob bazah plavuti - sluzasti trakovi iz anusa
virusna hemoragična septikemija pri postrvih	- velik pogin – predvsem pri enoletnih postrvih in nizkih temperaturah vode - temna obarvanost rib - krvavitve ob korenu plavuti - izbuljenost oči - ribe se zadržujejo ob robovih bazenov in ob iztokih - nepravilno plavanje, vrtenje okoli telesne osi, plavanje na boku - nenadni živčni gibi

1475. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje konjske kuge (Pestis equorum)

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO**o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje konjske kuge (Pestis equorum)****1. člen**

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje konjske kuge (Pestis equorum).

Klinični znaki ter najdaljša inkubacijska doba za to bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu pomenijo:

- gospodarstvo je vsak objekt, v katerem so oziroma se vzrejajo kopitarji ter vsak naravni rezervat, v katerem živijo kopitarji svobodno;

- vektor bolezni je vsak komar vrste *Imicola Culicoides* ali katerikoli drug komar vrste *Culicoides*, ki lahko prenaša konjsko kugo;

- Skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki je imetnik kopitarjev ali za njih skrbi;

- Inkubacijska doba je časovno obdobje, ki traja od izpostavljenosti kužnemu agentu do pojava kliničnih znakov;

- Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;

- Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje ter nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;

- Neškodljivo uničenje je postopek v primeru bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vse živali na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen, usmrtiti na kraju samem. Poginule in usmrčene živali se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakoplje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila konjska kuga (v nadaljnjem besedilu: bolezen), dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v skladu z navodili DSNB:

- poslati trupla poginulih živali in krvne vzorce sumljivih živali v laboratorijsko preiskavo;

- opraviti epizootiološko poizvedovanje na področju, kjer je prijavljen sumljiv primer, in s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;

- zagotoviti neškodljivo odstranjevanje trupel poginulih živali.

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- odrediti zaporo žarišča okužbe;

- izvesti popis vseh živali na gospodarstvu; živali, dovzetnih za bolezen; bolnih ali sumljivih na okužbo ter poginulih živali. Popis živali mora redno ažurirati in vanj vključevati novorejene živali ter živali, ki poginejo v obdobju suma bolezni;

- odrediti osamitev živali, dovzetnih za bolezen, oziroma prepoved gibanja za bolezen dovzetnih živali znotraj gospodarstva, pri čemer je treba upoštevati tudi vlogo vektorjev bolezni;

- izvesti popis območij, ki bi lahko predstavljali vir vektorjev okužbe oziroma popis območij, ki bi lahko omogočala njihov razvoj in preživetje;

- odrediti prepoved prometa in gibanja živali iz in na sumljivo gospodarstvo;

- izvesti redne obiske sumljivega gospodarstva in podrobno klinično pregledati vsakega kopitarja na gospodarstvu;

- izvesti ukrepe za eradikacijo vektorjev bolezni na in okoli sumljivega gospodarstva;

- odrediti postavitve dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;

- izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s priloogo II tega navodila;

- izvesti oziroma odrediti ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.

Ukrepi iz prejšnjega odstavka tega člena se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarskih, za katera se sumi, da so okužena ali predstavljajo vir vektorja bolezni.

Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Prisotnost bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootioloških poizvedovanj.

6. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila z odločbo na okuženem gospodarstvu odrediti naslednje ukrepe:

- prepoved prometa na ali iz gospodarstva z živalmi, živil, surovinami, odpadki, krmo ter z drugimi predmeti s katerimi se lahko bolezen prenese;

- neškodljivo uničenje vseh za bolezen dovzetnih živali na gospodarstvu;

- neškodljivo uničenje odpadkov – krme, gnoja, gnojnice, stelje, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen.

Veterinarski inšpektor mora odrediti vse ukrepe iz 4. člena tega navodila za vsa gospodarstva v radiusu 20 km okrog okuženega gospodarstva in odrediti sistematično cepljenje vseh kopitarjev na teh gospodarstvih z vakcino, ki jo odobri VURS. Vse vakcinirane živali morajo biti vidno in

neizbrisljivo označene po metodi, ki jo odobri VURS. Režim cepljenja se lahko spremeni glede na epizootiološke, meteorološke, geografske ali klimatološke dejavnike.

Ukrepe iz prvega odstavka tega člena lahko veterinarski inšpektor glede na epizootiološke, meteorološke, geografske ali klimatske dejavnike odredi tudi za gospodarstva, ki so okužena ali za katera se sumi, da so okužena ali lahko predstavljajo vir vektorjev bolezni, in ležijo izven območja, določenega v prejšnjem odstavku tega člena,

7. člen

Veterinarski inšpektor mora z odločbo določiti meje okuženega območja s polmerom najmanj 100 km okrog celotnega okuženega gospodarstva in meje ogroženega območja s polmerom najmanj 50 km okrog okuženega območja, in v katerem ni bilo izvedeno sistematično cepljenje v zadnjih 12 mesecih. Pri tem mora upoštevati geografske, administrativne, ekološke in epizootiološke faktorje glede na bolezen in možen nadzor.

Velikost okuženega in ogroženega območja se lahko tudi spremeni, pri tem pa se mora upoštevati:

- geografski položaj in ekološke faktorje;
- meteorološke pogoje;
- prisotnost, razširjenost in tip vektorjev bolezni;
- rezultate epizootiološkega poizvedovanja;
- rezultate laboratorijskih preiskav in
- uvedene ukrepe, predvsem ukrepe za eradikacijo vektorjev bolezni.

8. člen

Na okuženem območju veterinarski inšpektor:

- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev s kopitarji;
- odredi izvedbo rednih pregledov gospodarstev s kopitarji, klinične preglede živali, in če je potrebno, tudi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave;
- prepove gibanje in promet s kopitarji;
- dovoli, da se kopitarje iz gospodarstva odpremlja v klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol, če je ta klavnica znotraj okuženega območja, ali pa v klavnico na ogroženem območju, ki jo določi veterinarski inšpektor.

VURS določi na okuženem območju način sistematičnega cepljenja kopitarjev proti konjski kugi in njihovo označitev.

9. člen

Na ogroženem območju se uvedejo ukrepi iz prejšnjega člena tega navodila.

Če na ogroženem območju ni klavnice, se lahko zakol kopitarjev izvede v klavnici na okuženem območju, ki jo določi veterinarski inšpektor.

Na ogroženem območju je prepovedano cepljenje kopitarjev proti konjski kugi.

10. člen

Trajanje ukrepov iz 4., 6., 7., 8. in 9. člena tega navodila, določi veterinarski inšpektor. Na območjih, kjer je bilo izvedeno cepljenje v skladu z določbami 6. člena in 8. člena tega navodila, morajo ukrepi ostati v veljavi še vsaj 12 mesecev.

Ne glede na določbe tega navodila, lahko veterinarski inšpektor dovoli premikanje kopitarjev med območji z istim statusom, pod pogojem, da:

- so bili kopitarji predhodno uradno pregledani,
- so označeni po predpisih in
- jih spremlja uradni dokument.

Kopitarji ne smejo zapustiti gospodarstva, na katerem so bili v času cepljenja, vsaj še 60 dni po cepljenju.

11. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

12. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-103/98

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila

Priloga I

Bolezen	Najdaljša inkubacijska doba	klinični znaki
konjska kuga	40 dni	- povišana telesna temperatura (več kot 40,5°C) - povečana frekvencapulza (več kot 60/minuto) - povečana frekvenca dihanja (več kot 20/minuto) - hiperemija sluznic - fotofobija in solzenje - edemi po glavi, vratu in plečih - boleč kašelj v napadih - bister, rumen in penast izcedek iz nosnic - velik pogin živali

EPIZOOTIOLOŠKO POIZVEDOVANJE

Priloga II

Pooblaščen veterinarska organizacija:

Strokovni veterinarski delavec:

Bolezen:

Datum postavljenega suma na bolezen:

Datum potrditve bolezni:

Ime in priimek ter naslov skrbnika živali:

Velikost gospodarstva (ha):

Kartografska referenca:

Po navodilu DSNB je bila predpisana zapora gospodarstva, dne _____.

Število in kategorizacija živali na gospodarstvu

	hlev 1	hlev 2	hlev 3	dvorišče	pašniki	drugo
biki						
pitanci						
krave						
telice						
teleta						
ovce/ovni						
koze/kozli						
plemenski prašiči						
prašiči						
kopitarji						
perutnina						
psi						
mačke						
drugo						

Število in kategorizacija okuženih živali na gospodarstvu**Hlev 1**

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
OSEMENJEVANJE ŽIVALI Osemenjevanje - katera veterinarska ambulanta - ime in priimek osemenjevalca - izvor semena - kraji kjer osemenjuje ista oseba - katere vrste živali	
NARAVNI PRIPUST - imena in številke plemenjakov - lastniki plemenjakov - plemenjaki se nahajajo	
MLEKO - dnevna količina - zbiranje (pot) - uporaba mleka (oddaja) - mlečni izdelki	
VODA Preskrba z vodo za živali, ljudi (opis)	
GNOJ, GNOJNICA IN GNOJEVKA (ustrezno obkroži) - način zbiranja (opis) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka - način odstranjevanja (kdaj, kam, koliko, kako) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka	

KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ____ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhavanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ____ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani /odnešeni - pripeljani /prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/odnešeni - pripeljani/prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

VEKTORJI BOLEZNI (glodalci, divje živali, ...) opis	
DERATIZACIJA (kdaj je bila zadnja, kdo in s kakšnim sredstvom jo je opravil)	
SMETIŠČA , ki se nahajajo v bližini (kraj, oddaljenost,...)	
PODATKI O DRUGIH GOSPODARSTVIH, KI SO LAST ISTEGA LASTNIKA (naslov, število in vrsta živali, oddaljenost, kdo oskrbuje živali,...)	
MEJNA GOSPODARSTVA (naslovi)	
VZREJNA, OSEMENJEVALNA SREDIŠČA V BLIŽINI OKUŽENEGA GOSPODARSTVA	
V BLIŽINI GOSPODARSTVA JE klavnica, mlekarna, predelovalni obrat, večja reja drugih živali, obora za divje živali, mrhovišča, drugo... (naslovi in opis)	
SKICA GOSPODARSTVA IN RAZPOREDITEV ŽIVALI	

Datum:

Ura:

M.P.

Podpis in žig
strokovnega veterinarskega delavca

1476. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje klasične prašičje kuge (Pestis suum)

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO**o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje klasične prašičje kuge (Pestis suum)****1. člen**

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje klasične prašičje kuge (Pestis suum).

Klinični znaki ter najdaljša inkubacijska doba za to bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu, pomenijo:

- Gospodarstvo je vsak objekt, v katerem so oziroma se vzrejajo živali;
- Skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki je imetnik živali ali za njih skrbi;
- Inkubacijska doba je časovno obdobje, ki traja od izpostavljenosti kužnemu agentu do pojava kliničnih znakov;
- Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;
- Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje ter nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;
- Neškodljivo uničenje je postopek v primeru pojava bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vse živali na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen, usmrtiti na kraju samem. Poginule in usmrčene živali se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakoplje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila klasična prašičja kuga (v nadaljnjem besedilu: bolezen), dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v skladu z navodili DSNB:

- poslati trupla poginulih živali in krvne vzorce sumljivih živali v preiskavo;
- opraviti epizootiološko poizvedovanje na območju, kjer je prijavljen sumljiv primer, in s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;

– zagotoviti neškodljivo uničenje trupel poginulih živali. Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- odrediti zaporo žarišča okužbe;
- izvesti popis vseh živali na gospodarstvu; živali, dovzetnih za bolezen; bolnih ali sumljivih na okužbo ter poginulih živali. Popis živali mora redno ažurirati in vanj vključevati novorojene živali ter živali, ki poginejo v obdobju suma bolezni;
- odrediti osamitev živali, dovzetnih za bolezen, oziroma prepoved gibanja za bolezen dovzetnih živali znotraj gospodarstva;
- odrediti prepoved prometa in gibanja živali iz in na sumljivo gospodarstvo;
- izvesti redne obiske sumljivega gospodarstva in podrobno klinično pregledati vsako za bolezen dovzetno žival;
- odrediti postavitev dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;
- izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s prilogo II tega navodila;
- izvesti oziroma odrediti ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.

Ukrepi iz prejšnjega odstavka tega člena se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarstvih, za katera se sumi, da so okužena.

Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Prisotnost bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootioloških poizvedovanj.

6. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila na okuženem gospodarstvu z odločbo odrediti naslednje ukrepe:

- prepoved prometa z živalmi, živili, surovinami, odpadki, krmo ter z drugimi predmeti s katerimi se lahko bolezen prenese;
- takojšnjo usmritev in neškodljivo uničenje vseh za bolezen dovzetnih živali na gospodarstvu;
- neškodljivo uničenje odpadkov – krme, gnoja, gnojnice, gnojevke, stelje, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen;
- druge ukrepe za sanacijo okuženega gospodarstva.

Če je gospodarstvo sestavljeno iz dveh ali več ločenih rej, lahko veterinarski inšpektor dovoli odstopanja od ukrepov iz prejšnjega odstavka za neokužene reje na okuženem gospodarstvu, pod pogojem, da strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije potrdi, da so reje popolnoma ločene glede prostorov, skrbnikov živali, reje in krmljenja, tako da je onemogočeno širjenje povzročitelja bolezni iz ene reje v drugo.

Ukrepe iz prvega odstavka tega člena se lahko uvede tudi za gospodarstva, za katera se sumi, da so okužena.

7. člen

Veterinarski inšpektor mora z odločbo določiti meje okuženega območja s polmerom najmanj 3 km in meje ogroženega območja s polmerom najmanj 10 km. Pri tem

mora upoštevati geografske, administrativne, ekološke in epizootične faktorje glede na bolezen in možen nadzor.

Velikost okuženega in ogroženega področja se lahko tudi spremeni, pri tem pa se mora upoštevati:

- njihov geografski položaj in ekološke faktorje;
- meteorološke pogoje;
- prisotnost, razširjenost in tip vektorjev bolezni;
- rezultate epizootičnega poizvedovanja;
- rezultate laboratorijskih preiskav;
- uvedene ukrepe.

8. člen

Na okuženem območju veterinarski inšpektor:

- prepove dogone, trge, sejme, razstave, tekmovanje ali druga zbiranja živali;
- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- odredi izvedbo rednih pregledov gospodarstev, klinične preglede živali in če je potrebno, tudi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave;
- prepove gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen;
- lahko dovoli prevoz živali brez ustavljanja;
- dovoli, da se živali, dovzetne za bolezen, iz gospodarstva odpremlja v klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol, če je ta klavnica znotraj okuženega območja, ali pa pod strogim nadzorom v klavnico na ogroženem območju, če je strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije po pregledu živali ugotovil, da pri njih ni suma na okužbo. Strokovnega veterinarskega delavca na klavnici mora obvestiti, da prihajajo takšne živali.

Ukrepi na okuženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo za določeno bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena DDD.

Po prenehanju veljavnosti ukrepov na okuženem območju se uvedejo ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

9. člen

Na ogroženem območju veterinarski inšpektor:

- prepove dogone, trge, sejme, razstave, tekmovanje ali druga zbiranja živali;
- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev z živalmi, dovzetnimi za bolezen;

- prepove gibanje in promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen, razen za odpremo na pašo ali v hleve;
- lahko dovoli prevoz živali brez ustavljanja;
- lahko izjemoma dovoli prevoz živali, dovzetnih za bolezen, znotraj ogroženega območja;
- prepove promet z živalmi, dovzetnimi za bolezen, izven ogroženega območja;
- dovoli, da se živali, dovzetne za bolezen, pod strogim nadzorom odpremlja v naprej določeno klavnico za veterinarsko-sanitarni zakol izven ogroženega območja, če je strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije po pregledu živali ugotovil, da pri njih ni suma na okužbo. Strokovnega veterinarskega delavca na klavnici mora obvestiti, da prihajajo takšne živali.

Ukrepi na ogroženem območju morajo ostati v veljavi vsaj najdaljšo inkubacijsko dobo za določeno bolezen, po tem, ko so bile živali neškodljivo uničene in je bila opravljena končna DDD.

10. člen

V nujnih primerih, ko obstaja nevarnost nenadzorovanega širjenja bolezni na širše območje države, lahko, minister, pristojen za veterinarstvo, predpiše zaščitno cepljenje živali.

11. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

12. člen

Z dnem uveljavitve tega navodila se preneha uporabljati pravilnik o ukrepih za zatiranje in izkoreninjanje klasične prašičje kuge (Uradni list SFRJ, št. 6/88).

13. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-47/98

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila

Priloga 1.

Bolezen	Najdaljša inkubacijska doba	klinični znaki
klasična prašičja kuga	40 dni	- povišana telesna temperatura - pikčaste krvavitve po koži - spremenljiv apetit - izmenjujoča se driska in zaprtje - vnetje očesnih veznic - opotekanje - velik pogin

EPIZOOTIOLOŠKO POIZVEDOVANJE

Priloga II

Pooblaščen veterinarska organizacija:

Strokovni veterinarski delavec:

Bolezen:

Datum postavljenega suma na bolezen:

Datum potrditve bolezni:

Ime in priimek ter naslov skrbnika živali:

Velikost gospodarstva (ha):

Kartografska referenca:

Po navodilu DSNB je bila predpisana zapora gospodarstva, dne _____.

Število in kategorizacija živali na gospodarstvu

	hlev 1	hlev 2	hlev 3	dvorišče	pašniki	drugo
biki						
pitanci						
krave						
telice						
teleta						
ovce/ovni						
koze/kozli						
plemenski prašiči						
prašiči						
kopitarji						
perutnina						
psi						
mačke						
drugo						

Število in kategorizacija okuženih živali na gospodarstvu**Hlev 1**

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
OSEMENJEVANJE ŽIVALI Osemenjevanje - katera veterinarska ambulanta - ime in priimek osemenjevalca - izvor semena - kraji kjer osemenjuje ista oseba - katere vrste živali	
NARAVNI PRIPUST - imena in številke plemenjakov - lastniki plemenjakov - plemenjaki se nahajajo	
MLEKO - dnevna količina - zbiranje (pot) - uporaba mleka (oddaja) - mlečni izdelki	
VODA Preskrba z vodo za živali, ljudi (opis)	
GNOJ, GNOJNICA IN GNOJEVKA (ustrezno obkroži) - način zbiranja (opis) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka - način odstranjevanja (kdaj, kam, koliko, kako) 1. gnoj 2. gnojnica 3. gnojevka	

KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ____ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE ? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhavanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ____ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani / odnešeni - pripeljani / prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/ odnešeni - pripeljani/ prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

VEKTORJI BOLEZNI (glodalci, divje živali, ...) opis	
DERATIZACIJA (kdaj je bila zadnja, kdo in s kakšnim sredstvom jo je opravil)	
SMETIŠČA , ki se nahajajo v bližini (kraj, oddaljenost,...)	
PODATKI O DRUGIH GOSPODARSTVIH, KI SO LAST ISTEGA LASTNIKA (naslov, število in vrsta živali, oddaljenost, kdo oskrbuje živali,...)	
MEJNA GOSPODARSTVA (naslovi)	
VZREJNA, OSEMENJEVALNA SREDIŠČA V BLIŽINI OKUŽENEGA GOSPODARSTVA	
V BLIŽINI GOSPODARSTVA JE: klavnica, mlekarna, predelovalni obrat, večja reja drugih živali, obora za divje živali, mrhovišča, drugo... (naslovi in opis)	
SKICA GOSPODARSTVA IN RAZPOREDITEV ŽIVALI	

Datum:
Ura:

M.P.

Podpis in žig
strokovnega veterinarskega delavca

1477. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih bolezni pri perutnini

Na podlagi sedme in devete alineje 114. člena zakona o veterinarstvu (Uradni list RS, št. 82/94, 21/95 in 16/96) in četrtega odstavka 99. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94, 25/95 – odl. US in 29/95) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NAVODILO**o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih bolezni pri perutnini****1. člen**

To navodilo določa ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje atipične kokoške kuge (Morbus Newcastle (New castle disease)) in kokoške kuge (Pestis avium) pri perutnini, tekmovalnih golobih ter drugih pticah v ujetništvu.

Klinični znaki ter najdaljša inkubacijska doba za posamezno bolezen so navedeni v prilogi I tega navodila.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem navodilu pomenijo:

- Perutnina so kokoši, purani, pegatke, race, gosi, prepelice, golobi, fazani, jerebice in ratiti (Ratitae), ki se gojijo ali redijo v ujetništvu za rejo, proizvodnjo mesa ali jajc za prehrano, ali za obnovo populacije divjih živali;
- Valilna jajca so jajca za inkubiranje, ki jih znese perutnina;

- Enodnevni piščanci so vsa perutnina, ki je mlajša od 72 ur in še ni krmljena. Brazilske race (Cairina moschata) ali njihovi križanci pa so že lahko krmljeni;

- Jata je vsa perutnina z identičnim zdravstvenim statusom, ki se goji v istih prostorih ali v isti obori in predstavlja eno samo epizootiološko enoto. Pri perutnini, ki se goji v pokritih prostorih pomeni jata vso perutnino, ki si deli isti zračni prostor;

- Gospodarstvo je vsak objekt, v katerem je oziroma se vzreja perutnina;

- Karantenska postaja so objekti, kjer je perutnina v popolni osamitvi in ločena od druge perutnine, s čimer je omogočeno dolgoročno opazovanje in testiranje na bolezen iz priloge I tega navodila;

- Perutnina, pri kateri obstaja sum kontaminiranja, je perutnina, ki je lahko bila neposredno ali posredno izpostavljena virusu bolezni iz priloge I tega navodila;

- Skrbnik perutnine je pravna ali fizične oseba, ki je imetnik perutnine ali za njo skrbi;

- Inkubacijska doba je časovno obdobje, ki traja od izpostavljenosti kužnemu agentu do pojava kliničnih znakov;

- Pooblaščen veterinarska organizacija je organizacija, ki je v skladu z določbami zakona o veterinarstvu (ZVet) pristojna za opravljanje določenih veterinarskih dejavnosti;

- Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB) je skupina strokovnjakov za vodenje ter nadziranje ukrepov za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni iz tega navodila, ki jo imenuje minister, pristojen za veterinarstvo;

- Neškodljivo uničenje je postopek v primeru pojava bolezni iz tega navodila, po katerem je potrebno vso perutnino na gospodarstvu, ki so dovzetne za bolezen, usmrtiti na kraju samem. Poginulo in usmrčeno perutnino se odpelje v kafilerijo ali pa, če je mogoče, sežge ali zakopje na kraju samem. Postopek je enak za odpadke in materiale, ki so lahko okuženi. Zakopavanje mora biti dovolj globoko, da se

mesojedim živalim prepreči odkopavanje in raznašanje trupel in odpadkov, prav tako pa je treba upoštevati geografske in geološke faktorje zaradi preprečevanja onesnaževanja okolja;

- DDD je dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija.

3. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija je ob sumu, da se je pojavila katera od bolezni iz tega navodila, dolžna brez odlašanja potrditi ali pa ovreči sum, in o vsakem sumu nemudoma obvestiti Veterinarsko upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS), Veterinarski zavod Slovenije in Veterinarski inštitut Slovenije.

VURS mora nemudoma sklicati člane DSNB, ki vodi in nadzira ukrepe za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni.

4. člen

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni v skladu z navodili DSNB:

- poslati trupla poginule perutnine in krvne vzorce sumljive perutnine v preiskavo;

- opraviti epizootiološko poizvedovanje na območju, kjer je prijavljen sumljiv primer, in s strokovnim navodilom določiti ukrepe za preprečitev širjenja bolezni;

- zagotoviti neškodljivo uničenje trupel poginule perutnine.

Pooblaščen veterinarska organizacija mora takoj po prijavi suma bolezni na sumljivem gospodarstvu v skladu z navodili DSNB:

- izvesti zaporo žarišča okužbe;

- izvesti popis vseh kategorij perutnine na gospodarstvu, ki mora vsebovati za vsako kategorijo posebej število poginule perutnine, perutnine, ki kaže klinične znake bolezni in perutnine brez kliničnih znakov bolezni. Popis perutnine mora redno ažurirati in vanj vključevati novorojeno perutnino in perutnino, ki je v obdobju suma bolezni poginila;

- odrediti osamitev perutnine in prepoved gibanja perutnine znotraj gospodarstva;

- prepoved prometa in gibanja perutnine iz in na sumljivo gospodarstvo;

- prepoved prometa in gibanja:
 - oseb in živali, ki niso dovzetne za bolezen in prevoznih sredstev na ali iz gospodarstva in

- perutninskega mesa ali živalskih trupel, krme, opreme, odpadkov, iztrebkov, gnoja, gnojnice in vseh ostalih stvari, s katerimi se lahko bolezen prenese brez posebnega dovoljenja, ki ga izda veterinarski inšpektor;

- prepovedati promet in odnašanje jajc iz gospodarstva, razen jajc, ki se pošiljajo neposredno v obrat za predelavo jajc, ki ga določi veterinarski inšpektor;

- odrediti postavitev dezinfekcijskih barier na vhodu na gospodarstvo in v posamezne objekte na sumljivem gospodarstvu;

- izvesti epizootiološko poizvedovanje v skladu s prilogi II tega navodila;

- ostale ukrepe za preprečitev širjenja bolezni.

Ukrepi iz prejšnjega odstavka se lahko v skladu z navodili DSNB uvedejo tudi na drugih gospodarstvih, za katera se sumi, da so okužena.

Ukrepi iz prvega in drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi, dokler se sum bolezni uradno ne izključi.

5. člen

Prisotnost katerekoli bolezni iz tega navodila uradno potrdi ali izključi VURS na podlagi kliničnih znakov in rezultatov preiskav.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko VURS v primeru epidemije uradno potrdi prisotnost bolezni iz tega navodila zgolj na podlagi kliničnih znakov in/ali rezultatov epizootioloških poizvedovanj.

6. člen

Ko je bolezen uradno potrjena, mora veterinarski inšpektor z odločbo poleg ukrepov iz 4. člena tega navodila na okuženem gospodarstvu odrediti:

- prepoved prometa s perutnino, perutninskim mesom, živili, surovinami, odpadki, krmo ter z drugimi predmeti s katerimi se lahko bolezen prenese;
- takojšnje neškodljivo uničenje vse perutnine na gospodarstvu;
- neškodljivo uničenje odpadkov – krme, gnoja, gnojnice, stelje, s katerimi se lahko prenese kužna bolezen;
- da se meso perutnine, ki je izvirala iz okuženega gospodarstva in je bila v času inkubacijske dobe za določeno bolezen zaklana, izsledi in neškodljivo uniči;
- da se valilna jajca, ki so bila znesena in odnesena iz okuženega gospodarstva v času inkubacijske dobe, izsledi in neškodljivo uničijo oziroma, da se že izvaljena perutnina uradno nadzoruje;
- da se konzumna jajca, ki so bila znesena in odnesena iz okuženega gospodarstva v času inkubacijske dobe, izsledijo in neškodljivo uničijo, razen če so bila predhodno primerno razkužena;
- DDD vseh objektov, okolice, prevoznih sredstev in vse opreme, ki je bila v stiku z okuženimi ali sumljivimi živalmi;
- da se perutnina lahko ponovno vhlavi po preteku 21 dni po opravljeni DDD.

Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko odredi tudi za druga gospodarstva, za katera se sumi, da so okužena.

Če gospodarstvo sestavlja dve ali več ločenih jat, lahko veterinarski inšpektor dovoli odstopanja od ukrepov iz prvega odstavka tega člena za zdrave jate na okuženem gospodarstvu, pod pogojem, da strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije potrdi, da so jate med seboj popolnoma ločene glede prostorov, reje in krmjenja tako, da je onemogočeno širjenje povzročitelja bolezni iz ene jate v drugo.

Če veterinarski strokovni delavec pooblaščen veterinarske organizacije upravičeno posumi, da je perutnina na kateremkoli gospodarstvu okužena zaradi gibanja ljudi, živali ali prevoznih sredstev ali na kak drug način, lahko veterinarski inšpektor za takšno gospodarstvo uvede uradni nadzor in prepove odnašanje oziroma odvažanje perutnine iz gospodarstva, razen neposredno v klavnico za takojšen zakol, če strokovni delavec pooblaščen veterinarske organizacije pred tem opravi klinični pregled vse perutnine s katerim izključi prisotnost bolezni. Omejitev prometa mora ostati v veljavi vsaj 21 dni od zadnjega dneva možne kontaminacije, v nobenem primeru pa ne manj kot 7 dni.

Če strokovni veterinarski delavec pooblaščen veterinarske organizacije upravičeno posumi, da so tekmovalni golobi ali golobnjak okuženi z virusom katere od bolezni iz priloge I tega navodila, mora veterinarski inšpektor uvesti vse potrebne ukrepe, vključno s prepovedjo gibanja tekmovalnih golobov izven sumljivega golobnjaka 21 dni od zadnjega dneva možne kontaminacije.

7. člen

Veterinarski inšpektor mora z odločbo določiti meje okuženega območja s polmerom najmanj 3 km in meje ogroženega območja s polmerom najmanj 10 km. Pri tem mora upoštevati geografske, administrativne, eko-

loške in epizootiološke faktorje glede na bolezni in možen nadzor.

Velikost okuženega in ogroženega področja se lahko tudi spremeni, pri tem pa se mora upoštevati:

- njihov geografski položaj in ekološke faktorje;
- meteorološke pogoje;
- prisotnost, razširjenost in tip vektorjev bolezni;
- rezultate epizootiološkega poizvedovanja;
- rezultate laboratorijskih preiskav;
- uvedene ukrepe.

8. člen

Na okuženem območju veterinarski inšpektor:

- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev s perutnino na okuženem območju;
 - odredi reden pregled gospodarstev, klinične preglede perutnine, če je potrebno, tudi odvzem vzorcev za laboratorijske preiskave;
 - odredi osamitev perutnine in prepoved premikanja perutnine znotraj gospodarstva;
 - odredi postavitve dezinfekcijskih barier na vseh izhodih iz gospodarstva in posameznih objektov na okuženem gospodarstvu;
 - prepove gibanje ljudi, ki prihajajo v stik s perutnino, trupla perutnine in jajci, ter prevoznih sredstev za perutnino, trupla perutnine, jajca;
 - prepove gibanje in promet s perutnino. Lahko dovoli prevoz po glavnih prometnicah brez ustavljanja;
 - lahko dovoli prevoz:
 - perutnine za takojšen zakol v klavnico, ki je na okuženem območju. Če to ni mogoče, lahko dovoli prevoz v klavnico izven okuženega območja;
 - enodnevnih piščancev na gospodarstvo na ogroženem območju, kjer ni druge perutnine;
 - valilnih jajc v valilnico, ki jo določi veterinarski inšpektor pod pogojem, da so jajca in njihova embalaža ustrezno dezinficirane;
 - prepove odvažanje ali razprševanje gnoja in gnojnice, razen v izjemnih primerih;
 - prepove sejme, trge, razstave, tekmovanja ali druge oblike zbiranja perutnine ali drugih ptic.
- Ukrepi na okuženem območju morajo ostati v veljavi vsaj 21 dni po tem, ko je bila opravljena DDD.
- Po prenehanju veljavnosti ukrepov na okuženem območju se uvedejo ukrepi, ki veljajo na ogroženem območju.

9. člen

Na ogroženem območju veterinarski inšpektor:

- odredi izvedbo popisa vseh gospodarstev s perutnino;
 - odredi kontrolo prometa s perutnino in valilnimi jajci znotraj ogroženega območja;
 - prepove prevoz perutnine iz ogroženega območja prvih 15 dni, razen prevoza v klavnico izven ogroženega območja, ki jo sam določi;
 - prepove prevoz valilnih jajc iz ogroženega območja, razen v valilnico, ki jo sam določi, pod pogojem, da so jajca in njihova embalaža pred prevozom ustrezno dezinficirana;
 - prepove sejme, trge, razstave, tekmovanja in druge oblike zbiranja perutnine ali drugih ptic.
- Ukrepi na ogroženem območju morajo ostati v veljavi vsaj 30 dni po tem, ko je bila opravljena končna DDD.

10. člen

Glede na odstopanja od splošnih ukrepov za bolezni iz priloge I, se lahko določijo tudi posebni ukrepi.

Posebni ukrepi za atipično kokošjo kugo so navedeni v prilogi III tega navodila.

11. člen

Vsi stroški v zvezi z izvajanjem tega navodila se krijejo iz proračuna Republike Slovenije.

12. člen

Z dnem uveljavitve tega navodila se preneha uporabljati pravilnik o ukrepih za zatiranje in izkoreninjanje atipične kokošje kuge (Uradni list SFRJ, št. 39/88).

13. člen

To navodilo začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 323-01-6/99

Ljubljana, dne 19. aprila 1999.

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano
Ciril Smrkolj l. r.

Lista bolezni, za katere veljajo določbe tega navodila**Priloga I.**

Bolezen	Najdaljša inkubacijska doba	klinični znaki
Atipična kokošja kuga	21 dni	- nasršenost perja - cianoza rože in podbradkov - hropenje - belkasta driska
Kokošja kuga	21 dni	- hropenje - vnetje sluznice sinusov in konjunktiv - cianoza in edem rože in podbradkov - driskavost - slaba koordinacija v hoji - visok pogin živali

Število in kategorizacija okužene perutnine na gospodarstvu**Hlev 1**

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 2

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Hlev 3

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pašnik

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Drugo

Vrsta	Dovzetnih	Okuženih	Poginulih	Usmrčenih	Zaklanih

Pri katerih živalih in kdaj so se pojavile prve bolezenske spremembe (opis)	
Vzorci so/niso bili poslani na Veterinarski inštitut Slovenije Kdaj in kdo jih je odvzel Kdaj in kdo jih je dostavil	
Ali poteka preko gospodarstva javna pot, cesta, avtocesta, potok, reka, ipd. (opis)	
Ali se gospodarstvo nahaja ob cesti, reki, železnici, potoku, vodnem zajetju, ipd. (opis)	
KRMA IN STELJA - katera vrsta krme/stelje se uporablja - kje je skladiščena (za vsako vrsto) - kje je bila pridelana - ali je bila pripeljana na okuženo območje v zadnjih ___ dni (čas najdaljše inkubacije za bolezen), pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni - kdaj in koliko - s kakšnim prevoznim sredstvom - od kod - ali se je uporabila (za katere živali) - kje je skladiščena	
Način odstranjevanja gospodinjskih odpadkov	
Ali uporabljajo ODPADKE ali OSTANKE HRANE ZA KRMLJENJE? (za katere živali, izvor odpadkov/ostankov, prekuhanje)	
OSEBE, KI OSKRBUJEJO ŽIVALI ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja ime in priimek naslov dela, ki jih je/jih opravlja	
GIBANJE ŽIVALI Prihod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka živali	

- številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - od kod so bile živali prepeljane Odhod - datum prevoza - vrsta in število živali, identifikacijska številka - številke zdravstvenih spričeval - prevozno sredstvo, voznik prevoznega sredstva - kam so bile živali prepeljane (opis vseh premikov živali v času ____ dni (najdaljša inkubacijska doba za bolezen) pred pojavom prvih kliničnih znakov bolezni)	
--	--

GIBANJE LJUDI na gospodarstvo - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda - datum - namen obiska - ime in priimek osebe, naslov - stik z živalmi - način prihoda iz gospodarstva - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda - ime osebe - obisk sejma, razstave, ... (kje in kdaj) - obisk drugega gospodarstva (katerega in kdaj) - stik z živalmi - način odhoda	
PREDMETI, ORODJA, STROJI IN NAPRAVE, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani / odnešeni - pripeljani / prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo...)	
ŽIVILA ŽIVALSKEGA IZVORA, s katerimi bi se lahko prenesla okužba in so bili: - odpeljani/ odnešeni - pripeljani/ prinešeni (kateri, kdaj, prevozno sredstvo, kam, kdo,...)	

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

1478. Pravilnik o stopnjah normalnega odpisa blaga (kalu, razsipu, razbitju in okvari)

Na podlagi 7. in 8. točke 4. člena zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 89/98), 3. točke 14. člena pravilnika o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 4/99), 31. člena statuta Gospodarske zbornice Slovenije in 6. člena pravil Združenja za turizem in gostinstvo je upravni odbor Združenja za turizem in gostinstvo na 26. seji dne 31. 3. 1999 sprejel

PRAVILNIK o stopnjah normalnega odpisa blaga (kalu, razsipu, razbitju in okvari)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se določa višina odpisa (kalu, razsip, razbitje in okvara), ki se šteje v gostinski dejavnosti za normalnega ter zato predstavlja redni strošek poslovanja.

Kot kalu, razsip, razbitje in okvara se štejejo izgube na blagu, ki nastanejo zaradi kemičnih in fizikalnih lastnosti blaga (sušenje, izhlapevanje, krčenje, topljenje in podobno) in uničenje blaga zaradi manipulacije blaga v gostinskih obratovalnicah.

2. člen

Določbe tega pravilnika veljajo za gostince, ki v svojih aktih nimajo določenih stopenj normalnega odpisa oziroma uničenja blaga.

Odpis blaga zaradi izgube (kalu, razsip, razbitje in okvara) do višine, določene s tem pravilnikom, se šteje za odpis, ki je oproščen plačila davka na dodano vrednost po 3. točki 14. člena pravilnika o izvajanju davka na dodano vrednost.

Od odpisa, ki presega odpis, izračunan na podlagi stopenj iz tega pravilnika, se obračunava in plačuje davek na dodano vrednost.

3. člen

Gostinci evidentirajo ugotovljene izgube in uničenje blaga (kalu, razsip, razbitje in okvara) v svojih poslovnih knjigah (odpis blaga).

Kalu je izguba oziroma uničenje blaga, ki nastane zaradi lastnosti blaga s sušenjem, krčenjem, izhlapevanjem in se kaže na teži, obsegu ali površini blaga.

Razsip je izguba ali uničenje blaga, ki nastane pri manipulaciji blaga v tekočem stanju (olje, kis, pijače ipd.) ali sipkem stanju (moka, sladkor, sol ipd.).

Razbitje je izguba ali uničenje blaga, ki nastane pri manipulaciji z lomljivim blagom (steklo, porcelan, keramika ipd.).

Okvara je izguba ali uničenje blaga, ki nastane zaradi kemičnih ali fizikalnih lastnosti blaga in ima za posledico spremembo kemičnih, fizikalnih, funkcionalnih in estetskih lastnosti blaga.

4. člen

Izguba oziroma uničenje blaga se ugotavlja:

- neposredno po nastanku izgube ali uničenja blaga,
- z izrednim popisom blaga v obratu ali skladišču,
- z rednim letnim popisom blaga.

O ugotovljeni izgubi oziroma uničenju blaga se obvezno sestavi zapisnik.

II. STOPNJE NORMALNEGA ODPISA BLAGA

5. člen

Ob normalnih pogojih poslovanja ter ob skrbnem in strokovnem ravnanju z blagom se v gostinstvu šteje kot normalen odpis blaga (kalu, razsip, razbitje in okvara), odpis blaga, izračunan od nabavne vrednosti v obračunski dobi prodanega blaga po naslednjih stopnjah:

A) Živilski izdelki:

1. sadje in zelenjava	4,00
2. meso, mesni in mlečni izdelki, mleko, jajca ter izdelki rastlinskega izvora, ki imajo podobne lastnosti kot mesni in mlečni izdelki	2,00
3. ribe, lignji, sipe, morski sadeži (sveži in zmrznjeni) razen embalaranih	2,00
4. ostali embalarani živilski izdelki	0,50

B) Embalaža (vračljiva):

– steklena	0,50
– ostala	0,25

C) Drugi izdelki široke porabe:

– lomljivi izdelki (izdelki iz stekla kozarci, steklenice, vrči, lučke ipd.)	2,50
– plastični, keramični ali porcelanski izdelki za gostinstvo	1,00
– ostali drobni inventar (pribor, kuhinjski in strežni inventar)	0,30

III. KONČNI DOLOČBI

6. člen

Spremembe in dopolnitve tega pravilnika se sprejmejo po enakem postopku, kot velja za njihov sprejem.

7. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu RS.

Predsednik
Združenja za turizem
in gostinstvo

Borut Mokrovič, dipl. inž. l. r.

VSEBINA

VLADA

Stran

1463. Uredba o začasni uporabi sprememb in dopolnitev Protokola B k Sporazumu o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo 3353
1464. Odlok o preferencialnih pravilih o poreklu blaga, ki se v letu 1999 uporabljajo za izvajanje uredbe o začasni uporabi sporazuma o prosti trgovini med Republiko Slovenijo in Republiko Latvijo 3357

MINISTRSTVA

1465. Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil 3454
1466. Pravilnik o medu 3460
1467. Pravilnik o oljčnem olju 3469
1468. Pravilnik o postopku in metodah preizkušanja razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti novih sort rastlin 3501
1469. Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki niso veterinarski strokovni delavci, da lahko osemenjujejo živali 3504
1470. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bruceloze (Brucellosis) 3509
1471. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje slinavke in parkljevke (Aphthae epizooticae) 3518
1472. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje pljučne kuge govedi (Pleuropneumonia contagiosa bovum) in hemoragične septicemije pri govedu (Septicaemia haemorrhagica bovum) 3527
1473. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih živalskih kužnih bolezni 3535
1474. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih bolezni pri ribah 3545
1475. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje konjske kuge (Pestis equorum) 3547
1476. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje klasične prašičje kuge (Pestis suum) 3555
1477. Navodilo o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje določenih kužnih bolezni pri perutnini 3563

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

1478. Pravilnik o stopnjah normalnega odpisa blaga (kalu, razsipu, razbitju in okvari) 3572

CD-ROM

Uradni list

Republike Slovenije

letniki: '95, '96, '97, '98
na **CD-ROMU**

Zgoščenka (CD-ROM) vsebuje celotno vsebino uradnega lista. Prva izdaja (letnik 1995) je imela med uporabniki zelo lep uspeh, predvsem zaradi izredne prijaznosti pri uporabi v okolju Windows.

Velika prednost tega novega medija pred klasičnim (papir) je tudi v veliko manjšem fizičnem obsegu. Če je arhiviranje nekaj letnikov uradnega lista doslej zahtevalo celotno omaro, bo odslej zadostoval manjši predal. Zgoščenka je za arhiviranje idealna tudi zaradi popolne trajnosti in nespremenljivosti laserskega zapisa na njej.

Število uporabnikov	Cena za posamezno leto v SIT
1	14.000
2-5	17.500
6-10	21.800
11-25	29.000
26-50	45.000
V ceni ni upoštevan prometni davek.	

Ob nakupu vseh štirih letnikov hkrati vam nudimo **20%** popust.

N A R O Č I L N I C A

Naročite po faksu: **061/125 14 18**

S tem nepreklicno naročam

CD-ROM	letnik	'95	'96	'97	'98
	kosov	☐	☐	☐	☐
	št. uporabnikov	☐	☐	☐	☐

Naročen-e CD-ROM-e mi pošljite na naslov

Firma – ime naročnika

Sektor – oddelek

Ulica in številka

Kraj

Datum

Podpis pooblaščen osebe

Žig

<http://www.uradni-list.si>

Uradni list

Republike Slovenije na INTERNETU

Ob vse pogostejših predlogih in željah številnih uporabnikov uradnega lista je Časopisni zavod Uradni list RS s 1. januarjem 1997 pričel izdajati uradne liste tudi v elektronski obliki.

Uradni listi so v enaki obliki, kot so bili izdani tudi na zgoščenki: PDF format. To pomeni, da jih je možno uporabljati in pregledovati s pomočjo programa Acrobat Reader (družbe Adobe Systems), in sicer lokalno, po prenosu celotne datoteke v lastni računalnik. Potrebno je imeti lokalno program Acrobat Reader (ki je na voljo za brezplačen sprejem – download) in pa seveda ustrezen Internetov brkljalnik.

Glede na to, da Uradni list RS d.o.o. izdaja tudi celotne letnike uradnih listov na zgoščenki, se bosta obe elektronski obliki medsebojno dopolnjevali. Praviloma bo zgoščanka namenjena za arhiviranje (izhajala bo enkrat letno), Internet pa za sprotno distribucijo. Cenovna politika bo omogočala in spodbujala kombinacijo uporabe vseh treh oblik (Internet, zgoščanka in tiskana izdaja).

S 1. januarjem 1999 uvajamo dostop do starejših letnikov tudi preko Interneta. Naročnina na sistem UL online pomeni dostop do tekočega letnika, naročnina na sistem UL online in arhiv pa do tekočega letnika in letnikov od leta 1995 naprej.

Ker so PDF datoteke z uradnimi listi lahko precej velike (do nekaj MB), kar pomeni daljši čas prenosa, so informativno dostopna tudi kazala v spletni (HTML) obliki. To omogoča, da se seznanimo z vsebino posamezne številke preden se odločimo za prenos celotne številke uradnega lista oziroma PDF datoteke. Po kazalih je možno tudi iskati. Iskalni mehanizmi omogočajo pregled po želenih kriterijih in iskanje po poljubnem besedilu.

Uradni list RS letnik 1999

UL online št. gesel	cena/geslo naročen tudi pisni UL	cena/geslo brez pisnega UL
1	8.700 SIT	17.400 SIT
od 2 do 5	6.960 SIT	13.920 SIT
od 6 do 10	6.090 SIT	12.180 SIT
od 11 do 25	5.220 SIT	10.440 SIT
od 26 do 50	4.350 SIT	8.700 SIT

Uradni list RS letnik 1999 + Arhiv ('95, '96, '97, '98)

UL online + Arhiv cena/št. gesel	cena/geslo naročen tudi pisni UL	cena/geslo brez pisnega UL
1	11.000 SIT	22.000 SIT
od 2 do 5	8.800 SIT	17.600 SIT
od 6 do 10	7.700 SIT	15.400 SIT
od 11 do 25	6.600 SIT	13.200 SIT
od 26 do 50	5.500 SIT	11.000 SIT

* Cene veljajo od 1. 1. 1999 in ne vsebujejo prometnega davka.

Novo

PREDPISI O LOKALNI SAMOUPRAVI

Občinski sveti in župani v vseh 192 slovenskih občinah se že dogovarjajo o svojem delu v prihodnjih štirih letih. Kakšne so njihove dolžnosti in kakšne so finančne možnosti za uresničitev načrtov, je predpisano v zakonih o lokalni samoupravi in o financiranju občin.

V knjižici z naslovom **Predpisi o lokalni samoupravi** mag. Stane Vlaj, predstojnik Inštituta za lokalno samoupravo pri Visoki upravni šoli v Ljubljani, uvodoma predstavlja Evropsko listino lokalne samouprave, državna podsekretarka v Službi Vlade RS za lokalno samoupravo Vesna Juvan Gotovac pa bistvene določbe Zakona o lokalni samoupravi. Poleg ustavnih določb o lokalni samoupravi so objavljeni še:

- EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE
- ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI (prečiščeno besedilo)
- ZAKON O FINANCIRANJU OBČIN
- SEZNAM OBČIN Z NASLOVI
- IZVOLJENI ŽUPANI NA LOKALNIH VOLITVAH 1998

Cena 1806 SIT

10481

N A R O Č I L N I C A

Naročite po faksu: **061/125 14 18**

S tem nepreklicno naročam

☐ **PREDPISI O LOKALNI SAMOUPRAVI**

število izvodov

Naročeno knjižico mi pošljite na naslov

Firma – ime naročnika

Sektor – oddelek

Ulica in številka

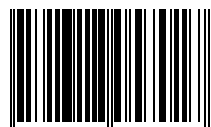
Kraj

Datum

Podpis pooblaščen osebe

Žig

ISSN 1318-0576

9 771318 057017

Izdajatelj Služba Vlade RS za zakonodajo – Direktor Tone Dolčič – Založnik Uradni list RS, d.o.o. – Direktor in odgovorni urednik Marko Polutnik – Priprava Uradni list RS d.o.o., Tisk Tiskarna SET, d.o.o., Vevče – Akontacija naročnine za leto 1999 je 18.270 SIT (s prometnim davkom), pri ceni posameznega Uradnega lista RS je vračunan 5% prometni davek – Naročnina za tujino je 55.000 SIT – Reklamacije se upoštevajo le mesec dni po izidu vsake številke – Uredništvo in uprava Ljubljana, Slovenska 9 – Poštni predal 379 – Telefon tajništvo 125 14 19, računovodstvo 200 18 62, prodaja 200 18 38, preklici 125 02 94, računovodstvo, naročnine 125 23 57, telefaks 125 14 18, uredništvo 125 73 08, uredništvo (javni razpisi ...) 200 18 66, uredništvo – telefaks 125 01 99 – Internet <http://www.uradni-list.si> – e-mail: info@uradni-list.si – Žiro račun 50100-601-273770 – Po mnenju Ministrstva za kulturo se ta publikacija uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarifne številke 3 zakona o prometnem davku (Uradni list RS, št. 4-245/92 z dne 25. januarja 1992)